

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони
здоров'я України
23.05.2018 № 981

МКФ-ДП

МКФ-ДП

МІЖНАРОДНА
КЛАСИФІКАЦІЯ
ФУНКЦІОНУВАННЯ,
ОБМЕЖЕННЯ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
І ЗДОРОВ'Я
Дітей та підлітків

Всесвітня організація охорони здоров'я
Женева

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) каталогізація бібліотек Всесвітньої організації охорони здоров'я

Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я: діти та підлітки (версія): МКФ-ДП

1. Розвиток дитини – класифікація. 2. Підлітковий розвиток – класифікація. 3. Структура організму. 4. Оцінка обмеження життєдіяльності. 5. Статус здоров'я. 6. Причинний зв'язок. 7. Класифікація. 8. Посібники. I. Всесвітня організація охорони здоров'я. II. Назва: МКФ-ДП

ISBN 978 92 4 154732 1

(NLM класифікація: W 15)

© Всесвітня організація охорони здоров'я 2007

Всі права захищені. Публікації Всесвітньої організації охорони здоров'я можна отримати у відділі преси ВООЗ, Всесвітня організація охорони здоров'я, 20 Avenue Appia, 1211 Geneva (Женева)27, Switzerland (Швейцарія).
(тел.: +41 22 791 3264; факс.: +41 22 791 4857; e-mail: bookorders@who.int).

Запити на отримання дозволу на відтворення або переклад публікацій ВООЗ – як для продажу, так і для некомерційного поширення – слід надсилати до Відділу преси ВООЗ за вищевказаною адресою (факс.: +41 22 791 4806; e-mail: permissions@who.int).

Позначення, що використовуються в цій публікації та наведені в ній матеріали не відображають жодної думки Всесвітньої організації охорони здоров'я щодо юридичного статусу будь-якої країни, території, міста або району або їхніх органів влади, або щодо делімітації їхніх кордонів чи меж. Пунктирні лінії на географічних картах позначають приблизні лінії кордонів, щодо яких поки що немає повного узгодження.

Згадка конкретних компаній або продукції деяких виробників не означає, що вони схвалені або рекомендовані Всесвітньою організацією охорони здоров'я, віддаючи їм перевагу в порівнянні з іншими компаніями або продуктами аналогічного характеру, які не згадані в тексті. Помилки і пропуски усунені, назви патентованих продуктів виділені початковими великими літерами.

Всесвітня організація охорони здоров'я прийняла всі розумні запобіжні заходи і перевірки інформації, що міститься в цій публікації. Проте, опубліковані матеріали поширюються без будь-якої чітко вираженої або ймовірної гарантії. Відповідальність за інтерпретацію і використання матеріалів лягає на користувачів. Всесвітня організація охорони здоров'я в жодному разі не несе відповідальності за збитки, які виникають в результаті використання цих матеріалів.

Набір тексту виконано в Індії.

Надруковано у Швейцарії.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА ДО МКФ-ДП	6
ВСТУП до МКФ-ДП	10
1.Передумови	11
2.Мета МКФ-ДП.....	12
3.Розвиток МКФ-ДП	13
4. Інформація для користувачів МКФ-ДП	20
5. Конкретні приклади	26
6. Подяка	30
ВСТУП до МКФ	32
1. Передумови	33
2. Цілі МКФ	36
3. Властивості МКФ	38
4. Огляд компонентів МКФ	41
5. Модель функціонування та обмеження життєдіяльності.....	51
6. Використання МКФ	54
Однорівнева класифікація МКФ-ДП	60
Дворівнева класифікація МКФ-ДП	63
Детальна класифікація МКФ-ДП з визначеннями	79
Функції організму.....	80
Структури організму.....	

Активність та участь.....	173
Фактори навколишнього середовища.....	255
Додатки МКФ.....	299
1. Таксономічні та термінологічні питання.....	300
2. Правила кодування МКФ.....	310
3. Можливе використання переліку Активності та Учасності.....	328
4. Приклади випадків.....	333
5. МКФ та люди з обмеженням життєдіяльності.....	338
6. Етичні вказівки щодо використання МКФ.....	341
7. Підсумок процесу перегляду.....	343
8. Майбутні напрями для МКФ.....	349
9. Запропоновані вимоги щодо даних МКФ для ідеальних та мінімальних інформаційних систем охорони здоров'я або опитувань.....	352
10. Подяка.....	354
МКФ-ДП індекс до Вступу і Додатків.....	370
МКФ-ДП індекс до категорій за класифікаціями.....	385

МКФ-ДП

Передмова

Перші два десятиліття життя характеризуються швидким зростанням та значні змінами у фізичному, соціальному та психологічному розвитку дітей та підлітків. Паралельні

зміни визначають природу та складність дитячих середовищ у періодах від моменту народження, у ранньому дитинстві, середньому та підлітковому віці. Кожна з цих змін пов'язана з їхньою зростаючою компетенцією, участю у суспільстві та незалежністю.

Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності, здоров'я дітей та підлітків (МКФ-ДП) походить від Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) (ВООЗ, 2001) і призначена для обліку характеристик розвитку дитини та впливу на неї навколишнього середовища.

МКФ-ДП може використовуватися постачальниками, споживачами та всіма особами, що займаються питаннями охорони здоров'я, освіти, добробуту дітей та підлітків. Вона забезпечує загальну та універсальну мову для клінічного, громадського здоров'я та дослідницьких доповнень для полегшення документації, вимірювання показників здоров'я та обмеження життєдіяльності у дітей та підлітків.

Класифікація спирається на концептуальну основу МКФ та використовує спеціальну мову і термінологію для запису проблем, пов'язаних з функціями та структурами організму, обмеженнями активності та участі, що проявляються у ранньому дитинстві, дитинстві та юнацтві при відповідних факторах навколишнього середовища.

МКФ-ДП належить до «сімейства» міжнародних класифікацій, розроблених ВООЗ для застосування до різних аспектів здоров'я.

Сімейство міжнародних класифікацій ВООЗ (ВООЗ-СМК) слугує основою для кодування широкого кола інформації про стан здоров'я (наприклад, діагностика, функціонування та обмеження життєдіяльності, причини контактів з медичними послугами, а також використовує стандартизовану мову, що забезпечує комунікацію щодо здоров'я та охорони здоров'я у всьому світі в різних дисциплінах та науках. У міжнародних класифікаціях ВООЗ стани здоров'я, такі як хвороби, розлади та травми, класифікуються в основному в МКХ-10 (Міжнародна класифікація хвороб 10-го перегляду), що забезпечує етіологічну основу. Функціонування та обмеження життєдіяльності, пов'язані зі станом здоров'я, класифікуються в МКФ. МКХ і МКФ використовують одночасно як класифікаційні системи, що доповнюють одна одну. МКФ-ДП може допомогти клініцистам, педагогам, дослідникам, адміністраторам, високопосадовцям та батькам документувати характеристики дітей та підлітків, які мають важливе значення для їхнього зростання, здоров'я та розвитку.

МКФ-ДП була розроблена у відповідь на потребу у варіанті МКФ, який може бути універсально використаний для дітей та підлітків у сфері охорони здоров'я, освіти та соціальній сфері. Прояви обмеження життєдіяльності та станів здоров'я у дітей та підлітків відрізняються за характером, інтенсивністю та впливом на них дорослих. Ці відмінності повинні бути взяті до уваги, оскільки зміст класифікацій враховує зміни, пов'язані із розвитком, і охоплює характеристики різних вікових груп та середовищ.

В період між 2002 та 2005 роками Робоча група ВООЗ¹ створена для МКФ-ДП провела низку зустрічей² та польових випробувань, щоб надати оцінку існуючим кодам МКФ та визначити нові коди для опису характеристик життєдіяльності дітей та підлітків. Ця публікація є результатом вказаного процесу³ і включає в себе перелік, класи та коди для реєстрації в документах функцій та структур організму, активності та участі дітей і підлітків та факторів навколишнього середовища в процесі стадій їхнього розвитку.

На основі рекомендацій, наведених у Додатку 8 МКФ, версія для дітей та підлітків узгоджується з організацією та структурою основного обсягу.

Розробка домену активності набула такої форми:

- (а) модифікація або розширення описів;
- (б) визначення нового змісту для невикористаних кодів;
- (в) зміна критеріїв включення та виключення;
- (г) розширення кваліфікаторів для включення аспектів розвитку.

Таким чином, ця модифікована версія МКФ для дітей та підлітків розширює межі основного обсягу МКФ, надаючи конкретний зміст і додаткові подробиці для повнішої характеристики функцій і структур організму, активності та участі, факторів навколишнього середовища для дітей першого року життя, дітям раннього, дошкільного та шкільного віку, підліткам⁴. Завдяки функціональному акценту МКФ-ДП використовує спеціальну мову, яка може бути застосована як у різних дисциплінах, так і за національними кордонами для розробки послуг, політики та наукових досліджень в інтересах дітей та підлітків.

¹ Основними членами робочої групи були Ева Бьорк-Акессон зі Швеції, Джудіт Холленвергер (Швейцарія), Дон Лоллар (Сполучені Штати Америки), Андреа Мартінуцці (Італія) та Хуаб Тен Ніпель (Нідерланди) з Маттілде Леонарді (Італія) та Руне Дж. Симеонссон (США), що є співголовою та головою, відповідно. У ВООЗ Ненад Костанайк керував та координував зусилля робочої групи МКФ-ДП під керівництвом Т. Бедірхана Устуну. Первинну фінансову підтримку діяльності робочої групи надавав Національний центр з питань вроджених вад та інвалідності розвитку Центрів контролю та профілактики хвороб (ЦКХ), США. Додаткову підтримку надавали національні міністерства в Італії та Швеції, Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури, ВООЗ та університети відповідних членів робочої групи.

² Перше – це зустріч, яка відбулася навесні 2002 року, коли ВООЗ офіційно представила МКФ міністрам охорони здоров'я в м. Трієст (Італія). Подальші наради, що відбулися між 2002 та 2005 роками, включали робочі сесії в різних країнах з участю місцевих представників споживчих, службових, політичних та дослідницьких спільнот.

³ Перший черговий варіант МКФ-ДП був створений у 2003 р. і випробуваний у 2004 р. Пізніше було розроблено бета-версію МКФ-ДП, а 2005 р. була проведена польова перевірка. Перед фінальною версією МКФ-ДП було подано ВООЗ наприкінці 2005 року для експертного огляду. Рекомендації з цього процесу розгляду були включені в остаточний варіант, представлений на щорічній нараді Мережі спільних центрів ВООЗ для «сімейства» міжнародних класифікацій (ВООЗ-СМК) в Тунісі восени 2006 року. МКФ-ДП офіційно прийнято до Публікації як перша похідна класифікація МКФ у листопаді 2006 року.

⁴ Незважаючи на те, що додавання нових кодів та модифікація існуючих кодів в МКФ-ДП були зроблені спеціально для дітей та підлітків, вони також можуть бути актуальними для МКФ. Отже, нові або модифіковані коди в МКФ-ДП були включені в процес оновлення МКФ.

МКФ-ДП

Вступ

1. Передумови

Цей том містить Міжнародну класифікацію функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків, відому як МКФ-ДП. МКФ-ДП походить від і сумісна із Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) (ВООЗ, 2001). Таким чином, вона включає в себе подальшу детальну інформацію про застосування МКФ при документуванні характеристик дітей та підлітків віком до 18 років. Автентичний вступ та додатки МКФ були включені в цей том.

Як похідна класифікація МКФ-ДП була підготовлена «прийняттям довідкової структури класифікації та категорій, надання додаткових відомостей понад те, що передбачено базовою класифікацією» (ВООЗ-МКФ, 2004, с.5). Спираючись на рекомендації в Додатку 8 МКФ, МКФ-ДП була розроблена, щоб бути відповідною з організацією і структурою основного тому.

Подальший розвиток домену «активність» сформульовано в такій формі:

- (а) модифікація або розширення описів;
- (б) визначення нового змісту для невикористаних кодів;
- (в) зміна критеріїв включення та виключення;
- (г) розширення кваліфікаторів для включення аспектів розвитку⁵.

Таким чином, МКФ-ДП розширює зміст основного тому за допомогою додавання більшої деталізації функцій і структур організму, активності, участі та факторів навколишнього середовища стосовно немовлят, дітей раннього, дошкільного та шкільного віку та підлітків.

Віковий діапазон, який охоплює МКФ-ДП, від народження до 18-річного віку, зазначений в інших конвенціях Організації Об'єднаних Націй (ООН), (наприклад, в «Конвенції ООН з прав дитини», 1989). Будучи членом Сімейства Міжнародних Класифікацій ВООЗ (ВООЗ-СМК), МКФ-ДП доповнює МКХ-10 та інші похідні і споріднені класифікації, створюючи рамки діапазону і стандартизовану мову для опису здоров'я і пов'язаних зі здоров'ям станів дітей та підлітків.

⁵ Незважаючи на те, що додавання нових кодів та модифікація існуючих кодів у МКФ-ДП було зроблено з особливим значенням для дітей та підлітків, вони також можуть мати відношення до МКФ. Отже, нові або модифіковані коди в МКФ-ДП були включені в процес оновлення МКФ.

2. Мета МКФ-ДП

МКФ-ДП призначена для використання клініцистами, педагогами, членами сімей, дослідниками, адміністраторами та суспільством в соціальній і політичній сферах, які мають документальне підтвердження характеристик здоров'я і функціонування дітей та підлітків. МКФ-ДП пропонує концептуальні рамки та єдину стандартизовану термінологічну мову для позначення проблем, які проявляються в ранньому дитинстві, дитячому і підлітковому віці, включаючи функції та структури організму, обмеження активності та участі, а також фактори навколишнього середовища, що мають важливе значення для дітей і підлітків. З її акцентом на функціонуванні МКФ-ДП є різноплановою класифікацією, сумісною з національними, соціальними, урядовими завданнями спрямованими на поліпшення здоров'я дітей та підлітків на всіх етапах їхнього розвитку.

3. Розвиток МКФ-ДП

Розвиток МКФ-ДП можна простежити наступним чином:

- а) практичне і філософсько-логічне обґрунтування її розвитку;
- б) ключові питання, порушені в процесі її розвитку.

Коротка історія розвитку домену «активності» викладена в Передмові.

3.1 Логічне обґрунтування МКФ-ДП

Логічне обґрунтування розробки МКФ-ДП базувалося на практичних, філософських, таксономічних факторах і факторах громадської охорони здоров'я.

А. Практичне обґрунтування

Виходячи з практичних цілей і завдань, необхідність класифікації дитячих обмежень життєдіяльності та здоров'я для використання в системах обслуговування визнавалася давно, але не була реалізована. Більш того, здійснення прав дітей на медичну допомогу, освіту, на допомогу соціальних і реабілітаційних служб вимагала такої класифікації, яка була б адаптована до фізичних, соціальних і психологічних особливостей організму дітей та підлітків. Таким чином, МКФ-ДП була розроблена, для того, щоб охопити весь комплекс життєдіяльності дітей та підлітків.

Крім того, прояви функціонування, обмеження життєдіяльності та стану здоров'я у дитинстві та підлітковому віці відрізняються за характером, інтенсивністю та впливом на них дорослих.

Ці відмінності були враховані, і МКФ-ДП була розроблена чутливою до змін, пов'язаних із ростом та розвитком.

Б. Філософське обґрунтування

З філософської точки зору важливо, що класифікація визначає стан здоров'я і функціонування дітей та підлітків, в її основі закладено фундаментальні права людини, визначені Конвенцією ООН про права людей з інвалідністю (ООН, 2007). Оскільки семантика похідна від МКФ, МКФ-ДП описує стани здоров'я та функціонування в кодах з більшою деталізацією, які слугують провісниками більш розлогого функціонування. Обґрунтування принципів суспільної охорони здоров'я базувалося на обіцянці застосування демографічного підходу до запобігання обмеження життєдіяльності. Весь контент у МКФ-ДП відповідає міжнародним конвенціям і деклараціям, які проголошують права дітей. Отже, документація категорій та кодів у МКФ-ДП може слугувати свідченням для забезпечення прав дітей та підлітків.

Нижче наведено основні теми цих конвенцій та декларацій з акцентом на найбільш уразливих дітей та підлітків – тих, у кого є обмеження життєдіяльності.

Конвенція ООН 1989 р. про права дитини із посиланням на статтю 23: «Неповноцінна в розумовому або фізичному відношенні дитина має вести повноцінне і гідне життя в

умовах, які забезпечують її гідність, сприяють почуттю впевненості в собі і забезпечують її активну участь в житті суспільства. » (Стаття 23 (1)).

Ця стаття Конвенції встановлює, що діти з різними видами обмежень життєдіяльності мають право на спеціальний догляд і допомогу, які забезпечуються працівниками спеціальних служб відповідно до стану здоров'я дитини. Допомога повинна надаватися безкоштовно і призначена забезпечити ефективний доступ послуг до освіти, навчання, медичного обслуговування і реабілітаційних послуг з метою сприяння соціальної інтеграції дитини та її індивідуальному розвитку.

Стандартні правила забезпечення рівних можливостей (1994)

Правило 6 визнає принцип рівних можливостей для початкової, середньої та вищої освіти для дітей, підлітків та дорослих з обмеженням життєдіяльності в інтегрованих умовах. Крім того, воно підкреслює важливість раннього втручання та особливої уваги до дуже маленьких дітей та дітей дошкільного віку з обмеженням життєдіяльності.

Освіта для всіх: Всесвітній форум з питань освіти в Дакарі (2000 рік)

Форум захищав розширення прав на ранню медичну допомогу та освіту для дітей, а також на забезпечення безкоштовного та обов'язкового навчання для всіх. Обговорювалися додаткові завдання: сприяння навчанню та отримання навичок молодими людьми і дорослими, підвищення грамотності дорослих людей, підвищення якості освіти, досягнення гендерного паритету та гендерної рівності.

Саламанська Декларація про право на освіту (2001 р.)

Саламанська Декларація проголошує, що кожна дитина має основне право на освіту, і що особливі освітні потреби виникають у випадку з обмеженням життєдіяльності або труднощами в навчанні. У Декларації також стверджується, що всі діти повинні бути адаптовані засобами дитячої педагогіки. Крім того, Декларація наголошує на доступі до регулярного відвідування школи з інклюзивним спрямуванням для дітей з обмеженням життєдіяльності та важливості раннього навчання для сприяння розвитку і готовності до навчання в школі.

Конвенція ООН про права людей з інвалідністю (2006 рік)

«[...] Діти з обмеженням життєдіяльності повинні в повному обсязі користуватися всіма правами людини та основними свободами нарівні з іншими дітьми і нагадувати про зобов'язання з цього приводу, прийняті державами-учасницями Конвенції про права дитини[...]» (Преамбула).

«1. Держави-учасниці вживають всіх необхідних заходів для забезпечення повного здійснення дітьми з обмеженням життєдіяльності всіх прав людини та основних свобод нарівні з іншими дітьми. 2. У всіх діях, що стосуються дітей з обмеженням життєдіяльності, першочергова увага повинна приділятися найважливішим інтересам дитини. 3. Держави-учасниці гарантують, що діти з обмеженням життєдіяльності матимуть право вільно

висловлювати свою думку з усіх питань, які їх стосуються на рівні з іншими дітьми і отримувати допомогу, яка відповідає обмеженню життєдіяльності та віку з метою реалізації цього права» (Стаття 7).

Стаття 30 Конвенції зосереджує свою увагу на рівних правах з іншими дітьми та підкреслює важливість для дітей з обмеженням життєдіяльності братися, брати участь у спортивних змаганнях та культурному житті. «Участь у культурному житті, розвагах, дозвіллі та спорті: 1. Держави-учасниці визнають право людей з обмеженням життєдіяльності брати участь в культурному житті нарівні з іншими особами [...], мати можливість розвивати та використовувати свій творчий, художній та інтелектуальний потенціал не тільки заради власної користі, а й також на благо суспільства; [...] гарантувати, що закони, які захищають права на інтелектуальну власність, не являють собою несприятливого або дискримінаційного бар'єру для доступу людям з обмеженням життєдіяльності до матеріалів культури [...] з метою визнання та підтримки їхньої специфічної культурно-мовної ідентичності, в тому числі мови жестів та культури глухих, [...] брати участь на рівних правах з іншими у проведенні дозвілля і відпочинку та у спортивних заходах [...] діти з обмеженням життєдіяльності мають однаковий доступ з іншими дітьми до участі в розвагах і дозвіллі, спортивних заходах, у тому числі тих, що діють у шкільній системі;» (Стаття 30).

3.2 Питання, пов'язані з дітьми та підлітками МКФ-ДП

Ріст та розвиток дітей є основною темою, яка спрямована на ідентифікацію та адаптацію контенту для МКФ-ДП. Багато питань сприяли доповненню або розширенню змісту, включаючи характер пізнання та мови, ігрову діяльність, настрої і поведінку дитини, яка розвивається. Особлива увага була приділена чотирьом ключовим питанням у витягу МКФ-ДП.

Дитина у контексті сім'ї

Розвиток – це динамічний процес, за допомогою якого дитина прогресивно рухається від залежності від інших у всіх видах активності в дитинстві до фізичної, соціальної та психологічної зрілості та незалежності в підлітковому віці. У цьому динамічному процесі функціонування дитини залежить від безперервної взаємодії з сім'єю або іншими особами, що здійснюють догляд за нею, в тісному соціальному середовищі. Таким чином, функціонування дитини не можна розглядати в ізольованому середовищі, а скоріше дитина повинна розглядатися в контексті «сімейної системи». Це важливий аспект у прийнятті суджень щодо функціонування дитини в різних життєвих ситуаціях. Вплив взаємодії з сім'єю на функціонування дитини більший в «дитячій» фазі розвитку, ніж на будь-якій пізнішій стадії життя індивіда. Окрім того, ці взаємодії спричиняють набуття різних навичок протягом перших двох десятиліть життя, тому роль фізичного та соціального середовища має вирішальне значення.

Затримка розвитку

У дітей та підлітків існують варіації функціонування організму, структур та набуття навичок, пов'язаних з індивідуальними відмінностями у зростанні та розвитку. Відставання у функціонуванні, структурах або розумових здібностях можуть бути не постійними, але відображати затримку розвитку. Вони можуть проявлятися в кожному домені (наприклад, пізнавальні функції, мовні функції, функції мобільності та спілкування), вони є специфічними для віку, на них впливають фізичні, психологічні чинники і фактори навколишнього середовища.

Ці варіації функціонування організму, структур або формування вікових навичок визначають концепцію затримки розвитку і часто слугують основою для ідентифікації дітей з підвищеним ризиком формування обмежень життєдіяльності.

Важливий аспект в розробці МКФ-ДП відноситься до характеристики «кваліфікатора», який використовувався для документування тяжкості або величини проблеми Функцій Організму, Структур Організму, а також Активності та Учасі.

В основному томі МКФ універсальний кваліфікатор усіх доменів охоплює 5 рівнів від «0» – немає пошкодження, труднощів або бар'єру до «4» абсолютне пошкодження, труднощі або бар'єр. Для дітей важливо розглядати концепцію відставання або затримки у функціонуванні, формуванні анатомічних структур організму, сфер життєдіяльності (активності та учасі) в контексті кваліфікатора тяжкості захворювання. Таким чином, МКФ-ДП включає термін і концепцію затримки розвитку, щоб визначити універсальний кваліфікатор для Функцій і Структур Організму, а також для Активності та Учасі. Це дозволяє документувати ступінь або величину відставань або затримок у формуванні фізіологічних функцій, анатомічних структур організму, дій і завдань, а також сфер життєдіяльності дитини, визнаючи, що величина кваліфікаційних кодів може змінюватися з плином часу.

Учась

«Учась» визначається як «залучення особистості в життєву ситуацію» і представляє соціальну перспективу функціонування. Оскільки природа і налаштування життєвих ситуацій дітей та підлітків значно відрізняються від аналогічних факторів у дорослих, учасі було приділено особливу увагу в МКФ-ДП. З розвитком дитини життєві ситуації змінюються кількісно і за ступенем складності – від взаємин з першою людиною, яка проявляє турботу, від самостійної гри маленької дитини до колективної гри, взаємовідносин з однолітками та шкільного навчання дітей в старшому віці. Чим менша дитина, тим більше ймовірно, що можливості учасі визначаються батьками, особами з надання опіки або постачальниками послуг. Роль сімейного оточення та інших осіб в найближчому оточенні дитини є невід'ємною частиною для розуміння учасі, особливо в ранньому дитинстві.

Здатність бути залученим і соціально взаємодіяти розвивається в процесі вибудовування відносин маленької дитини з іншими людьми – батьками, братами, сестрами, однолітками в безпосередньому оточенні дитини. Соціальне оточення залишається значущим фактором протягом усього періоду розвитку, але характер і складність, ступінь впливу оточення змінюються, починаючи з раннього дитинства і до підліткового періоду.

Фактори навколишнього середовища

Фактори навколишнього середовища визначаються як «фізичне, соціальне навколишнє середовище і середовище відносин, в якому люди живуть і проводять свій час». Взаємодія в системі особистість – навколишнє середовище, яка мається на увазі в моделі переміщень від медичної до ширшої біопсихосоціальної моделі обмежень життєдіяльності, потребує спеціальної уваги до факторів навколишнього середовища для дітей та підлітків. Центральне питання полягає в тому, що характер і складність дитячих середовищ різко змінюються на перехідних етапах раннього дитинства, дошкільного, шкільного та підліткового віку. Зміни у навколишніх середовищах дітей та підлітків пов'язані з їхньою зростаючою компетенцією та незалежністю.

Навколишнє середовище для дітей та підлітків можна розглядати як найближче і віддалене оточення, причому кожне впливає на вікові особливості або стадії розвитку дитини. Обмежене навколишнє середовище немовляти або маленької дитини відображає їхню обмежену мобільність і потребу забезпечення їхньої безпеки та захисту. Маленька дитина значною мірою залежна від осіб в її безпосередньому оточенні. Продукція для індивідуального використання повинна бути адаптована до рівня розвитку дитини. Наприклад, предмети для ігрової діяльності з однолітками є важливими складовими сфер життєдіяльності дітей молодшого віку. Для дітей старшого віку чинники навколишнього середовища тісно пов'язані з будинком і школою, а для підлітків вони поступово стають більш різноманітними в контексті спільноти та суспільства.

Враховуючи залежність розвитку дитини, фізичні та соціальні елементи навколишнього середовища мають значний вплив на її функціонування. Негативні фактори навколишнього середовища часто мають сильніший вплив на дітей, ніж у дорослих. Відсутність повноцінного харчування дитини, доступу до чистої води, безпеки та недотримання санітарних норм не лише сприяють захворюванням та компрометують здоров'я, а й ускладнюють її функціонування та здатність до навчання. Таким чином, заходи щодо втручання та профілактики, спрямовані на покращення здоров'я та добробуту дітей зосереджуються на модифікації або покращенні фізичних, соціальних або психологічних факторів навколишнього середовища.

Серед фізичних факторів навколишнього середовища, які безпосередньо впливають на життя дитини, головними є: забезпечення її продуктами харчування, притулком і безпекою. Забезпечення допоміжними пристроями або технологіями можуть поліпшити функціонування дитини зі значними фізичними порушеннями (вадами).

Зміна соціальних і психологічних складових безпосереднього оточення дитини може включити соціальну підтримку для сім'ї та навчання для помічників, які піклуються про дитину.

Характер і ступінь навколишньої підтримки змінюється відповідно до віку дитини, причому потреби маленької дитини відрізняються від потреб немовляти або підлітка. Зміни факторів навколишнього середовища можуть набувати законодавчої форми або національної політики для забезпечення доступу дітей до медичного обслуговування, соціальних та освітніх послуг.

4. Інформація для користувачів МКФ-ДП

4.1 Застосування МКФ-ДП

МКФ-ДП дає визначення складових здоров'я і пов'язаних зі здоров'ям складових добробуту. У дітей та підлітків ці складові включають розумові функції уваги, пам'яті та сприйняття, а також заходи, пов'язані з ігровою діяльністю, формуванням навичок, сімейним життям і освітою в різних «доменах». Домени МКФ-ДП визначаються двома термінами, що діють, як «парасолька». «Функціонування» – це термін, що містить в собі всі функції організму, активність та участь. «Обмеження життєдіяльності» – це термін, що містить в собі порушення, обмеження активності та обмеження участі. Фактори навколишнього середовища визначають бар'єри або фактори, що полегшують функціонування.

МКФ-ДП використовує алфавітно-цифрову систему кодування. Букви «**b**» – *Body Function* – **Функції організму**, «**s**» – *Body Structures* – **Структури організму**, «**d**» – *Activities/Participation* – **Активність/Участь** та «**e**» – *Environmental Factors* – **Фактори навколишнього середовища**, буквам передують наступний за ними цифровий код, який відповідає номеру розділу (одна цифра), заголовку другого рівня (дві цифри), а потім заголовкам третього і четвертого рівнів (в кожному по одній цифрі). Універсальний кваліфікатор з величинами від «0» (що відповідає «немає проблем» до «4» (повна або абсолютна проблема), вписується після крапки десяткового дробу, щоб точно визначити ступінь порушення функцій або активності та участі від очікуваного або вихідного (на даному етапі розвитку) стану. Негативні аспекти навколишнього середовища кваліфікуються як бар'єри, в той час як позитивні величини універсального кваліфікатора використовуються для позначення полегшуючої ролі факторів навколишнього середовища.⁶

Інформацію, яку містить МКФ-ДП, можна використовувати різними способами, у тому числі в клінічних, адміністративних, спостереженнях, політичних та дослідницьких програмах.

У кожному випадку класи МКФ-ДП можна використовувати для реєстрації одиної проблеми або загального позначення проблем функціонування і здоров'я дітей.

З метою вирішення адміністративних завдань інформацію МКФ-ДП, що стосується виборчого права, надання послуг, відшкодування суми і виконання зобов'язань, можна зареєструвати за допомогою кодів МКФ-ДП. Для контролю можна скористатися обмеженим підбором класів МКФ-ДП, щоб полегшити надалі методики збору даних для стандартизованого обслуговування проектів при наявності інформації щодо умов, потреб і прикладів застосування різними службами.

В області наукових досліджень окремі класи МКФ-ДП можна використовувати для стандартизації характеристик учасників досліджень, вибору засобів оцінки та визначення результатів.

У всіх випадках, коли об'єктом дослідження є батьки, діти та підлітки, слід використовувати положення МКФ-ДП.

⁶ Детальна інформація по структурі кодування міститься в Додатку 2. Рекомендації з кодування МКФ.

4.2 Етапи використання МКФ-ДП

Класифікація та кодування ступеня обмежень життєдіяльності дітей та підлітків є складною роботою, що вимагає розгляду значних порушень функцій організму, структур організму, активності та участі на етапах їхнього фізичного, психологічного та соціального розвитку. Загальні рекомендації з кодування наведені в Додатку 2 цього тому і містять інформацію з кодування показників здоров'я і показників, пов'язаних зі здоров'ям. Обов'язково рекомендується, щоб користувачі МКФ-ДП спочатку ознайомилися з цими рекомендаціями і навчилися працювати з класифікацією. Точне кодування обмежень життєдіяльності дітей та підлітків вимагає знань динаміки функціонування, обумовленої ростом і розвитком дитини, а також врахування вікових змін, диференціації варіантів фізіологічного й атипового розвитку. Прогрес у розвитку є частиною «типового функціонування» дитини. Тому важливо визнати, що розуміння «норми» залежить від віку і має на увазі розуміння «нормального функціонування» на даному етапі розвитку в умовах впливу наявних факторів навколишнього середовища дітей та підлітків.

Одиницею класифікації МКФ-ДП є не діагноз захворювання, а особливості функціонування дитини. Метою МКФ-ДП є опис структури і ступеня тяжкості обмеження функціонування дитини та вплив факторів навколишнього середовища на її функціонування. Незважаючи на те, що кодування може бути проведено для різноманітних цілей (відповідно до етичних принципів, наведених у Додатку 6), слід дотримуватися уніфікованого підходу, щоб отримати надійні та достовірні дані. При використанні МКФ-ДП потрібно обов'язково встановлювати коди, отримані на підставі даних первинної інформації у вигляді безпосередніх вимірювань, спостережень, опитування і / або консультативних висновків. Визнано, що цільове використання МКФ-ДП направлено на визначення рівня деталізації в кодуванні, який буде варіюватися від клінічних спостережень до результатів обстеження. Нижче наведені послідовні кроки для вибору класів і кодів МКФ-ДП, які мають відношення до проблем функціонування дітей та підлітків.

- 1) Визначте обсяг інформації, доступної для кодування і з'ясуйте, чи вона стосується доменів «Функцій організму», «Структур організму», «Активності та Учасі» або «Факторів навколишнього середовища».
- 2) Визначте розділ (4-значний код) у відповідному домені, який найбільш точно відповідає інформації, яку потрібно кодувати.
- 3) Прочитайте опис 4-значного коду та зверніть увагу на всі примітки, пов'язані з описом.
- 4) Перевірте будь-які примітки щодо включення або виключення, які застосовуються до коду і продовжуйте у відповідності з ними.
- 5) Визначте, чи інформація, яка буде кодуватися, відповідає рівню із 4-х знаків, або потрібно розглянути більш детальний опис із застосуванням кодування з 5 або 6 знаків.
- 6) Перейдіть до рівня коду, що найбільш точно відповідає інформації, яку потрібно кодувати. Розгляньте опис і примітки щодо включення або виключення, які застосовуються до коду.
- 7) Виберіть код і проаналізуйте отриману інформацію для того, щоб встановити величину універсального кваліфікатора, відповідного ступеня порушень функцій і структур організму, обмежень активності та участі в діапазоні від (0 = немає

- порушень до 4 = абсолютне порушення, наявність перешкоди або бар'єра з боку навколишнього середовища (0 = немає бар'єру до 4= абсолютний бар'єр), або наявність полегшуючих факторів (0 = немає полегшення до +4 повне полегшення).
- 8) Встановіть код з кваліфікатором 2-го, 3-го або 4-го рівня. Наприклад, d115.2 (помірні порушення слуху).
 - 9) Повторіть кроки з 1 по 8 для кожної функції або обмеження життєдіяльності, закодованих з урахуванням достатньої кількості інформації.
 - 10) Батьки і користувачі можуть брати участь в процесі, заповнюючи список даних, які відносяться до віку, що дозволяє перемістити на перший план специфічні сфери функціонування, але вони повинні зробити це перед тим, як професіонали або група професіоналів дасть вичерпну оцінку і проставить коди.

4.3 Конвенції

Основні положення цієї класифікації описані у Вступі та Додатках до МКФ. Їх слід уважно прочитати перед використанням МКФ-ДП. Ці правила включають примітки, терміни виключення, терміни включення та визначення для позначень кодів як «Інші уточнені» і «Не уточнені». Існує кілька додаткових умов, які з'являються в МКФ-ДП.

1. З посиланням на дефініції негативного аспекту Функцій організму, Структур організму, а також Активності / Учасі був доданий термін «затримка», щоб відобразити той факт, що в будь-якому з доменів також може відобразитися відставання в розвитку.
2. У відповідній конвенції поняття затримки також позначає рівні кваліфікатора від 0 = немає затримки до 4 = повна затримка.

4.4 Відомості для кодування

МКФ-ДП – це класифікація Функцій організму, Структур організму, Активності та Учасі, а також Факторів навколишнього середовища, позначених в нейтральних термінах. Документування проблем дитини шляхом присвоєння кодів зумовлене використанням універсального класифікатора. Встановлення кодів не повинно базуватися на припущеннях, воно повинно відображати точну інформацію, що має відношення до проблем функціонування дитини у відповідних доменах.

Як зазначено вище, відомості кодування можуть мати форму безпосереднього вимірювання, спостереження, співбесіди та/або професійного судження. Хоча форма доказів буде залежати від характеристики інтересу та цілей кодування, слід докласти максимальних зусиль для отримання найбільш об'єктивної інформації. Безпосереднє вимірювання лабораторних, біомедичних або антропометричних даних містить інформацію про Функції та Структури організму. Якщо говорити про Активність та Учась, то для безпосередніх вимірювань можна залучити широкий діапазон стандартизованих інструментів та інших засобів, які забезпечують спеціальні дані для даного домену, який нас цікавить. В обох цих контекстах вимірювання, що базується на нормативних даних, може сприяти їх перетворенню у форму величин, виражених у відсотках або стандартних похідних одиницях для відповідних рівнів кваліфікатора. Наразі існують інструменти та засоби, які можна

використовувати в якості інформації для встановлення кодів. Проте, відсилання до спеціальних доменів МКФ-ДП обмежене. У пошуках відповідних інструментів, користувачеві рекомендується вибирати ті, які мають найближчий взаємозв'язок з важливими доменами, що продемонстрували свою надійність.

Якісні оцінки опису функціонування дитини, засновані на безпосередньому спостереженні, можуть бути корисні при зборі відомостей в областях функціонування, де інструменти оцінки недоступні або неприйнятні. Основним завданням МКФ і МКФ-ДП є включення респондентів до визначення характеру й ефективності їх функціонування в контексті факторів навколишнього середовища.

Це особливо важливо, коли кодується «участь». При першій-ліпшій можливості заохочується інтерв'ю (опитування) з дітьми та підлітками. Якщо діти зовсім маленькі, або вербальні навички дітей обмежені, то в якості довіреної особи може виступати людина, яка проявляє турботу і забезпечує догляд за дитиною. Нарешті, відомості для кодування можуть ґрунтуватися на професійному (консультативному) висновку і різних джерелах інформації, що включають записи, спостереження, опитування та інші форми контакту з клієнтом.

Існує кілька джерел, які можуть застосовуватися при кодуванні. До завдань цього тому не входить перелік інструментів і систем вимірювань для потенційного використання при оцінці, проте одним із завдань є заохочення користувачів скласти такий перелік. Він може бути корисний для оцінки методик при виборі тестування, які дають об'єктивну оцінку Функціям та Структурам організму, Активності та Учасі, а також Факторам навколишнього середовища. Користувачів заохочують отримати доступ до довідкових текстів, що описують інструменти, прийняті в тих країнах, в яких вони працюють. Інтерес до застосування МКФ і МКФ-ДП сприяє вибору об'єктивних інструментів, а також розвитку нових систем вимірювань, сумісних з рамками МКФ-ДП. Таким ефективним інструментом може бути «Практичний посібник для психіатричної оцінки дорослих людей» (1995 р.), розроблений Американською Психологічною Асоціацією для службового використання (The Practice Guideline for Psychiatric Evaluation of Adults, 1995, developed by the American Psychological Association). Це практичне керівництво призначене для міждисциплінарного використання і містить інформацію, необхідну для кодування в кожному з доменів. Зрештою, з прийняттям МКФ-ДП в різних редакціях будуть доступні численні навчальні посібники та навчальні курси по її застосуванню.

5. Конкретні приклади

Коротка інформація, представлена в конкретних прикладах, призначена для використання при встановленні кодів МКФ-ДП з проблем, які спостерігаються у дітей. На практиці зазвичай характер і багатоплановість доступної інформації про дитину будуть більш загальними, ніж в цих прикладах. Проте, для ілюстрації застосування МКФ-ДП користувачеві рекомендується розглянути перераховані випадки і застосувати коди, що відображають проблеми і характеризують функції та структури, обмеження життєдіяльності для кожного із представлених дітей. В якості першого кроку було б корисно розглянути нижче вказаний широкий перелік питань і привести у відповідність з питаннями будь-яку проблему з описаного конкретного випадку. Користувач може взяти на допомогу собі попередній розділ, де описані послідовні кроки встановлення кодів МКФ-ДП на основі інформації, наявної про дитину. Найголовніший акцент повинен бути поставлений на встановлення відповідних кодів, тому що репрезентовані приклади не забезпечують достатньої інформації для рівня кваліфікатора.

1. Чи проявляються у дитини або підлітка проблеми з функціями організму?
2. Чи існують у дитини або підлітка якісь проблеми зі структурами органів, кінцівок або іншими структурами організму?
3. Чи існують у дитини або підлітка проблеми при виконанні завдань або дій?
4. Чи існують у дитини або підлітка проблеми при залученні у життєві ситуації, відповідні її віку?
5. Чи існують чинники навколишнього середовища, які якимось обмежують або, навпаки, допомагають функціонуванню дитини або підлітка?

Випадок

3-річної дівчинки

С. – 3-річна дівчина, яка народилася після невдалої вагітності. У неї виявили вроджені проблеми з серцем, які були скориговані за допомогою двох хірургічних втручань на початку життя. У неї відзначаються часті інфекції верхніх дихальних шляхів і отити, які вплинули на порушення її слуху.

С. з мамою живуть в квартирі в центрі великого міста і отримують медичну допомогу в одній із міських лікарень. Батько С. залишив їх незабаром після її народження і фінансово не допомагає родині. Коли мама С. працює в місцевому магазині, дівчинка знаходиться у сусідки, яка піклується про неї. У вихідні дні мама працює, і дівчинка залишається у бабусі зі своїми братами та сестрами. С. – серйозна дитина, яку важко розсмішити (вона не посміхається і не сміється), проводить багато часу в простій грі з предметами на самоті та не контактує з іншими дітьми. Їй подобаються речі, які створюють звуки, коли їх штовхають або тягнуть, і вона буде грати з ними протягом тривалого періоду часу. Крім цього, вона легко відволікається. Якщо її увага не зайнята, то вона починає розгойдуватися. Вона почала ходити три місяці тому і не може піднятися по сходах, поки хтось не візьме її за руку. Її словниковий запас складає близько 20 слів, які є зрозумілими, наприклад, «моє», «більше», «кубик», «сік», але більшу кількість слів вона вимовляє так, що вони не зрозумілі. Одним з її

найулюбленіших видів активності є сидіння на колінах у матері, щоб їй читали. Вона показує на знайомі картинки, але їй важко запам'ятати назви предметів, зображених на цих картинках. Часто, коли називають її ім'я, вона не реагує, і складається враження, що не чує людей. Причина такої поведінки незрозуміла, але, можливо, це пов'язано з порушенням слуху внаслідок частих отитів. Обстеження, проведене у віці 24 місяців, показало, що рівень розвитку відповідає 17 місяцям. Специфічна затримка розвитку була очевидною у рецептивній та експресивній мові. Оцінка слуху виявила помірну двосторонню втрату слуху.

Повертаючись до п'яти поставлених питань, можна припустити, що притаманні проблеми у цієї дитини потрапляють під коди в Розділах 1, 2, 4 і 7, що становлять Функції організму. Для Активності та Учасі слід розглянути додатні коди з Розділів 1, 3, 4, 7 і 8. Коди, що визначають характер бар'єрів і полегшуючих факторів в ситуації цієї дитини, могли б бути знайдені в складових Фактори навколишнього середовища в Розділах 1 і 3.

Випадок 10-річного хлопчика

Т. – це десятирічний хлопчик, який був направлений на обстеження в клініку після перенесених впродовж останніх 2 років труднощів з навчанням у школі. На основі обстеження встановлено, що у нього значно порушена концентрація уваги на навчальних завданнях, і він часто відволікається. Його батьки повідомляють, що хлопчик постійно поводить себе погано, не слухається. За словами його батьків і вчителів, йому важко бути спокійним вдома та у школі. Наразі це означає, що у нього є проблеми з виконанням шкільного завдання. У нього особливі проблеми з пам'яттю, не може згадати матеріал, який він вивчав. Постійно відволікається на уроках, його читання і письмо оцінюються на рівень другого класу. Крім того, у нього є проблеми, пов'язані із пристосуванням до соціальних ситуацій та спілкуванні з іншими дітьми.

Вчитель і батьки **Т.** стурбовані його високим рівнем активності й тим, що він не здатний думати, оцінювати ситуацію перш, ніж почати діяти. Це проявляється в його соціальній поведінці, коли йому не вдається дочекатися своєї черги в іграх та спорті, а вдома, коли він виїжджає на велосипеді на жваву вулицю, попередньо не озираячись. Були випробувані різні способи, щоб допомогти хлопчикові в класі, але це не дало позитивних результатів. Незважаючи на те, що родина дитини проти застосування лікарських засобів, нещодавно дитину оглянув педіатр та призначив стимулююче лікування для його високого рівня активності, на тлі якого школа розробляє індивідуальний план для навчання **Т.** в класі.

Проблеми цього 10-річного хлопчика відповідають ряду кодів в Розділах 1 зі складових Функції організму. Що стосується складових Активність та Учась, в Розділах 1, 2, 3, 7 і 8 містяться коди для реєстрації підвищеного рівня активності дитини і тих труднощів, які зустрічаються при виконанні ситуаційних і навчальних вимог в класі. Прийнятні коди для опису відповідних Факторів навколишнього середовища можна знайти у Розділах 1 та 5.

Випадок 14-річного підлітка

Ж. – дівчинка 14 років, яка проживає з батьками в маленькому містечку. У неї важка астма, яка була виявлена в ранньому віці. Окрім підвищеної реакції на специфічні алергени, астматичні напади **Ж.** провокуються фізичними вправами, холодним повітрям і збудженням. Ці напади тривають від 1 до 2 годин і трапляються по кілька разів на тиждень. Наразі їй прописаний бронходилататор і, для профілактики нападів, – небулайзер. Однак, в минулому році **Ж.** порушила медичний режим, після чого гострі напади задухи повторюються частіше. З того часу, коли вона була зарахована до дошкільної програми, і до теперішнього часу, її відвідування занять відзначається частою відсутністю. Як результат, рівні її досягнень були постійно поганими і, хоча вона не залишалася на другий рік навчання, вона й надалі продовжує знижувати свої показники порівняно зі своїми однолітками.

Зараз дівчинка навчається у місцевій середній школі у восьмому класі. Оскільки фізичне навантаження провокує гострі напади, вона не бере участі в програмі фізичного виховання в школі та не робить будь-яких регулярних фізичних навантажень. Дівчинка часто відсутня в школі, залишаючись вдома, вона зазвичай дивиться телевізор і підкріплюється легкими закусками. За останній рік вона значно погладшала. Через часті відсутності в школі у **Ж.** немає друзів. **Ж.** повідомляє про те, що відчуває свою відмінність та ізолюваність від своїх однолітків. Батьки стурбовані її фізичним та емоційним здоров'ям і консультуються з лікарем.

Хронічний стан здоров'я цього підлітка призводить до проблем, які слід позначити насамперед кодами в Розділах 1,4 і 5 під компонентом Функції організму. Що стосується складової Активності та Учасності, більшу частину прийнятних кодів слід шукати в Розділах 2,5, 7, 8 та 9. Зрештою, з огляду на значну роль природного середовища та лікування астми, а також пов'язаних з ними наслідків соціальної ізоляції, Розділи 1, 2 і3. Фактори навколишнього середовища дадуть відповідні коди для документування бар'єрів, з якими стикається ця молода особа.

6. Подяка

Члени Робочої групи висловлюють свою вдячність за підтримку, надану:

Християнським фондом допомоги дітям з обмеженням життєдіяльності в Таїланді (ХДЖ), Нонтабурі, Таїланд; Центрами співпраці з Сімейством Міжнародних класифікацій ВООЗ (ВООЗ-СМК) й афілійованими агентствами в Австралії, Канаді, Данії, Фінляндії, Франції, Німеччині, Ісландії, Японії, Нідерландах, Норвегії, Китайській Народній Республіці, Швеції та США; Товариством «Допомога в освіті», Риміні, Італія; Італійським Неврологічним Інститутом імені Карло Беста при Міжнародному Фонді Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, Мілан, Італія; Науково-дослідницькою групою при Інституті наукових досліджень (Міжнародне товариство Червоного Хреста і Червоного Півмісяця) «Еудженіо Медеа» з досліджень, госпіталізації й охорони здоров'я при Асоціації «Ла Ностра Фамілія», Костамаснага, Італія; Відділенням неврології та психіатрії при Лікарні Тривігліо, Тривігліо, Італія; Організацією волонтерів при Міжнародній Кооперації (OVCI-La Nostra Famiglia), Устратуна, Джуба, Судан; особами, пов'язаними з урядовими агентствами, громадськими та приватними програмами для дітей та підлітків в світі, що беруть участь в польових випробуваннях; регіональними представниками, які брали участь в засіданнях Робочої групи ВООЗ в Південній Африці, Швеції, Швейцарії, Таїланді та США; Центром епідеміології Шведської Національної Ради Охорони здоров'я та соціального забезпечення, Стокгольм, Швеція; Національним Центром по вроджених дефектів та інвалідності розвитку при Центрах США по контролю і профілактиці захворювань, Атланта, Джорджія, США; Університетом Північної Кароліни в Чейпел Хілл, Чейпел Хілл Північної Кароліни, США; Університетом Цюріха, Цюріх, Швейцарія.

Особи:

Аргентина – Крістіан Плебст;

Австралія – Шарін МакЛеод;

Бразилія – Елоїза Денобіла;

Канада – Діана Каулфілд, Патрік Фуджікшдіас, Дженіс Міллер;

Китай – Куї Жуоуїнг;

Данія – Тора Даль;

Єгипет – Мохамед Ель Банна;

Фінляндія – Маркку Лескінен;

Франція – Катрін Барраль, Жан-Ів Баррейро, Марі Куно;

Гана – Кофі Марфо;

Ісландія – Халла Тулініус;

Італія – Даніела Айовалазіт, Франческа Альбанезі, Луїджі Барруффо, Марьямалія Батталья, Даніела Беретта, Дебора Бонаціна, Габріелла Боррі, Джованні Каттоні, Еліса Цеппі, Алесіо Чіуссо, Анастасія Колпо, Марія Антонелла Костантіно, Гвідо Корона, Антонелла Дімо, Енріко Группі, Гвідо Фузаро, Феліція Ліччіарді, Бертілла Магагнін, Олена Марія Маурі, Барбара Орланді, Сабріна Паскавалотті, Альфредо Пісакане, Камілла Пісоні, Джанні де Поло, Моніка Прадаль, Альберто Раггі, Дарія Рива, Ля Руска, Емануела Руссо, Карло Сорелла, Антонелла Вауано, Ганна Зана.

Японія – Ютака Сакаї, Акіо Токунага;

Кувейт – Хашем Таква;

Мексика – Фабіола Баррон;

Перу – Ліліана Маййо;

Португалія – Йоахим Байрао, Марія Ізабель Фельгуейрас;

Південна Африка – Ерна Алант;

Іспанія – Жан Понте;

Судан – Сэнсон Баба; Марко Сала;

Швеція – Маргарета Адольфссон, Ларс Берг, Крістіна Бренд Перссон, Ліллі Ерікссон, Матс Гранулнд, Ніна Ібрагімова, Міа Плес, Реджайна Ільвен;

Швейцарія – Симон Хаскель;

Тайланд – Васан Саєнвіан, Чарія Саєнвіан, Ко-Чи Тун;

Колишня Югославська Республіка Македонія – Біліджана Анчевська, Аніца С. Апцева, Сандей С. Бойковський, Катерина Димитрова, Василька С. Димовська, Іван Сергійович Двояков, Джоаніс Гайдазіс, Тетуя Якупі, Нікола Янков, Ольга Йотовська, Миряна П. Кяєва, Сасо С. Коканьовський, Петре С. Крстев, Олів'єра Лековська, Ліда С. Паліч, Сніжана Д. Пейковська, Анастасія С. Петрова, Марина С. Поп-Лазарова, Марія Ралева, Фулвія В. Томатис, Мілка С. Ванкова, Юлія С. Васильєва;

США – Стефан Багнато, Скотт Браун, Венді Костер, Марджорі Грінберг, Хайді Фельдман, Аніта Скарбороу, Тревіс Сріц;

Замбія – Еліса Фаселлі, Сестра Ірина, Паоло Мареллі.

МКФ

Вступ

1. Передумови

Цей том містить Міжнародну Класифікацію Функціонування, Обмежень життєдіяльності та Здоров'я, відома як МКФ⁷. Загальною метою класифікації МКФ є встановлення уніфікованої і стандартизованої мови та критеріїв для опису стану здоров'я і пов'язаних з ним станів. Вона визначає компоненти здоров'я та деякі компоненти, пов'язані зі здоров'ям (наприклад, освіта та праця). Таким чином, домени, що містяться в МКФ, можуть розглядатися як домени охорони здоров'я та домени, пов'язані з охороною здоров'я. Ці домени описуються з позиції організму, індивіда та суспільства в двох основних списках(переліках): (1) Функції та Структури організму; і (2) Активність та Участь⁸. Як класифікація, МКФ систематично групує різні домени⁹ для людини в певному стані здоров'я (наприклад, що людина з хворобою чи розладом робить або може зробити). Функціонування є загальним терміном, що охоплює всі функції організму, активність та участь; аналогічно, обмеження життєдіяльності служить «парасольковим» терміном для порушень, обмежень активності або обмежень участі. МКФ також перелічує фактори навколишнього середовища, які взаємодіють із усіма цими конструкціями. Таким чином, вона дозволяє користувачеві записувати корисні профайли функціонування людей, обмежень життєдіяльності та здоров'я в різних областях.

МКФ належить до «сімейства» міжнародних класифікацій, розроблених Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) з метою застосування до різних аспектів здоров'я. Сімейство ВООЗ міжнародної класифікації забезпечує основу для кодування широкого спектру інформації про стан здоров'я (наприклад, діагностика, функціонування та обмеження життєдіяльності, причини контакту з медичними послугами), а також використовує стандартизовану спільну мову, що дозволяє спілкуватися про здоров'я та охорону здоров'я по всьому світі в різних дисциплінах та науках.

У міжнародних класифікаціях ВООЗ стани здоров'я (захворювання, розлади, травми тощо) класифікуються в основному в МКХ-10 (скорочення для Міжнародної класифікації хвороб, Десятий розгляд¹⁰, що забезпечує етіологічну основу. Функціонування та обмеження життєдіяльності, пов'язані зі станом здоров'я, класифікуються в МКФ. Таким чином, МКХ-10 та МКФ є додатковими¹¹, і користувачам рекомендується використовувати ці два члени

⁷ Текст являє собою перегляд Міжнародної класифікації ушкоджень, порушень життєдіяльності та інвалідності (МКУПЖІ), який вперше було опубліковано Всесвітньою організацією охорони здоров'я для проведення випробувань у 1980 році. Розроблений після систематичних польових випробувань та міжнародних консультацій за останні п'ять років, він був схвалений П'ятдесят четвертою Всесвітньою асамблеєю охорони здоров'я для міжнародного використання 22 травня 2001 року (резолюція ВАО354.21)

⁸ Ці терміни, які замінюють раніше використовувані терміни «порушення», «обмеження життєдіяльності» та «інвалідність», розширюють сферу застосування класифікації, що дозволяє описувати позитивний досвід. Нові терміни далі визначені в цьому Вступі та детально описані в класифікації. Слід зазначити, що ці терміни використовуються з конкретними значеннями, які можуть відрізнятися від їх повсякденного використання.

⁹ Домен – це практичний і значущий набір відповідних фізіологічних функцій, анатомічних структур, дій, завдань або сфер життя.

¹⁰ Міжнародна статистична класифікація хвороб та проблем, пов'язаних зі здоров'ям, Десятого перегляду, Волс. 1-3. Женева, Всесвітня організація охорони здоров'я, 1992-1994.

¹¹ Важливо також визнати збіг між МКХ-10 та МКФ. Обидві класифікації починаються з систем організму. Порушення стосуються структур та функцій організму, які зазвичай є частинами «процесу захворювання», і

сімейства міжнародних класифікацій ВООЗ разом. МКХ-10 являє собою «діагноз» захворювань, розладів або інших станів здоров'я, і ця інформація доповнюється додатковою інформацією, наданою МКФ про функціонування¹². Інформація з діагнозу плюс функціонування надають разом ширшу та більш значущу картину здоров'я людей чи населення, яка потім може бути використана для прийняття рішень.

Сімейство міжнародних класифікацій ВООЗ є цінним інструментом для опису та порівняння здоров'я населення в міжнародному контексті. Інформація про смертність (надана МКХ-10) та результати заходів з охорони здоров'я (надані МКФ) можуть бути об'єднані в підсумкові показники здоров'я населення для моніторингу здоров'я населення та його розподілу, а також для оцінки внеску різних причин смертності та захворюваності.

МКФ відмовилася від класифікації «наслідків захворювання» (версія 1980 року), щоб стати класифікацією «компонентів здоров'я». «Компоненти здоров'я» визначають складові здоров'я, тоді як «наслідки» зосереджуються на впливові захворювань або інших станів здоров'я, які можуть статися в результаті. Таким чином, МКФ займає нейтральну позицію щодо етіології, щоб дослідники могли робити причинно-наслідкові висновки, використовуючи відповідні наукові методи. Аналогічним чином цей підхід також відрізняється від підходу «детермінантів здоров'я» або «факторів ризику». Для полегшення вивчення детермінантів або факторів ризику МКФ включає перелік факторів навколишнього середовища, які описують контекст, в якому живуть люди.

тому вони також використовуються в МКХ-10. Однак, МКХ-10 розглядає порушення (у вигляді симптомів) як частини, які формують «хворобу» та причини для звернення по медичну допомогу. Натомість, система МКФ розглядає порушення як проблеми функцій та структур організму, пов'язаних зі змінами здоров'я.

¹² Двоє людей з однаковим захворюванням можуть мати різні рівні функціонування, і двоє людей з однаковим рівнем функціонування не обов'язково матимуть однаковий стан здоров'я. Отже, спільне використання підвищує якість даних в медичних цілях. Використання МКФ не повинно пропускати регулярні діагностичні процедури. В інших цілях, МКФ може використовуватися окремо.

2. Цілі МКФ

МКФ – багатофункціональна класифікація, призначена для обслуговування різних дисциплін та різних секторів. Її конкретні цілі можна підсумувати наступним чином:

- забезпечити наукову основу для розуміння і вивчення показників здоров'я та показників, пов'язаних зі здоров'ям, результатами втручань і визначенням їх факторів;
- сформувати спільну мову для опису показників здоров'я та показників, пов'язаних зі здоров'ям, з метою поліпшення взаєморозуміння між різними користувачами: працівниками охорони здоров'я та соціальної сфери, дослідниками, адміністраторами та суспільством, включаючи людей з обмеженнями життєдіяльності;
- зробити порівняльною інформацію в різних країнах, сферах охорони здоров'я, службах і в часі;
- забезпечити систематизовану схему кодування для інформаційних систем здоров'я.

Представлені цілі є взаємопов'язаними, оскільки необхідність та використання МКФ вимагають побудови значної та практичної системи, яку можуть використовувати різні споживачі для політики в галузі охорони здоров'я, оцінки якості та оцінки результатів у різних культурах.

2.1 Застосування МКФ

З моменту публікації в якості пробної версії в 1980 році, МКУПЖІ (**Міжнародна класифікація ушкоджень, порушень життєдіяльності та інвалідності**) була використана для різних цілей, наприклад:

- як статистичний інструмент – у збиранні та реєстрації даних (наприклад, у дослідженнях та обстеженнях населення або в інформаційних системах управління);
- як інструмент досліджень для оцінки результатів втручань, якості життя або факторів навколишнього середовища;
- як клінічний інструмент для оцінки потреб, порівняння варіантів терапії, оцінки професійної придатності, реабілітації та оцінки результатів втручань;
- як інструмент соціальної політики для планування заходів соціального захисту, компенсаційних систем, їх політики та реалізації;
- як інструмент навчання для розробки навчальних планів, пропаганди та проведення громадських акцій.

Оскільки МКФ, по суті, є класифікацією здоров'я та показників, пов'язаних зі здоров'ям, вона також використовується такими секторами, як: страхування, соціальне забезпечення, сфера праці, освіта, економіка, соціальна політика, загальний розвиток законодавства та навколишнього середовища. Вона була прийнята в якості однієї з соціальних класифікацій Організації Об'єднаних Націй, де вона згадується та об'єднується в Стандартні правила щодо рівноправності можливостей для людей з обмеженнями

життєдіяльності¹³. Таким чином, МКФ надає відповідний інструмент для здійснення зазначених міжнародних мандатів з прав людини, а також національного законодавства.

МКФ є корисною для широкого спектру різних застосувань, наприклад, соціального забезпечення, оцінки в галузі управління охорони здоров'я та опитування населення на місцевому, національному та міжнародному рівнях.

Вона пропонує концептуальну основу для інформації, яка застосовується до індивідуального медичного обслуговування, включаючи профілактику, зміцнення здоров'я та покращення участі шляхом усунення або пом'якшення соціальних перешкод і заохочення надання соціальної підтримки та помічників. Це також корисно для вивчення систем охорони здоров'я, як з точки зору оцінки так і розробки політики.

¹³ *Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів*. Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН на її 48-й сесії 20 грудня 1993 року (резолюція 48/96). Нью-Йорк, Нью-Йорк, Департамент громадської інформації Об'єднаних Націй, 1994.

3. Властивості МКФ

Класифікація повинна бути чіткою за своєю структурою: її простір, її обсяг, її одиниці класифікації, її організація і як ці елементи структуровані з точки зору їх взаємозв'язку один з одним. У наступних розділах пояснюються ці основні властивості МКФ.

3.1 Простір МКФ

МКФ охоплює всі аспекти здоров'я людини та деякі компоненти, що пов'язані зі здоров'ям та добробутом, і описує їх в термінах доменів здоров'я і пов'язаних зі здоров'ям доменів¹⁴. Класифікація залишається в широкому контексті здоров'я та не охоплює обставини, які не пов'язані зі здоров'ям, так як ті, що викликані соціально-економічними чинниками. Наприклад, через їхню расу, гендер, релігію або інші соціально-економічні характеристики люди можуть бути обмеженими у виконанні завдань у їхньому нинішньому середовищі, але ці, не пов'язані із обмеженням здоров'ям та участі, як це визначено в МКФ.

Існує широко розповсюджене нерозуміння того, що МКФ стосується лише людей з обмеженням життєдіяльності; насправді мова йде про всіх людей. Показники здоров'я і показники, що пов'язані зі здоров'ям, а також стани здоров'я можуть бути описані за допомогою МКФ. Інакше кажучи, МКФ має універсальне застосування¹⁵.

3.2 Сфера застосування МКФ

МКФ описує ситуації, пов'язані з функціонуванням людини та її обмеженнями, і служить основою для організації цієї інформації. Вона структурує інформацію значущим, взаємопов'язаним і легко доступним способом.

МКФ об'єднує інформацію у дві частини. Частина 1 стосується Функціонування та Обмеження життєдіяльності, тоді як Частина 2 охоплює Контекстуальні Фактори. Кожна частина складається з двох компонентів.

1. Компоненти Функціонування та Обмеження життєдіяльності

Компонент **Організму** включає в себе дві класифікації, одна для функцій систем організму, а інша для структур організму. Розділи в обох класифікаціях організовані відповідно до систем організму.

Компонент **Активність та Участь** охоплює повний спектр доменів, що позначають аспекти функціонування як з індивідуальної, так і з суспільної точки зору.

2. Компоненти Контекстуальних Факторів

¹⁴ Приклади доменів здоров'я включають в себе зір, слух, ходьбу, навчання та запам'ятовування, в той час як приклади доменів, пов'язаних зі здоров'ям, включають транспортування, освіту та соціальні взаємодії.

¹⁵ Бікенбах Є.Е., Чаттерлі С, Бадлі Е.М., Устун Т.Б. Моделі інвалідності, універсальності та МКУПЖІ, Соціальна Наука і медицина, 1999, 48: 1173-1187

Перелік **Факторів навколишнього середовища** – це перший компонент Контекстуальних факторів. Фактори навколишнього середовища впливають на всі компоненти функціонування та обмеження життєдіяльності та організуються в послідовності від найближчого середовища індивідуума до загального середовища.

Особистісні фактори є також складовою частиною Контекстуальних Факторів, але вони не класифіковані в МКФ через велику соціальну та культурну розбіжність, пов'язану з ними.

Компоненти Функціонування та Обмеження життєдіяльності в Частині 1 МКФ можуть бути виражені двома способами. З одного боку, вони можуть бути використані для позначення проблем (наприклад, порушення, обмеження активності або обмеження участі підсумовуються під «парасольковим» поняттям *порушення життєдіяльності*); з іншого боку, вони можуть вказувати на непроблематичні (тобто нейтральні) аспекти здоров'я та, пов'язані зі здоров'ям, стани, підсумовуються «парасольковим» терміном *функціонування*).

Ці компоненти функціонування та обмеження життєдіяльності інтерпретуються за допомогою чотирьох окремих, але взаємопов'язаних *конструкцій*. Ці конструкції реалізуються за допомогою кваліфікаторів. Функції та структури організму можуть бути інтерпретовані змінами у фізіологічних системах або в анатомічних структурах. Для компонента Активність та Участь доступні дві конструкції: здатність (потенційна здатність) та виконання (див. підрозділ 4.2).

Функціонування та обмеження життєдіяльності людини сприймаються як динамічна взаємодія¹⁶ між станами здоров'я (хворобами, розладами, тілесними пошкодженнями, травмами тощо) та контекстуальними факторами. Як зазначено вище, Контекстуальні Фактори включають як особистісні, так і фактори навколишнього середовища. МКФ включає в себе комплексний перелік факторів навколишнього середовища як важливий компонент класифікації. Фактори навколишнього середовища взаємодіють з усіма компонентами функціонування та обмеження життєдіяльності. Основна конструкція компонента Фактори навколишнього середовища полягає в тому, щоб полегшити або перешкоджати впливу особливостей фізичного, соціального світу та взаємовідносин людей у суспільстві.

3.3 Одиниця класифікації

МКФ класифікує здоров'я та пов'язані зі здоров'ям стани. Таким чином, одиницею класифікації є категорії у доменах здоров'я та доменах, пов'язаних зі здоров'ям. Тому важливо зазначити, що в МКФ особи не є одиницями класифікації; тобто МКФ не класифікує людей, а описує ситуацію кожної людини в межах низки охоронних або медичних доменів.

Крім того, опис завжди здійснюється в контексті факторів навколишнього середовища та особистісних факторів.

3.4 Презентація МКФ

¹⁶ Ця взаємодія може розглядатися як процес або результат залежно від користувача.

МКФ представлена у версіях для того, щоб задовольнити потреби різних користувачів за різним рівнем деталізації.

Повна версія МКФ, що міститься в цьому томі, дає класифікацію на чотирьох рівнях деталізації. Ці чотири рівні можуть бути об'єднані в систему класифікації більш високого рівня, який включає всі домени на другому рівні. Дворівнева система також доступна як коротка версія МКФ.

4. Огляд компонентів МКФ

ДЕФІНІЦІЇ¹⁷

У контексті здоров'я:

Функції організму – це фізіологічні функції систем організму (включаючи психологічні функції).

Структури організму – це анатомічні частини організму, такі як органи, кінцівки та їхні компоненти.

Порушення – це проблеми, що виникають у функціях або структурах, такі як істотне відхилення або втрата.

Активність – це можливість виконання завдання або дії особою.

Участь – це залучення особи у життєву ситуацію/суспільну діяльність.

Обмеження активності – це труднощі, які може мати особа при здійсненні діяльності.

Обмеження участі – це проблеми, з якими особа може зіткнутися в життєвих ситуаціях.

Фактори навколишнього середовища формують фізичне, соціальне середовище та середовище відносин і установок, де люди живуть і проводять свій час.

Огляд цих концепцій наведено в [Таблиці 1](#); вони пояснюються далі в оперативних термінах в підрозділі 5.1. Як зазначено в таблиці:

- МКФ має дві *частини*, кожна з яких складається з двох *компонентів*:

Частина 1. Функціонування та Обмеження життєдіяльності

(а) Функції та Структури організму

¹⁷ Див. Також Додаток 1, Таксономічні та Термінологічні питання

(б) Активність та Участь

Частина 2. Контекстуальні фактори

(в) Фактори Навколишнього середовища

(г) Особистісні фактори.

- Кожен компонент може бути виражений як позитивними, так і негативними термінами.

Кожен компонент складається з різних доменів, і в кожному домені містяться категорії, які є одиницями класифікації. Показники здоров'я та показники, що пов'язані зі здоров'ям індивіда, можуть бути записані шляхом вибору відповідної категорії коду або кодів, а потім додаванням кваліфікаторів, які є числовими кодами, що визначають ступінь або величину функціонування або обмеження життєдіяльності в даній категорії, або ступінь фактору навколишнього середовища є полегшуючим фактором чи бар'єром.

Таблиця 1. Огляд МКФ

	Частина 1: Функціонування та Обмеження життєдіяльності		Частина 2: Контекстуальні Фактори	
Компоненти	Функції та Структури організму	Активність та Участь	Фактори навколишнього середовища	Особистісні фактори
Домени	Функції організму Структури організму	Життєві сфери (завдання, дії)	Зовнішні впливи на функціонування та обмеження життєдіяльності	Внутрішні впливи на функціонування та обмеження життєдіяльності
Конструкції	Зміна функцій організму (фізіологічна) Зміна структур організму (анатомічна)	Здатність Виконавчі завдання в стандарті Навколишнього середовища Реалізація Виконавчі завдання в поточному навколишньому середовищі	Сприяння або перешкоджання впливу ознак фізичного, соціального середовища та у взаємовідносинах між людьми	Вплив атрибутів людини
Позитивний аспект	Функціональна і структурна цілісність	Активність Участь	Полегшуючий фактор	Не застосовується
	Функціонування			
Негативний аспект	Порушення	Обмеження Активності та Участі	Бар'єри /Перешкоди	Не застосовується
	Обмеження життєдіяльності			

4.1. Функції та структури організму і порушення

*Дефініції: **Функції організму** – це фізіологічні функції систем організму (включаючи психологічні функції).*

***Структури організму** – це анатомічні частини організму, такі як органи, кінцівки та їх компоненти.*

***Порушення** – це проблеми, що виникають у функціях або структурах організму, такі як істотне відхилення або втрата.*

- (1) Функції та структури організму класифікуються у двох різних підрозділах. Ці дві класифікації призначені для паралельного використання. Наприклад, функції організму включають в себе основні людські відчуття, такі як «функція зору» та їх структурні кореляти, що існують у вигляді «око та споріднені структури».

- (2) «Організм» відноситься до людського організму в цілому; отже, він включає в себе мозок та його функції, тобто розум. Тому розумові (або психологічні) функції включені відповідно до функцій організму.
- (3) Функції та структури організму класифікуються відповідно до систем організму; отже, структури організму не розглядаються як органи¹⁸.
- (4) Порушення структури можуть включати аномалію, дефект, втрату або інше значне відхилення в структурах організму. Порушення сформульовані відповідно до біологічних знань на рівні тканин або клітин, а також на субклітинному або молекулярному рівні. Однак, з практичних причин ці рівні не перераховані¹⁹. Біологічні основи порушень керуються класифікацією, і там може бути місце для розширення класифікації на клітинному або молекулярному рівнях. Для медичних користувачів, слід зазначити, що порушення не збігаються з основною патологією, але є проявами цієї патології.
- (5) Порушення являють собою відхилення від певних загальноприйнятих стандартів населення у біомедичному статусі організму та його функцій, а також визначення їх складових здійснюються в першу чергу тим, хто має право оцінити фізичне та розумове функціонування відповідно до цих стандартів.
- (6) Пошкодження можуть бути тимчасовими або постійними; прогресивними, регресивними або статичними; періодичними або тривалими. Відхилення від норми населення може бути незначним або важким і може змінюватися з часом. Ці характеристики зафіксовані в подальших описах, в основному в кодах за допомогою кваліфікаторів після крапки.
- (7) Порушення не залежать від етіології та способу їх розвитку; наприклад, втрата зору або кінцівки може виникнути в результаті генетичної аномалії або травми. Наявність ушкодження обов'язково передбачає причину; однак, причини може бути недостатньо, щоб пояснити наслідок порушення. Крім того, коли є порушення, наявна і дисфункція функцій або структур організму, але це може бути пов'язано з різними захворюваннями, розладами або фізіологічними станами.
- (8) Порушення можуть бути частиною або проявом стану здоров'я, але не обов'язково вказуватимуть на наявність захворювання або на те, що особа повинна вважатися хворою.
- (9) Порушення є ширшими та більш комплексними за своєю сферою охоплення, ніж розлади або хвороби; наприклад, втрата ноги є порушенням структури тіла, але не розладом або хворобою.
- (10) Порушення можуть спричинити інші порушення; наприклад, відсутність м'язової сили може погіршити функції руху, функції серця можуть бути пов'язані з дефіцитом функцій органів дихання, а порушення сприйняття може бути пов'язане з функціями мислення.

¹⁸ Хоча рівень (органу) був згаданий у версії МКУПЖІ 1980 року, визначення поняття «орган» не є чітким. Око та вухо традиційно розглядаються як органи; однак важко ідентифікувати та визначити їхні межі, і те ж саме стосується кінцівок та внутрішніх органів. Замість підходу «органу», який передбачає наявність сутності або одиниці всередині тіла, МКФ замінює цей термін на «структуру організму».

¹⁹ Таким чином, порушення, закодовані з використанням повної версії МКФ, повинні бути виявлені або відмічені іншими або особами, зацікавленими безпосереднім спостереженням або висновком із спостереження.

- (11) Деякі категорії Функцій Організму та компонент Структур і Категорій МКХ-10, здається, збігаються, зокрема щодо симптомів та ознак. Однак цілі двох класифікацій є різними. МКХ-10 класифікує симптоми в спеціальних розділах для документування захворюваності або використання послуг, тоді як МКФ показує їх як частину функцій організму, які можуть використовуватися для профілактики або виявлення потреб пацієнтів. Найважливіше, що в МКФ передбачається використовувати класифікацію функцій та структур організму разом із категоріями Активність та Участь.
- (12) Порушення класифікуються у відповідних категоріях з використанням визначених критеріїв ідентифікації (наприклад, як наявність або відсутність відповідно до порогового рівня). Ці критерії однакові для функцій та структур організму. (Це): (а) втрата чи відсутність; (б) редукція; (в) додавання або надлишок; і (д) відхилення. Як тільки порушення наявне, воно може бути масштабоване з точки зору його тяжкості, використовуючи загальний кваліфікатор у МКФ.
- (13) Фактори навколишнього середовища взаємодіють з функціями організму, як, наприклад, у взаємодіях між якістю повітря та диханням, світлом і зором, звуками та слухом, відволікаючими подразниками та увагою, текстурою і балансом ґрунту, а також температурою навколишнього середовища та температурою тіла.

4.2 Активність та Участь/ обмеження активності та обмеження участі

Дефініції: Активність – це виконання завдання або дії особою.

Участь – це залучення особи в життєву ситуацію/суспільну діяльність.

Обмеження активності – це труднощі, які може мати особа при здійсненні діяльності.

Обмеження участі – це проблеми, з якими особа може зіткнутися у життєвих ситуаціях.

- (1) Домени для компоненту Активність та Участь представлені в одному списку, який охоплює весь спектр життєвих сфер (від початкового навчання або спостереження до складових областей, таких як міжособистісні взаємодії або зайнятість). Компонент може бути використаний для позначення активності (а) або участі (у) або обох. Домени цього компонента кваліфікуються двома кваліфікаторами: *виконання та здатність*. Отже, інформація, взята зі списку, містить матрицю даних, яка не має дублювання або надлишкової інформації (див. [Таблиця 2](#)).

Таблиця 2. Активність та Участь: інформаційна матриця

Домени		Кваліфікатори	
		Реалізація (виконання)	Здатність
d1	Навчання та застосування знань		
d2	Загальні завдання та вимоги		
d3	Комунікація		
d4	Мобільність		
d5	Самообслуговування		
d6	Участь в повсякденному житті		
d7	Міжособистісні взаємодії та відносини		
d8	Основні сфери життя		
d9	Спільнота, соціальне та громадянське життя		

- (2) Кваліфікатор *виконання* описує те, що людина робить у його чи її поточному середовищі. Тому що сучасне середовище включає в себе соціальний контекст, виконання також може розумітись як «залучення в життєву ситуацію» або «пережитий досвід» людей в актуальному контексті, в якому вони живуть²⁰. Цей контекст включає фактори навколишнього середовища – всі аспекти фізичного, соціального світу та взаємовідносин між людьми, який можна кодувати за допомогою компонента Фактори навколишнього середовища.
- (3) Кваліфікатор *здатності* описує здатність особи виконувати завдання чи дію. Ця конструкція має на меті вказати найвищий можливий рівень функціонування, який людина може досягнути в даному домені в даний час. Щоб оцінити повну здатність особистості, потрібно мати «стандартизоване» середовище, щоб нейтралізувати різний вплив різних середовищ на здатність індивіда. Це стандартне середовище може бути: (а) фактичне середовище, яке зазвичай використовується для оцінки потенціалу в умовах тестування; або (б) у випадках, коли це неможливо, передбачуване середовище, яке, як видається, може мати однаковий вплив. Це середовище можна назвати «уніфікованим» або «стандартним» середовищем. Таким чином, здатність відображає скориговані з урахуванням чинників навколишнього середовища виправлену здатність людини. Це коригування повинне бути однаковим для всіх людей у всіх країнах, щоб дозволити міжнародні порівняння. Функції уніфікованого або стандартизованого середовища можуть бути закодовані за класифікацією факторів навколишнього середовища. Розрив між здатністю та виконанням відображає різницю між впливом **існуючих та уніфікованих** середовищ і, таким чином, забезпечує корисне керівництво щодо того,

²⁰ Визначення поняття «участь» представлена концепцією залучення. Деякі запропоновані визначення «залучення» включають в себе тих, що беруть участь, є включеними або зайнятими в сфері життя, прийняті або мають доступ до необхідних ресурсів. В інформаційній матриці, наведеній в таблиці 2, єдиним можливим показником частоти участі є кодування через виконання. Це не означає, що участь автоматично прирівнюється до виконання. Поняття залучення слід також відрізнити від суб'єктивного досвіду залучення (сенсу «приналежності»). Користувачі, які хотіли б окремо кодувати залучення, мають посилаючись на правила кодування в Додатку 2.

що може бути зроблено для навколишнього середовища людини для поліпшення виконання.

- (4) Обидва кваліфікатори *здатність* та *виконання* також можуть використовуватися з і без допоміжних пристроїв або з особистою допомогою. Незважаючи на те, що ні пристрої, ні особиста допомога не усувають пошкодження, вони можуть переміщати обмеження на функціонування в певних доменах. Цей тип кодування є особливо корисним для визначення того, наскільки функціонування людини буде обмеженим без допоміжних пристроїв (див. Правила кодування в Додатку 2)
- (5) Труднощі або проблеми в цих доменах можуть виникнути, коли існує якісна або кількісна зміна способу, в якому особа здійснює ці функції домену. Обмеженість оцінюється з урахуванням загальноприйнятого стандарту населення.
- (6) Стандарт або норма, проти якої порівнюється здатність та виконання людини – це та особа, яка не має аналогічного стану здоров'я (хвороби, розладу чи травми тощо). Обмеження фіксують невідповідність між спостережуваним та очікуваним виконанням. Очікуване виконання – це норма населення, яка відображає досвід людей без особливого стану здоров'я. Ті самі норми використовуються у кваліфікаторі здатності з тією метою, щоб дійти висновку про те, що можна зробити для навколишнього середовища для підвищення виконання.
- (7) Проблема з виконанням може бути результатом безпосередньо в соціальному середовищі, навіть якщо людина не має порушень. Наприклад, особа, яка є ВІЛ-інфікованою, без будь-яких симптомів або хвороб, або людина з генетичною схильністю до якоїсь хвороби може не виявляти ніяких порушень або мати достатню здатність працювати, але може не робити це через відмову в доступі до послуг, дискримінацію чи стигму.
- (8) Важко розрізнити «Активність» та «Участь» на основі доменів у компоненті Активність та Участь. Аналогічним чином диференціація між «індивідуальна» та «суспільна» перспективи на основі доменів не була можливою через міжнародні варіації та відмінності у підходах професіоналів та теоретичні засади. Таким чином, МКФ надає єдиний список, який можна використовувати, якщо користувачі цього бажають, диференціювати активність та участь власними оперативними способами. Це додатково пояснюється в Додатку 3. Існує чотири можливі способи це зробити:
 - a) визначити деякі домени як активність та інші як участь, не допускаючи ніякого збігу;
 - b) подібно, як (a) вище, але дозволяючи частковий збіг;
 - c) визначити всі детальні домени як активність та заголовки широкої категорії як участь;
 - d) використовувати всі домени як активність, так і участь.

4.3 Контекстуальні Фактори

Контекстуальні фактори являють собою вичерпну довідкову інформацію життя та проживання людини. Вони включають два компоненти: Фактори навколишнього середовища та Особистісні Фактори, які можуть мати вплив на людину у певному стані здоров'я і стані, пов'язаному зі здоров'ям.

Фактори навколишнього середовища становлять фізичне, соціальне середовище та середовище відносин і установок, в яких люди живуть і проводять своє життя. Ці фактори є зовнішніми для окремих осіб і можуть мати позитивний чи негативний вплив на результат діяльності особи як члена суспільства, здатність особи виконувати дії чи завдання, а також на функції або структуру організму людини.

- (1) Фактори навколишнього середовища організовані в класифікацію, щоб зосередитися на двох різних рівнях.
 - а) *Індивідуальний* – у безпосередньому оточенні особи, включаючи такі параметри, як дім, робоче місце та школа. Включені на цей рівень фізичні та матеріальні особливості навколишнього середовища, з якими стикається особа, а також безпосередній контакт з іншими людьми, такими, як родина, знайомі, однолітки та незнайомі люди.
 - б) *Соціальний* – офіційні та неофіційні соціальні структури, послуги та загальні підходи або системи в спільноті чи суспільстві, що впливають на людей. Цей рівень включає організації та послуги, пов'язані з робочим середовищем, діяльністю громад, державними установами, комунікацією і транспортними послугами та неформальними соціальними мережами, а також законами, нормативними актами, формальними та неформальними правилами, ставленнями та ідеологіями.
- (2) Фактори навколишнього середовища взаємодіють з компонентами функцій та структур організму, а також з Активністю та Учасю. Для кожного компонента характер і ступінь цієї взаємодії можуть бути детально розроблені завдяки майбутній науковій роботі. Обмеження життєдіяльності характеризується як результат або складний характер взаємозв'язків між станом здоров'я особистості та особистісними факторами та зовнішніми чинниками, що відображають обставини, в яких живе індивід. Через це відносини, різні середовища можуть мати різний вплив на одну особу з певним станом здоров'я. Навколишнє середовище з перешкодами (бар'єрами) або без полегшуючих факторів обмежить реалізацію (виконання) особи; інші середовища, які полегшують роботу можуть збільшити цю реалізацію. Суспільство може перешкоджати виконанню особистості, оскільки воно або створює перешкоди (бар'єри) (наприклад, недоступні будинки), або не надає полегшуючих факторів (наприклад, недоступність допоміжних пристроїв).

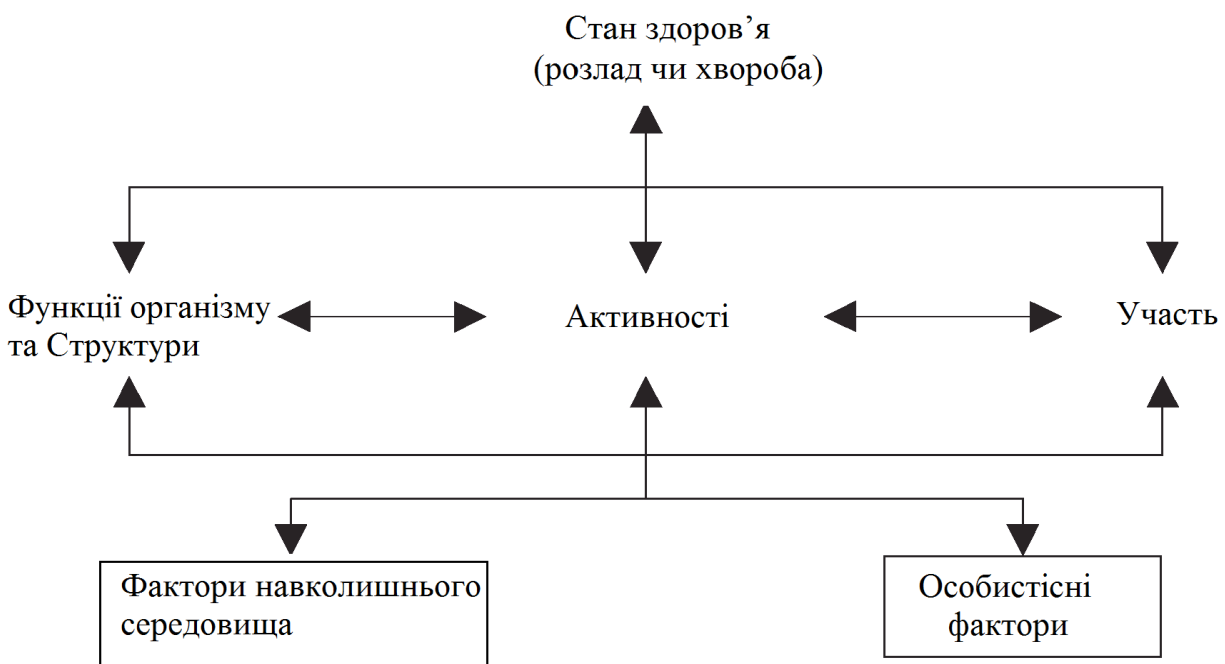
Особистісні фактори є особливим фоном життя та гармонійного проживання людини та включають в себе особливості індивіда, які не є частиною стану здоров'я або станів, пов'язаних зі здоров'ям. Ці фактори можуть включати стать, расу, вік, інші стани здоров'я, спорт, спосіб життя, звички, виховання, стилі подолання, соціальний досвід, освіта, професія, минулий та поточний досвід, загальна модель поведінки та стиль характеру, індивідуальні психологічні активи та інші характеристики, всі або будь-які з них можуть відігравати роль в обмеженні життєдіяльності на будь-якому рівні. Особистісні фактори не класифікуються в МКФ. Однак, вони входять до [Рис. 1](#), щоб показати свій внесок, який може вплинути на результати різних втручань.

5. Модель Функціонування та Обмеження життєдіяльності

5.1 Процес функціонування і обмеження життєдіяльності

Як класифікація, МКФ не моделює «процес» функціонування та обмеження життєдіяльності. Проте, це може бути використано для опису процесу, надаючи засоби мапування різних конструкцій та доменів. Вона забезпечує багатопрофільний підхід до класифікації функціонування та обмеження життєдіяльності як інтерактивного та еволюційного процесу. Це забезпечує складові елементи для користувачів, які бажають створювати моделі та вивчати різні аспекти цього процесу. У цьому сенсі МКФ можна розглядати як мову: тексти, які можуть бути створені з її допомогою, залежать від користувачів, їхньої творчості та наукової орієнтації. Для того, щоб візуалізувати сучасне розуміння взаємодії різних компонентів, діаграма, що представлена на Рис. 1., може бути корисною ²¹.

Рис. 1. Взаємодія між компонентами МКФ

На цій діаграмі функціонування особи в конкретному домені є взаємодією або складним взаємозв'язком між станом здоров'я та контекстуальними факторами (тобто факторами навколишнього середовища та особистісними факторами). Існує динамічна взаємодія між цими об'єктами: інтервенції в одному об'єкті можуть змінити один або декілька інших об'єктів. Ці взаємодії є специфічними і не завжди в передбачуваних взаємних відносинах. Взаємодія працює в двох напрямках; наявність обмеження життєдіяльності може навіть змінити сам стан здоров'я. Для того, щоб зробити висновок, що обмеження

²¹ МКФ істотно відрізняється від версії МКУПЖІ 1980 року у відображенні взаємозв'язку між функціонуванням та обмеженням життєдіяльності. Слід зазначити, що будь-яка схема (діаграма), ймовірно, є неповною та схильна до викривлення через складність взаємодій у багатовимірній моделі. Модель малюється для ілюстрації декількох взаємодій. Звичайно, можливі інші зображення, що вказують на інші важливі осередки у процесі. Тлумачення взаємодій між різними компонентами та конструкціями також можуть бути різними (наприклад, вплив факторів навколишнього середовища на функції організму, безумовно, відрізняється від їх впливу на участь).

реалізації (виконання) від одного або декількох порушень або обмеження здатності з одного або кількох порушень часто може здатися суттєвим. Важливо, однак, самостійно збирати дані по цих конструкціях, а потім досліджувати асоціації та причинні зв'язки між ними. Якщо потрібно описати повний стан здоров'я, всі компоненти корисні. Наприклад, хтось може:

- мати порушення без обмежень щодо здатності (наприклад, спотворення проказою може не впливати на здатність людини);
- мати проблеми з виконанням та обмеженням здатності без очевидних порушень (наприклад, зниження виконання щоденної діяльності, пов'язаної з багатьма захворюваннями);
- мати проблеми з виконанням без порушень та обмежень здатності (наприклад, ВІЛ-інфікована особа або колишній пацієнт, який відновився після психічних захворювань, стикається зі стигматизацією чи дискримінацією у міжособистісних стосунках або роботі);
- мати обмеження здатності без допомоги, а також проблеми із виконанням в поточному середовищі (наприклад, особа з обмеженнями мобільності може забезпечуватися суспільством допоміжними технологіями для переміщення);
- відчувати ступінь впливу у зворотному напрямку (наприклад, нестача використання кінцівок може призвести до атрофії м'язів; інституціоналізація може призвести до втрати соціальних навичок).

Конкретні приклади у Додатку 4 додатково ілюструють можливості взаємодії між конструкціями.

Схема, показана на [Рис. 1](#) демонструє роль, яку відіграють контекстуальні фактори (тобто фактори навколишнього середовища та особистісні фактори). Ці фактори взаємодіють з індивідом у певному стані здоров'я та визначають рівень і ступінь його функціонування. Фактори навколишнього середовища є зовнішніми для індивіда (наприклад, ставлення суспільства, архітектурні характеристики, правова система) і класифікуються в Класифікацію факторів навколишнього середовища. З іншого боку, Особистісні фактори не класифікуються в поточній версії МКФ. Вони включають стать, расу, вік, пристосованість, спосіб життя, звички, міметичні стилі та інші подібні фактори. Їхня оцінка залишається за користувачем, якщо це необхідно.

5.2. Медичні та соціальні моделі

Запропоновано різноманітні концептуальні моделі²² для розуміння та пояснення обмеження життєдіяльності та функціонування. Вони можуть бути виражені в діалектиці «медична модель» проти «соціальної моделі». *Медична модель* розглядає обмеження життєдіяльності як проблему людини, яка безпосередньо спричинена хворобою, травмою чи іншим захворюванням, що потребує медичного обслуговування у вигляді індивідуального лікування професіоналами. Регулювання питань стосовно обмеження життєдіяльності спрямоване на лікування або адаптацію особи та зміни поведінки. Медична допомога розглядається як основна проблема, і на політичному рівні основною реакцією є модифікація чи реформування політики охорони здоров'я.

З іншого боку, *соціальна модель* обмеження життєдіяльності бачить проблему переважно як соціально створену проблему, а в основному – як повну інтеграцію окремих

²² Термін «модель» тут означає конструкцію або парадигму, яка відрізняється від використання терміну в попередньому розділі.

осіб в суспільство. Обмеження життєдіяльності не є атрибутом особистості, а скоріше комплексним набором умов, багато з яких створюються соціальним середовищем. Отже, вирішення проблеми вимагає соціальних дій, і це колективна відповідальність суспільства в цілому, що полягає в тому, щоб зробити модифікації навколишнього середовища, необхідні для повної участі людей з обмеженням життєдіяльності у всіх сферах суспільного життя. Отже, це питання є ставленням до ідей, що вимагає соціальних змін, які на політичному рівні стають питаннями прав людини. Для цієї моделі обмеження життєдіяльності є політичним питанням.

МКФ базується на інтеграції цих двох протилежних моделей. Для того, щоб відобразити інтеграцію різних перспектив функціонування, використовується підхід «біопсихосоціальний». Таким чином, МКФ намагається досягти синтезу, для того, щоб забезпечити узгоджене уявлення про різні перспективи здоров'я з біологічної, індивідуальної та соціальної точки зору²³.

6. Використання МКФ

МКФ є класифікацією функціонування та обмеження життєдіяльності людини. Вона систематично групує домени здоров'я та домени, пов'язані зі здоров'ям. У межах кожного компонента домени далі згруповані відповідно до їхніх загальних характеристик (таких, як їхнє походження, тип або подібність) і упорядковані певним чином. Класифікація організована відповідно до ряду принципів (див. Додаток 1). Ці принципи стосуються взаємозв'язку рівнів та ієрархії класифікації (переліку рівнів). Проте, деякі категорії в МКФ розташовані не ієрархічно, без порядку, але як рівнозначні члени галузі.

Нижче наведені структурні особливості класифікації, які впливають на її використання.

- (1) МКФ дає стандартні операційні дефініції доменів здоров'я та доменів, пов'язаних зі здоров'ям на противагу «розмовному» визначенню здоров'я. Ці визначення описують основні атрибути кожного домену (наприклад, якості, властивості та відносин) і містять інформацію про те, що включено та виключено в кожному домені. Дефініції містять загальноприйняті точки прив'язки для оцінки, щоб вони могли бути переведені в анкети. І навпаки, результати існуючих інструментів оцінки можуть бути закодовані в термінах МКФ. Наприклад, «функції зору» визначаються в термінах функцій чутливої форми і контуру, на різних відстанях, використовуючи одне або обидва ока, так, що тяжкість проблеми зору може бути закодована на легких, помірних, важких або повних рівнях щодо цих параметрів.
- (2) МКФ використовує буквено-цифрову систему, в якій літери **b**, **s**, **d** та **e** використовуються для позначення Функцій Організму, Структур Організму, Активності та Учасності, Факторів навколишнього середовища. За цими літерами слідує числовий код, який починається з номера розділу (одна цифра), другий рівень (дві цифри), а третій і четвертий рівні (по одній цифрі кожен).
- (3) Категорії МКФ є «гніздовими», так що більш широкі категорії визначаються для включення більш детальних підкатегорій спорідненої категорії. Наприклад, Розділ 4 Про Мобільність у компоненті Активність та Участь включає окремі категорії, присвячені стоянню, сидінню, ходьбі, перевезенню предметів тощо. Коротка версія охоплює два рівні, тоді як повна версія розповсюджується на чотири рівні. Коротка

²³ Див. Також Додаток 5 – «МКФ та люди із обмеженням життєдіяльності».

версія та коди повної версії перебувають у кореспонденції, і коротка версія може бути об'єднана з повною версією.

- (4) Будь-яка особа може мати ряд кодів на кожному рівні. Вони можуть бути незалежними або взаємопов'язаними.
- (5) Коди МКФ визначаються не лише наявністю кваліфікатора, що позначає величину рівня здоров'я (наприклад, ступінь тяжкості проблеми). Кваліфікатори кодуються як одна, дві чи більше цифр після крапки (або відокремлення). Використання будь-якого коду повинно супроводжуватися принаймні одним кваліфікатором. Без кваліфікаторів коди не мають властивого значення.
- (6) Перший кваліфікатор для Функцій та Структур Організму, кваліфікатори виконання та здатності для Активності та Учасності, а також перший кваліфікатор для Факторів навколишнього середовища, усі фактори описують ступінь проблем у відповідному компоненті.
- (7) Всі три компоненти, класифіковані в МКФ (Функції та Структури організму, Активність та Участь і Фактори навколишнього середовища) визначаються кількісно, використовуючи ту саму загальну шкалу.

Наявність проблеми може означати порушення, обмеження або бар'єр залежно від конструкції. Відповідні кваліфікаційні слова, як показано у дужках нижче, повинні бути вибрані відповідно до конкретного домену класифікації (де xxx означає номер домену другого рівня). Для того, щоб цей кількісний показник використовувався універсально, процедури оцінки повинні бути розроблені шляхом дослідження. Широкі діапазони відсотків надаються для тих випадків, коли наявні калібровані інструменти оцінки або інші стандарти для кількісного визначення порушення, обмеження здатності, проблеми виконання чи бар'єру. Наприклад, коли задано «без проблем, немає проблем» або «повна (абсолютна) проблема», або вказано, що кодування має похибку до 5%. «Помірна (невелика) проблема» визначається до половини шкали повної складності. Відсотки повинні відкалібруватися в різних доменах з посиланням на відповідні стандарти населення у відсотках.

xxx.0 відсутні порушення (немає, відсутні, не значні) 0-4%
xxx.1 Легкі порушення (легкі, не значні,...) 5-24%
xxx.2 Помірні порушення (середні, значні,...) 25-49%
xxx.3 Важкі порушення (значні, інтенсивні,...) 50-95%
xxx.4 Повні порушення (тяжкі, абсолютні, тотальні) 96-100%
xxx.8 не визначено
xxx.9 не можна застосовувати

- (8) У випадку факторів навколишнього середовища, цей перший кваліфікатор може бути використаний для позначення як ступеня позитивних впливів навколишнього середовища, тобто полегшуючі фактори, або як ступінь негативних впливів, тобто бар'єри. Обидва використовують ту саму шкалу 0-4, але, щоб позначити полегшуючі фактори, крапка замінюється знаком плюс: наприклад, e110+2. Фактори навколишнього середовища можуть бути закодовані (а) по відношенню до кожної конструкції індивідуально, або (б) повністю без посилання на будь-яку індивідуальну

конструкцію. Перший варіант є кращим, оскільки він визначає вплив і атрибуцію чіткіше.

- (9) Для різних користувачів було б доцільно та корисно додавати інші види інформації для кодування кожного елемента. Є цілий ряд додаткових кваліфікаторів, які можуть бути корисними. У [Таблиці 3](#) представлені дані кваліфікаторів для кожного компонента, а також запропоновані додаткові кваліфікатори, які повинні бути розроблені.
- (10) Описи доменів здоров'я та доменів, пов'язаних зі здоров'ям, відносяться до їхнього використання в певний момент часу (наприклад, як знімок). Проте використання в декількох часових крапках дозволяє описувати траєкторію в часі та процесі.
- (11) В МКФ здоров'ю людини і станам, пов'язаних зі здоров'я людини, надається низка кодів, які охоплюють дві частини класифікації. Таким чином, максимальна кількість кодів на одну особу може бути 34 на однорівневому рівні (8 кодів функцій організму, 8 кодів структур організму, 9 кодів виконання та 9 кодів здатності). Аналогічно для дворівневих елементів загальна кількість кодів становить 362. На більш деталізованих рівнях ці коди складають 1424 елементи. У нинішніх програмах МКФ набір кодів від 3 до 18 може бути достатнім для опису випадку з дворівневою (тризначною) точністю. Загалом, більш детальна чотирьохрівнева версія використовується для спеціалізованих послуг (наприклад, результатів реабілітації, геріатрії), тоді як дворівнева класифікація може використовуватися для огляду та оцінки клінічних результатів.

Подальші рекомендації щодо кодування наведені у Додатку 2. Користувачам наполегливо рекомендується пройти навчання щодо використання класифікації через ВООЗ та її мережу центрів співпраці.

Таблиця 3. Кваліфікатори

Компоненти	Перший кваліфікатор	Другий кваліфікатор
Функції організму (b)	<p>Загальний кваліфікатор з негативною шкалою використовується для позначення ступеня або величини порушення</p> <p>Приклад: b 167.3 вказує на тяжкі порушення специфічних розумових функцій мови</p>	<p>Жодного</p>
Структури організму (s)	<p>Загальний кваліфікатор з негативною шкалою використовується для позначення ступеня або величини порушення</p> <p>Приклад: s730.3 вказує на тяжкі порушення функції верхніх кінцівок</p>	<p>Використовується для позначення характеру змін у відповідній структурі організму:</p> <p>0 немає змін у структурі 1 повна відсутність 2 часткова відсутність 3 додаткова частина 4 невідповідні розміри 5 розриви (дискретність) 6 відхилення позиції 7 якісні зміни у структурі, включаючи накопичення рідини 8 не вказано 9 не застосовується</p> <p>Приклад: s730.32 для позначення часткової відсутності верхніх кінцівок</p>
Активність та Участь (d)	<p>Виконання Загальний кваліфікатор</p> <p>Проблема в нинішній ситуації навколишнього середовища людини</p> <p>Приклад: d5101.1_ щоб вказати легку тяжкість при купанні всього тіла з використанням допоміжних пристроїв, доступних для людини в її нинішньому середовищі.</p>	<p>Здатність Загальний кваліфікатор</p> <p>Обмеження без допомоги</p> <p>Приклад: d5101._2 щоб показати помірні труднощі з купанням всього тіла; означає, що є помірні труднощі без використання допоміжних пристроїв або особистої допомоги.</p>
Фактори навколишнього середовища (e)	<p>Загальний кваліфікатор з негативною та позитивною шкалою використовується для позначення ступеня бар'єрів і полегшуючих факторів відповідно</p>	<p>Жодних</p>

54-а Всесвітня асамблея охорони здоров'я схвалення МКФ для міжнародного використання

У резолюції WHA 54.21 говориться:

П'ятдесят четверта сесія Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я,

1. ЗАТВЕРДЖУЄ друге видання Міжнародної класифікації порушень, обмеження життєдіяльності та інвалідності (МКУПЖІ) з назвою Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, надалі як скорочена форма МКФ;
2. СПОНУКАЄ держав-членів використовувати МКФ у своїх дослідженнях, нагляді та звітності, якщо це доречно, з урахуванням конкретних ситуацій у державах-членах та, зокрема, з огляду на можливі зміни в майбутньому;
3. ПРОСИТЬ Генерального директора надавати державам-членам на їхнє прохання підтримку у використанні МКФ.

МКФ-ДШ

Однорівнева класифікація

**Перелік розділів і перший рівень
класифікації**

ФУНКЦІЇ ОРГАНІЗМУ

Розділ 1. Розумові функції

Розділ 2. Сенсорні функції та біль

Розділ 3. Функції голосу і мови

Розділ 4. Функції серцево-судинної, кровотворної (гематологічної), імунної та респіраторної систем

Розділ 5. Функції травної, ендокринної систем та метаболізму

Розділ 6. Урогенітальні та репродуктивні функції

Розділ 7. Нейром'язові, скелетні та пов'язані з рухом функції

Розділ 8. Функції шкіри та пов'язаних з нею структур

СТРУКТУРИ ОРГАНІЗМУ

Розділ 1. Структури нервової системи

Розділ 2. Око, вухо та пов'язані з ними структури

Розділ 3. Структури, що беруть участь у голосоутворенні та мові

Розділ 4. Структури серцево-судинної, імунної та дихальної систем

Розділ 5. Структури, пов'язані із системами травлення, обміну речовин та ендокринною системою

Розділ 6. Структури, що відносяться до сечостатевої та репродуктивної систем

Розділ 7. Структури, пов'язані з рухом

Розділ 8. Шкіра та пов'язані з нею структури

АКТИВНІСТЬ ТА УЧАСТЬ

Розділ 1. Навчання та застосування знань

Розділ 2. Загальні завдання та вимоги

Розділ 3. Комунікація

Розділ 4. Мобільність

Розділ 5. Самообслуговування

Розділ 6. Побутове життя

Розділ 7. Міжособистісні взаємодії та відносини

Розділ 8. Головні сфери життя

Розділ 9. Життя в спільноті, соціальне та громадське життя

ФАКТОРИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Розділ 1. Продукція та технології

Розділ 2. Навколишнє середовище та природні зміни в ньому, що виникли в наслідок діяльності людини

Розділ 3. Підтримка та взаємовідносини

Розділ 4. Взаємовідносини індивіда в суспільстві

Розділ 5. Служби, системи та політика

МКФ - ДШ

Дворівнева класифікація

**Перелік розділів та перший рівень
класифікації**

ФУНКЦІЇ ОРГАНІЗМУ

Розділ 1. Розумові функції

Глобальні розумові функції (b 110-b 139)

- b 110** Функції свідомості
- b 114** Функції орієнтованості
- b 117** Інтелектуальні функції
- b 122** Глобальні психосоціальні функції
- b 125** Диспозиції та внутрішньо-особистісні функції
- b 126** Темперамент і особистісні функції
- b 130** Вольові та спонукальні функції
- b 134** Функції сну
- b 139** Глобальні розумові функції, інші уточнені та не уточнені

Специфічні розумові функції (b 140-b 189)

- b 140** Функції уваги
- b 144** Функції пам'яті
- b 147** Психомоторні функції
- b 152** Функції емоцій
- b 156** Функції сприйняття
- b 160** Функції мислення
- b 163** Основні пізнавальні функції
- b 164** Пізнавальні функції високого рівня
- b 167** Розумові функції мови
- b 172** Функції обчислення
- b 176** Розумові функції послідовних складних рухів
- b 180** Функції самовідчуття та відчуття часу
- b 189** Специфічні розумові функції, інші уточнені та не уточнені
- b 198** Розумові функції, інші уточнені
- b 199** Розумові функції, не уточнені

Розділ 2. Сенсорні функції та біль

Зір та пов'язані з ним функції (b210-b229)

- b210** Функції зору
- b215** Функції структур, що примикають до ока
- b220** Відчуття, пов'язані з оком та структурами, що до нього примикають
- b229** Зір та пов'язані з ним функції, інші уточнені та не уточнені

Функції слуху та вестибулярні функції (b230-b249)

- b230** Функції слуху
- b235** Вестибулярні функції
- b240** Відчуття, пов'язані з функціями слуху та вестибулярними функціями
- b249** Функції слуху та вестибулярні функції, інші уточнені та не уточнені

Додаткові сенсорні функції (b250-b279)

b250 Функція смакової чутливості

b255 Функція нюху

b260 Пропріоцептивні функції

b265 Функції дотику

b270 Сенсорні функції, пов'язані з температурою та іншими стимулами

b279 Додаткові сенсорні функції, інші уточнені та не уточнені

Біль (b280-289)

b280 Відчуття болю

b289 Відчуття болю, інше уточнене та не уточнене

b298 Сенсорні функції та біль, інші уточнені

b299 Сенсорні функції та біль, не уточнені

Розділ 3. Функції голосу і мови

b310 Функції голосу

b320 Функції артикуляції

b330 Функції швидкості та ритму мови

b340 Альтернативні голосові функції

b398 Функції голосу і мови, інші уточнені

b399 Функції голосу і мови, не уточнені

Розділ 4. Функції серцево-судинної, кровотворної (гематологічної), імунної та респіраторної систем

Функції серцево - судинної системи (b410-b429)

b410 Функції серця

b415 Функції кровоносних судин

b420 Функції артеріального тиску

b429 Функції серцево-судинної системи, інші уточнені та не уточнені

Функції системи крові та імунної системи (b430-b439)

b430 Функції системи крові

b435 Функції імунної системи

b439 Функції системи крові та імунної системи, інші уточнені та не уточнені

Функції дихальної системи (b440-b449)

b440 Функції дихання

b445 Функції дихальних м'язів

b449 Функції дихальної системи, інші уточнені та не уточнені

Додаткові функції та відчуття серцево - судинної та дихальної систем (b450-b469)

b450 Додаткові дихальні функції

b455 Функції допуску до фізичного навантаження

- b460** Відчуття, пов'язані з функціонуванням серцево-судинної та дихальної систем
- b469** Додаткові функції та відчуття серцево-судинної та дихальної систем, інші уточнені та не уточнені
- b498** Функції серцево-судинної, системи крові, імунної та дихальної систем, інші уточнені
- b499** Функції серцево-судинної, системи крові, імунної та дихальної систем, не уточнені

Розділ 5. Функції травної, ендокринної систем та метаболізму

Функції, пов'язані із травною системою (b510-b539)

- b510** Функції прийому їжі
- b515** Функції травлення
- b520** Функції асиміляції
- b525** Функції дефекації
- b530** Функції збереження маси тіла
- b535** Відчуття, пов'язані із травною системою
- b539** Функції, що відносяться до системи травлення, інші уточнені та не уточнені

Функції, що відносяться до метаболізму та ендокринної системи (b540-b559)

- b540** Загальні метаболічні функції
- b545** Функції водного, мінерального та електролітного балансу
- b550** Функції терморегуляції
- b555** Функції ендокринних залоз
- b560** Функції росту
- b569** Функції, що відносяться до метаболізму та ендокринної системи, інші уточнені та не уточнені
- b598** Функції травної, ендокринної систем та метаболізму, інші уточнені
- b599** Функції травної, ендокринної систем та метаболізму, не уточнені

Розділ 6. Урогенітальні та репродуктивні функції

Функції виділення сечі (b610-b639)

- b610** Функції сечоутворення
- b620** Функції сечовипускання
- b630** Відчуття, пов'язані із функціями сечовипускання
- b639** Функції виділення сечі, інші уточнені та не уточнені

Статеві та репродуктивні функції (b640-b679)

- b640** Сексуальні функції
- b650** Менструальні функції
- b660** Функції відтворення потомства
- b670** Відчуття, пов'язані зі статевими та репродуктивними функціями
- b679** Статеві та репродуктивні функції, інші уточнені та не уточнені
- b698** Урогенітальні та репродуктивні функції, інші уточнені
- b699** Урогенітальні та репродуктивні функції, не уточнені

Розділ 7. Нейром'язові, скелетні та пов'язані з рухом функції

Функції суглобів та кісток (b710-b729)

- b710** Функції рухливості суглобів
- b715** Функції стабільності суглоба
- b720** Функції рухливості кісток
- b729** Функції суглобів та кісток, інші уточнені та не уточнені

Функції м'язів (b730-b749)

- b730** Функції м'язової сили
- b735** Функції м'язового тону
- b740** Функції м'язової витривалості
- b749** Функції м'язів, інші уточнені та не уточнені

Функції руху (b750-b789)

- b750** Моторно-рефлекторні функції
- b755** Функції мимовільних рухових реакцій
- b760** Керування функціями довільного руху
- b761** Спонтанні рухи
- b765** Мимовільні рухові функції
- b770** Функції стереотипу ходьби
- b780** Відчуття, пов'язані із м'язами та функціями рухів
- b789** Функції руху, інші уточнені та не уточнені
- b798** Нейром'язові, скелетні та пов'язані з рухом функції, інші уточнені
- b799** Нейром'язові, скелетні та пов'язані з рухом функції, не уточнені

Розділ 8. Функції шкіри та пов'язаних з нею структур

Функції шкіри (b810-b849)

- b810** Захисні функції шкіри
- b820** Репаративні функції шкіри
- b830** Інші функції шкіри
- b840** Відчуття, пов'язані зі шкірою
- b849** Функції шкіри, інші уточнені та не уточнені

Функції волосся та нігтів (b850-b869)

- b850** Функції волосся
- b860** Функції нігтів
- b869** Функції волосся та нігтів, інші уточнені та не уточнені
- b898** Функції шкіри та пов'язаних з нею структур, інші уточнені
- b899** Функції шкіри та пов'язаних з нею структур, не уточнені

СТРУКТУРИ ОРГАНІЗМУ

Розділ 1. Структури нервової системи

- s110** Структура головного мозку
- s120** Спинний мозок і пов'язані з ним структури
- s130** Структура мозкових оболонок
- s140** Структура симпатичної нервової системи
- s150** Структура парасимпатичної нервової системи
- s198** Структура нервової системи, інша уточнена
- s199** Структура нервової системи, не уточнена

Розділ 2. Око, вухо та пов'язані з ними структури

- s210** Структура очниці
- s220** Структура очного яблука
- s230** Структури навколо ока
- s240** Структура зовнішнього вуха
- s250** Структура середнього вуха
- s260** Структура внутрішнього вуха
- s298** Око, вухо і пов'язані з ними структури, інші уточнені
- s299** Око, вухо і пов'язані з ними структури, не уточнені

Розділ 3. Структури, що беруть участь у голосоутворенні та мові

- s310** Структура носа
- s320** Структура рота
- s330** Структура глотки
- s340** Структура гортані
- s398** Структури, що беруть участь в голосоутворенні та мові, інші уточнені
- s399** Структури, що беруть участь в голосоутворенні та мові, не уточнені

Розділ 4. Структури серцево-судинної, імунної та дихальної систем

- s410** Структура серцево-судинної системи
- s420** Структура імунної системи
- s430** Структура дихальної системи
- s498** Структури серцево-судинної, імунної та дихальної систем, інші уточнені
- s499** Структури серцево-судинної, імунної та дихальної систем, не уточнені

Розділ 5. Структури, пов'язані із системами травлення, обміну речовин та ендокринною системою

- s510** Структура слинних залоз
- s520** Структура стравоходу

- s530 Структура шлунку
- s540 Структура кишечника
- s550 Структура підшлункової залози
- s560 Структура печінки
- s570 Структура жовчного міхура та жовчовивідних шляхів
- s580 Структура ендокринних залоз
- s598 Структури, пов'язані із системами травлення, обміну речовин та ендокринною системою, інші уточнені
- s599 Структури, пов'язані із системами травлення, обміну речовин та ендокринною системою, не уточнені

Розділ 6. Структури, що відносяться до сечостатевої та репродуктивної систем

- s610 Структура сечовивідної системи
- s620 Структура тазового дна
- s630 Структура репродуктивної системи
- s698 Структури, що відносяться до сечостатевої та репродуктивної систем, інші уточнені
- s699 Структури, що відносяться до сечостатевої та репродуктивної систем, не уточнені

Розділ 7. Структури, пов'язані з рухом

- s710 Структура голови та ділянки шиї
- s720 Структура плечового поясу
- s730 Структура верхньої кінцівки
- s740 Структура тазового поясу
- s750 Структура нижньої кінцівки
- s760 Структура тулуба
- s770 Додаткові скелетно-м'язові структури, пов'язані з рухом
- s798 Структури, пов'язані з рухом, інші уточнені
- s799 Структури, пов'язані з рухом, не уточнені

Розділ 8. Шкіра та пов'язані з нею структури

- s810 Структура шкірного покриву
- s820 Структура шкірних залоз
- s830 Структура нігтів
- s840 Структура волосся
- s898 Шкіра та пов'язані з нею структури, інші уточнені
- s899 Шкіра та пов'язані з нею структури, не уточнені

АКТИВНІСТЬ ТА УЧАСТЬ

Розділ 1. Навчання та застосування знань

Цілеспрямоване використання органів чуттів (d110-d129)

d110 Використання зору

d115 Використання слуху

d120 Цілеспрямоване використання інших органів чуттів

d129 Цілеспрямоване використання органів чуттів, інші уточнені та не уточнені

Базові навички при навчанні (d130 - d159)

d130 Копіювання

d131 Навчання через дії з предметами

d132 Отримання інформації

d133 Оволодіння мовою

d134 Оволодіння додатковою мовою

d135 Повторення

d137 Оволодіння поняттями

d140 Засвоєння навичок читання

d145 Засвоєння навичок письма

d150 Засвоєння навичок обчислення

d155 Набуття практичних навичок

d159 Набуття базових навичок, інше уточнене та не уточнене

Застосування знань (d160-d179)

d160 Концентрація уваги

d161 Стійкість уваги

d163 Мислення

d166 Читання

d170 Письмо

d172 Обчислення

d175 Вирішення проблем

d177 Прийняття рішень

d179 Застосування знань, інше уточнене та не уточнене

d198 Навчання і застосування знань, інше уточнене

d199 Навчання і застосування знань, не уточнене

Розділ 2. Загальні завдання та вимоги

d210 Виконання окремого завдання

d220 Виконання багатопланових завдань

d230 Виконання повсякденного розпорядку

d240 Подолання стресу та інших психологічних навантажень

d250 Управління власною поведінкою

d298 Загальні завдання та вимоги, інші уточнені

d299 Загальні завдання та вимоги, не уточнені

Розділ 3. Комунікація

Передача повідомлень – отримання повідомлень (d310 - d329)

d310 Сприйняття усних повідомлень під час спілкування

d315 Сприйняття повідомлень під час невербального спілкування

d320 Сприйняття повідомлень на мові формальних символів під час спілкування

d325 Спілкування та сприйняття за допомогою письмових повідомлень

d329 Сприйняття повідомлень під час спілкування, інше уточнене та не уточнене

Спілкування – продукування повідомлень (d330 - d349)

d330 Говоріння

d331 Попереднє спілкування

d332 Спів

d335 Продукування невербальних повідомлень

d340 Продукування повідомлень на мові формальних символів

d345 Письмові повідомлення

d349 Спілкування – продукування повідомлень, інше уточнене та не уточнене

Розмова з використанням засобів зв'язку і технік спілкування (d350- d369)

d350 Розмова

d355 Дискусія

d360 Використання засобів зв'язку і технік спілкування

d369 Розмова та спілкування з використанням засобів зв'язку і технік спілкування, інші уточнені та не уточнені

d398 Спілкування, інше уточнене

d399 Спілкування, не уточнене

Розділ 4. Мобільність

Зміна та підтримання положення тіла (d410-d429)

d410 Зміна основного положення тіла

d415 Підтримання положення тіла

d420 Переміщення тіла

d429 Зміна та підтримання положення тіла, інше уточнене та не уточнене

Перенесення, переміщення та маніпулювання об'єктами (d430-d449)

d430 Підняття і перенесення об'єктів

d435 Переміщення об'єктів нижніми кінцівками

d440 Використання точних рухів кисті руки

d445 Використання кисті та руки

d446 Використання точних рухів стопи

d449 Перенесення, переміщення та маніпулювання об'єктами, інше уточнене та не уточнене

Ходьба та пересування (d450-d469)

- d450 Ходьба
- d455 Рух довкола
- d460 Переміщення в різних місцях
- d465 Пересування з використанням технічних засобів
- d469 Ходьба і переміщення, інші уточнені та не уточнені

Переміщення за допомогою транспорту (d470-d489)

- d470 Використання засобів транспортування
- d475 Управління транспортом (водіння)
- d480 Їзда верхи
- d489 Пересування довкола з використанням транспорту, інше уточнене та не уточнене
- d498 Мобільність, інша уточнена
- d499 Мобільність, не уточнена

Розділ 5. Самообслуговування

- d510 Миття себе
- d520 Догляд за частинами тіла
- d530 Гігієнічна заходи при фізіологічних потребах
- d540 Одягання
- d550 Харчування
- d560 Пиття
- d570 Догляд за своїм здоров'ям
- d571 Турбота про власну безпеку
- d598 Самообслуговування, інше уточнене
- d599 Самообслуговування, не уточнене

Розділ 6. Побутове життя

Придбання необхідних предметів (d610-d629)

- d610 Придбання житла
- d620 Придбання товарів та послуг
- d629 Придбання предметів першої необхідності, інше уточнене і не уточнене

Побутові завдання (d630-d649)

- d630 Приготування їжі
- d640 Ведення домашнього господарства
- d649 Ведення домашнього господарства, інше уточнене та не уточнене

Догляд за побутовими предметами та надання допомоги іншим (d650-d669)

- d650 Догляд за побутовими предметами
- d660 Допомога іншим
- d669 Догляд за домашнім майном і допомога іншим, інша уточнена та не уточнена
- d698 Побутове життя, інше уточнене
- d699 Побутове життя, не уточнене

Розділ 7. Міжособистісні взаємодії та відносини

Загальні міжособистісні взаємодії (d710 - d729)

d710 Елементарні міжособистісні взаємодії

d720 Складні міжособистісні взаємодії

d729 Загальні міжособистісні взаємодії, інші уточнені та не уточнені

Особливі міжособистісні відносини (d730-d779)

d730 Відносини з незнайомими людьми

d740 Офіційні відносини

d750 Неофіційні соціальні відносини

d760 Сімейні відносини

d770 Інтимні стосунки

d779 Особливі міжособистісні відносини, інші уточнені та не уточнені

d798 Міжособистісні взаємодії та відносини, інші уточнені

d799 Міжособистісні взаємодії та відносини, не уточнені

Розділ 8. Головні сфери життя

Освіта (d810-d839)

d810 Неформальна освіта

d815 Дошкільна освіта

d816 Дошкільне життя і пов'язана з ним діяльність

d820 Шкільна освіта

d825 Професійне навчання

d830 Вища освіта

d835 Шкільне життя та суміжні види діяльності

d839 Освіта, інша уточнена та не уточнена

Робота і зайнятість (d840-d859)

d840 Навчання (підготовка до професійної діяльності)

d845 Отримання роботи, виконання та припинення трудових відносин

d850 Високооплачувана робота

d855 Неоплачувана робота

d859 Робота і зайнятість, інша уточнена та не уточнена

Економічне життя (d860-d879)

d860 Основні економічні операції

d865 Складні економічні операції

d870 Економічна незалежність

d879 Економічне життя, інше уточнене та не уточнене

d880 Участь у грі

d898 Головні сфери життя, інші уточнені

d899 Головні сфери життя, не уточнені

Розділ 9. Життя в спільноті, соціальне та громадське життя

- d910** Життя в спільноті
- d920** Розваги та дозвілля
- d930** Релігія і духовна практика
- d940** Права людини
- d950** Політичне життя та громадянство
- d998** Життя в спільноті, соціальне та громадське життя, інше уточнене
- d999** Життя в спільноті, соціальне та громадське життя, не уточнене

ФАКТОРИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Розділ 1. Продукція та технології

- e110** Продукти або речовини для особистого споживання
- e115** Вироби і технології для особистого використання у повсякденному житті
- e120** Вироби і технології для особистої мобільності та транспортування всередині та ззовні
- e125** Вироби і технології для комунікації
- e130** Вироби і технології для навчання
- e135** Вироби і технології для робочого використання
- e140** Вироби і технології для культури, розваг і спорту
- e145** Вироби і технології для релігійного чи духовного життя
- e150** Дизайн, конструювання, будівельні вироби та технології будівель для громадського користування
- e155** Дизайн, конструювання, будівельні вироби та технології будівель приватного використання
- e160** Продукція та технології землекористування
- e165** Майно
- e198** Продукція і технології, інші уточнені
- e199** Продукція і технології, не уточнені

Розділ 2. Навколишнє середовище та природні зміни в ньому, що виникли внаслідок діяльності людини

- e210** Фізична географія
- e215** Населення
- e220** Флора і фауна
- e225** Клімат
- e230** Природні явища
- e235** Зміни в природі, викликані людиною
- e240** Світло
- e245** Зміни, пов'язані із часом
- e250** Звук
- e255** Вібрація
- e260** Якість повітря

- e298 Навколишнє середовище та природні зміни в ньому, що виникли внаслідок діяльності людини, інші уточнені
- e299 Навколишнє середовище та природні зміни в ньому, що виникли внаслідок діяльності людини, не уточнені

Розділ 3. Підтримка і взаємовідносини

- e310 Найближчі родичі
- e315 Далекі родичі
- e320 Друзі
- e325 Знайомі, однолітки, колеги, сусіди та члени спільноти
- e330 Люди, що наділені владою та авторитетом
- e335 Підлегли
- e340 Персонал, що здійснює догляд і допомогу
- e345 Сторонні особи
- e350 Домашні тварини
- e355 Професійні медичні працівники
- e360 Працівники інших професійних сфер
- e398 Підтримка і взаємовідносини, інші уточнені
- e399 Підтримка і взаємовідносини, не уточнені

Розділ 4. Взаємовідносини індивіда в суспільстві

- e410 Індивідуальні взаємовідносини найближчих родичів у суспільстві
- e415 Індивідуальні взаємовідносини далеких родичів у суспільстві
- e420 Індивідуальні взаємовідносини друзів у суспільстві
- e425 Індивідуальні взаємовідносини знайомих, однолітків, колег, сусідів та членів спільноти у суспільстві
- e430 Індивідуальні взаємовідносини осіб, що наділені владою, у суспільстві
- e435 Індивідуальні взаємовідносини підлеглих у суспільстві
- e440 Індивідуальні взаємовідносини персоналу, який здійснює догляд і допомогу, у суспільстві
- e445 Індивідуальні взаємовідносини сторонніх осіб у суспільстві
- e450 Індивідуальні взаємовідносини професійних медичних працівників у суспільстві
- e455 Індивідуальні взаємовідносини професійних працівників сфер, пов'язаних зі здоров'ям, у суспільстві
- e460 Соціальні взаємовідносини індивіда в суспільстві
- e465 Соціальні норми, методи та ідеології
- e498 Взаємовідносини індивіда в суспільстві, інші уточнені
- e499 Взаємовідносини індивіда в суспільстві, не уточнені

Розділ 5. Служби, системи та політика

- e510** Служби, системи та політика виробництва споживчих товарів
- e515** Служби, системи та політика архітектури та будівництва
- e520** Служби, системи та політика планування відкритого простору
- e525** Житлові служби, системи і політика
- e530** Служби, системи та політика комунального господарства
- e535** Служби, системи та політика комунікації
- e540** Транспортні служби, системи та політика
- e545** Служби, системи та політика захисту громадян
- e550** Служби, системи та політика правосуддя
- e555** Служби, системи та політика асоціацій і організацій
- e560** Служби, системи та політика засобів масової інформації
- e565** Економічні служби, системи та політика
- e570** Служби, адміністративні системи та політика соціального забезпечення
- e575** Служби, системи та політика загальної соціальної підтримки
- e580** Служби, системи і політика охорони здоров'я
- e585** Служби, системи та політика освіти і навчання
- e590** Служби, системи і політика праці та зайнятості
- e595** Політичні структури, системи і політика
- e598** Служби, системи і політика, інші уточнені
- e599** Служби, системи і політика, не уточнені

МКФ-ДП

Детальна класифікація з визначеннями

**Всі категорії в рамках класифікації з їх
визначеннями,
включеннями та виключеннями**

ФУНКЦІЇ ОРГАНІЗМУ

Дефініції: Функції організму – це фізіологічні функції систем організму (включаючи психологічні функції).

Порушення – проблеми у функції або структурі організму, що визначаються як значні відхилення або втрати.

У дитячому та підлітковому віці порушення можуть також набувати форми затримки або відставання в процесі розвитку функцій організму.

Кваліфікатор

Загальний кваліфікатор з негативною шкалою для позначення величини і вираженості порушення:

xxx.0	Немає порушень	(ніяких, відсутні, незначні, ...)	0-4%
xxx.1	ЛЕГКІ порушення	(незначні, слабкі, ...)	5-24%
xxx.2	ПОМІРНІ порушення	(середні, значущі, ...)	25-49%
xxx.3	ТЯЖКІ порушення	(високі, інтенсивні ...)	50-95%
xxx.4	Абсолютні порушення	(повні, ...)	96-100%
xxx.8	Не визначене.		
xxx.9	Не застосовується.		

Широкий діапазон процентних значень поданий для тих випадків, коли для кількісних вимірювань ступеня порушень функцій організму доступні градуйовані методики оцінки або інші стандарти. У тих випадках, коли визначається «відсутність порушення» або «абсолютне порушення» у функціях організму, похибка допустима тільки в межах 5%. «Помірне порушення», як правило, досягає середини шкали «Абсолютних порушень». Процентні значення, які визначаються в різних доменах при порівнянні зі стандартами на сукупні дані, повинні бути представлені в процентилях.

Для того, щоб ці кількісні значення використовувалися в уніфікованому варіанті, необхідно розробляти методики оцінки під час наукових досліджень.

Додаткове пояснення правил кодування наведено в додатку 2 до МКФ.

Розділ 1

Розумові функції

Цей розділ стосується функцій мозку: як глобальних розумових функцій, таких як свідомість, вольові та спонукальні функції, так і специфічних – пам'ять, мова, обчислення.

Глобальні розумові функції ((b 110 - b 139)

b 110 Функції свідомості

Загальні розумові функції стану усвідомлення та уваги, включаючи ясність і безперервність бадьорого стану.

Включено: функції ясності, безперервності та якості свідомості; втрата свідомості; кома, вегетативний стан, фуги, стан трансу, психічні автоматизми; стан, змінений введенням фармакологічного препарату; делірій; ступор

Виключено: функції орієнтованості (b 114); вольові та спонукальні функції (b 130); функції сну (b 134)

b 1100 Ясність свідомості

Розумові функції, при порушенні яких розвиваються потьмарення свідомості, ступор або кома.

b 1101 Безперервність свідомості

Розумові функції, які підтримують стан неспання, увагу та усвідомлення, порушення яких можуть призводити до фуг, трансу та інших подібних станів.

b 1102 Якість свідомості

Розумові функції, порушення яких викликають зміни характеру неспання, тривогу і втрату контролю, наприклад, стану маячні або стану, індукованого медикаментами.

b 1103 Регулювання стану неспання

Розумові функції, що регулюють стабільні стани неспання та усвідомлення.

b 1108 Функції свідомості, інші уточнені .

b 1109 Функції свідомості, не уточнені.

b 114 Функції орієнтованості

Загальні розумові функції усвідомлення себе і визначення ставлення до об'єкту, себе, до інших, до часу, до навколишнього оточення.

Включено: функції орієнтованості в часі, на місці та особистості, орієнтованості по відношенню до себе та інших; дезорієнтація в часі, просторі та особистості

Виключено: функції свідомості (b 110); функції уваги (b 140); функції пам'яті (b 144)

b 1140 Орієнтованість у часі

Розумові функції, які забезпечують усвідомлення в орієнтації сьогодні, завтра, вчора, даті, місяці та році.

b 1141 Орієнтованість на місці

Розумові функції, які забезпечують знання усвідомлення свого місця розташування, як, наприклад, свого безпосереднього оточення, свого міста, країни.

b 1142 Орієнтованість по відношенню до особистості

Розумові функції, які забезпечують усвідомлення своєї власної особистості та особистостей в безпосередньому оточенні.

b 11420 Орієнтованість у власній особистості

Розумові функції, які забезпечують усвідомлення своєї власної особистості.

b 11421 Орієнтованість по відношенню до інших

Розумові функції, які забезпечують усвідомлення ідентичності інших особистостей в своєму безпосередньому оточенні.

b 11428 Орієнтованість в особистості, інше уточнене.

b 11429 Орієнтованість в особистості, не уточнене.

b 1143 Орієнтованість в об'єктах

Розумові функції, які забезпечують усвідомлення об'єктів або особливостей об'єктів.

b 1144 Орієнтованість у просторі

Розумові функції, які забезпечують усвідомлення свого власного тіла по відношенню до безпосереднього фізичного простору.

b 1148 Функції орієнтованості, інші уточнені.

b 1149 Функції орієнтованості, не уточнені.

б 117 Інтелектуальні функції

Загальні розумові функції, необхідні для розуміння і конструктивного інтегрування різних розумових функцій, включаючи всі пізнавальні функції та їх розвиток протягом життя.

Включено: функції інтелектуального зростання, затримка розумового розвитку, розумова відсталість, деменція

Виключено: функції пам'яті (б 144); функції мислення (б 160); основні пізнавальні функції (б 163); пізнавальні функції високого рівня (б 164)

б 122 Глобальні психосоціальні функції

Загальні розумові функції та їх розвиток протягом життя, необхідні для розуміння і конструктивного інтегрування окремих розумових функцій, які ведуть до формування особистісних і міжособистісних навичок, необхідних для встановлення соціальних взаємодій з певним змістом і з певною метою.

Включено: будь-яка складність у взаємовідносинах з іншими, включаючи прихильність.

б 125 Диспозиції та внутрішньо-особистісні функції

Схильність діяти або реагувати особливим чином, характеризує персональний поведінковий стиль індивіда, який відрізняє його від інших. Ці поведінкові та емоційні стилі мають розвиваючий характер і можуть слугувати основою для пізніших зразків темпераменту і функцій особистості.

Примітка: Коди, що позначають схильність до індивідуальних поведінкових реакцій і внутрішньо-особистісних функцій, можуть бути віднесені до кодів, що позначають Темперамент і Функції особистості (б 126). Користувачі можуть використовувати або один з цих кодів, або той та інший разом. Таксономічні властивості цих кодів та їх зв'язок потребують уточнення і доповнення в процесі наукових досліджень.

Включено: функції здатності пристосування, здатність реагування, рівень активності, передбачуваність, наполегливість і доступність

Виключено: інтелектуальні функції (б 117); вольові та спонукальні функції (б 130); психомоторні функції (б 147); функції емоцій (б 152)

б 1250 Здатність пристосовуватися

Схильність до прийняття нових об'єктів або ситуацій, на противагу заперечення нового.

б 1251 Здатність реагувати

Схильність до позитивної реакції на віддану зрозумілу вимогу, на протипагу негативній реакції.

b 1252 Рівень активності

Схильність до енергійних реакцій і дій на протипагу млявості, апатії.

b 1253 Передбачуваність

Схильність до дії або реакції передбачуваним і стійким способом на протипагу нестійким або непередбачуваним способам реагування.

b 1254 Наполегливість

Схильність до тривалого наполягання на своїх бажаннях на протипагу обмеженому зусиллю.

b 1255 Доступність

Схильність до ініціативи у взаєминах, швидше йдучи назустріч людям, ніж віддаляючись або відсторонюючись.

b 1258 Схильність до індивідуальних поведінкових реакцій і внутрішньо-особистісні функції, інші уточнені.

b 1259 Схильність до індивідуальних поведінкових реакцій і внутрішньо-особистісні функції, не уточнені.

b 126 Темперамент і особистісні функції

Загальні розумові функції конституціональної схильності індивіда особливим чином реагувати на ситуації, включаючи набір розумових характеристик, що створює його індивідуальну відмінність від інших.

Примітка: Коди за Темпераментом і Особистісними функціями можуть бути співвіднесені з кодами, які позначають Схильність до індивідуальних поведінкових реакцій і Внутрішньо-особистісних функцій (b 125). Можна користуватися тим та іншим кодом. Таксономічні властивості цих кодів та їх зв'язок потребують подальшої розробки шляхом наукових досліджень.

Включено: функції екстраверсії, інтроверсії, компромісу, сумлінності, психічної та емоційної стабільності, відкритості для досвіду, оптимізму, пошуку нового, впевненості, надійності

Виключено: інтелектуальні функції (b 117), вольові та спонукальні функції (b 130), психомоторні функції (b 147), емоційні функції (b 152)

b 1260 Екстраверсія

Розумові функції особистісної схильності до відкритості, товариськості та демонстративності на противагу боязкості, стриманості, замкнутості.

b 1261 Компроміс

Розумові функції особистісної схильності до співпраці, дружелюбності та гнучкості на противагу недружелюбній опозиції та відкритої непокори.

b 1262 Сумлінність

Розумові функції особистісної схильності до працьовитості, методичності та скрупульозності на противагу розумовим функціям схильності до ліні, ненадійності та безвідповідальності.

b 1263 Психічна стійкість

Розумові функції особистісної схильності до врівноваженості, стабільності та стриманості на противагу дратівливості, неспокою, неврівноваженості та примхливості.

b 1264 Відкритість досвіду

Розумові функції особистісної схильності до цікавості, уяви, допитливості та прагнення до отримання досвіду на противагу перебуванню в стагнації, інертності та відсутності цікавості.

b 1265 Оптимізм

Розумові функції особистісної схильності до бадьорості, життєрадісності, надії на краще на противагу смутку, похмурому настрою і розпачу.

b 1266 Впевненість

Розумові функції особистісної схильності до самовпевненості, сміливості та твердості на противагу боязкості, невпевненості та прагненню триматися в тіні.

b 1267 Надійність

Розумові функції особистісної схильності до заслуги довіри та принциповості на противагу брехливості та антисоціальної поведінці.

b 1268 Темперамент і особистісні функції, інші уточнені.**b 1269 Темперамент і особистісні функції, не уточнені.****b 130 Вольові та спонукальні функції**

Загальні розумові функції фізіологічного та психологічного механізмів, які змушують індивіда постійно рухатися до задоволення певних потреб і загальних цілей.

Включено: вольовий рівень, мотивація, апетит, сила бажання (включаючи бажання речовин, які можуть привести до зловживання) і контроль імпульсивних спонукань

Виключено: функції свідомості (b 110); темперамент та особистісні функції (b 126); функції сну (b 134); психомоторні функції (b 147); функції емоцій (b 152)

b 1300 Вольовий рівень

Розумові функції, що відповідають за силу волі та витривалість.

b 1301 Мотивація

Розумові функції, що відповідають за спонукання до дії; усвідомлене або неусвідомлене прагнення до дії.

b 1302 Апетит

Розумові функції, що відповідають за природне і повторюване бажання їсти і пити.

b 1303 Сила бажання

Розумові функції, що відповідають за спонукання споживати якісь речовини, включаючи ті, якими можна зловживати.

b 1304 Контроль імпульсивних спонукань

Розумові функції, що відповідають за регулювання раптових, інтенсивних спонукань до дії.

b 1308 Вольові та спонукальні функції, інші уточнені.

b 1309 Вольові та спонукальні функції, не уточнені.

b 134 Функції сну

Загальні розумові функції періодичного і вибіркового фізичного і розумового відсторонення від безпосереднього довкілля, супроводжуваного характерними фізіологічними змінами.

Включено: функції кількості сну, засинання, підтримання та якості сну; функції, залучені в цикл сну, такі, як безсоння, підвищена сонливість (гіперсомнія) і нарколепсія

Виключено: функції свідомості (b 110); вольові та спонукальні функції (b 130); функції уваги (b 140); психомоторні функції (b 147)

b 1340 Кількість сну

Розумові функції, які визначають час, що проводиться в стані сну в денному циклі та добовому ритмі.

b 1341 Засинання

Розумові функції, що забезпечують перехід від неспанья до сну.

b 1342 Підтримання сну

Розумові функції, що підтримують стан сну.

b 1343 Якість сну

Розумові функції, які забезпечують природний сон, приводять до оптимального фізичного і розумового відпочинку та розслаблення.

b 1344 Функції, залучені в цикл сну

Розумові функції, що забезпечують сон зі швидкими рухами очей (ШРО), асоційованими із сновидіннями, і сон з повільними рухами очей (ПРО), які, характеризують сон як час зниженої фізіологічної і психічної активності (швидкий і повільний сон).

b 1348 Функції сну, інші уточнені.**b 1349 Функції сну, не уточнені.****b 139 Глобальні розумові функції, інші уточнені та не уточнені.*****Специфічні розумові функції (b 140 - b 189)*****b 140 Функції уваги**

Специфічні розумові функції зосередженості на зовнішніх стимулах або внутрішніх переживаннях протягом необхідного періоду часу.

Включено: функції стійкості уваги, переключення уваги, розподілу уваги; часткової уваги, концентрації та розсіяної уваги

Виключено: функції свідомості (b 110); вольові та спонукальні функції (b 130); функції сну (b 134); функції пам'яті (b 144); психомоторні функції (b 147); функції сприйняття (b 156)

b 1400 Стійкість уваги

Розумові функції, що забезпечують концентрацію уваги на необхідний період часу.

b 1401 Переключення уваги

Розумові функції, що дозволяють переключати увагу з одного стимулу (подразника) на інший.

b 1402 Розподіл уваги

Розумові функції, що дозволяють зосереджуватися одночасно на двох і більше стимулах.

b 1403 Часткова увага

Розумові функції, що дозволяють фокусуватися на одному і тому ж стимулу двом або більше людям, наприклад, як дитина і вихователь, обидва зосереджені на одній іграшці.

b 1408 Функції уваги, інші уточнені.**b 1409 Функції уваги, не уточнені.****b 144 Функції пам'яті**

Специфічні розумові функції реєстрації, зберігання інформації та відновлення її в разі потреби.

Включено: функції короткочасної і довготривалої пам'яті, оперативної, недавньої і віддаленої пам'яті; обсяг пам'яті; відновлення пам'яті; запам'ятовування; функції, використовувані при пригадуванні та вивченні ; наприклад, поява номінальної, селективної та дисоціативної амнезії

Виключено: функції свідомості (b 110); функції орієнтації (b 114); інтелектуальні функції (b 117); функції уваги (b 140); функції сприйняття (b 156); функції мислення (b 160); пізнавальні функції високого рівня (b 164); розумові функції мови (b 167); функції обчислення (b 172)

b 1440 Короткочасна пам'ять

Розумові функції, що забезпечують збереження інформації в пам'яті протягом приблизно 30 сек., після чого інформація втрачається, якщо не закріплюється в довготривалій пам'яті.

b 1441 Довготривала пам'ять

Розумові функції системи пам'яті для тривалого зберігання інформації, що надходить із короткочасної пам'яті, а також автобіографічна пам'ять про минулі події та семантична пам'ять мови і фактів.

b 1442 Відтворення збереженого в пам'яті

Специфічні розумові функції відтворення інформації, накопиченої в довготривалій пам'яті, і доведення її до свідомості.

b 1448 Функції пам'яті, інші уточнені.**b 1449 Функції пам'яті, не уточнені.****b 147 Психомоторні функції**

Специфічні розумові функції контролю як моторних, так і психологічних подій на рівні організму.

Включено: функції психомоторного контролю, наприклад, психомоторне стримування, збудження і хвилювання, позування, стереотипії, рухові персеверації, кататонія, негативізм, амбівалентність, ехопраксія та ехолалія; якість психомоторних функцій.

Виключено: функції свідомості (b 110); функції орієнтованості (b 114); інтелектуальні функції (b 117); вольові та спонукальні функції (b 130); функції уваги (b 140); основні пізнавальні функції (b 163); розумові функції мови (b 167); незграбність (b760)

b 1470 Психомоторний контроль

Розумові функції, які регулюють моторні та психічні компоненти поведінки, тобто швидкість і час відповіді, наприклад, при втраті контролю виникає психомоторне уповільнення (рух і мова повільні; знижені жестикуляція і спонтанність) або психомоторне збудження (підвищені поведінкова і пізнавальна активність, зазвичай непродуктивна і часто у відповідь на внутрішню напруженість, наприклад, постукування пальцями ніг, заломлення рук, хвилювання або занепокоєння та ін.)

b 1471 Якість психомоторних функцій

Розумові функції, що забезпечують невербальну поведінку, її певну послідовність і характер її допоміжних компонентів, таких, як координація рук і очей або ходьби.

b 1472 Організація психомоторних функцій

Розумові функції, що визначають складні завдання і послідовність рухів.

b 1473 Домінуюча роль рук

Розвиток і перевага використання рук (правої або лівої).

b 1474 Домінуюча роль латеральності

Розвиток і перевага використання очей і кінцівок.

b 1478 Психомоторні функції, інші уточнені.

b 1 479 Психомоторні функції, не уточнені.

b 152 Функції емоцій

Специфічні розумові функції, що мають відношення до почуттів та емоційних компонентів у процесах мислення.

Включено: функції доречності емоцій, регулювання та діапазон емоцій; афекту; смутку, щастя, любов, страх, гнів, ненависть, напруга, занепокоєння, радість, співчуття; лабільність емоцій; сплющення афекту.

Виключено: темперамент і особистісні функції (b 126); вольові та спонукальні функції (b 130)

b 1520 Доречність емоцій

Розумові функції, що забезпечують відповідність почуттів або афекту ситуації, як наприклад, щастя при отриманні хороших новин.

b 1521 Регуляція емоцій

Розумові функції, які контролюють переживання і прояв емоцій.

b 1522 Діапазон емоцій

Розумові функції, що забезпечують весь спектр пережитих емоцій і почуттів таких, як любов, ненависть, занепокоєння, скорбота, радість, страх і гнів.

b 1528 Функції емоцій, інші уточнені.

b 1529 Функції емоцій, не уточнені.

b 156 Функції сприйняття

Специфічні розумові функції розпізнавання та інтерпретації сенсорних стимулів (подразників).

Включено: функції звукового, візуального, нюхового, смакового, тактильного і візуально-просторового сприйняття, а також галюцинації або ілюзії

Виключено: функції свідомості (b 110); функції орієнтування (b 114); функції уваги (b 140); функції пам'яті (b 144); розумові функції мови (b 167); функції зору і пов'язані з ним функції (b210-b229); слухові та вестибулярні функції (b230-b249); додаткові сенсорні функції (b250-b279)

b 1560 Слухове сприйняття

Розумові функції, залучені в розрізнення звуків, тонів, їх висоти та інших акустичних стимулів.

b 1561 Зорове сприйняття

Розумові функції, залучені в розпізнавання форми, розміру, кольору та інших зорових стимулів.

b 1562 Сприйняття запахів

Розумові функції, залучені в розпізнавання відмінностей відтінків і запахів.

b 1563 Смакове сприйняття

Розумові функції, залучені в розпізнавання відтінків смаку, таких, як солодке, кисле, солоне, гірке, відчутних язиком.

b 1564 Тактильне сприйняття

Розумові функції, залучені в розпізнавання відмінностей в текстурі, наприклад, шорсткі або гладкі подразники, що визначаються при виявленні на дотик.

b 1565 Візуально-просторове сприйняття

Розумові функції, що забезпечують розпізнавання зором відносного розташування предметів у навколишньому середовищі або по відношенню до себе.

b 1568 Функції сприйняття, інші уточнені.

b 1569 Функції сприйняття, не уточнені.

b 160 Функції мислення

Специфічні розумові функції, пов'язані з ідейною складовою розуму.

Включено: функції темпу, форми, контролю та змісту мислення; функції цілеспрямованого мислення; функції нецілеспрямованого мислення; функції логічного мислення, наприклад, домінування однієї думки; «політ» думки, блокування думки; незв'язність думок, тангенціальність, докладність мислення, ілюзії, одержимість та примус.

Виключено: інтелектуальні функції (b 117); функції пам'яті (b 144); психомоторні функції (b 147); функції сприйняття (b 156); пізнавальні функції високого рівня (b 164); розумові функції мови (b 167); функції обчислення (b 172)

b 1600 Темп мислення

Розумові функції, що керують швидкістю розумового процесу.

b 1601 Форма мислення

Розумові функції, що організовують процес мислення, його зв'язність і логічність.

Включено: порушення формування і сприйняття суджень, тангенціальність і ґрунтовність.

b 1602 Зміст мислення

Розумові функції, що складаються з ідей, які присутні в мисленнєвому процесі та концептуалізуються.

Включено: порушення у вигляді ілюзій, надцінних ідей та соматизації

b 1603 Контроль мислення

Розумові функції, що забезпечують вольовий контроль мислення, усвідомлюваний особистістю.

Включено: порушення у вигляді уповільненого розмірковування, нав'язливих ідей, передавання думок на відстані

b 1608 Функції мислення, інші уточнені.

b 1609 Функції мислення, не уточнені.

b 163 Основні пізнавальні функції

Розумові функції, залучені в отримання знань про предмети, події та досвід; організація і застосування цих знань в завданнях, що вимагають розумової активності.

Включено: функції когнітивного розвитку уявлення, знання і міркування

Виключено: пізнавальні функції високого рівня (b 164)

b 164 Пізнавальні функції високого рівня

Специфічні розумові функції, залежні, в основному, від фронтальних часток мозку і включають комплексну цілеспрямовану поведінку, наприклад, прийняття рішень, абстрактне мислення, планування і здійснення планів, розуму гнучкість і вміння вибрати спосіб поведінки, відповідний до обставин; так звані стимулюючі виконавчі функції.

Включено: функції абстрагування та організації ідей; управління часом, розуміння та судження, формування концепції, категоризації, гнучкості пізнання

Виключено: функції пам'яті (b 144); функції мислення (b 160); розумові функції мови (b 167); функції обчислення (b 172)

b 1640 Абстрагування

Розумові функції створення загальних ідей, якостей або характеристик, що впливають із них, та їх відмінностей від конкретної реальності, специфічних цілей або обставин.

b 1641 Організація і планування

Розумові функції координування частин в ціле, систематизації; розумові функції, залучені в розробку методу поведінки або дії.

b 1642 Управління часом

Розумові функції розташування подій в хронологічній послідовності, закріплення відрізка часу за будь-якими подіями та видами діяльності.

b 1643 Гнучкість пізнання

Розумові функції зміни стратегій або переключання розумових установок, особливо тих, які залучені до вирішення проблем.

b 1644 Проникливість

Розумові функції усвідомлення і розуміння інших та їхньої поведінки.

b 1645 Судження

Розумові функції, залучені в здатність розрізнення та оцінки різних думок, а також розумові функції, які залучені в формування думки.

b 1646 Вирішення проблем

Розумові функції ідентифікації, аналізу та інтегрування інформації, що не збігається або конфліктує у прийняте рішення.

b 1648 Пізнавальні функції високого рівня, інші уточнені.**b 1649 Пізнавальні функції високого рівня, не уточнені.****b 167 Розумові функції мови**

Специфічні розумові функції розпізнавання і використання знаків, символів та інших компонентів мови.

Включено: функції прийому і розпізнавання усної, письмової чи інших форм мови, таких як, наприклад, мова знаків (жестів); функції вираження усної, письмової чи інших форм мови; функції, що об'єднують (інтегрують) форми усного та писемного мовлення, пов'язані із провідниковою афазією, а також Брока та Верніке.

Виключено: функції уваги (b 140); функції пам'яті (b 144); функції сприйняття (b 156); функції мислення (b 160); пізнавальні функції високого рівня (b 164); функції обчислення (b 172); розумові функції складних рухів (b 176); Розділ 2. Сенсорні функції та біль; Розділ 3. Голосові та мовні функції

b 1670 Сприйняття мови

Специфічні розумові функції декодування (розшифрування) повідомлень в усній, письмовій чи інших формах, таких, як мова знаків для отримання їхнього значення.

b 16700 Сприйняття усного мовлення

Розумові функції декодування (розшифрування) усних повідомлень для розуміння їхнього значення.

b 16701 Сприйняття писемного мовлення

Розумові функції декодування (розшифрування) письмових повідомлень для розуміння їхнього значення.

в 16702 Сприйняття мови знаків

Розумові функції декодування (розшифрування) повідомлень, які використовують знаки, зроблені руками або іншими способами для розуміння їхнього значення.

в 16703 Сприйняття мови жестів

Розумові функції декодування (розшифрування) послань з неформалізованих жестів, зроблених руками або іншими рухами, для розуміння їхнього значення.

в 16708 Сприйняття мови, інше уточнене.

в 16709 Сприйняття мови, не уточнене.

в 1671 Висловлювання за допомогою мови

Специфічні розумові функції, необхідні для передачі суттєвих повідомлень на розмовному, письмовому, умовному рівнях та іншою мовою.

в 16710 Висловлювання за допомогою усного мовлення

Розумові функції, необхідні для створення осмислених усних повідомлень.

в 16711 Висловлювання за допомогою письмової мови

Розумові функції, необхідні для створення осмислених письмових повідомлень.

в 16712 Висловлювання за допомогою мови знаків

Розумові функції, необхідні для створення осмислених повідомлень, що використовують знаки, зроблені руками або іншими рухами.

в 16713 Висловлювання за допомогою мови жестів

Розумові функції, необхідні для створення осмислених повідомлень у вигляді неформалізованих жестів зроблених руками або інших рухів.

в 16718 Висловлювання за допомогою мови, інше уточнене.

в 16719 Висловлювання за допомогою мови, не уточнене.

в 1672 Інтегруючі мовні функції

Розумові функції, що забезпечують семантичне і символічне значення, граматичну структуру і поняття для створення повідомлень в усній, письмовій чи інших формах мови.

b 1678 Розумові функції мови, інші уточнені.

b 1679 Розумові функції мови, не уточнені.

b 172 Функції обчислення

Специфічні розумові функції визначення, апроксимації та маніпулювання математичними символами і процесами.

Включено: функції додавання, віднімання та інші прості математичні обчислення; функції складних математичних дій

Виключено: функції уваги (b 140); функції пам'яті (b 144); функції мислення (b 160); пізнавальні функції високого рівня (b 164); розумові функції мови (b 167)

b 1720 Прості обчислення

Розумові функції рахунку за допомогою цифр, наприклад, додавання, віднімання, множення і ділення.

b 1721 Складні обчислення

Розумові функції перекладу словесних проблем в арифметичні дії, перекладу математичних формул в арифметичні дії та інші складні маніпуляції, що включають цифри.

b 1728 Функції обчислення, інші уточнені.

b 1729 Функції обчислення, не уточнені.

b 176 Розумові функції послідовних складних рухів

Специфічні розумові функції послідовних і координованих складних, цілеспрямованих рухів.

Включено: порушення такі, як ідеаторні, ідеокінетичні, одягання, окуломоторні та мовна апраксія

Виключено: психомоторні функції (b 147); пізнавальні функції високого рівня (b 164); Розділ 7. Нейром'язові, скелетні функції та пов'язані з рухом функції

b 180 Функції самовідчуття та відчуття часу

Специфічні розумові функції, пов'язані із усвідомленням власної ідентичності, власного тіла, свого становища в реальному оточенні та в часі.

Включено: самоусвідомлення, образ тіла і відчуття часу

b 1800 Самовідчуття

Специфічні розумові функції усвідомлення своєї власної особистості (ідентичності) та власного становища в реальному оточенні.

Включено: такі порушення, як деперсоналізація (втрата почуття власної особистості) і дереалізація

б 1801 Образ тіла

Специфічні розумові функції, пов'язані із поданням і усвідомлення свого власного тіла.

Включено: такі порушення, як фантомна кінцівка і почуття зайвої повноти або зайвої худорлявості

б 1802 Відчуття часу

Специфічні розумові функції суб'єктивного відчуття тривалості та перебігу часу.

Включено: такі порушення, як відчуття «ніколи не баченого» або «вже баченого»

б 1808 Функції самовідчуття і відчуття часу, інші уточнені.

б 1809 Функції самовідчуття і відчуття часу, не уточнені.

б 189 Специфічні розумові функції, інші уточнені та не уточнені.

б 198 Розумові функції, інші уточнені.

б 199 Розумові функції, не уточнені.

Розділ 2

Сенсорні функції та біль

В цьому розділі йдеться про функції органів чуттів – зору, слуху, смаку і т.д., а також відчуття болю.

Зір та пов'язані з ним функції (б 210-б 229)

б 210 Функції зору

Сенсорні функції, пов'язані зі сприйняттям світла і відчуттям форми, розміру, обрисів і кольору візуальних стимулів

Включено: функції гостроти зору; функції полів зору; якість зору; функції відчуття світла і кольору; гостроти зору (далеко і поблизу); монокулярний і бінокулярний зір; панорамний зір; порушення, такі, як міопія; гіперметропія; астигматизм; геміанопсія; дальтонізм; тунельний зір; центральна і периферична скотома; диплопія; нічна сліпота і порушення адаптації до світла

Виключення: перцептивні функції (b 156)

b 2100 Функції гостроти зору

Зорові функції відчуття форми і контурів при бінокулярному та монокулярному зорі, для бачення як далеко, так і поблизу.

b 21000 Гострота бінокулярного зору вдалину

Зорові функції відчуття розміру, форми і контура об'єктів, віддалених від очей, при використанні обох очей.

b 21001 Гострота монокулярного віддаленого зору вдалину

Зорові функції відчуття розміру, форми і контура об'єктів, віддалених від ока, при використанні окремо або правого, або лівого ока.

b 21002 Гострота бінокулярного зору поблизу

Зорові функції відчуття розміру, форми і контура близько розташованих об'єктів при використанні обох очей.

b 21003 Гострота монокулярного зору поблизу

Зорові функції відчуття розміру, форми і контура близько розташованих об'єктів при використанні або одного правого, або одного лівого ока.

b 21008 Функції гостроти зору, інші уточнені.

b 21009 Функції гостроти зору, не уточнені.

b 2101 Функції полів зору

Зорові функції, що визначають розмір області, видимої при фіксації погляду

Включено: порушення такі, як скотома, тунельний зір, анопія

b 2102 Якість зору

Зорові функції, що включають світлову чутливість, колірний зір, контрастність та якість зображення.

b 21020 Світловідчуття

Зорові функції відчуття мінімального освітлення (світловий мінімум) і мінімальної різниці в інтенсивності освітлення (світлове диференціювання).

Включено: функції адаптації до темряви; порушення такі, як нічна сліпота (знижена чутливість до світла) і світлобоязнь (підвищена чутливість до світла)

б 21021 Відчуття кольору

Зорові функції розрізнення і збігу кольорів.

б 21022 Контрастна чутливість

Зорові функції поділу предмета і фону при мінімально необхідній освітленості.

б 21023 Якість візуального зображення

Зорові функції, що визначають якість зображення.

Включено: порушення сприйняття відтінків, порушення якості зображення (нечіткість або пелена), спотворення, поява зірок або мушок перед очима

б 21028 Якість зору, інша уточнена.

б 21029 Якість зору, не уточнена.

б 2108 Функції зору, інші уточнені.

б 2109 Функції зору, не уточнені.

б 215 Функції структур, що примикають до ока

Функції структур всередині та навколо очей, які сприяють здійсненню функції зору.

Включено: функції внутрішніх м'язів ока, повіки, зовнішніх м'язів очей, включаючи довільні та рефлекторні рухи і фіксацію очей, слізних залоз, акомодацию, зіничний рефлекс; порушення такі, як ністагм, ксерофтальмія і птоз

Виключено: функції зору (b210); Розділ 7. Нейро-м'язові, Скелетні функції та функції, по'язані з рухом

б 2150 Функції внутрішніх м'язів ока

Функції м'язів усередині ока таких, як м'язи райдужної оболонки, які регулюють форму і розмір зіниці та кришталика ока

Включено: функції акомодациї; зіничний рефлекс

б 2151 Функції повіки

Функції повіки такі, як захисний рефлекс.

б 2152 Функції зовнішніх м'язів ока

Функції м'язів, що використовуються для того, щоб дивитися в різних напрямках, стежити за рухомим в полі зору предметом, виробляти різкі рухи для уловлювання рухомої цілі та фіксувати око.

Включено: ністагм; координовані рухи очей

б 2153 Функції слізних залоз

Функції слізних залоз і проток.

б 2158 Функції структур, що примикають до ока, інші уточнені.

б 2159 Функції структур, що примикають до ока, не уточнені.

б 220 Відчуття, пов'язані з оком та структурами, що до нього примикають

Відчуття втоми, сухості та свербіння очей, а також пов'язані з цим відчуття.

Включено: відчуття тиску за оком, відчуття чужорідного тіла в оці, напруги очей, печіння в очах, подразнення очей

Виключено: відчуття болю (b280)

б 229 Зір та пов'язані з ним функції, інші уточнені і не уточнені.

Функції слуху та вестибулярні функції (b 230 - b 249)

б 230 Функції слуху

Сенсорні функції, пов'язані з відчуттям наявності звуку, його місця розташування, джерела, висоти тонів звуку, гучності та якості звуків.

Включено: функції сприйняття і розпізнавання звуку, локалізації джерела звуку, латералізації звуку, розпізнавання мови; порушення такі, як глухота, порушення слуху і втрата слуху

Виключено: функції сприйняття (b 156) і розумові функції мови (b 167)

б 2300 Сприйняття звуку

Сенсорні функції відчуття звуку.

б 2301 Розрізнення звуків

Сенсорні функції, пов'язані з уловлюванням звуку, включаючи диференціацію фону і бінауральний синтез, поділ та суміщення.

б 2302 Локалізація джерела звуку

Сенсорні функції, пов'язані з визначенням локалізації джерела звуку.

б 2303 Латералізація звуку

Сенсорні функції, пов'язані з визначенням боку джерела звуку – справа або зліва.

б 2304 Розпізнавання мови

Сенсорні функції, пов'язані з визначенням усного мовлення і виділенням його – з поміж інших звуків.

б 2308 Функції слуху, інші уточнені.

б 2309 Функції слуху, не уточнені.

б 235 Вестибулярні функції

Сенсорні функції внутрішнього вуха, що відносяться до положення, рівноваги і руху.

Включено: функції положення і позиційного відчуття; функції рівноваги тіла та руху

Виключено: відчуття, пов'язані з функціями слуху і вестибулярними функціями (б240)

б 2350 Вестибулярна функція положення

Сенсорні функції внутрішнього вуха, що відносяться до визначення положення тіла.

б 2351 Вестибулярна функція рівноваги

Сенсорні функції внутрішнього вуха, які стосуються підтримання рівноваги тіла.

б 2352 Вестибулярна функція пересування

Сенсорні функції внутрішнього вуха, що відносяться до відчуття руху тіла, включаючи напрямок і швидкість руху.

б 2358 Вестибулярні функції, інші уточнені.

б 2359 Вестибулярні функції, не уточнені.

б 240 Відчуття, пов'язані з функціями слуху та вестибулярними

функціями

Відчуття падіння, дзвону або шуму у вухах і запаморочення.

Включено: відчуття дзвону або шуму у вухах, подразнення у вусі, тиску у вухах, нудота, пов'язана із запамороченням.

Виключено: вестибулярні функції (b235); відчуття болю (b280)

b 2400 Дзвін або шум у вухах

Відчуття низькочастотного шуму, свисту або дзвону у вухах.

b 2401 Запаморочення

Відчуття кружляння в голові або відчуття обертання навколишніх предметів; відчуття обертання, гойдання або перекидання.

b 2402 Відчуття падіння

Відчуття втрати опори і падіння.

b 2403 Нудота, пов'язана із запамороченням

Відчуття позивів до блювоти, що виникає при запамороченні.

b 2404 Подразнення у вусі

Відчуття сверблячки або інших подібних відчуттів у вусі.

b 2405 Тиск у вусі

Відчуття тиску у вусі.

b 2408 Відчуття, пов'язані з функціями слуху та вестибулярними функціями, інші уточнені.

b 2409 Відчуття, пов'язані зі слухом і вестибулярними функціями, не уточнені.

b 249 Функції слуху та вестибулярні функції, інші уточнені та не уточнені.

Додаткові сенсорні функції (b 250 - b 279)

b 250 Функції смакової чутливості

Сенсорні функції відчуття гіркого, солодкого, кислого і солоного.

Включено: функції відчуття смаку; порушення такі, як агевзія (втрата смаку), і гіпогевзія (зниження почуття гостроти смаку).

б 255 Функції нюху

Сенсорні функції відчуття ароматів і запахів.

Включено: функції нюху; порушення такі, як аносмія, гіпосмія

б 260 Пропріоцептивні функції

Сенсорні функції відчуття положення частин тіла відносно один одного.

Включено: функції відчуття стійкого положення (статезія), відчуття руху (кінестезія)

Виключено: вестибулярні функції (b235); відчуття, пов'язані із м'язами і руховими функціями (b780)

б 265 Функції дотику

Сенсорні функції відчуття поверхонь, їхньої текстури чи якості.

Включено: функції дотику; відчуття дотику; порушення такі, як оніміння, анестезія, поколювання, парестезія і гіперестезія

Виключено: сенсорні функції, пов'язані з температурою та іншими стимулами (подразниками) (b270)

б 270 Сенсорні функції, пов'язані з температурою та іншими стимулами (подразниками)

Сенсорні функції відчуття температури, вібрації, тиску та ушкоджуючих подразників.

Включено: функції чутливості до температури, вібрації, тряски або коливань, відчуття поверхневого тиску, низького тиску, відчуття печіння або шкідливих подразників

Виключено: функції дотику (b265); відчуття болю (b280)

б 2700 Температурна чутливість

Сенсорні функції відчуття холоду і тепла.

б 2701 Вібраційна чутливість

Сенсорні функції відчуття тряски і вібрації.

б 2702 Чутливість до тиску

Сенсорні функції відчуття тиску на шкіру або на шкірі

Включено: порушення такі, як чутливість до дотику, оніміння, гіпоестезія, гіперестезія, парестезія та поколювання

б 2703 Чутливість до ушкоджуючих стимулів

Сенсорні функції відчуття хворобливих або неприємних впливів

Включено: порушення такі, як гіпалгезія, гіперпатія, аллодінія, аналгезія і анестезія, хвороблива анестезія

б 2708 Сенсорні функції, пов'язані з температурою та іншими стимулами, інші уточнені.

б 2709 Сенсорні функції, пов'язані з температурою та іншими стимулами, не уточнені.

б 279 Додаткові сенсорні функції, інші уточнені та не уточнені.

Біль (б 280 - б 289)

б 280 Відчуття болю

Неприємне відчуття, яке говорить про потенційне або дійсне пошкодження будь-якої структури тіла.

Включено: відчуття генералізованого або локалізованого болю в одній або більшій кількості частин тіла, біль в дерматомі, переймоподібний біль, колючий біль, пекучий біль, тупий біль, ниючий біль; порушення такі, як міальгія, аналгезія і гіпералгезія

б 2800 Генералізований біль

Неприємне відчуття, яке говорить про потенційне або дійсне пошкодження якоїсь структури тіла, що відчувається всім тілом.

б 2801 Біль в частині тіла

Неприємне відчуття, яке вказує на потенційне або дійсне пошкодження будь-якої структури тіла, що відчувається в окремій частині або частинах тіла.

б 28010 Біль в голові та шиї

Неприємне відчуття, яке вказує на потенційне або дійсне пошкодження будь-якої структури тіла, що відчувається в голові та шиї.

б 28011 Біль у грудній клітці

Неприємне відчуття, що свідчить про потенційне або дійсне пошкодження якоїсь структури тіла, що відчувається в грудній клітці.

б 28012 Біль в шлунку або животі

Неприємне відчуття, яке вказує на потенційне або дійсне пошкодження будь-якої структури тіла, що відчувається в шлунку або животі.

Включено: біль в ділянці таза

б 28013 Біль у спині

Неприємне відчуття, яке вказує на потенційне або дійсне пошкодження будь-якої структури тіла, що відчувається в спині

Включено: біль в тулубі; біль в нижній частині спини

б 28014 Біль у верхній кінцівці

Неприємне відчуття, яке вказує на потенційне або дійсне пошкодження будь-якої структури тіла, відчувається або в одній, або в обох верхніх кінцівках, включаючи кисті.

б 28015 Біль у нижній кінцівці

Неприємне відчуття, яке вказує на потенційне або дійсне пошкодження будь-якої структури тіла, що відчувається або в одній, або в обох нижніх кінцівках, включаючи стопи.

б 28016 Біль у суглобах

Неприємне відчуття, яке вказує на потенційне або дійсне пошкодження будь-якої структури тіла, що відчувається в одному або більше суглобах, включаючи малі та великі суглоби.

Включено: біль в стегні; біль в плечі

б 28018 Біль в частині тіла, інший уточнений.**б 28019 Біль в частині тіла, не уточнений.****б 2802 Біль у багатьох частинах тіла**

Неприємне відчуття, яке говорить про потенційне або дійсне пошкодження будь-якої структури тіла, локалізоване в декількох частинах тіла.

б 2803 Випромінюючий біль в дерматомі

Неприємне відчуття, яке вказує на потенційне або дійсне пошкодження будь-якої структури тіла, локалізоване в ділянках шкіри, іннервованих одним і тим же нервовим корінцем.

б 2804 Випромінюючий біль в сегменті або ділянці

Неприємне відчуття, яке вказує на потенційне або дійсне пошкодження будь-якої структури тіла, локалізоване в ділянках шкіри різних частин тіла, які не іннервовані одним і тим же нервовим корінцем.

b 289 Відчуття болю, інше уточнене та не уточнене.

b 298 Сенсорні функції та біль, інші уточнені.

b 299 Сенсорні функції та біль, не уточнені.

Розділ 3

Функції голосу та мови

Цей розділ стосується функцій відтворення звуків і мови.

б 310 Функції голосу

Функції утворення різних звуків за рахунок проходження повітря через гортань.

Включено: Функції голосоутворення і якості голосу; функції утворення дзвінких звуків, висоти тону, гучності та інших якостей голосу; порушення такі, як афонія (втрата голосу), дисфонія, хрипота, гіперназальність і гіпоназальність

Виключено: розумові функції мови (б 167); функції артикуляції (б 320); бурмотіння (б3401)

б 3100 Голосоутворення

Функції витворення звуку за допомогою координації роботи гортані та оточуючих її м'язів з респіраторною системою.

Включено: функції фонації; гучність; порушення афонії

б 3101 Якість голосу

Функції створення голосових характеристик, включаючи висоту звуку, резонанс та інші ознаки.

Включено: функції високого або низького тону; порушення такі, як гіперназальність, гіпоназальність, дисфонія, охриплість або огрубіння

б 3108 Функції голосу, інші уточнені.

б 3109 Функції голосу, не уточнені.

б 320 Функції артикуляції

Функції утворення звуків мови.

Включено: функції вимови, артикуляції фонем; спастична, атаксична млява дизартрія; анартрія

Виключено: розумові функції мови (б 167); голосові функції (б310)

б 330 Функції швидкості та ритму мови

Функції утворення безперервності та темпу мови

Включено: функції безперервності ритму, швидкості та мелодики мови; наголоси та інтонація; порушення такі, як заїкання, запинки, нерозбірлива мова (бурмотіння), браділалія і тахілалія

Виключено: розумові функції мови (b 167); функції голосу (b310); функції артикуляції (b320)

б 3300 Швидкість мови

Функції утворення плавності та безперервності потоку мови.

Включено: функції плавного зв'язку мови; порушення такі, як заїкання, запинання, бурмотіння, порушення швидкості мови, повторення звуків, слів або частин слів і неправильні зупинки в мові.

б 3301 Ритм мови

Функції модуляції, темпу та ударного стилю мовлення

Включено: порушення такі, як стереотипний або повторюваний мовний ритм

б 3302 Швидкість мови

Функції швидкості (темпу) мови

Включено: порушення такі, як браділалія і тахілалія

б 3303 Мелодійність мови

Функції модуляції патернів висоти у мові

Включено: просодія мови, інтонація, мелодійність мови; порушення такі, як монотонна мова

б 3308 Функції швидкості та ритму мови, інші уточнені.

б 3309 Функції швидкості та ритму мови, не уточнені.

б 340 Альтернативні голосові функції

Функції відтворення інших способів вокалізації

Включено: функції відтворення нот і діапазону звуків таких, як при співі, бурмотіння, лепетання, гудіння; плачу вголос та крику

Виключено: розумові функції мови (b 167); функції голосу (b310); функції артикуляції (b320); функції швидкості та ритму мови (b330)

б3400 Функції відтворення нот

Вокальні функції відтворення музичних голосових звуків

Включено: тривале утримання; модулювання та початок відтворення
одиначних і пов'язаних вокалізацій із варіаціями по висоті таких, як спів,
гудіння і монотонний спів

б 3401 Складання діапазону звуків

Функції відтворення різноманітних голосових звуків

Включено: функції крику (плачу), говоріння воркуючим голосом, булькання,
лепетання .

б 3408 Альтернативні функції вокалізації, інші уточнені.

б 3409 Альтернативні функції вокалізації, не уточнені.

б 398 Функції голосу і мови, інші уточнені.

б 399 Функції голосу і мови, не уточнені.

Розділ 4

Функції серцево-судинної, кровотворної (гематологічної), імунної та респіраторної систем

В цьому розділі йдеться про функції серцево-судинної (серце і кровоносні судини), кровотворної та імунної (кровотворення та імунітет) і дихальної (дихання і допуск до навантаження) систем.

Функції серцево-судинної системи (b 410 - b 429)

b 410 Функції серця

Насосні функції для підтримки кровотоку і тиску в усьому тілі в достатніх або необхідних кількостях.

Включено: функції частоти серцевих скорочень, ритму і викиду; сила скорочення шлуночкових м'язів; функції серцевих клапанів; прокачування крові в малому колі кровообігу; динаміка кровообігу до серця; порушення такі, як тахікардія, брадикардія, нерегулярні серцеві скорочення, як при серцевій недостатності, кардіоміопатії, міокардиті та коронарній недостатності

Виключено: функції кровоносних судин (b415); функції артеріального тиску (b420); функції допуску до фізичного навантаження (b455)

b 4100 Темп серцевих скорочень

Функції, пов'язані з кількістю серцевих скорочень за хвилину.

Включено: порушення такі, як занадто частий (тахікардія) або занадто повільний (брадикардія) ритм

b 4101 Ритм серця

Функції, пов'язані з регулярністю скорочень серця.

Включено: порушення такі, як аритмії

b 4102 Скорочувальна сила шлуночкових м'язів

Функції, пов'язані з кількістю крові, що викидається м'язами шлуночків при кожному скороченні.

Включено: порушення такі, як при зменшенні серцевого викиду

b 4103 Кровопостачання серця

Функції, пов'язані із обсягом крові, що проходить через серцевий м'яз

Включено: порушення такі, як при коронарній ішемії

б 4108 Функції серця, інші уточнені.

б 4109 Функції серця, не уточнені.

б 415 Функції кровоносних судин

Функції транспортування крові по всьому тілу.

Включено: функції артерій, капілярів і вен; вазомоторні функції; функції легневих артерій, капілярів і вен; функції венозних клапанів; порушення, такі як блокада або звуження артерій; атеросклероз, артеріосклероз, тромбоемболії та варикозні вени

Виключено: функції серця (b410); функції артеріального тиску (b 420); функції системи крові (b430); функції допуску до фізичного навантаження (b455)

б 4150 Функції артерій

Функції, пов'язані з потоком крові по артеріях.

Включено: порушення такі, як при розширенні артерій; при звуженні артерій, наприклад, при переміжній кульгавості

б 4151 Функції капілярів

Функції, пов'язані з потоком крові по капілярах.

б 4152 Функції вен

Функції, пов'язані з потоком крові по венах та функції венозних клапанів.

Включено: порушення такі, як при розширенні вен; звуження вен; недостатність клапанів, наприклад, при варикозних венах

б 4158 Функції кровоносних судин, інші уточнені.

б 4159 Функції кровоносних судин, не уточнені.

б 420 Функції артеріального тиску

Функції підтримання артеріального тиску

Включено: функції підтримання артеріального тиску; підвищений і знижений артеріальний тиск; порушення, такі як гіпотензія, гіпертензія і постуральна гіпотензія

Виключено: функції серця (b410); функції кровоносних судин (b 415); функції допуску до фізичного навантаження (b455)

б 4200 Підвищений артеріальний тиск

Функції, пов'язані з підняттям систолічного або діастолічного артеріального тиску вище нормального для конкретного віку.

б 4201 Знижений артеріальний тиск

Функції, пов'язані зі зменшенням систолічного або діастолічного артеріального тиску нижче нормального для конкретного віку.

б 4202 Підтримання артеріального тиску

Функції, пов'язані із підтриманням необхідного артеріального тиску у відповідь на зміни в організмі.

б 4208 Функції кров'яного тиску, інші уточнені.

б 4209 Функції кров'яного тиску, не уточнені.

б 429 Функції серцево-судинної системи, інші уточнені та не уточнені

Функції системи крові та імунної системи (б 430 - б 439)

б 430 Функції системи крові

Функції кровотворення, транспорту кисню і метаболітів, згортання.

Включено: функції кровотворення і кісткового мозку; функції транспортування кисню у крові; пов'язані з кров'ю функції селезінки; метаболічно-транспортні функції крові; згортання; порушення, такі як при анемії, гемофілії та інші порушення згортання крові

Виключено: функції серцево-судинної системи (b410-b429); функції імунної системи (b435); функції допуску до фізичного навантаження (b455)

б 4300 Кровотворення

Функції, пов'язані з виробленням крові та її компонентів.

б 4301 Киснево-транспортні функції крові

Функції, пов'язані зі здатністю крові транспортувати кисень по всьому організму.

б 4302 Метаболічно-транспортні функції крові

Функції, пов'язані зі здатністю крові транспортувати метаболіти, що надходять до всього організму.

б 4303 Згортання функції крові

Функції, пов'язані з коагуляцією крові, наприклад, в місці ушкодження.

б 4308 Функції системи крові, інші уточнені.

б 4309 Функції системи крові, не уточнені.

б 435 Функції імунної системи

Функції організму, пов'язані із захистом проти чужорідних субстанцій, включаючи інфекції, за допомогою специфічної та неспецифічної імунної відповіді.

Включено: імунна відповідь (специфічна і неспецифічна); реакції гіперчутливості; функції лімфатичних вузлів та судин; функції клітинно-опосередкованого імунітету; відповідь на імунізацію; порушення, такі як аутоімунні реакції, алергічні реакції, лімфаденіт і лімфедема

Виключено: функції гематологічної системи (b430)

б 4350 Імунна відповідь

Функції відповіді організму сенсibiliзацією на чужорідні субстанції, включаючи інфекції.

б 43500 Специфічна імунна відповідь

Функції відповіді організму сенсibiliзацією на специфічні чужорідні субстанції.

б 43501 Неспецифічна імунна відповідь

Функції загальної відповіді організму сенсibiliзацією на чужорідні субстанції, включаючи інфекції.

б 43508 Імунна відповідь, інша уточнена.

б 43509 Імунна відповідь, не уточнена.

б 4351 Реакції гіперчутливості

Функції надмірної відповіді організму сенсibiliзацією на чужорідні субстанції, наприклад, чутливість до різних антигенів.

Включено: порушення, такі як гіперчутливості або алергії

Виключено: переносимість їжі (b5153)

б 4352 Функції лімфатичних судин

Функції, пов'язані із судинними каналами, по яким здійснюється лімфоток.

б 4353 Функції лімфатичних вузлів

Функції, пов'язані із залозами, розташованими по ходу лімфатичних судин.

б 4358 Функції імунної системи, інші уточнені.

б 4359 Функції імунної системи, не уточнені.

б 439 Функції системи крові та імунної системи, інші уточнені та не уточнені

Функції дихальної системи (б 440 - б 449)

б 440 Функції дихання

Функції вдихання повітря в легені, газообміну між повітрям і кров'ю та видихання повітря.

Включено: функції частоти, ритму і глибини дихання; порушення такі, як апное, гіпервентиляція, періодичне дихання, парадоксальне дихання, бронхоспазм і як при легеневій емфіземі; зниження проходження повітря через верхні та нижні дихальні шляхи

Виключено: функції дихальних м'язів (б445); додаткові функції дихання (б450); функції допуску до фізичного навантаження (б455)

б 4400 Темп дихання

Функції, пов'язані з кількістю вдихів, зроблених за хвилину.

Включено: порушення, такі як занадто швидкий (тахіпное) або занадто повільний (брадіпное) темп дихання

б 4401 Ритм дихання

Функції, пов'язані з періодичністю та регулярністю дихання.

Включено: порушення такі, як нерегулярне дихання

б 4402 Глибина дихання

Функції, пов'язані з обсягом розширення легенів при диханні.

Включено: порушення, такі як поверхневе або неглибоке дихання

б 4408 Функції дихання, інші уточнені.

б 4409 Функції дихання, не уточнені.

б 445 Функції дихальних м'язів

Функції м'язів, що беруть участь у диханні

Включено: функції грудних дихальних м'язів; функції діафрагми; функції додаткових дихальних м'язів

Виключено: функції дихання (б440); додаткові дихальні функції (б450); функції допуску до фізичного навантаження (б455)

b 4450 Функції грудних дихальних м'язів

Функції грудних м'язів, що беруть участь в диханні.

b 4451 Функції діафрагми

Функції діафрагми, пов'язані з диханням.

b 4452 Функції додаткових дихальних м'язів

Функції додаткових м'язів, що беруть участь в диханні.

b 4458 Функції дихальних м'язів, інші уточнені.

b 4459 Функції дихальних м'язів, не уточнені.

b 449 Функції дихальної системи, інші уточнені та не уточнені

***Додаткові функції та відчуття серцево-судинної та дихальної систем
(b 450 - b 469)***

b 450 Додаткові дихальні функції

Додаткові функції, пов'язані з диханням, такі як кашель, чхання і позіхання.

Включено: функції видування, свисту і дихання ротом, функції утворення і транспортування слизу

b 4500 Вироблення слизу в дихальних шляхах

Функції утворення слизу у верхніх і нижніх дихальних шляхах.

b 4501 Транспортування слизу по дихальних шляхах

Функції транспортування слизу по верхнім і нижнім дихальним шляхам.

b 4508 Додаткові дихальні функції, інші уточнені.

b 4509 Додаткові дихальні функції, не уточнені.

b 455 Функції допуску до фізичного навантаження

Функції резерву витривалості дихальної та серцево-судинної систем при фізичних навантаженнях.

Включено: функції фізичної витривалості, аеробної здатності; витривалості та стомлюваності

Виключено: функції серцево-судинної системи (b410-b429); функції системи крові (b430); функції дихання (b440); функції дихальних м'язів (b445); додаткові дихальні функції (b 450)

b 4550 Загальна фізична витривалість

Функції, пов'язані із загальним рівнем допуску або переносимості фізичного навантаження.

b 4551 Аеробна здатність

Функції, пов'язані зі ступенем навантаження, який може виконувати індивід без задишки.

b 4552 Стомлюваність

Функції, пов'язані із відчуттям втоми на будь-якому рівні навантаження.

b 4558 Функції допуску до фізичного навантаження, інші уточнені.

b 4559 Функції допуску до фізичного навантаження, не уточнені.

b 460 Відчуття, пов'язані із функціонуванням серцево-судинної та дихальної систем

Відчуття перебоїв у роботі серця, серцебиття і труднощі дихання.

Включено: відчуття здавленості в грудях, нерегулярного серцебиття, диспное, нестачі повітря, задухи, грудки в горлі, тяжкого дихання (хрипу)

Виключено: відчуття болю (b280)

b 469 Додаткові функції та відчуття серцево-судинної та дихальної систем, інші уточнені та не уточнені.

b 498 Функції серцево-судинної системи, системи крові, імунної та дихальної систем, інші уточнені.

b 499 Функції серцево-судинної системи, системи крові, імунної та дихальної систем, не уточнені.

Розділ 5

Функції травної, ендокринної систем та метаболізму

Цей розділ стосується функцій прийому їжі, перетравлення і видалення, також функцій, які стосуються метаболізму та ендокринних залоз, а також функцій підтримання росту.

Функції, пов'язані із травною системою (b 510 - b 539)

b 510 Функції прийому їжі

Функції, пов'язані із прийомом всередину твердих або рідких речовин через рот.

Включено: функції смоктання, жування і кусання, маніпулювання їжею в роті, слиновиділення, ковтання, відрижки, регургітації, спльовування і блювоти; порушення такі, як дисфагія, аспірація їжі, аерофагія, підвищене слиновиділення, слинотеча і недостатнє слиновиділення

Виключено: відчуття, пов'язані з травною системою (b535)

b 5100 Смоктання

Функції затягування в рот за допомогою всмоктування, обумовленого рухами щік, губ і язика.

b 5101 Кусання

Функції розрізання, відривання шматків їжі передніми зубами.

b 5102 Жування

Функції роздрібнення, шліфування та обробки їжі задніми зубами (молярами).

b 5103 Обробка їжі в роті

Функції, пов'язані із переміщенням їжі в роті зубами і язиком.

b 5104 Слиновиділення

Функції вироблення слини в роті.

b 5105 Ковтання

Функції, пов'язані із проходженням їжі та напоїв через ротову порожнину, глотку, стравохід в шлунок у відповідному обсязі та з відповідною швидкістю

Включено: ротова, глоткова або стравохідна дисфагія; порушення проходження їжі по стравоходу

b 51050 Ковтання через рот

Функція проходження їжі та рідини через ротову порожнину у відповідному обсязі та із відповідною швидкістю.

b 51051 Ковтання через глотку

Функція проходження їжі та рідини через глотку у відповідному обсязі та із відповідною швидкістю.

b 51052 Ковтання через стравохід

Функція проходження їжі та рідини через стравохід у відповідному обсязі та із відповідною швидкістю.

b 51058 Ковтання, інше уточнене.

b 51059 Ковтання, не уточнене.

b 5106 Блювота

Функції, пов'язані із пересування їжі або рідини у зворотному напрямку від шлунку до стравоходу, далі до рота і назовні, наприклад, як при гастроезофагеальному рефлюксі, рецидивній блювоті, пілоричному стенозі.

b 51060 Відрижка

Функції пересування їжі або рідини у зворотному напрямку, від шлунку до стравоходу і до рота, без викиду її назовні.

b 5107 Жування жуйки

Функції стримування і маніпулювання блювотною масою в роті.

b 5108 Функції прийому їжі, інші уточнені.

b 5109 Функції прийому їжі, не уточнені.

b 515 Функції травлення

Функції пересування їжі по шлунково-кишковому тракту, подрібнення їжі та поглинання поживних речовин.

Включено: функції транспортування їжі через шлунок, перистальтика; перетравлення їжі, секреція ферментів та їх активність у шлунку і кишечнику; поглинання поживних речовин (нутриєнтів) та переносимість їжі; порушення, такі як гіперхлоргідрія; мальабсорбція, непереносимість їжі, підвищена перистальтика кишечника, парез кишечника, кишкова непрохідність і зменшення вироблення жовчі

Виключено: функції прийому їжі (b510); функції асиміляції (b 520); функції дефекації (b525); відчуття, пов'язані із травною системою (b535)

b 5150 Транспортування їжі через шлунок і кишечник

Перистальтика і пов'язані з нею функції, які механічно пересувають їжу через шлунок і кишечник.

b 5151 Подрібнення їжі

Функції механічного дроблення їжі до найдрібніших частинок в шлунково-кишковому тракті.

b 5152 Всмоктування поживних речовин

Функції транспортування твердих і рідких поживних речовин в кров'яне русло через кишечник.

b 5153 Переносимість їжі

Функції сприйняття прийнятної для травлення їжі та напоїв і відторгнення неприйнятної для травлення їжі та напоїв.

Включено: порушення такі, як гіперчутливість, непереносимість глютену

b 5158 Функції травлення, інші уточнені.

b 5159 Функції травлення, не уточнені.

b 520 Функції асиміляції

Функції, за допомогою яких нутрієнти перетворюються на компоненти організму.

Включено: функції накопичення нутрієнтів в організмі

Виключено: функції травлення (b515); функції дефекації (b525); функції збереження маси тіла (b530); загальні метаболічні функції (b540)

b 525 Функції дефекації

Функції видалення екскрементів і неперетравленої їжі у вигляді фекалій і пов'язані з цим функції.

Включено: функція виділення, консистенція калу, частота дефекації; регуляція дефекації, метеоризм; порушення такі, як запор, діарея, водянисті випорожнення і недостатність анального сфінктера або нетримання

Виключено: функції травлення (b515); функції асиміляції (b 520); відчуття, пов'язані з травною системою (b535)

b 5250 Видалення фекалій

Функції видалення екскрементів через пряму кишку, включаючи функції скорочення абдомінальних м'язів.

b 5251 Консистенція фекалій

Консистенція калу, наприклад, твердість, щільність, м'якість або рідкий стан.

b 5252 Частота дефекацій

Функції, залучені до частоти дефекацій.

b 5253 Регуляція дефекацій

Функції, залучені в довільний контроль над видаленням фекалій.

b 5254 Метеоризм

Функції, пов'язані із видаленням надмірної кількості повітря і газів з кишечника.

b 5258 Функції дефекації, інші уточнені.**b 5259 Функції дефекації, не уточнені.****b530 Функції збереження маси тіла**

Функції збереження відповідної маси тіла, включаючи збільшення ваги тіла протягом періоду розвитку.

Включено: функції збереження прийнятного Індексу Маси Тіла (ІМТ); порушення такі, як знижена вага, кахексія, втрата ваги, надмірна вага, виснаження, такі, як при первинному і вторинному ожирінні

Виключено: функції асиміляції (b520); загальні метаболічні функції (b540); функції ендокринних залоз (b555)

b 535 Відчуття, пов'язані з травною системою

Відчуття, що виникають під час прийому їжі, пиття і пов'язані з іншими функціями травлення.

Включено: відчуття нудоти, здуття, коліки в животі, переповнення шлунку, відчуття грудки, спазмів і газів у животі, печія

Виключено: відчуття болю (b280); функції прийому їжі (b510); функції травлення (b515); функції дефекації (b525)

b 5350 Відчуття нудоти

Відчуття необхідності блювати.

b 5351 Відчуття здуття

Відчуття розпирання в шлунку або животі.

b 5352 Відчуття коліки в животі

Відчуття спастичних або болючих скорочень м'язів гладкої мускулатури шлунково-кишкового тракту.

b 5358 Відчуття, пов'язані із системою травлення, інші уточнені.**b 5359 Відчуття, пов'язані із системою травлення, не уточнені.**

б 539 Функції, що відносяться до системи травлення, інші уточнені та не уточнені.

**Функції, що відносяться до метаболізму та ендокринної системи
(б 540-б 569)**

б 540 Загальні метаболічні функції

Функції регулювання основних компонентів організму, таких як вуглеводи, білки і жири, їх перетворення один в одного та їх перетворення в енергію.

Включено: функції обміну речовин, основний обмін, обмін вуглеводів, білків і жирів, катаболізм, анаболізм, продукція енергії в організмі; збільшення або зменшення інтенсивності обміну речовин

Виключено: функції засвоєння їжі (б520); функції збереження ваги (б 530); функції водного, мінерального і електролітного балансу (б 545); функції терморегуляції (б550); функції ендокринних залоз (б 555)

б 5400 Основний обмін речовин

Функції, пов'язані зі споживанням кисню організмом при визначені умов спокою та температури.

Включено: зниження або підвищення основного обміну речовин, порушення такі, як гіпертиреоз і гіпотиреоз

б 5401 Вуглеводний обмін

Функції, залучені в процес, в результаті якого вуглеводи їжі запасуються і розпадаються на глюкозу, а згодом на двоокис вуглецю і воду.

б 5402 Білковий обмін

Функції, залучені в процес, при якому білки їжі перетворюються в амінокислоти і далі розпадаються в організмі.

б 5403 Обмін жирів

Функції, залучені в процес, при якому жири їжі запасуються і розпадаються в організмі.

б 5408 Загальні метаболічні функції, інші уточнені.

б 5409 Загальні метаболічні функції, не уточнені.

б 545 Функції водного, мінерального та електролітного балансу

Функції регулювання води, мінералу та електролітів у організмі.

Включено: функції водного балансу, баланс мінералів, таких як кальцій, цинк і залізо, баланс електролітів, таких як натрій і калій; порушення, такі як при затримці води,

дегідратації, гіперкальціємії, гіпокальціємії, дефіциті заліза, гіпернатріємії, гіпонатріємії, гіперкаліємії і гіпокаліємії

Виключено: функції системи крові (b430); загальні метаболічні функції (b540); функції ендокринних залоз (b555)

b 5450 Водний баланс

Функції, пов'язані з підтриманням рівня або кількості води в організмі.

Включено: порушення, такі як дегідратація і регідратація

b 54500 Затримка води

Функції, пов'язані з утриманням води в організмі.

b 54501 Підтримання водного балансу

Функції, пов'язані із підтриманням оптимальної кількості води в організмі.

b 54508 Водний баланс, інший уточнений.

b 54509 Водний баланс, не уточнений.

b 5451 Мінеральний баланс

Функції, пов'язані з підтриманням рівноваги між прийомом, запасом, утилізацією та екскрецією мінералів у організмі.

b 5452 Електролітний баланс

Функції, пов'язані з підтриманням рівноваги між прийомом, запасом, утилізацією та екскрецією електролітів у організмі.

b 5458 Функції водного, мінерального і електролітного балансу, інші уточнені.

b 5459 Функції водного, мінерального і електролітного балансу, не уточнені.

b 550 Функції терморегуляції

Функції регулювання температури тіла.

Включено: функції підтримання температури тіла; порушення, такі як гіпотермія, гіпертермія

Виключено: загальні метаболічні функції (b540); функції ендокринних залоз

b 5500 Температура тіла

Функції, залучені в регуляцію внутрішньої температури тіла.

Включено: порушення такі, як гіпертермія або гіпотермія

b 5501 Підтримання температури тіла

Функції, пов'язані із підтриманням оптимальної температури тіла при змінах навколишньої температури

Включено: стійкість до спеки або холоду

b 5508 Терморегуляторні функції, інші уточнені.

b 5509 Терморегуляторні функції, не уточнені.

b 555 Функції ендокринних залоз

Функції вироблення гормонів і регулювання гормональних рівнів організму, включаючи циклічні зміни.

Включено: функції гормонального балансу; гіпергітуїтаризм, гіпогітуїтаризм, гіпертиреоз, гіпотиреоз, гіперадреналізм, гіпоадреналізм, гіперпаратиреоз, гіпопаратиреоз, гіпергонадизм, гіпогонадизм

Виключено: загальні метаболічні функції (b540); функції водного, мінерального та електролітного балансу (b545); функції терморегуляції (b550); сексуальні функції (b640); менструальні функції (b650)

b 5550 Функції статевого дозрівання

Функції, пов'язані із встановленням статевої зрілості та проявами первинних і вторинних статевих ознак.

b 55500 Ріст волосся на тілі та лобку

Функції, пов'язані з ростом волосся на тілі та лобку.

b 55501 Розвиток молочних залоз і сосків

Функції, пов'язані з розвитком молочних залоз і сосків.

b 55502 Розвиток статевого члена, яєчок і мошонки

Функції, пов'язані з розвитком статевого члена, яєчок і мошонки.

b 55508 Функції статевого дозрівання, інші уточнені.

b 55509 Функції статевого дозрівання, не уточнені.

b 560 Функції росту

Функції досягнення очікуваних етапів росту, контекстуально скореговані відповідно до нормативних ауксологічних параметрів.

Включено: карликовий ріст і гігантизм

b 569 Функції, які стосуються метаболізму та ендокринної системи, інші уточнені та не уточнені.

b 598 Функції травної, ендокринної систем та метаболізму, інші уточнені.

b 599 Функції травної, ендокринної систем та метаболізму, не уточнені.

Розділ 6

Урогенітальні та репродуктивні функції

У цьому розділі описані деякі функції сечовиділення і репродуктивні функції, включаючи функції відтворення і сексуальні функції.

Функції виділення сечі (b 610 - b 639)

b 610 Функції сечоутворення

Функції фільтрації та накопичення сечі

Включено: функції фільтрації, накопичення сечі; порушення такі, як при нирковій недостатності, анурії, олігурії, гідронефрозі, гіпотонічному сечовому міхурі та обструкції сечоводу

Виключено: функції сечовипускання (b620)

b 6100 Фільтрація сечі

Функції ниркової фільтрації.

b 6101 Накопичення сечі

Функції, пов'язані із накопиченням і зберіганням сечі сечоводами і сечовим міхуром.

b 6108 Функції сечоутворення, інші уточнені.

b 6109 Функції сечоутворення, не уточнені.

b 620 Функції сечовипускання

Функції випорожнення сечового міхура.

Включено: функції сечовипускання, частота сечовипускання, утримання сечі; порушення такі, як при стресовому, імперативному, рефлекторному, переповненні, постійному нетриманні сечі, дриблінгу, частому сечовипусканні, автономному сечовому міхурі, поліурії, затримці сечі та сечовиділення

Виключено: функції сечоутворення (b610); відчуття, пов'язані із функціями сечовиділення (b630)

b 6200 Сечовипускання

Функції випорожнення сечового міхура

Включено: порушення такі, як затримка сечі

б 6201 Частота сечовипускання

Функції, пов'язані із кількістю разів сечовипускання.

б 6202 Утримання сечі

Функції контролю над сечовипусканням.

Включено: порушення, такі як при стресовому, імперативному, рефлекторному, постійному і змішаному нетриманні сечі

б 6208 Функції сечовипускання, інші уточнені.

б 6209 Функції сечовипускання, не уточнені.

б 630 Відчуття, пов'язані із функціями сечовипускання

Відчуття, що виникають під час випорожнення сечового міхура і пов'язані із функціями сечовипускання.

Включено: відчуття неповного випорожнення, відчуття повноти сечового міхура

Виключено: відчуття болю (b280); функції сечовипускання (b620)

б 639 Функції виділення сечі, інші уточнені та не уточнені.

Статеві та репродуктивні функції (б 640 - б 679)

б 640 Сексуальні функції

Розумові та фізичні функції, пов'язані зі статевим актом, включаючи збудження, підготовки, оргазму і дозволу.

Включено: функції фази сексуального збудження, підготовчої сексуальної фази, фази оргазму, завершальної сексуальної фази: функції, пов'язані зі статевим потягом, поведінкою, ерекцією статевого члена, ерекцією клітора, зволоженням піхви, мастурбацією, еякуляцією, оргазмом; порушення такі, як імпотенція, фригідність, вагінізм, передчасна еякуляція, пріапізм і відстрочена еякуляція

Виключено: функції відтворення потомства (b660); відчуття, пов'язані зі статевою та репродуктивною функціями (b670)

б 6400 Функції фази сексуального збудження

Функції сексуального інтересу і збудження.

б 6401 Функції сексуальної підготовчої фази

Функції вступу в сексуальний контакт.

б 6402 Функції фази оргазму

Функції досягнення оргазму.

б 6403 Функції завершальної сексуальної фази

Функції задоволення після оргазму і появи релаксації.

Включено: порушення такі, як невдоволення оргазмом

б 6408 Сексуальні функції, інші уточнені.

б 6409 Сексуальні функції, не уточнені.

б 650 Менструальні функції

Функції, пов'язані із менструальним циклом, включаючи регулярність менструації, відходження менструальної рідини.

Включено: функції регулярності та інтервалу менструації, ступінь менструальної кровотечі, менархе, менопауза; порушення, такі як первинна та вторинна аменорея, менорагія, поліменорея, ретроградна менструація і як при передменструальному синдромі

Виключено: сексуальні функції (б640); функції відтворення потомства (б660); відчуття, пов'язані зі статевою та репродуктивними функціями (б670); відчуття болю (б280)

б 6500 Регулярність менструального циклу

Функції, залучені в регуляцію менструального циклу

Включено: занадто часті або дуже рідкісні менструації

б 6501 Інтервал між менструаціями

Функції, які регулюють тривалість часу між двома менструальними циклами.

б 6502 Ступінь менструальної кровотечі

Функції, пов'язані із кількістю менструальної кровотечі.

б 6503 Початок менструації

Функції, пов'язані із першою появою менструації.

б 6508 Менструальні функції, інші уточнені.

б 6509 Менструальні функції, не уточнені.

б 660 Функції відтворення потомства

Функції, пов'язані із фертильністю, вагітністю, пологами і годуванням грудьми.

Включено: функції чоловічої фертильності та жіночої фертильності, вагітність і пологи, лактація; порушення такі, як азооспермія, олігоспермія, галакторея, агалакторея, алактація і такі, як при зниженні плодючості, безплідді, спонтанному аборті; ектопічна вагітність, викидень, маленький плід, гідрамніон, передчасні пологи і переношена вагітність

Включено: сексуальні функції (b640); менструальні функції (b 650)

b 6600 Функції, пов'язані із фертильністю

Функції, пов'язані із можливістю продукувати статеві клітини для відтворення потомства.

Включено: порушення, такі як при зниженні плодючості, безплідді

Виключено: сексуальні функції (b640)

b 6601 Функції, пов'язані із вагітністю

Функції, залучені в процес запліднення і збереження вагітності.

b 6602 Функції, пов'язані із пологами

Функції, залучені в процес пологів.

b 6603 Лактація

Функції, залучені в продукцію молока і його доступність для дитини.

b 6608 Функції продукування потомства, інші уточнені.

b 6609 Функції продукування потомства, не уточнені.

b 670 Відчуття, пов'язані зі статевими та репродуктивними функціями

Відчуття, що виникають від сексуального збудження, статевих зносин, менструації, інших статевих або репродуктивних функцій.

Включено: відчуття диспареунії, дисменореї, припливів під час менопаузи і нічного потіння під час менопаузи

Виключено: відчуття болю (b280); відчуття, пов'язані із сечовидільними функціями (b630); сексуальні функції (b640); менструальні функції (b650); функції продукування потомства (b660)

b 6700 Дискомфорт, пов'язаний із сексуальним контактом

Відчуття, пов'язані із сексуальним збудженням, підготовчою фазою, статевим актом, оргазмом і дозволом.

b 6701 Дискомфорт, пов'язаний із менструальним циклом

Відчуття, пов'язані із менструацією, включаючи передменструальну і постменструальну фази.

б 6702 Дискомфорт, пов'язаний із менопаузою

Відчуття, пов'язані із припиненням менструального циклу.

Включено: припливи і нічні потіння під час менопаузи

б 6703 Генітальні функції

Функції, пов'язані із порушенням геніталій.

Виключено: сексуальні функції (b640); функції відтворення потомства (b660)

б 6708 Відчуття, пов'язані зі статевими і репродуктивними функціями, інші уточнені.

б 6709 Відчуття, пов'язані зі статевими і репродуктивними функціями, не уточнені.

б 679 Статеві та репродуктивні функції, інші уточнені та не уточнені.

б 698 Урогенітальні та репродуктивні функції, інші уточнені.

б 699 Урогенітальні та репродуктивні функції, не уточнені.

Розділ 7

Нейром'язові, скелетні та пов'язані з рухом функції

Цей розділ про функції руху і мобільності, включаючи функції суглобів, кісток, рефлексів і м'язів.

Функції суглобів та кісток (b 710 - b 729)

b 710 Функції рухливості суглобів

Обсяг і свобода рухів у суглобах.

Включено: функції рухливості одного або декількох суглобів, хребетних, плечових, ліктьових, променезап'ястних, тазостегнових, колінних, гомілковостопних, малих суглобів кистей і стоп; загальна рухливість суглобів; порушення такі, як гіпермобільність в суглобах, скутість рухів суглобів, артрит

Виключено: стабільність суглобових функцій (b715); контроль за довільними функціями рухів (b760)

b 7100 Рухливість одиничного суглоба

Функції діапазону та легкість руху одного суглоба.

b 7101 Рухливість декількох суглобів

Функції діапазону та легкість руху більш ніж одного суглоба.

b 7102 Загальна рухливість суглобів

Функції діапазону та легкість руху суглобів по всьому тілу.

b 7108 Рухливість суглобів, інша уточнена.

b 7109 Рухливість суглобів, не уточнена.

b 715 Функції стабільності суглоба

Функції підтримання структурної цілісності суглобів.

Включено: функції стабільності одного суглоба, декількох суглобів і (суглобів в цілому); порушення такі, як нестабільний плечовий суглоб, вивих суглоба, вивих плечового і тазостегнового суглобів

Виключено: рухливість суглобів (b710)

b 7150 Стабільність одиничного суглоба

Функції підтримання структурної цілісності одного суглоба.

b 7151 Стабільність декількох суглобів

Функції підтримання структурної цілісності більше, ніж одного суглоба.

б 7152 Генералізована стабільність суглобів

Функції підтримання структурної цілісності суглобів у всьому тілі.

б 7158 Функції стабільності суглоба, інші уточнені.

б 7159 Функції стабільності суглоба, не уточнені.

б 720 Функції рухливості кісток

Функції діапазону та легкість руху лопатки, тазу, кисті та тарзальних кісток.

Включено: порушення такі, як скована лопатка і скутий таз

Виключено: функції рухливості суглобів (б710)

б 7200 Рухливість лопатки

Функції діапазону і легкості руху лопатки.

Включено: порушення такі, як протракція, ретракція, латероротація і медіальна ротація лопатки

б 7201 Рухливість тазу

Функції діапазону і легкості руху тазу.

Включено: ротація тазу

б 7202 Рухливість кісток зап'ястя

Обсяг і свобода руху кісток зап'ястя.

б 7203 Рухливість тарзальних кісток

Функції діапазону і легкості руху тарзальних кісток.

б7208 Функції рухливості кісток, інші уточнені.

б7209 Функції рухливості кісток, не уточнені.

б 729 Функції суглобів та кісток, інші уточнені та не уточнені.

Функції м'язів (б 730 - б 749)

б 730 Функції м'язової сили

Функції, які стосуються сили, спричиненої скороченням одного м'язу або групи м'язів.

Включено: функції, пов'язані з силою специфічних м'язів і м'язових груп, м'язів однієї кінцівки, одного боку тіла, нижньої половини тіла, всіх кінцівок, тулуба і тіла в цілому; порушення такі, як слабкість малих м'язів стоп і кистей, м'язовий парез, параліч м'яза, моноплегія, геміплегія, параплегія, квадріплегія та акінетичний мутизм

Виключено: функції структур, що примикають до ока (b215); функції м'язового тону (b735); функції витривалості м'язів (b740)

b 7300 Сила ізольованих м'язів і м'язових груп

Функції, пов'язані з силою, створюваною скороченням конкретних та ізольованих м'язів і м'язових груп.

Включено: порушення такі, як слабкість малих м'язів стоп або кистей

b 7301 Сила м'язів однієї кінцівки

Функції, пов'язані з силою, що генерується скороченням м'язів і групи м'язів однієї руки або ноги.

Включено: порушення такі, як монопарез і моноплегії

b 7302 Сила м'язів одного боку тіла

Функції, пов'язані з силою, що генерується скороченням м'язів та м'язових груп, що розташовані на лівій або правій стороні тіла.

b 7303 Сила м'язів нижньої половини тіла

Функції, пов'язані з силою, що генерується скороченням м'язів та м'язових груп, що розташовані в нижній частині тіла.

Включено: порушення такі, як парапарез і параплегія

b 7304 Сила м'язів всіх кінцівок

Функції, пов'язані з силою, що генерується скороченням м'язів та м'язових груп всіх чотирьох кінцівок.

Включено: порушення такі, як тетрапарез і тетраплегія

b 7305 Сила м'язів тулуба

Функції, пов'язані з силою, що генерується скороченням м'язів та м'язових груп тулуба.

b 7306 Сила всіх м'язів тіла

Функції, пов'язані з силою, що генерується скороченням м'язів та м'язових груп тіла.

Включено: порушення такі, як акінетичний мутизм

б 7308 Функції сили м'язів, інші уточнені.

б 7309 Функції сили м'язів, не уточнені.

б 735 Функції м'язового тону

Функції, пов'язані з напруженістю м'язів під час відпочинку та опору, який чиниться м'язами при пасивних рухах.

Включено: функції, пов'язані з напруженістю ізолюваних м'язів і м'язових груп, м'язів однієї кінцівки, одного боку тіла і нижньої половини тіла, м'язів усіх кінцівок, м'язів тулуба, і всіх м'язів тіла; порушення такі, як гіпотонія, гіпертонія і спастичність м'язів, міотонія та параміотонія

Виключено: функції сили м'язів (b730); функції витривалості м'язів (b740)

б 7350 Тонус ізолюваних м'язів і м'язових груп

Функції, пов'язані з напруженістю в ізолюваних м'язах і м'язових групах під час спокою та опору, який чиниться ними при пасивних рухах.

Включено: порушення, такі як фокальна дистонія, кривошия

б 7351 Тонус м'язів однієї кінцівки

Функції, пов'язані з напруженістю в м'язах і м'язових групах однієї руки або однієї ноги в спокої, їхній опір при пасивних рухах.

Включено: порушення, пов'язані із монопарезом і моноплегією

б 7352 Тонус м'язів на одній стороні тіла

Функції, пов'язані з напруженістю в м'язах і м'язових групах у правій або лівій половині тіла в стані спокою, і опір, який чиниться ними при пасивних рухах.

Включено: порушення, асоційовані з геміпарезом і геміплегією

б 7353 Тонус м'язів нижньої половини тіла

Функції, пов'язані з напруженістю в м'язах і м'язових групах нижньої половини тіла в стані спокою, і опір, який чиниться ними при пасивних рухах.

Включено: порушення, асоційовані із парапарезом і параплегією

b 7354 Тонус м'язів всіх кінцівок

Функції, пов'язані з напруженістю в м'язах і м'язових групах всіх чотирьох кінцівок в стані спокою і опір, який чиниться ними при пасивних рухах.

Включено: порушення, асоційовані із тетрапарезом і тетраплегією

b 7355 Тонус м'язів тулуба

Функції, пов'язані з напруженістю в м'язах і м'язових групах тулуба в стані спокою, і опір, який чиниться ними при пасивних рухах.

b 7356 Тонус всіх м'язів тіла

Функції, пов'язані з напруженістю в м'язах і м'язових групах всього тіла в стані спокою, і опір, який чиниться ними при пасивних рухах.

Включено: порушення такі, як при генералізованій дистонії та хворобі Паркінсона або генералізованому парезі та паралічі

b 7358 Функції м'язового тону, інші уточнені.

b 7359 Функції м'язового тону, не уточнені.

b 740 Функції м'язової витривалості

Функції, які стосуються підтримання скорочення м'язів протягом необхідного періоду часу.

Включено: функції, пов'язані з підтриманням м'язового скорочення для ізолюваних м'язів, м'язових груп, і всіх м'язів тіла; порушення такі, як при міастенії гравіс

Виключено: функції допуску до навантажень і вправ (b455); функції м'язової сили (b730); функції м'язового тону (b735)

b 7400 Витривалість ізолюваних м'язів

Функції, які стосуються підтримання м'язового скорочення ізолюваних м'язів протягом необхідного періоду часу.

b 7401 Витривалість м'язових груп

Функції, які стосуються підтримання скорочення м'язів ізолюваних м'язових груп протягом необхідного періоду часу.

Включено: порушення, пов'язані з монопарезом, моноплегією, геміпарезом і геміплегією, парапарезом і параплегією

b 7402 Витривалість всіх м'язів тіла

Функції, які стосуються підтримання скорочення всіх м'язів тіла протягом необхідного періоду часу.

Включено: порушення, пов'язані з тетрапарезом, тетраплегією, генералізованим парезом і паралічем

b 7408 Функції витривалості м'язів, інші уточнені.

b 7409 Функції витривалості м'язів, не уточнені.

b 749 Функції м'язів, інші уточнені та не уточнені

Функції руху (b 750 - b 789)

b 750 Моторно-рефлекторні функції

Функції мимовільного скорочення м'язів, індуковані специфічними стимулами (подразниками).

Включено: рефлекторні функції розтягування, автоматичний рефлекс локального суглоба, рефлeksi, викликані больовими стимулами та іншими екстероцептивними стимулами; згинальний рефлекс, рефлекс біцепса, рефлекс радіуса, рефлекс квадрицепса, пателлярний рефлекс, гомілковостопний рефлекс, вигляд і стійкість рефлексів

b 7500 Рефлекси розтягування

Функції мимовільних скорочень м'язів, що автоматично викликаються розтягуванням.

b 7501 Рефлекси, спричинені пошкоджуючими стимулами

Функції мимовільних скорочень м'язів, автоматично викликаних больовими чи іншими пошкоджуючими стимулами.

Включено: згинальний рефлекс

b 7502 Рефлекси, спричинені іншими екстероцептивними стимулами

Функції мимовільних скорочень м'язів автоматично індуковані зовнішніми стимулами, крім пошкоджуючих стимулів.

Включено: вкорінення (rooting)

b 7508 Рефлекторні функції руху, інші уточнені.

b 7509 Рефлекторні функції руху, не уточнені.

b 755 Функції мимовільних рухових реакцій

Функції мимовільних скорочень м'язових груп або всього тіла, що викликаються певним положенням тіла, рівновагою та загрозливими стимулами.

Включено: позотонічні рефлeksi, реакції на виправлення, реакції на зміну положення тулуба, реакції на рівновагу, реакції на підтримку, захисні реакції

Виключено: рефлекторні функції руху (b750)

b 760 Керування функціями довільного руху

Функції, пов'язані із контролем та координацією довільних рухів.

Включено: функції контролю простих довільних рухів і складних довільних рухів, функції координації довільних рухів, опорних функцій руки або ноги, функції рухової координації право-ліво, зорово-моторна координація (наприклад, координація око-рука, око-нога); порушення такі, як проблеми контролю і координації, наприклад, незграбність та дисдіадохокінез.

Виключено: функції м'язової сили (b730); функції мимовільного руху (b765); функції стереотипу ходи (b 770)

b 7600 Керування простими довільними рухами

Функції, пов'язані із контролем та координацією простих або ізольованих довільних рухів.

b 7601 Керувати складними довільними рухами

Функції, пов'язані із контролем та координацією складних довільних рухів.

b 7602 Координація довільних рухів

Функції, пов'язані із координацією простих і складних довільних рухів, виконанням послідовних рухів.

Включено: координація право-ліво, координація візуально спрямованих рухів таких, як зорово-моторна координація (наприклад, координація око-рука, око-нога); порушення такі, як дисдіадохокінез

b 7603 Опорні функції руки або ноги

Функції, пов'язані із контролем та координацією довільних рухів шляхом утримування навантаження на руках (лікть або кисті), або на ногах (коліна або стопи).

b 7608 Контроль довільних рухів, інший уточнений.**b 7609 Контроль довільних рухів, не уточнений.****b 761 Спонтанні рухи**

Функції, пов'язані із частотою, швидкістю та складністю всіх і окремих рухів частин тіла таких, як спонтанні рухи немовляти.

b 7610 Загальні рухи

Комплекс і якість загальних спонтанних, специфічних для віку, рухів, наприклад, «корчіння від болю» та «рухи йорзання» в ранньому дитячому віці.

b 7611 Специфічні спонтанні рухи

Комплекс та якість інших спонтанних рухів, зазвичай присутніх в перші постнатальні місяці, таких, як рухи руками і ногами по напрямку до середньої лінії, рухи пальцями та ногами.

b 7618 Спонтанні рухи, інші уточнені.

б 7619 Спонтанні рухи, не уточнені.

б 765 Мимовільні рухові функції

Функції ненавмисних, нецілеспрямованих або напівцілеспрямованих мимовільних скорочень м'яза або групи м'язів.

Включено: мимовільні скорочення м'язів; порушення такі, як тремор, тік, манірність, стереотипії, рухові персеверації, хорія, атетоз, вокальні тіки, дистонічні рухи та дискінезія

Виключено: контроль довільних рухів (b760); функції стереотипу ходьби (b770)

б 7650 Мимовільні скорочення м'язів

Функції ненавмисних, нецілеспрямованих або напівцілеспрямованих мимовільних скорочень м'яза або групи м'язів, що розглядаються як частина психологічної дисфункції.

Включено: порушення такі, хорейтичні та атетичні рухи; порушення рухів, пов'язані зі сном

б 7651 Тремор

Функції поперемінного скорочення і релаксації групи м'язів навколо суглоба, що призводять до тремтіння.

б 7652 Тіки і манірність

Функції повторюваних, квазі-цілеспрямованих, мимовільних скорочень групи м'язів.

Включено: порушення такі, як голосові тіки, копролалія і бруксизм

б 7653 Стереотипні та рухові персеверації

Функції, пов'язані зі спонтанними, нецілеспрямованими рухами такими, як повторюване хитання голови назад і вперед, кивання головою або погойдування.

б 7658 Мимовільні рухові функції, інші уточнені.

б 7659 Мимовільні рухові функції, не уточнені.

б 770 Функції стереотипу ходьби

Функції стереотипу ходьби, пов'язані з ходьбою, бігом або іншими рухами всього тіла.

Включено: стереотипи ходьби та бігу; порушення, такі як спастична хода, геміплегічна хода, параплегічна хода, асиметрична хода, хромоподібна і напружена хода

Виключено: функції м'язової сили (b730); функції тону м'язів (b735); контроль функції мимовільного руху (b760); функції немимовільного руху (b765)

b 780 Відчуття, пов'язані із м'язами та функціями рухів

Відчуття, пов'язані із м'язами або м'язовими групами тіла та їх рухом.

Включено: відчуття м'язової ригідності та напруженості в м'язах, м'язового спазму або судом і тяжкості в м'язах

Виключено: відчуття болю (b280)

b 7800 Відчуття ригідності м'язів

Відчуття напруження та ригідності м'язів.

b 7801 Відчуття м'язового спазму

Відчуття мимовільного скорочення одного м'язу або групи м'язів.

b 7808 Відчуття, пов'язані із м'язами і функціями рухів, інші уточнені.

b 7809 Відчуття, пов'язані із м'язами і функціями рухів, не уточнені.

b 789 Функції руху, інші уточнені та не уточнені.

b 798 Нейром'язові, скелетні та пов'язані із рухом функції, інші уточнені.

b 799 Нейром'язові, скелетні та пов'язані із рухом функції, не уточнені.

Розділ 8

Функції шкіри та пов'язаних з нею структур

Цей розділ стосується функцій шкіри, нігтів та волосся.

Функції шкіри (b 810 - b 849)

b 810 Захисні функції шкіри

Захисні функції шкіри від фізичних, хімічних і біологічних впливів.

Включено: функції захисту від сонця та іншого випромінювання (радіації), функції фоточутливості, пігментації, якість шкіри; ізолююча функція шкіри, утворення мозолів, ущільнення; порушення такі, як пошкоджена шкіра, виразки, пролежні і витончення шкіри

Виключено: функції регенерації шкіри (b820); інші функції шкіри (b830)

b 820 Репаративні функції шкіри

Функції шкіри по відновленню розривів та інших пошкоджень шкіри.

Включено: функції формування струпа, функції загоєння, рубцювання; функції утворення синців і келоїдних рубців

Виключено: захисні функції шкіри (b810); інші функції шкіри (b 830)

b 830 Інші функції шкіри

Інші функції шкіри, крім захисних і репаративних такі, як тепловіддача і потоутворення.

Включено: функції потовиділення, функції залоз шкіри та запахи тіла пов'язані з цим

Виключено: захисні функції шкіри (b810); репаративні функції шкіри (b820)

b 840 Відчуття, пов'язані зі шкірою

Відчуття, пов'язані зі шкірою такі, як свербіж, відчуття печіння і поколювання.

Включено: порушення такі, як відчуття поколювання, відчуття повзання мурашок

Виключено: відчуття болю (b280)

b 849 Функції шкіри, інші уточнені та не уточнені.

Функції волосся та нігтів (b 850 - b 869)

b 850 Функції волосся

Функції волосся такі, як захист, колір волосся і зовнішній вигляд.

Включено: функції росту волосся, пігментації волосся, розташування волосся; порушення такі, як випадання волосся або алопеція

b 860 Функції нігтів

Функції нігтів такі, як захист, подряпини та зовнішній вигляд.

Включено: зростання і пігментація нігтів, якість нігтів

b 869 Функції волосся і нігтів, інші уточнені та не уточнені.

b898 Функції шкіри та пов'язаних з нею структур, інші уточнені.

b899 Функції шкіри та пов'язаних з нею структур, не уточнені.

СТРУКТУРИ ОРГАНІЗМУ

Дефініції: **Структури організму** – це анатомічні частини організму такі, як органи, кінцівки та їх компоненти.

Порушення – проблеми у функції або структурі організму у вигляді значного відхилення або втрати.

У дитинстві та підлітковому віці порушення можуть також набувати форми затримки або відставання у формуванні структур організму в процесі розвитку.

Перший кваліфікатор

Загальний кваліфікатор з негативною шкалою використовується для позначення ступеня або величини порушення:

xxx.0 НЕМАЄ порушень	(ніяких, відсутні, незначні, ...)	0-4%
xxx.1 ЛЕГКІ порушення	(незначні, слабкі, ...)	5-24%
xxx.2 ПОМІРНІ порушення	(середні, значні, ...)	25-49%
xxx.3 ТЯЖКІ порушення	(високі, інтенсивні ...)	50-95%
xxx.4 АБСОЛЮТНІ порушення	(повні,...)	96-100%
xxx.8 не визначено		
xxx.9 не застосовується		

Широкі діапазони процентних значень надаються для тих випадків, коли для кількісних вимірювань ступеня порушень в структурі організму доступні градуйовані методики оцінки або інші стандарти. У тих випадках, наприклад, коли визначається «відсутність порушення» або «абсолютне порушення» в структурі організму, похибка допустима тільки в межах 5%. «Помірне порушення», як правило, досягає середини шкал абсолютних порушень. Процентні значення, які визначаються в різних доменах з урахуванням стандартів населення, визначаються в процентилях. Для того, щоб ці кількісні значення використовувалися в уніфікованому варіанті, необхідно розробляти методики оцінки в ході наукових досліджень.

Другий кваліфікатор

Використовується для позначення характеру змін у відповідній структурі організму:

- 0 немає змін у структурі
- 1 повна відсутність
- 2 часткова відсутність
- 3 додаткова частина
- 4 аберрантні відхилення (відхилення від нормального типу)
- 5 розрив
- 6 зміна положення структури
- 7 якісні зміни структури, включаючи накопичення рідини
- 8 не вказано
- 9 не застосовується

Третій кваліфікатор (допустимий)

Буде розроблено для визначення локалізації

0 більш, ніж одне місце

1 справа

2 зліва

3 з обох сторін

4 спереду

5 ззаду

6 проксимально

7 дистально

8 не визначене

9 не застосовується

Для подальшого пояснення конвенцій щодо кодування в МКФ зверніться до Додатку 2.

Розділ 1

Структури нервової системи

s 110 Структура головного мозку

s 1100 Структура часток кори

s 11000 Лобова частка

s 11001 Сконева частка

s 11002 Тім'яна частка

s 11003 Потилична частка

s 11008 Структура часток кори, інша уточнена

s 11009 Структура часток кори, не уточнена

s 1101 Структура середнього мозку

s 1102 Структура проміжного мозку

s 1103 Базальні ганглії та пов'язані з ним структури

s 1104 Структура мозочка

s 1105 Структура стовбура мозку

s 11050 Довгастий мозок

s 11051 Міст

s 11058 Структура стовбура мозку, інша уточнена

s 11059 Структура стовбура мозку, не уточнена

s 1106 Структура черепно-мозкових нервів

s 1107 Структура білої речовини

s 11070 Мозолисте тіло

s 11078 Структура білої речовини, інша уточнена

s 11079 Структура білої речовини, не уточнена

s 1108 Структура мозку, інша уточнена

s 1109 Структура мозку, не уточнена

s 120 Спинний мозок і пов'язані з ним структури

s 1200 Структура спинного мозку

s 12000 Шийний відділ спинного мозку

s 12001 Грудний відділ спинного мозку

s 12002 Попереково-крижовий відділ спинного мозку

s 12003 Кінський хвіст

s 12008 Структура спинного мозку, інша уточнена

s 12009 Структура спинного мозку, не уточнена

s 1201 Спинномозкові нерви

s 1208 Спинний мозок і пов'язані з ним структури, інші уточнені.

s 1209 Спинний мозок і пов'язані з ним структури, не уточнені.

s 130 Структура мозкових оболонок

s 140 Структура симпатичної нервової системи

s 150 Структура парасимпатичної нервової системи

s 198 Структура нервової системи, інша уточнена

s 199 Структура нервової системи, не уточнена

Розділ 2

Око, вухо та пов'язані з ними структури

s 210 Структура очниці

s 220 Структура очного яблука

s 2200 Кон'юнктива, склера, судинна оболонка ока

s 2201 Рогівка

s 2202 Райдужна оболонка ока (радужка)

s 2203 Сітківка

s 2204 Кришталік

s 2205 Склоподібне тіло

s 2208 Структура очного яблука, інша уточнена

s 2209 Структура очного яблука, не уточнена

s 230 Структури навколо ока

s 2300 Слізна залоза і пов'язані з нею структури

s 2301 Повіка

s 2302 Брова

s 2303 Зовнішні очні м'язи

s 2308 Структури навколо ока, інші уточнені

s 2309 Структури навколо ока, не уточнені

s 240 Структура зовнішнього вуха

s 250 Структура середнього вуха

s 2500 Барабанна перетинка

s 2501 Євстахієва труба

s 2502 Слухові кісточки

s 2508 Структура середнього вуха, інша уточнена

s 2509 Структура середнього вуха, не уточнена

s 260 Структура внутрішнього вуха

s 2600 Равлик

s 2601 Вестибулярний лабіринт

s 2602 Напівкругні канали

s 2603 Внутрішній слуховий хід (канал)

s 2608 Структура внутрішнього вуха, інша уточнена

s 2609 Структура внутрішнього вуха, не уточнена

s 298 Око, вухо і пов'язані з ними структури, інші уточнені

s 299 Око, вухо і пов'язані з ними структури, не уточнені

Розділ 3

Структури, що беруть участь у голосоутворенні та мові

s 310 Структура носа

s 3100 Зовнішній ніс

s 3101 Носова перегородка

s 3102 Носова ямка

s 3108 Структура носа, інша уточнена

s 3109 Структура носа, не уточнена

s 320 Структура рота

s 3200 Зуби

s 32000 Молочні зуби

s 32001 Постійні зуби

s 32008 Зуби, інші уточнені

s 32009 Зуби, не уточнені

s 3201 Ясна

s 3202 Структура піднебіння

s 32020 Тверде піднебіння

s 32021 М'яке піднебіння

s 3203 Язик

s 3204 Структура губ

s 32040 Верхня губа

s 32041 Нижня губа

s 3205 Фільтр (губний жолобок)

s 3208 Структура рота, інша уточнена

s 3209 Структура рота, не уточнена

s 330 Структура глотки

s 3300 Носоглотка

s 3301 Ротоглотка

s 3308 Структура глотки, інша уточнена

s 3309 Структура глотки, не уточнена

s 340 Структура гортані

s 3400 Голосові зв'язки

s 3408 Структура гортані, інша уточнена

s 3409 Структура гортані, не уточнена

s 398 Структури, що беруть участь у голосоутворенні та мові, інші уточнені.

s 399 Структури, що беруть участь у голосоутворенні та мові, не уточнені.

Розділ 4

Структури серцево-судинної, імунної та дихальної систем

s 410 Структура серцево-судинної системи

s 4100 Серце

s 41000 Передсердя

s 41001 Шлуночки серця

s 41008 Структура серця, інша уточнена

s 41009 Структура серця, не уточнена

s 4101 Артерії

s 4102 Вени

s 4103 Капіляри

s 4108 Структура серцево-судинної системи, інша уточнена

s 4109 Структура серцево-судинної системи, не уточнена

s 420 Структура імунної системи

s 4200 Лімфатичні судини

s 4201 Лімфатичні вузли

s 4202 Вилочкова залоза (тимус)

s 4203 Селезінка

s 4204 Кістковий мозок

s 4208 Структура імунної системи, інша уточнена

s 4209 Структура імунної системи, не уточнена

s 430 Структура дихальної системи

s 4300 Трахея

s 4301 Легені

s 43010 Бронхіальне дерево

s 43011 Альвеоли

s 43018 Структура легень, інша уточнена

s 43019 Структура легень, не уточнена

s 4302 Грудна клітка

s 4303 М'язи дихання

s 43030 Міжреберні м'язи

s 43031 Діафрагма

s 43038 М'язи дихання, інші уточнені

s 43039 М'язи дихання, не уточнені

s 4308 Структура дихальної системи, інша уточнена

s 4309 Структура дихальної системи, не уточнена

s 498 Структури серцево-судинної, імунної та дихальної систем, інші уточнені

s 499 Структури серцево-судинної, імунної та дихальної систем, не уточнені

Розділ 5

Структури, пов'язані із системами травлення, обміну речовин та ендокринною системою

s 510 Структура слинних залоз

s 520 Структура стравоходу

s 530 Структура шлунку

s 540 Структура кишечника

s 5400 Тонка кишка

s 5401 Товста кишка

s 5408 Структура кишечника, інша уточнена

s 5409 Структура кишечника, не уточнена

s 550 Структура підшлункової залози

s 560 Структура печінки

s 570 Структура жовчного міхура та жовчовивідних шляхів

s 580 Структура ендокринних залоз

s 5800 Гіпофіз

s 5801 Щитовидна залоза

s 5802 Паращитовидна залоза

s 5803 Наднирник (надниркова залоза)

s 5808 Структура ендокринних залоз, інша уточнена

s 5809 Структура ендокринних залоз, не уточнена

s 598 Структури, пов'язані із системами травлення, обміну речовин та ендокринною системою, інші уточнені

s 599 Структури, пов'язані із системами травлення, обміну речовин та ендокринною системою, не уточнені

Розділ 6

Структури, що відносяться до сечостатевої та репродуктивної систем

s 610 Структура сечовидільної системи

s 6100 Нирки

s 6101 Сечоводи

s 6102 Січковий міхур

s 6103 Сечовипускальний канал (уретра)

s 6108 Структура сечової системи, інша уточнена

s 6109 Структура сечової системи, не уточнена

s 620 Структура тазового дна

s 630 Структура репродуктивної системи

s 6300 Яєчники

s 6301 Структура матки

s 63010 Тіло матки

s 63011 Шийка

s 63012 Фаллопієві труби (маткові труби)

s 63018 Структура матки, інша уточнена

s 63019 Структура матки, не уточнена

s 6302 Грудь і сосок

s 6303 Структура піхви та зовнішніх статевих органів

s 63030 Клітор

s 63031 Великі статеві губи

s 63032 Малі статеві губи

s 63033 Піхвовий канал

s 6304 Яєчка і мошонка

s 6305 Структура статевого члена

s 63050 Головка чоловічого статевого члена

s 63051 Тіло статевого члена

s 63058 Структура статевого члена, інша уточнена

s 63059 Структура статевого члена, не уточнена

s 6306 Простата

s 6308 Структури репродуктивної системи, інші уточнені

s 6309 Структури репродуктивної системи, не уточнені

s 698 Структури, що відносяться до сечостатевої та репродуктивної систем, інші уточнені

s 699 Структури, що відносяться до сечостатевої та репродуктивної систем, не уточнені

Розділ 7

Структури, пов'язані з рухом

s 710 Структура голови та ділянки шиї

s 7100 Кістки черепа

s 71000 Шви черепа

s 71001 Тім'ячко

s 71008 Кістки черепа, інші уточнені

s 71009 Кістки черепа, не уточнені

s 7101 Кістки лицьової частини черепа (кістки обличчя)

s 7102 Кістки шийної ділянки

s 7103 Суглоби голови та ділянки шиї

s 7104 М'язи голови та шиї

s 7105 Зв'язки та фасції голови та ділянки шиї

s 7108 Структура голови та шиї, інша уточнена

s 7109 Структура голови та шиї, не уточнена

s 720 Структура плечового поясу

s 7200 Кістки плечового поясу

s 7201 Суглоби плечового поясу

s 7202 М'язи плечового поясу

s 7203 Зв'язки та фасції плечового поясу

s 7208 Структура плечового поясу, уточнена

s 7209 Структура плечового поясу, не уточнена

s 730 Структура верхньої кінцівки

s 7300 Структура верхньої кінцівки

s 73000 Кістки верхньої кінцівки

s 73001 Ліктьовий суглоб

s 73002 М'язи верхньої кінцівки

s 73003 Зв'язки та фасції верхньої кінцівки

s 73008 Структура верхньої кінцівки, інша уточнена

s 73009 Структура верхньої кінцівки, не уточнена

s 7301 Структура передпліччя

s 73010 Кістки передпліччя

s 73011 Променевозап'ястний суглоб

s 73012 М'язи передпліччя

s 73013 Зв'язки та фасції передпліччя

s 73018 Структура передпліччя, інша уточнена

s 73019 Структура передпліччя, не уточнена

s 7302 Структура кисті

s 73020 Кістки кисті

s 73021 Суглоби кисті та пальців

s 73022 М'язи кисті

s 73023 Зв'язки та фасції кисті

s 73028 Структура кисті, інша уточнена

s 73029 Структура кисті, не уточнена

s 7308 Структура верхньої кінцівки, інша уточнена

s 7309 Структура верхньої кінцівки, не уточнена

s 740 Структура тазового поясу

s 7400 Кістки тазового поясу

s 7401 Суглоби тазового поясу

s 7402 М'язи тазового поясу

s 7403 Зв'язки та фасції тазового поясу

s 7408 Структура тазового поясу, інша уточнена

s 7409 Структура тазового поясу, не уточнена

s 750 Структура нижньої кінцівки

S 7500 Структура стегна

s 75000 Кістки стегна

s 75001 Тазостегновий суглоб

s 75002 М'язи стегна

s 75003 Зв'язки і фасції стегна

s 75008 Структура стегна, інша уточнена

s 75009 Структура стегна, не уточнена

s 7501 Структура гомілки

s 75010 Кістки гомілки

s 75011 Колінний суглоб

s 75012 М'язи гомілки

s 75013 Зв'язки та фасції гомілки

s 75018 Структура гомілки, інша уточнена

s 75019 Структура гомілки, не уточнена

s 7502 Структура гомілково-ступневого суглобу та стопи

s 75020 Кістки гомілко-ступневого суглобу та стопи

s 75021 Гомілково-ступневий суглоб і суглоби стопи та пальців

s 75022 М'язи гомілко-ступневого суглобу та стопи

s 75023 Зв'язки та фасції гомілко-ступневого суглобу і стопи

s 75028 Структура гомілко-ступневого суглобу та стопи, інша уточнена

s 75029 Структура гомілко-ступневого суглобу та стопи, не уточнена

s 7508 Структура нижньої кінцівки, інша уточнена

s 7509 Структура нижньої кінцівки, не уточнена

s 760 Структура тулуба

s 7600 Структура хребта

s 76000 Шийний відділ хребта

s 76001 Грудний відділ хребта

s 76002 Поперековий відділ хребта

s 76003 Крижовий відділ хребта

s 76004 Куприк

s 76008 Структура хребта, інша уточнена

s 76009 Структура хребта, не уточнена

s 7601 М'язи тулуба

s 7602 Зв'язки та фасції тулуба

s 7608 Структура тулуба, інша уточнена

s 7609 Структура тулуба, не уточнена

s 770 Додаткові скелетно-м'язові структури, пов'язані з рухом

s 7700 Кістки

s 7701 Суглоби

s 7702 М'язи

s 7703 Зовнішні суглобові зв'язки, фасції, зовнішні м'язові апоневрози, оболонки, перегородки, сумки, не уточнені

s 7708 Додаткові скелетно-м'язові структури, пов'язані з рухом, інші уточнені

s 7709 Додаткові скелетно-м'язові структури, пов'язані з рухом, не уточнені

s 798 Структури, пов'язані з рухом, інші уточнені

s 799 Структури, пов'язані з рухом, не уточнені

Розділ 8

Шкіра та пов'язані з нею структури

s 810 Структура шкірного покриву

s 8100 Шкіра голови та ділянки шиї

s 8101 Шкіра плечового поясу

s 8102 Шкіра верхньої кінцівки

s 8103 Шкіра тазового поясу

s 8104 Шкіра нижньої кінцівки

s 8105 Шкіра тулуба і спини

s 8108 Структура шкірного покриву, інша уточнена

s 8109 Структура шкірного покриву, не уточнена

s 820 Структура шкірних залоз

s 8200 Потові залози

s 8201 Сальні залози

s 8208 Структура шкірних залоз, інша уточнена

s 8209 Структура шкірних залоз, не уточнена

s 830 Структура нігтів

s 8300 Нігті пальців рук

s 8301 Нігті пальців ніг

s 8308 Структура нігтів, інша уточнена

s 8309 Структура нігтів, не уточнена

s 840 Структура волосся

s 8400 Волосся на тілі

s 8401 Волосся на обличчі

s 8402 Волосся під пахвами

s 8403 Волосся на лобку

s 8408 Структура волосся, інша уточнена

s 8409 Структура волосся, не уточнена

s 898 Шкіра та пов'язані з нею структури, інші уточнені

s 899 Шкіра та пов'язані з нею структури, не уточнені

АКТИВНІСТЬ ТА УЧАСТЬ

Дефініції: **Активність** – виконання завдання або дії індивідом.

Участь – це залучення в життєву ситуацію.

Обмеження активності – це труднощі, які може мати індивід під час здійснення діяльності.

Обмеження участі – це проблеми, які може відчувати індивід при залученні в життєві ситуації.

У дитячому та підлітковому віці обмеження можуть також набувати форми затримки або відставання активності та участі.

Кваліфікатори

Домені для компоненту Активність та Участь надаються в одному переліку, що охоплює весь спектр життєвих сфер (від базових навичок навчання та спостереження до складних областей, таких як соціальні завдання). Цей компонент може використовуватися як для позначення *активності (а)* або *участі (у)*, або обох.

Для компоненту Активність та Участь запропоновані два кваліфікатори – *виконання і здатність* (потенційна здатність). Кваліфікатор виконання описує, що індивід (він або вона) робить в умовах поточного навколишнього середовища. Оскільки поточне навколишнє середовище розглядається в соціальному контексті, виконання, записане цим кваліфікатором, також може розумітися як «залучення у життєву ситуацію» або «життєвий досвід» людей у фактичних умовах, в яких вони живуть. Цей контекст включає фактори навколишнього середовища – всі аспекти фізичного та соціального середовища, світ взаємовідносин індивіда в суспільстві, які можуть кодуватися, використовуючи складову Факторів навколишнього середовища.

Кваліфікатор *здатності* описує здатність індивіда виконувати або справлятися з будь-яким завданням, або дією.

Цей кваліфікатор позначає найвищий рівень можливого функціонування, якого може досягти індивід в даному домені в конкретний момент часу.

Здатність вимірюється в типових або стандартних умовах навколишнього середовища і, таким чином, відображає адаптовані здатності індивіда до навколишнього середовища. Складову Факторів навколишнього середовища можна використовувати для опису характеристик цього універсального або стандартного оточення.

Обидва кваліфікатори – і здатності, і виконання – можуть використовуватися як з урахуванням допоміжних пристосувань і сторонньої допомоги, так і без них, відповідно до наступної шкали:

xxx.0 НЕМАЄ труднощів	(ніяких, відсутні, незначні, ...)	0-4%
xxx.1 ЛЕГКІ труднощі	(незначні, слабкі, ...)	5-24%
xxx.2 ПОМІРНІ труднощі	(середні, значущі, ...)	25-49%
xxx.3 ТЯЖКІ труднощі	(високі, інтенсивні, ...)	50-95%
xxx.4 Абсолютні труднощі	(повні, ...)	96-100%
xxx.5 не визначене		
xxx.6 не застосовується		

Широкі діапазони процентних значень надаються для тих випадків, коли для кількісних вимірювань обмежень виконання або зниження здатності доступні градуйовані методики оцінки або інші стандарти. Наприклад, в тих випадках, коли кодуються «відсутність проблем виконання» або «абсолютна проблема виконання», похибка допустима в межах 5%. Помірні проблеми виконання досягають середини шкали абсолютних труднощів виконання. Процентні значення, які визначаються в різних доменах при порівнянні зі стандартами на сукупні дані, повинні бути представлені в процентилях. Для того, щоб ці кількісні значення використовувалися в уніфікованому варіанті, необхідно розробляти методики оцінки в ході наукових досліджень.

Для подальшого пояснення конвенції кодування в МКФ див. Додаток 2.

Розділ 1

Навчання та застосування знань

Розділ присвячений питанням навчання, застосування отриманих знань, мислення, вирішення проблем і прийняття рішень.

Цілеспрямоване використання органів чуттів (d110-d129)

d 110 Використання зору

Використання зору з метою сприйняття значень візуальних стимулів, таких як візуальне відстеження об'єкта, спостереження за особами, дивлячись на спортивну подію, особу або дітей, що грають.

d 115 Використання слуху

Використання слуху з метою сприйняття значення звукових стимулів, наприклад, прослуховування радіо, людського голосу, музики, лекції або розповіді.

d 120 Цілеспрямоване використання інших органів чуттів

Використання інших основних чуттів з метою сприйняття значення інших стимулів, наприклад, відчуття структури предметів через дотик, відчуття смаку цукерок або запаху квітів.

d 1200 Пізнання предмету через оральне відчуття

Пізнання предмету через оральне відчуття (з використанням рота або губ).

d 1201 Дотик

Пізнання предметів, використовуючи руки, пальці чи інші кінцівки або частини тіла.

d 1202 Вдихання запахів

Пізнання предметів шляхом піднесення їх до носа або носа до предметів.

d 1203 Відчуття смаку

Пізнання смаку їжі або рідини шляхом кусання, жування, смоктання.

d 129 Цілеспрямоване використання органів чуттів, інші уточнені та не уточнені.

Базові навички при навчанні (d130-d159)

d 130 Копіювання

Наслідування або імітація як основний компонент навчання, такі як копіювання, повторення виразу обличчя, жесту, звуку або букв алфавіту.

Включення: негайна імітація дії або поведінки

d 131 Навчання через дії з предметами

Навчання через прості дії з одним, двома або більше предметами, через символічну або уявну гру, як наприклад, удари по предмету, навмисний стукіт кубиками, гра з ляльками або машинками.

d 1310 Навчання через прості дії з одним предметом

Прості дії з одним предметом або іграшкою за допомогою маніпулювання, стукання, пересування, кидання тощо.

d 1311 Навчання через дії, що відносяться до двох або більше предметів

Прості дії з двома або більше предметами, іграшками або іншими матеріалами, незалежно від особливостей цих предметів, іграшок або матеріалів.

d 1312 Навчання через дії за допомогою встановлення зв'язків двох або більше предметів з їх особливостями

Дії з двома або більше предметами, іграшками або матеріалами, зі встановленням їхніх особливостей і взаємозв'язків, наприклад, кришкою на коробці, чашкою на блюдечці.

d 1313 Навчання за допомогою символічної гри

Дії, що встановлюють символічні зв'язки предметів, іграшок або матеріалів, такі, як годування або одягання іграшкових звірів чи ляльок.

d 1314 Навчання через уявну гру

Дії, що включають уяву для заміни будь-якого предмета, частини тіла або рухів на необхідні, щоб розіграти будь-яку ситуацію або подію, наприклад, уявити, що шматок дерева – це машина, а згорнутий шматок тканини – це лялька.

d 1318 Навчання через дії, інше уточнене.**d 1319 Навчання через дії, не уточнене.****d 132 Отримання інформації**

Отримання фактів про людей, речі та події, запитуючи «чому, що, де і як», запитуючи назви.

Виключено: вивчення концепцій (d137); набуття навичок (d155)

d 133 Оволодіння мовою

Розвиток здатності описувати людей, предмети, події і почуття за допомогою слів, символів, фраз і речень.

Виключено: оволодіння додатковою мовою (d134); спілкування (d310- d399)

d 1330 Навчання окремим словам або значущим символам

Оволодіння словами або значеннєвими символами такими, як образотворчі або письмові знаки, або символи.

d 1331 Поєднання слів у фрази
Уміння будувати фрази зі слів.

d 1332 Оволодіння синтаксисом
Уміння правильно будувати окремі речення або текст.

d 1338 Оволодіння мовою, інше уточнене.

d 1 339 Оволодіння мовою, не уточнене.

d 134 **Оволодіння додатковою мовою**

Розвиток здатності описувати людей, предмети, події та почуття за допомогою слів, символів, фраз і речень на додатковій мові або за допомогою жестів.

Виключено: оволодіння мовою (d133); спілкування (d310-d399)

d 135 **Повторення**

Повторення послідовності подій або символів як основний компонент навчання, наприклад, рахунок десятками або читання віршів мовою жестів, рахунок десятками або декламація віршованих творів.

Включено: уповільнена імітація дії або поведінки

d 137 **Оволодіння поняттями**

Розвиток здатності розуміти і використовувати елементарні та складні поняття, що характеризують речі, особи або події.

d 1370 **Оволодіння основними поняттями**

Засвоєння і використання таких понять, як розмір, форма, кількість, довжина, такий самий, протилежний.

d 1371 **Оволодіння складними поняттями**

Оволодіння такими поняттями, як класифікація, групування, реверсивність, послідовність.

d 1378 **Оволодіння поняттями, інше уточнене.**

d 1379 **Оволодіння поняттями, не уточнене.**

d 140 **Засвоєння навичок читання**

Розвиток навичок швидкого і правильного читання письмового матеріалу (включаючи читання за Брайлем та іншими символами), наприклад, розпізнавання букв і алфавіту, читання вголос з правильною вимовою, розумінням слів і фраз.

d 1400 Засвоєння навичок розпізнавання символів, включаючи цифри, ілюстрації, умовні позначення, літери алфавіту і слова

Розвиток навичок розпізнавання символів, умовних позначень, букв і слів.

d 1401 Засвоєння навичок озвучувати написані слова

Розвиток навичок озвучування букв, символів і слів.

d 1402 Засвоєння навичок розуміння написаних слів і фраз

Розвиток навичок, необхідних для розуміння значення письмових слів і текстів.

d 1408 Засвоєння навичок читання, інше уточнене.

d 1409 Засвоєння навичок читання, не уточнене.

d 145 Засвоєння навичок письма

Розвиток навичок відтворення символів, які використовуються для відображення звуків мови, слів або фраз, з метою передачі їх значень (включаючи письмо на мові Брайля), з правильним правописом та використанням правильної граматики.

d 1450 Набуття навичок використання письмового приладдя

Набуття навичок написання символів або букв, утримуючи олівець, крейду або пензлик, написання знака або символу на аркуші паперу, користуючись дощечкою для азбуки Брайля, клавіатурою або дистанційним пристроєм (мишкою).

d 1451 Набуття навичок написання символів, умовних позначень і букв

Набуття навичок перенесення звуку або морфеми в символічне або графічне позначення.

d 1452 Набуття навичок написання слів і фраз

Набуття елементарних навичок написання вимовлених слів, фраз або понять.

d 1458 Засвоєння навичок письма, інше уточнене.

d 1459 Засвоєння навичок письма, не уточнене.

d 150 Засвоєння навичок обчислення

Розвиток навичок маніпуляції з числами, виконання простих і комплексних математичних дій, наприклад, використання математичних знаків додавання і віднімання; застосування правильних математичних дій при вирішенні завдань.

d 1500 **Набуття навичок розпізнавання цифр, арифметичних знаків і символів**
Вивчення елементарних навичок розпізнавання та використання цифр, арифметичних знаків та символів.

d 1501 **Набуття навичок поводження з числами, таких як підрахунок і розташування по порядку**
Засвоєння елементарних навичок вивчення поняття рахунку та поняття множин.

d 1502 **Набуття навичок використання основних операцій**
Вивчення арифметичних навичок використання операцій додавання, віднімання, множення.

d 1508 **Засвоєння навичок обчислень, інше уточнене.**

d 1509 **Засвоєння навичок обчислень, не уточнене.**

d 155 **Набуття практичних навичок**

Розвиток елементарних і складних навичок, необхідних для виконання ряду дій або завдань, наприклад, поводження з інструментами чи іграшками або грання в ігри.

Включено: набуття елементарних і складних навичок

Виключено: засвоєння навичок писати (d145) і письму (d170), засвоєння навичок гри (d131)

d 1550 **Набуття базових навичок**

Засвоєння елементарних цілеспрямованих дій таких, як привітання у відповідь, використання простих інструментів, таких як олівці та столові прибори.

d 1551 **Набуття складних навичок**

Засвоєння складних цілеспрямованих дій з метою дотримання правил послідовності рухів, їх координації в таких видах діяльності як, наприклад, гра у футбол або шахи та використання будівельних інструментів.

d 1558 **Набуття навичок, інше уточнене.**

d 1559 **Набуття навичок, не уточнене.**

d 159 **Набуття базових навичок, інше уточнене і не уточнене.**

Застосування знань (d160-d179)

d 160 Концентрація уваги

Цілеспрямоване фокусування уваги на конкретних стимулах (подразниках), наприклад, шляхом фільтрації відволікаючих шумів.

d 1600 Концентрація уваги на людському дотику, обличчі або голосі

Цілеспрямоване фокусування уваги на особливостях людей, їхніх обличчях, дотику або голосі.

d 1601 Концентрація уваги на змінах у навколишньому середовищі

Цілеспрямоване фокусування уваги на будь-яких елементах навколишнього середовища, таких, як зміни в характері, кількості або інтенсивності фізичних чи соціальних подразників.

d 1608 Концентрація уваги, інша уточнена.**d 1609 Концентрація уваги, не уточнена.****d 161 Стійкість уваги**

Навмисне підтримання уваги на окремих діях або завданнях протягом певного періоду часу.

Виключено: утримання уваги (b 1400); постановка одиничного завдання (d210); постановка складного завдання (d220)

d 163 Мислення

Цілеспрямоване або нецілеспрямоване формулювання і використання, самостійно або разом з іншими, ідей, концепцій та образів, наприклад, фантазування, створення художніх образів, створення вигадок, доказ теореми, оперування ідеями, формування власних ідей, обдумування, відображення.

Виключено: вирішення проблем (d175); прийняття рішень (d177)

d 1630 Фантазування

Вигадування образних уявлень включаючи вигадані образи, місця, речі або події.

d 1631 Абстрактне теоретизування

Маніпулювання ідеями, концептами або образами, припускаючи або допускаючи щось, що ґрунтується на неповних фактах або інформації

d 1632 Побудова гіпотез

Маніпулювання ідеями, концептами або образами, включаючи використання абстрактного мислення, щоб висловлювати припущення або перевірити недоведені факти.

d 1638 Мислення, інше уточнене.

d 1638 Мислення, не уточнене.

d 166 Читання

Виконання дій, спрямованих на розуміння та інтерпретацію письмового матеріалу (наприклад, книг, інструкцій або газет, в текстовому варіанті чи за Брайлем) з метою отримання загальних знань або спеціальної інформації.

Включено: усвідомлення та інтерпретація письмової мови в стандартній формі літер або символів, а також текст, створений за допомогою унікальних символів, такими як значки

Виключено: набуття навичок читання (d140)

d 1660 Використання загальних навичок та умінь в процесі читання

Уміння розпізнавати слова, застосовуючи фонетичний і структурний аналіз та використовувати контекстуальні ключі (підказки) в читанні вголос або про себе.

d 1661 Розуміння письмової мови

Розуміння суті та значення написаного при читанні вголос або про себе.

d 1668 Читання, інше уточнене.

d 1669 Читання, не уточнене.

d 170 Письмо

Використання або відтворення мовних символів для передачі інформації, наприклад, опис подій, ідей або складання листа.

Виключено: набуття навичок письма (d145)

d 1700 Використання загальних навичок та умінь в процесі письма

Застосування слів, які передають відповідне значення, використовуючи стандартну структуру речення.

d 1701 Використання граматичних і синтаксичних правил у письмових творах

Застосування стандартних орфографічних і пунктуаційних правил та форм відмінювання, тощо.

d 1702 Використання загальних навичок та умінь для завершення творів

Використання слів і речень, що передають складне значення та абстрактні ідеї

Виключено: набуття навичок письма (d145)

d 1708 Письмо, інше уточнене.

d 1709 Письмо, не уточнене.

d 172 Обчислення

Виконання обчислень із застосуванням математичних правил для вирішення завдань, які сформульовані словами, і запис отриманих результатів, наприклад обчислення суми трьох чисел або знаходження результату ділення одного числа на інше

Виключено: набуття навичок обчислень (d150)

d 1720 Використання простих навичок та стратегій процесу обчислення

Застосування навичок роботи з числами, правил і способів для виконання обчислень.

d 1721 Використання складних навичок та стратегій процесу обчислень

Застосування математичних дій та методів, таких як алгебра, обчислення і геометрія для розв'язання різних задач.

d 1728 Обчислення, інше уточнене.

d 1729 Обчислення, не уточнене.

d 175 Вирішення проблем

Пошук вирішення питань або ситуацій за допомогою визначення та аналізу окремих моментів, розробки варіантів рішень, оцінки потенційних результатів рішень і виконання обраного рішення, як, наприклад, при вирішенні суперечки між двома людьми.

Включено: вирішення простих і складних проблем

Виключено: мислення (d163); прийняття рішень (d177)

d 1750 Вирішення простих проблем

Пошук рішень простої проблеми, що включає одиничний аспект або питання, ідентифікуючи та аналізуючи її, розробляючи способи вирішення, оцінюючи їх ефективність і використовуючи прийняте рішення.

d 1751 Вирішення складних проблем

Пошук рішень складної проблеми, що включає множинні та взаємопов'язані аспекти або кілька взаємопов'язаних проблем, ідентифікуючи та аналізуючи їх, розробляючи рішення, оцінюючи їх потенційні наслідки і використовуючи прийняте рішення.

d 1758 Вирішення проблем, інше уточнене.

d1759 Вирішення проблем, не уточнене.

d 177 Прийняття рішень

Здійснення вибору з декількох варіантів, реалізація вибору і оцінка наслідків зробленого вибору, наприклад, вибір і переслідування певних цілей або вибір і реалізація одного з кількох завдань, які повинні бути виконані.

Виключено: мислення (d163); вирішення проблем (d175)

d 179 Застосування знань, інше уточнене та не уточнене.

d 198 Навчання і застосування знань, інше уточнене.

d 199 Навчання і застосування знань, не уточнене.

Розділ 2

Загальні завдання та вимоги

У цьому розділі розглядаються загальні аспекти виконання окремих або декількох завдань, організація розпорядку роботи та способи подолання стресу. Ці елементи можуть використовуватися в поєднанні з більш конкретними завданнями чи діями для визначення основних особливостей виконання завдань за різних обставин.

d 210 Виконання окремого завдання

Виконання простих або складних координованих дій, що відносяться до розумових і фізичних компонентів кожного завдання, таких, як ініціювання, організація часу, простору і матеріалів для завдання, пришвидшення процесу виконання завдання, завершення і підтвердження необхідності постановки завдання.

Включено: постановка простого або складного завдання; постановка окремого завдання самостійно або у групі

Виключено: набуття навичок (d155); вирішення проблем (d175); прийняття рішень (d177); постановка багатопланових завдань (d220)

d 2100 Виконання простого завдання

Підготовка, початок та організація часу і простору, які необхідні для виконання простого завдання; виконання простого однокомпонентного завдання, такого, як побудова вежі, взування черевика, читання книги, написання листа або застилання ліжка.

d 2101 Виконання складного завдання

Підготовка, початок та організація часу і простору для виконання одиничного складного завдання; виконання складного багатоконпонентного завдання, яке можна виконувати послідовно або одночасно, наприклад, створення місця для гри, використовуючи декілька іграшок для уявної гри, розстановка меблів у своїй кімнаті або виконання шкільного завдання.

d 2102 Виконання окремого завдання самостійно

Підготовка, початок та організація часу і простору для виконання простого або складного завдання; організація і виконання завдання самостійно, без допомоги інших, наприклад в одиночній грі, що включає в себе сортування невеликих предметів, встановлення столу або будівлі з блоками.

d 2103 Виконання окремих завдань у групі

Підготовка, початок та організація часу і простору для виконання одного завдання, простого або складного; організація і виконання завдання разом з іншими людьми, залученими до виконання всього завдання або деяких його аспектів, наприклад, граючи в піжмурки, гра в карти або настільні ігри за правилами, або граючи разом на музичних інструменти.

d 2104 Завершення простого завдання

Завершення простого однокомпонентного завдання, наприклад будування вежі, надягання черевики, читання книги, написання листа або застилання ліжка.

d 2105 Завершення складного завдання

Завершення складного багатоконпонентного завдання, яке можна виконати послідовно або одночасно, наприклад, вибір місця для гри, використання декількох іграшок для відтворення будь-якої уявної гри, розстановка меблів у своїй кімнаті або завершення шкільного завдання.

d 2108 Виконання окремих завдань, інше уточнене.

d 2109 Виконання окремих завдань, не уточнене.

d 220 Виконання багатопланових завдань

Послідовне або одночасне виконання простих, складних і координованих дій, які є частиною багатопланових, комплексних і складних завдань.

Включено: виконання багатопланових завдань, відповідальність за виконання багатопланових завдань; виконання багатопланових завдань; виконання багатопланових завдань самостійно або в групі

Виключено: набуття навичок (d155); вирішення проблем (d175); прийняття рішень (d177); виконання окремого завдання (d210)

d 2200 Виконання багатопланових завдань

Підготовка, початок та організація часу і простору, необхідних для вирішення декількох завдань, управління виконанням і виконання декількох завдань одночасно або послідовно, таких як повністю одягтися в холодний день або організація вечірки.

d 2201 Завершення багатопланових завдань

Завершення декількох завдань, одночасно або послідовно, таких як підйом та підготовка до виходу до школи, покупки та виконання доручень для друга під час походу по магазинах.

d 2202 Виконання багатопланових завдань самостійно

Підготовка, початок та організація часу і простору для виконання багатопланових завдань, організація і виконання декількох завдань одночасно або послідовно, власними силами і без допомоги інших.

d 2203 Виконання багатопланових завдань в групі

Підготовка, початок та організація часу і простору для виконання багатопланових завдань, організація і виконання декількох завдань одночасно

або послідовно спільно з іншими особами, залученими до виконання всього завдання або деяких його аспектів.

d 2204 Завершення багатопланових завдань самостійно

Завершення виконання багатопланових завдань самостійно, наприклад, завершення виконання завдань по домашній роботі, надання їжі та води домашнім тваринам, накривання на стіл та приготування вечері для сім'ї.

d 2205 Завершення багатопланових завдань в групі

Завершення виконання багатопланових завдань в групі, наприклад, планування часу і простору для спортивного заходу, запрошення учасників, забезпечення їх необхідним спортивним обладнанням, організація транспорту для поїздки туди і назад.

d 2208 Виконання багатопланових завдань, інше уточнене.

d 2209 Виконання багатопланових завдань, не уточнене.

d 230 Виконання повсякденного розпорядку

Виконання простих або складних цілеспрямованих дій з планування, управління і вирішення питань щоденних потреб або обов'язків, наприклад, розрахувати свій час і скласти плани виконання окремих справ протягом дня

Включено: управління виконанням і завершенням повсякденних рутинних справ; управління власним рівнем активності

Виключено: виконання багатопланових завдань (d220)

d 2300 Дотримання встановленого розпорядку

Відповідальність за керівництво іншими при залученні їх в основні щоденні дії або обов'язки.

d 2301 Організація повсякденного розпорядку

Виконання простих або складних цілеспрямованих дій для того, щоб планувати і справлятися із щоденними потребами або обов'язками.

d 2302 Виконання щоденного розпорядку

Виконання простих або складних цілеспрямованих дій для задоволення щоденних потреб або обов'язків, таких як виконання щоденних процедур пробудження, одягання, снідання, поїздки до школи чи роботи та повернення додому в кінці дня.

d 2303 Управління рівнем власної активності

Виконання дій і вчинків, щоб встановити потреби в енергії та часу на виконання повсякденних процедур або обов'язків.

d 2304 Управління змінами в повсякденному розпорядку

Відповідний пошук рішень у відповідь на якісь нові вимоги або зміни в звичайній послідовності дій, наприклад, пошук іншого шляху в школу або до місця роботи при відсутності громадського транспорту.

d 2305 Управління власним часом

Управління часом, необхідним для виконання звичайної або специфічної діяльності, наприклад, підготовка до виходу з будинку, прийом ліків та доступ до допоміжних технологій і підтримки.

d 2306 Адаптація до вимог часу

Виконання дій і вчинків належним чином в необхідній послідовності та в межах відведеного часу, наприклад, біг до станції, якщо існує небезпека запізнитися на потяг.

d 2308 Виконання щоденного розпорядку, інше уточнене.

d 2309 Виконання щоденного розпорядку, не уточнене.

d 240 **Подолання стресу та інших психологічних навантажень**

Виконання простих або складних цілеспрямованих дій по контролю за психологічними потребами, необхідними для виконання завдань зі значною відповідальністю, що включають стрес, напругу або критичні ситуації, наприклад, здавання іспитів, водіння автомобіля в умовах інтенсивного руху, швидкого одягання на прохання батьків поквпатись, закінчення завдання вчасно або догляд за великою групою дітей

Включено: контроль відповідальності; контроль у стресовому стані та критичних ситуаціях

d 2400 Відповідальність

Виконання простих або складних цілеспрямованих дій для того, щоб впоратися з обов'язками щодо виконання завдань, та усвідомити їхню важливість.

d 2401 Подолання стресу

Виконання простих або складних координованих дій для того, щоб справлятися з напругою, надзвичайними або критичними ситуаціями, пов'язаними з виконанням завдань, такими як очікування своєї черги, декламацією у класі, систематичним пошуком втрачених предметів та відстеження часу.

d 2402 Подолання критичних ситуацій

Виконання простих або складних координованих дій для того, щоб впоратися з вирішальними поворотними моментами в ситуації або під час раптової небезпеки або труднощів, наприклад, вибір правильного рішення, з яким

можна звернутися за допомогою та попросити потрібну людину про допомогу.

d 2408 Здатність справлятися зі стресом та іншими психологічними навантаженнями, інша уточнена.

d 2409 Здатність справлятися зі стресом та іншими психологічними навантаженнями, не уточнена.

d 250 **Управління власною поведінкою**

Виконання простих або складних координованих дій послідовно у відповідь на нові ситуації, появу нових людей або досвіду, наприклад спокійна поведінка в бібліотеці.

d 2500 **Сприйняття нововведень**

Управління поведінкою і вираженням емоцій у відповідній прийнятній манері у відповідь на нові предмети або ситуації.

d 2501 **Відповідь на вимоги**

Управління поведінкою та вираженням емоцій належним чином у відповідь на фактичні або усвідомлювані очікування або вимоги.

d 2502 **Підходи до людей або ситуацій**

Управління поведінкою та вираженням емоцій у відповідній манері при взаємодії з людьми або ситуаціями.

d 2503 **Передбачувані дії**

Управління поведінкою та вираженням емоцій відповідно до послідовних зусиль у відповідь на вимоги або очікування.

d 2504 **Адаптація до рівня активності**

Управління поведінкою та вираженням емоцій відповідно до рівня енергійності, що відповідають вимогам або очікуванням.

d 2508 **Управління власною поведінкою, інше уточнене.**

d 2509 **Управління власною поведінкою, не уточнене.**

d 298 **Загальні завдання та вимоги, інші уточнені.**

d 299 **Загальні завдання та вимоги, не уточнені.**

Розділ 3

Комунікація

Цей розділ містить опис загальних і специфічних особливостей спілкування за допомогою мови, знаків і символів, включаючи отримання і створення повідомлень, підтримку бесід з використанням засобів зв'язку та методик спілкування.

Включено: читання (d166), тисьмо (d170)

Передача повідомлень – отримання повідомлень (d 310 - d 329)

d 310 Сприйняття усних повідомлень під час спілкуванні

Розуміння буквальних та прихованих значень повідомлень усного мовлення, наприклад, розуміння, що повідомлення стверджує факт або є ідіоматичним виразом, таким як реагування та осмислення розмовних повідомлень.

d 3100 Реакція на людський голос

Реакція на людський голос, яка проявляється в дуже простий спосіб зміною частоти дихання, грубими або дрібними рухами тіла.

d 3101 Розуміння простих усних повідомлень

Відповідь належним чином діями або словами на прості усні повідомлення (2-3 слова), наприклад, на прохання «дай мені» або команду «підійди сюди».

d 3102 Розуміння складних усних повідомлень

Відповідь певними діями або словами на складні усні повідомлення (повні речення), наприклад, питання або інструкції.

d 3108 Спілкування за допомогою усних повідомлень – розуміння усних повідомлень, інше уточнене.

d 3109 Спілкування за допомогою усних повідомлень – розуміння усних повідомлень, не уточнене.

d 315 Сприйняття повідомлень – під час невербального спілкування

Розуміння буквальних і прихованих значень повідомлень, переданих жестами, символами і малюнками, наприклад, розуміння того, що дитина втомилася за виразом її очей, або звуку сирени, що попереджає про пожежу.

Включено: спілкування і сприйняття за допомогою рухів тіла (жестів), загальновідомих знаків та символів, малюнків і фотографій.

d 3150 Спілкування і сприйняття за допомогою жестів

Розуміння значень виразу обличчя, рухів рук або знаків, поз тіла та інших форм мови тіла.

d 3151 Спілкування і сприйняття за допомогою загальновідомих знаків і символів

Розуміння сенсу загальноприйнятих знаків і символів, наприклад, дорожні знаки, попереджувальні знаки, музичні або наукові позначення і зображення.

d 3152 Спілкування і сприйняття за допомогою малюнків та фотографій

Розуміння значень малюнків (наприклад, креслень, графічних схем, картин, тривимірних зображень, піктограм), графіків, карт і фотографій, наприклад, розуміння, що висхідна вертикальна лінія зростання на карті показує, що дитина росте.

d 3158 Спілкування і сприйняття за допомогою невербальних повідомлень, інше уточнене.

d 3159 Спілкування і сприйняття за допомогою невербальних повідомлень, не уточнене.

d 320 Сприйняття повідомлень на мові формальних символів під час спілкування

Розуміння буквального і прихованого значення повідомлень на мові формальних знаків.

d 325 Спілкування та сприйняття за допомогою письмових повідомлень

Розуміння буквальних та імплікованих значень письмових повідомлень (включаючи мову Брайля), наприклад, відстеження політичних подій в щоденній газеті або розуміння сенсу релігійного священного писання.

d 329 Сприйняття повідомлень під час спілкування, інше уточнене і не уточнене

Спілкування – продукування повідомлень (d 330 - d 349)

d 330 Говоріння

Продукування слів, фраз і довгих виразів усного мовлення із буквальним або імплікованим значенням, наприклад, усне повідомлення про факт або розповідь.

d 331 Попереднє спілкування

Проголошення звуків в присутності іншої людини в найближчому оточенні, наприклад, проголошення звуків, коли близько мама; лепет, лепет при турботі. Проголошення звуків у відповідь на промову за допомогою імітації звуків мови.

d 332 Спів

Послідовне творення звуків голосом, що призводить до передачі мелодії або виконання пісень самостійно або в групі.

d 335 Продукування невербальних повідомлень

Використання жестів, символів і малюнків для передачі повідомлень, наприклад, похитування головою з метою висловлення незгоди або малювання картинки чи схеми для передачі факту або складної ідеї.

Включено: продукування жестикуляції, знаків, символів, малюнків і фотографій

d 3350 Відтворення мови тіла

Передача повідомлень шляхом навмисних рухів тіла таких як, мимічні жести (наприклад, посміхання, хмурення брів, кривляння), рухом рук і долонь, а також позами (наприклад, обійми як знак симпатії або вказування, щоб отримати увагу або предмет).

d 3351 Продукування знаків і символів

Передача повідомлення за допомогою знаків і символів (наприклад, зображень, сурдоперекладу, наукових символів) та систем символів, таких як використання музичних позначень для передачі мелодії.

d 3352 Продукування повідомлень за допомогою малюнків і фотографій

Передача повідомлень за допомогою малювання, живопису, малювання ескізів і створення діаграм, зображень або фотографій, наприклад, креслення карти для того, щоб дати комусь вказівки до місця.

d 3358 Продукування невербальних повідомлень, інше уточнене.

d 3359 Продукування невербальних повідомлень, не уточнене.

d 340 Продукування повідомлень на мові формальних символів

Передача повідомлення з прямим та імплікованим значенням на мові формальних символів.

d 345 Письмові повідомлення

Передача повідомлень з прямим та імплікованим значенням за допомогою письма, наприклад, написання листа другові.

d 349 Спілкування –продукування повідомлень, інше уточнене і не уточнене.

Розмова та спілкування з використанням засобів зв'язку і технік спілкування (d350-d369)

d 350 Розмова

Початок, підтримання і припинення взаємного обміну думками та ідеями за допомогою усної, письмової, знакової або інших форм мови з однією або кількома особами, зі знайомими або незнайомими людьми, в офіційних або випадкових умовах.

Включено: початок, підтримання та закінчення розмови; співбесіда з однією людиною або багатьма людьми

d 3500 Початок розмови

Початок спілкування, такого як ініціювання почергової активності через зоровий контакт або іншим способом, що призводить до комунікації або

діалогу, наприклад, представлення себе, висловлюючи звичне привітання або введення теми або постановка питань.

d 3501 Підтримання розмови

Продовження обміну, використовуючи по черзі голос, говоріння або знаки, або формування діалогу, додаючи ідеї, вводячи нову тему або повернення до теми, яка була згадана раніше.

d 3502 Завершення розмови

Закінчення діалогу або спілкування з використанням загальноприйнятих виразів, доведення обговорюваної теми до кінця.

d 3503 Розмова з однією людиною

Початок, підтримання, ведення та припинення діалогу або спілкування з однією людиною, наприклад, у попередньому або словесному виконанні, голосовому або словесному обміні між матір'ю та дитиною, або під час обговорення погоди з другом.

d 3504 Розмова з багатьма людьми

Початок, підтримання, ведення і завершення діалогу або спілкування з більш ніж однією особою, наприклад, початок спілкування і участь в груповому спілкуванні (наприклад, у настільних іграх, у дискусії в класі або в неофіційних чи офіційних дискусіях).

d 3508 Розмова, інша уточнена.

d 3509 Розмова, не уточнена.

d 355 **Дискусія**

Початок, підтримання і завершення обговорення теми, використовуючи аргументи «за» і «проти» або ведення дебатів за допомогою усного, письмового висловлювання, мови знаків або іншого способу спілкування, з однією або кількома особами, зі знайомими або незнайомими людьми, при формальних або випадкових обставинах.

Включено: дискусія з однією або багатьма людьми

d 3550 Дискусія з однією людиною

Початок, підтримання, формування та завершення дискусії або дебатів з однією людиною.

d 3551 Дискусія з багатьма людьми

Початок, підтримання, формування та завершення дискусії або дебатів більше, ніж з однією особою.

d 3558 Дискусія, інша уточнена.

d 3559 Дискусія, не уточнена.

d 360 Використання засобів зв'язку і технік спілкування

Використання устаткування, технічних та інших засобів з метою комунікації, як наприклад, дзвінок другу по телефону.

Включено: використання телекомунікаційних пристроїв, використання друкарських машин і технік комунікацій

d 3600 Використання телекомунікаційних пристроїв

Використання телефонів та інших пристроїв, таких як факсимільні або телексові машини або комп'ютери (електронна пошта) як засіб зв'язку.

d 3601 Використання друкарських машин

Використання машин для написання, наприклад, друкарських машинок, комп'ютерів і приладів для письма за Брайлем як засобів комунікації.

d 3602 Використання методик спілкування

Виконання дій та завдань, пов'язаних із методиками спілкування, таких як читання по губах.

d 3608 Використання пристроїв для спілкування і методик, інше уточнене.

d 3609 Використання пристроїв для спілкування і методик, не уточнене.

d 369 Розмова та спілкування з використанням засобів зв'язку і технік спілкування, інші уточнені та не уточнені.

d 398 Спілкування, інше уточнене.

d 399 Спілкування, не уточнене.

Розділ 4

Мобільність

Цей розділ описує рух за допомогою зміни положення тіла або переміщення з одного місця на інше; за допомогою перенесення, переміщення або маніпулювання об'єктами; за допомогою ходьби, бігу, подолання перешкод і використання різних видів транспорту.

Зміна та підтримання положення тіла (d410-d429)

d 410 Зміна основного положення тіла

Прийняття, зміна положення тіла і переміщення з одного місця в інше, наприклад, перекочування з одного боку на інший, сидіння, стояння, підйом з крісла для того, щоб лягти в ліжку, і, присідання та підйом з положення навпочіпки або на колінах.

Включено: зміна пози тіла з положення лежачи, навпочіпки або на колінах, сидячи або стоячи, згинаючи і зміщуючи центр тяжіння тіла.

Виключено: переміщення тіла (d420)

d 4100 Положення лежачи

Прийняття положення лежачи і зміна положення тіла з горизонтального в будь-яке інше, наприклад, в положення стоячи або сидячи

Включено: прийняття положення ниць

d 4101 Положення навпочіпки (навприсядки)

Прийняття положення і підйом з низького сидячого положення із сильно зігнутими колінами, наприклад, як це потрібно в туалетах, що знаходяться на рівні підлоги, або зміна положення тіла від сидіння навпочіпки в будь-яке інше положення, наприклад, в положення стоячи.

d 4102 Положення на колінах

Приймання положення, при якому тіло спирається на коліна зігнутих ніг, наприклад, як під час молитви, або зміна положення тіла з колін в будь-яке інше, наприклад, в положення стоячи.

d 4103 Положення сидячи

Прийняття положення сидячи і підйом з нього, а також зміна положення тіла від сидячого в будь-яке інше, наприклад, в положення стоячи або лежачи.

Включено: прийняття положення сидячи із зігнутими ногами або нога на ногу; прийняття положення сидячи спираючись або не спираючись на підлогу

d 4104 Положенні стоячи

Прийняття положення стоячи або зміна положення стоячи в будь-яке інше, наприклад, в положення лежачи або сидячи.

d 4105 Згинання

Згинання спини донизу або в бік, наприклад, як згинання тулубу при поклоні або нахилі до об'єкта.

d 4106 Переміщення центру ваги тіла

Переміщення ваги тіла з одного положення в інше, стоячи, сидячи або лежачи, наприклад, переміщення ваги з однієї ноги на іншу під час стояння.

Виключено: переміщення свого тіла (d420); ходьба (d450)

d 4107 Перевертання

Переміщення тіла з одного положення в інше, лежачи, наприклад перевертаючись з боку на бік або з живота на спину.

d 4108 Зміна основного положення тіла, інша уточнена.

d 4109 Зміна основного положення тіла, не уточнена.

d 415 Підтримання положення тіла

Перебування у вимушеному положенні протягом необхідного часу, наприклад, сидячи або стоячи на роботі або в школі.

Включено: перебування в положенні лежачи, навприсядки, на колінах, стоячи і сидячи

d 4150 Перебування в положенні лежачи

Перебування в лежачому положенні протягом необхідного часу, наприклад, лежачи в ліжку.

Включено: перебування в положенні лежачи обличчям вниз, на спині(обличчям догори) або на боці

4151 Перебування в положенні навприсядки

Перебування в положенні навприсядки протягом певного часу, наприклад, сидячи на підлозі без крісла.

d 4152 Перебування в положенні на колінах

Перебування в положенні на колінах, коли тіло спирається на коліна зігнутих ніг протягом певного часу, наприклад, під час молитви в церкві.

d 4153 Перебування в положенні сидячи

Перебування в положенні сидячи, на сидінні або на підлозі, протягом певного часу, наприклад, сидячи за партою або столом.

Включено: перебування в сидячому положенні з випрямленими ногами або складеними нога ногу, стираючись або не стираючись на підлогу

d 4154 Перебування в положенні стоячи

Перебування в положенні стоячи протягом необхідного часу, наприклад, стоячи в черзі.

Включено: перебування в положенні стоячи на похилій площині, на слизькій чи твердій поверхнях.

d 4155 Підтримання положення голови

Контроль положення голови та підтримання її ваги протягом визначеного періоду часу.

d 4158 Підтримання положення тіла, інше уточнене.

d 4159 Підтримання положення тіла, не уточнене.

d 420 **Переміщення тіла**

Переміщення з однієї поверхні на іншу, наприклад, переміщення уздовж лави або з ліжка на стілець без зміни положення тіла.

Включено: переміщення власного тіла сидячи або лежачи

Виключено: зміна основного положення тіла (d410)

d 4200 Переміщення тіла в положенні сидячи

Переміщення сидячи з одного місця на інше, яке знаходиться на тому ж або іншому рівні, наприклад, переміщення зі стільця на ліжко.

Включено: переміщення зі стільця на інше сидяче місце, наприклад, унітаз; переміщення з крісла-коляски на сидіння в автомобілі

Виключено: зміна основного положення тіла (d410)

d 4201 Переміщення тіла в положенні лежачи

Переміщення лежачи з одного місця на інше, яке знаходиться на тому ж самому або іншому рівні, наприклад, переміщення з одного ліжка на інше.

Виключено: зміна основного положення тіла (d410)

d 4208 Переміщення тіла, інше уточнене.

d 4209 Переміщення свого тіла, не уточнене.

d 429 **Зміна та підтримання положення тіла, інше уточнене і не уточнене.**

Перенесення, переміщення і маніпулювання об'єктами (d 430 - d 449)

d 430 Підняття і перенесення об'єктів

Підняття об'єкта чи перекладання чого-небудь з одного місця на інше, наприклад, як при піднятті чашки або іграшки чи перенесенні коробки або дитини з однієї кімнати в іншу.

Включено: підняття, перенесення в долонях чи руках або на плечах, стегнах, спині або голові; опускання на землю

d 4300 Підняття

Підняття об'єкта з метою його переміщення з нижчого на вищий рівень, наприклад, як при піднятті склянки зі столу.

d 4301 Перенесення за допомогою кистей рук

Взяття або транспортування об'єкта з одного місця в інше за допомогою рук (кистей рук), наприклад, як при перенесенні склянки води або валізи.

d 4302 Перенесення в руках

Взяття або переміщення об'єкта з одного місця в інше за допомогою рук і долонь, наприклад, під час перевезення тварини або дитини чи іншого великого об'єкта.

d 4303 Перенесення на плечах, стегні та спині

Взяття або переміщення об'єкта з одного місця в інше, використовуючи плечі, стегно, спину або їхню комбінацію, наприклад, як при перенесенні великого пакету або шкільного портфелю.

d 4304 Перенесення на голові

Взяття або переміщення об'єкта з одного місця в інше, використовуючи голову, наприклад, як при перенесенні контейнера з водою на голові.

d 4305 Опускання об'єктів

Використання кистей рук, рук або інших частин тіла, щоб покласти об'єкт на будь-яку поверхню або місце, наприклад, контейнер з водою на землю.

d 4308 Підняття і перенесення об'єктів, інше уточнене.

d 4309 Підняття і перенесення об'єктів, не уточнене.

d 435 Переміщення об'єктів нижніми кінцівками

Виконання координованих дій з метою переміщення об'єкта за допомогою ніг і стоп, наприклад, удар ногою по м'ячу або штовхання педалей на велосипеді.

Включено: штовхання нижніми кінцівками; удар ногою

d 4350 Штовхання нижніми кінцівками

Використання ніг і стоп для спричинення сили на об'єкт, щоб відсунути його, наприклад, відштовхування стільця ногою.

d 4351 Удар ногою

Використання ніг і стоп, щоб відкинути що-небудь, наприклад, удар ногою по м'ячу.

d 4358 Переміщення об'єктів нижніми кінцівками, інше уточнене.

d 4359 Переміщення об'єктів нижніми кінцівками, не уточнене.

d 440 Використання точних рухів кисті руки

Виконання координованих рухів по управлінню об'єктами, здатність хапати, маніпулювати і відпускати їх за допомогою кисті руки, пальців та великого пальця руки, наприклад, щоб підняти монети зі столу, набрати номер телефону або натиснути на ручку.

Включено: збирання (підбирання), хапання, маніпулювання і відпускання

d 4400 Підбирання

Підняття або взяття невеликого за розміром об'єкта кистями та пальцями рук, наприклад, підбираючи олівець.

d 4401 Хапання

Використання однієї або обох кистей рук, щоб схопити і утримати що-небудь, наприклад, як при хапанні інструменту або дверної ручки.

d 4402 Маніпулювання

Використання пальців і кистей рук, щоб контролювати, спрямовувати чи керувати чимось, наприклад, поведження з монетами або іншими маленькими предметами, різання ножицями, зав'язування шнурків, розфарбовування розмальовок, використання паличок для їжі або ножа та виделки.

d 4403 Відпускання

Використання пальців і кистей рук, щоб відпустити, звільнити щось так, щоб предмет впав або змінив положення, наприклад, як при скиданні одягу або киданні шматку їжі для домашньої тварини.

d 4408 Використання точних рухів кисті, інше уточнене.

d 4409 Використання точних рухів кисті, не уточнене.

d 445 Використання кисті та руки

Виконання координованих цілеспрямованих дій при переміщенні та маніпулюванні об'єктами використовуючи кисті рук і руки, наприклад, як при повертанні дверних ручок, підкиданні або ловлі предметів.

Включено: витягування чи відштовхування об'єктів; протягування; обертання або згинання в кистях або руках; кидання; ловіння

Виключено: використання точних рухів кисті рук (d440)

d 4450 Натягування

Використання пальців, кистей і рук, щоб принести об'єкт до себе або перемістити його з місця на місце, наприклад, натягування струни або закривання дверей.

d 4451 Відштовхування

Використання пальців, кистей рук та рук, щоб перемістити щось від себе або перемістити його з місця на місце, наприклад, як при відштовхуванні від себе іграшки або тварини.

d 4452 Витягування

Використання кистей рук і рук, щоб дістати, торкнутися і схопити щось, наприклад, щоб дотягнутися через стіл або парту до книги.

d 4453 Обертання або згинання кистями рук або руками

Використання пальців, кистей рук та рук, щоб обертати, повертати або гнути предмет, наприклад так, як потрібно чистити зуби або мити посуд.

d 4454 Кидання

Використання пальців, кистей та рук, щоб піднімати що-небудь і відкидати це з певною силою в повітрі, наприклад, як при киданні м'яча.

d 4455 Ловіння

Використання пальців, кистей рук та рук, щоб схопити рухомий об'єкт для того, щоб зупинити і втримати його, наприклад, як при ловінні м'яча.

d 4458 Використання кисті та руки, інше уточнене.

d 4459 Використання кисті та руки, не уточнене.

d 446 Використання точних рухів стопи

Виконання координованих дій для переміщення або маніпулювання предметами за допомогою ноги та пальців на нозі.

d 449 Перенесення, переміщення та маніпулювання предметами, інше уточнене та не уточнене.

Ходьба і пересування (d 450-d 469)

d 450 Ходьба

Пересування вздовж поверхні пішки, крок за кроком, так, щоб одна нога завжди торкалася землі, наприклад, під час прогулянки, ходьби вперед, назад або боком.

Включено: ходьба на короткі або довгі відстані; ходьба на різних поверхнях; ходьба навколо перешкод

Виключено: переміщення тіла (d420), рух довкола (d455)

d 4500 Ходьба на короткі відстані

Ходьба на відстані менше кілометра, наприклад, прогулянка по кімнатах, коридорах, в межах будівлі або на короткі відстані назовні.

d 4501 Ходьба на далекі відстані

Ходьба на відстань понад кілометр, наприклад, з однієї частини села або міста в іншу, між селами або через відкриті території.

d 4502 Ходьба по різних поверхнях

Ходьба по похилій, нерівній, рухомій поверхні (трава, гравій, лід і сніг), ходьба по палубі судна, в поїзді або іншому транспорті.

d 4503 Ходьба навколо перешкод

Ходьба шляхами, що вимагають уникнення рухомих і нерухомих об'єктів, людей, тварин і транспортних засобів, наприклад, ходьба по ринку або магазину, в умовах вуличного руху або в інших місцях скупчення людей.

d 4508 Ходьба, інша уточнена.

d 4509 Ходьба, не уточнена.

d 455 Рух довкола

Пересування всього тіла з одного місця на інше, в інший спосіб, аніж ходьба, наприклад, лазіння по скелях, біг уздовж вулиці, підскакування, втікання, стрибання або біг навколо перешкод.

Включено: повзання, лазіння, біг, біг підтюпцем, стрибки, плавання, стрімкий біг, обертання та човгання

Виключено: переміщення тіла (d420); ходьба (d450)

d 4550 Повзання

Переміщення в положенні лежачи з одного місця на інше використовуючи кисті рук, руки та коліна.

d 4551 Підйом

Переміщення всього тіла вгору або вниз, над поверхнями або предметами, такими як підніжки, скелі, сходи, драбини, бордюри та інші предмети.

d 4552 Біг

Переміщення за допомогою швидких кроків, так щоб обидві ноги могли одночасно відставати від землі.

d 4553 Стрибки

Пересування за допомогою відштовхуванням від землі, згинаючи та розгинаючи ноги, наприклад, стрибки на одній нозі, підстрибування, підскакування, стрибки або пірнання у воду.

d 4554 Плавання

Пересування всього тіла по воді за допомогою рухів кінцівок і всього тіла, не торкаючись дна.

d 4555 Транспортування за допомогою безмоторних транспортних засобів

Переміщення всього тіла з одного місця в інше, в сидячому або лежачому положенні, не піднімаючись з підлоги.

d 4556 Човгання

Пересування з одного місця на інше, використовуючи ноги, але без відриву стоп від підлоги або поверхні землі.

d 4558 Рух довкола, інший уточнений.**d 4559 Рух довкола, не уточнений.****d 460** **Переміщення в різних місцях**

Ходьба і пересування в різноманітних місцях і ситуаціях, наприклад, ходьба з кімнати в кімнату в будинку, в межах будівлі, або по вулицях міста.

Включено: пересування в межах свого дому, повзання або подолання перешкод в межах свого житла; ходьба чи пересування поза межами свого будинку та інших будівель.

d 4600 Переміщення в межах житла

Ходіння і пересування по своєму дому, в межах кімнати, між кімнатами, по всьому помешканню або житловій зоні.

Включено: переміщення з поверху на поверх, на балкон, у внутрішній дворик, на танок або в сад

d 4601 Переміщення в межах інших будівель

Ходьба і пересування в межах будівель, що не відносяться до свого житла, наприклад, пересування довкола чужого житла, інших приватних, громадських будівель і прилеглих до них територій.

Включено: пересування по всіх частинах будівель і прилеглих територій, по поверхах, всередині, ззовні та довкола як приватних, так і громадських будівель

d 4602 Переміщення поза своїм будинком та іншими будівлями

Ходьба і пересування довкола будинку та інших будівель, в безпосередній близькості і на відстані без використання приватного або громадського транспорту, наприклад, ходьба на короткі або довгі відстані в місті або селі.

Включено: ходьба або пересування по вулицях в околицях, місті, селі; між населеними пунктами і на довші дистанції без використання транспорту

d 4608 Переміщення в різних місцях, інше уточнене.

d 4609 Переміщення в різних місцях, не уточнене.

d 465 Переміщення з використанням технічних засобів

Пересування всього тіла з одного місця в інше на будь-яку поверхню або місце за допомогою спеціальних пристроїв, призначених для полегшення пересування або пересування навколо, наприклад, на ковзанах, на лижах, з аквалангом або пересування по вулиці в інвалідному візку, або з ходунками.

Виключено: переміщення власного тіла (d420), ходьба (d450); пересування довкола (d455); використання транспорту (d470); водіння (d475)

d 469 Ходьба і переміщення, інші уточнені та не уточнені.

Переміщення за допомогою транспорту (d470-d489)

d 470 Використання засобів транспортування

Використання транспорту для пересування довкола в якості пасажера, наприклад, їзда в автомобілі, автобусі, на рикші, маршрутному таксі, колясці, у запряженому тваринами транспорті, на приватному або громадському таксі, автобусі, поїзді, трамваї, метро, водному транспорті або літаку.

Включено: використання транспорту, в якому рушійною силою є людина; приватного моторизованого транспорту і громадського транспорту

Виключено: пересування довкола з використанням технічних засобів (d465); управління транспортом (водіння) (d475)

d 4700 Використання транспорту, в якому рушійною силою є людина

Пересування в якості пасажера за допомогою транспортного засобу, який приводиться в рух одним або більшою кількістю осіб, наприклад, катання на колясці, рикші або човні.

d 4701 Використання приватного моторизованого транспорту

Пересування в якості пасажера наземного, морського або повітряного моторизованого приватного транспорту, наприклад, автомобілем, на таксі, приватному літаку або судні.

d 4702 Використання громадського моторизованого транспорту

Пересування в якості пасажера наземного, морського або повітряного моторизованого громадського транспорту, наприклад, на автобусі, потягом, метро або літаком.

d 4703 Використання допомоги людей для транспортування

Транспортування з допомогою іншої людини, наприклад, на простирадлі, в рюкзаку або за допомогою пристосування для транспортування.

d 4708 Використання засобів транспортування, інші уточнені.

d 4709 Використання засобів транспортування, не уточнені.

d 475 Управління транспортом (керування)

Керування будь-яким видом механічного або гужового транспорту, з метою пересування в заданому напрямку, наприклад, автомобіля, велосипеда, човна або гужового транспорту.

Включено: управління транспортом, в якому рушійною силою є людина, моторизованим і гужовим транспортом

Виключено: пересування з використанням технічного обладнання (d465); використання транспортних засобів (d470)

d 4750 Управління транспортом, в якому рушійною силою є людина

Управління засобами пересування, в яких рушійною силою є людина, наприклад двох-і трьохколісним велосипедом або гребним човном.

d 4751 Управління моторизованим транспортом

Управління транспортом, який має двигун, наприклад автомобілем, мотоциклом, моторним човном або літаком.

d 4752 Управління гужовим транспортом

Управління транспортом, запряженим тваринами, наприклад возом або екіпажем.

d 4758 Управління транспортом, інше уточнене.

d 4759 Управління транспортом, не уточнене.

d 480 Їзда верхи

Їзда верхи на спині тварини, наприклад на коні, волу, верблюді або слоні.

Виключено: управління транспортом (водіння) (d475); відпочинок і дозволя (d920)

d 489 Пересування довкола з використанням транспорту, інше уточнене і не уточнене.

d 498 Мобільність, інша уточнена.

d 499 Мобільність, не уточнена.

Розділ 5

Самообслуговування

В цьому розділі описані види турботи про себе: догляд за тілом і його частинами, миття і витирання себе, одягання, прийом їжі та напоїв, слідкування за своїм здоров'ям.

d 510 Миття себе

Миття і витирання насухо всього свого тіла або його частин, використовуючи воду і відповідні миючі та просушуючі засоби чи методи, наприклад, прийняття ванни, душа, миття рук і стоп, обличчя та волосся, витирання рушником.

Включено: миття частин тіла, всього тіла; витирання себе насухо

Виключено: догляд за частинами тіла (d520); приведення себе в порядок після фізіологічних потреб(d530)

d 5100 Миття частин тіла

Використання води, мила та інших засобів для миття частин тіла, наприклад, миття рук, обличчя, ніг, волосся або нігтів.

d 5101 Миття всього тіла

Використання води, мила та інших засобів для миття всього тіла, наприклад, прийняття ванни або душу.

d 5102 Витирання та сушіння

Використання рушника або інших засобів для витирання будь-якої частини, частин або всього тіла, наприклад, після миття.

d 5108 Миття, інше уточнене.

d 5109 Миття, не уточнене.

d 520 Догляд за частинами тіла

Догляд за частинами тіла, наприклад, шкірою, обличчям, зубами, волоссям, нігтями та геніталіями в більшому обсязі, ніж миття і витирання.

Включено: догляд за шкірою, зубами, волоссям, нігтями на руках і ногах, носом

Виключено: миття себе (d510); приведення себе до ладу після фізіологічних потреб (d530).

d 5200 Догляд за шкірою

Догляд за текстурою і зволоженням власної шкіри, наприклад, видалення ороговілості або мозолів, використання зволожуючих лосьйонів або косметичних засобів.

d 5201 Догляд за зубами

Дотримання гігієни порожнини рота, наприклад, чищення зубів, використання зубної нитки і догляд за протезами або ортезами зубів.

d 5202 Догляд за волоссям

Догляд за волоссям на голові та обличчі, наприклад, розчісування, укладання, стрижка, гоління.

d 5203 Догляд за нігтями на руках

Очищення, підрізання, полірування нігтів на руках.

d 5204 Догляд за нігтями на ногах

Очищення, підрізання, полірування нігтів на ногах.

d 5205 Догляд за носом

Очищення носа, підтримання гігієни носа

d 5208 Догляд за частинами тіла, інший уточнений.

d 5209 Догляд за частинами тіла, не уточнений.

d 530 Гігієнічні заходи при фізіологічних потребах

Підготовка та здійснення гігієнічних заходів (після менструації, сечовипускання та дефекації) і прибирання після себе.

Включено: регулювання сечовипускання, дефекації та гігієни менструації

Виключено: миття самого себе (d510); догляд за частинами тіла (d520)

d 5300 Регулювання сечовипускання

Регулювання та керування сечовипусканням, наприклад, повідомлення про потребу в сечовипусканні, прийняття відповідного положення, вибір і знаходження відповідного для сечовипускання місця, правильне поводження із одягом до і після сечовипускання, виконання гігієнічних заходів.

d 53000 Прояв потреби в сечовипусканні.

d 53001 Здійснення сечовипускання належним чином.

d 53008 Регулювання сечовипускання, інше уточнене.

d 53009 Регулювання сечовипускання, не уточнене.

d 5301 Регулювання дефекації

Регулювання та керування дефекацією, наприклад, повідомлення про потребу в дефекації, прийняття відповідного положення, вибір і знаходження відповідного місця для дефекації, поводження з одягом до і після дефекації, гігієнічні заходи після дефекації.

d 53010 Прояв потреби в дефекації.

d 53011 Здійснення дефекації належним чином.

d 53018 Регулювання дефекації, інше уточнене.

d 53019 Регулювання дефекації, не уточнене.

d 5302 Підтримання менструальної гігієни

Координування, планування і здійснення гігієни при менструації, визначення часу настання та використання гігієнічних засобів (прокладок і серветок).

d 5308 Здійснення гігієнічних заходів при фізіологічних потребах, інше уточнене.

d 5309 Здійснення гігієнічних заходів при фізіологічних потребах, не уточнене.

d 540 Одягання

Виконання координованих і послідовних дій та завдань при одяганні та роздяганні відповідно до кліматичних і соціальних умов, наприклад, одягання, примірка, знімання сорочок, спідниць, блузок, брюк, нижньої білизни, сарі, кімоно, панчіх, капелюхів, рукавичок, пальто, взуття, високих черевиків, сандалів і шльопанців .

Включено: одягання чи знімання одягу і взуття, вибір відповідного одягу

d 5400 Надягання одягу

Виконання координованих дій при надяганні одягу на різні частини тіла, наприклад, надягання одягу через голову, через руки та плечі, на нижню і верхню половини тіла; надягання рукавичок і головного убору.

d 5401 Знімання одягу

Виконання координованих дій під час знімання одягу з різних частин тіла, наприклад, стягування одягу з голови, з рук і плечей, з нижньої та верхньої половин тіла; знімання рукавичок і головного убору.

d 5402 Надягання на нижні кінцівки

Виконання координованих дій з надягання шкарпеток, панчіх і взуття.

d 5403 Знімання з нижніх кінцівок

Виконання координованих дій по зніманню шкарпеток, панчіх і взуття.

d 5404 Вибір відповідного одягу

Дотримання очевидних або не очевидних дрес-кодів і умовностей свого оточення або культури при виборі одягу, одягання відповідно до кліматичних умов.

d 5408 Одягання, інше уточнене.

d 5409 Одягання, не уточнене.

d 550 Харчування

Здійснення цілеспрямованих завдань та дій під час вживання приготованої їжі, піднесення її до рота і споживання відповідно до заведених культурних звичаїв,

розрізування або розламування їжі на шматки, відкривання пляшок і металевих банок, використання столових приборів, прийом їжі, бенкетування, обід.

Виключено: напої (d560)

d 5500 Визначення потреби в їжі.

d 5501 Дотримання відповідного етикету прийому їжі.

d 5508 Прийом їжі, інший уточнений.

d 5509 Прийом їжі, не уточнений.

d 560 Пиття

Прийом і тримання напою, піднесення до рота і споживання напою відповідно до заведених культурних звичаїв; змішування, збовтування і розливання рідини для пиття, відкривання пляшки і металеві банки, пиття через соломинку або пиття води, що біжить, наприклад, з-під крана або з струмка; годування груддю.

Виключено: прийом їжі (d550)

d 5600 Позначення потреби в напоях.

d 5601 Процес годування грудьми

Здійснення годування грудьми і відповідне спілкування та взаємодія з немовлям, наприклад, за допомогою зорового контакту, розуміючи його потребу та насичення.

d 5602 Процес годування з пляшечки

Здійснення годування молоком або іншою рідиною з пляшки і відповідне поводження та взаємодія з доглядачем, наприклад, за допомогою зорового контакту, розуміння потреби та насичення.

d 5608 Пиття, інше уточнене.

d 5609 Пиття, не уточнене.

d 570 Догляд за своїм здоров'ям

Забезпечення фізичного комфорту, здоров'я та фізичного і розумового благополуччя за допомогою підтримання збалансованої дієти, відповідного рівня фізичної активності, підтримання комфортних температурних умов, уникнення шкоди здоров'ю, дотримання безпечної практики сексу, включаючи використання презервативів, отримання щеплень і проходження регулярного медичного обстеження.

Включено: забезпечення власного фізичного комфорту; дотримання дієти та підтримання фізичної форми; підтримання власного здоров'я

d 5700 Забезпечення власного фізичного комфорту

Турбота про себе з усвідомленням потреб забезпечити власне перебування у комфортних умовах, при оптимальному температурному режимі та достатньому освітленні.

d 5701 Дотримання дієти і фізичної форми

Турбота про себе, усвідомлення необхідності цього, вибір і споживання поживних продуктів харчування, що підтримують фізичну форму

d 5702 Підтримка власного здоров'я

Турбота про себе з усвідомленням необхідності догляду і збереження свого здоров'я під час впливу факторів ризику, здійснення профілактики, наприклад, звернення за професійною медичною допомогою, слідування медичним рекомендаціям та іншим порадам, уникнення ризиків здоров'ю, таких як запобігання травм, інфекційних захворювань, вживання наркотиків і хвороб, що передаються статевим шляхом.

d 57020 Дотримання медичних рекомендацій по здоров'ю.

d 57021 Звернення за порадами або допомогою до фахівців або професіоналів.

d 57022 Уникнення ризиків зловживання наркотиками або алкоголем.

d 57028 Підтримання власного здоров'я, інше уточнене.

d 57029 Підтримання власного здоров'я, не уточнене.

d 5708 Догляд за своїм здоров'ям, інший уточнений.

d 5709 Догляд за своїм здоров'ям, не уточнений.

d 571 Турбота про власну безпеку

Уникнення ситуації ризиків, які можуть привести до фізичного пошкодження або іншої шкоди. Уникнення потенційно небезпечних ситуацій, наприклад, неправильне поводження з вогнем або перебігання дороги під час дорожнього руху.

d 598 Самообслуговування, інше уточнене.

d 599 Самообслуговування, не уточнене.

Розділ 6

Побутове життя

Цей розділ містить опис побутових і повсякденних дій та завдань. Сфери побутового життя включають придбання житла, їжі, одягу та інших необхідних речей, прибирання та ремонт домашнього інвентаря, догляд за особистими та іншими побутовими предметами, а також надання допомоги іншим.

Придбання необхідних предметів (d610-d629)

d 610 Придбання житла

Купівля, оренда, меблювання та облаштування кімнати, будинку, квартири або іншого житла.

Включено: придбання житла або оформлення оренди на житло, меблювання місця для проживання

Виключено: придбання товарів і послуг (d620); догляд за предметами домашнього господарства (d650)

d 6100 Купівля житла

Оформлення права власності на будинок, квартиру або інше житло.

d 6101 Оренда житла

Оформлення права використання будинку, квартири або іншого житла, що належать іншій особі власнику, обмін за оплатою.

d 6102 Меблювання житла

Оснащення та облаштування житла меблями, сантехнікою та іншими необхідними предметами, декорування кімнат та облаштування власного простору і створення затишку.

d 6108 Придбання місця для проживання, інше уточнене.

d 6109 Придбання місця для проживання, не уточнене.

d 620 Придбання товарів та послуг

Вибір, придбання та доставка всіх товарів і послуг, необхідних для щоденного життя, наприклад, вибір, закупівля, транспортування і зберігання їжі, напоїв, одягу, миючих засобів, палива, предметів домашнього господарства, начиння, кухонних приладів, ігрового матеріалу, пристроїв та інструментів для будинку; необхідного посуду та інших домашніх речей.

Включено: закупівля і накопичення необхідних предметів для повсякденного користування

Виключено: придбання житла (d610)

d 6200 Відвідування магазинів з метою покупки

Отримання в обмін на гроші товарів і послуг, необхідних для повсякденного життя (включаючи інструктаж і спостереження при покупках посередника) наприклад, вибір продуктів, напоїв, миючих засобів, побутових виробів, ігрових матеріалів та одягу в магазині або на ринку; порівняння якості та ціни необхідних предметів, ведення переговорів та здійснення оплати за обрані товари або послуги, транспортування товарів.

d 6201 Збирання повсякденних потреб

Забезпечення продуктами та послугами повсякденного вжитку без оплати, (включаючи інструктаж і спостереження для збирання повсякденних потреб), наприклад, збір врожаю овочів і плодів, доставка води і палива.

d 6208 Придбання товарів і послуг, інше уточнене.

d 6209 Придбання товарів і послуг, не уточнене.

d 629 Придбання предметів першої необхідності, інше уточнене та не уточнене

Побутові завдання (d630-d649)

d 630 Приготування їжі

Планування, організація, приготування та подача на стіл простих і складних страв для себе та інших у вигляді складання меню, вибору придатних для харчування продуктів і напоїв, збирання разом інгредієнтів для приготування їжі, обробки їх теплом, і приготування холодної їжі та напоїв, подача всього на стіл.

Включено: приготування простих і складних страв

Виключено: прийом їжі (d550); вживання напоїв (d560); придбання товарів і послуг (d620); виконання домашньої роботи (d640); догляд за предметами домашнього господарства (d650); турбота про інших (d660)

d 6300 Приготування простих страв

Організація, приготування і подача на стіл страв з невеликою кількістю інгредієнтів, які вимагають легких способів приготування і подачі, наприклад, закуски або невеликої кількості їжі та перетворення інгредієнтів їжі шляхом розрізання та перемішування, варіння і нагрівання їжі, наприклад, рису або картоплі.

d 6301 Приготування складних страв

Планування, організація, приготування і подача на стіл страв з великого набору інгредієнтів, які вимагають складних способів обробки і приготування, наприклад, приготування їжі з декількох страв та перетворення інгредієнтів їжі комбінованими способами обробки, наприклад, чищення, поділ на скибочки, змішування, замішування, перемішування, презентація та подача їжі у спосіб, відповідний до нагоди та культури.

Виключено: використання пристосувань для домашнього господарства (d6403)

d 6302 Допомога в приготуванні страв

Спільна робота при плануванні меню, організації, приготуванні та подачі на стіл простих і складних страв для себе та інших під наглядом відповідальної особи.

d 6308 Приготування страв, інше уточнене.

d 6309 Приготування страв, не уточнене.

d 640 Ведення домашнього господарства

Ведення домашнього господарства, враховуючи прибирання будинку, прання білизни, використання побутової техніки, зберігання їжі та утилізація сміття, наприклад, підмітання, миття підлоги, лічильників, стін та інших поверхонь; збір та утилізація побутового сміття; прибирання кімнат, туалету, підсобних приміщень; збір, прання, сушіння, складання та прасування одягу; чистка взуття; користування мітлами, щітками, пиросмоками, пральними машинами, сушками та прасками.

Включено: прання та сушіння одягу або окремих предметів одягу; очищення кухонної зони та начиння для приготування їжі; прибирання житлової площі; використання пристосувань домашнього господарства, миття накопичених предметів повсякденного користування і прибирання сміття

Виключено: придбання житла (d610); придбання товарів і послуг (d620); приготування їжі (d630); догляд за предметами домашнього господарства (d650); турбота про інших (d660)

d 6400 Прання і сушіння одягу та предметів одягу

Прання одягу і білизни вручну та розвішування їх для просушування на свіжому повітрі.

d 6401 Очищення кухонної зони та посуду

Прибирання після приготування їжі, наприклад, миття тарілок, каструль, горщиків, столових приборів, прибирання кухонного столу і підлоги на кухні та в їдальні.

d 6402 Прибирання житлової площі

Прибирання житлових площі у домашньому господарстві, наприклад приведення в порядок і витирання пилу, підмітання, миття шваброю, миття підлог, миття вікон і стін, миття ванних кімнат і туалетів, миття приладдя домашнього господарства.

d 6403 Використання побутової техніки

Використання всіх видів побутової техніки, наприклад, пральних машин, сушок, прасок, пиломоків і посудомийних машин.

d 6404 Накопичення і зберігання щоденних потреб

Зберігання їжі, напоїв, одягу та інших предметів побуту, необхідних для повсякденного життя; консервування їжі за допомогою закривання банок, соління або замороження, зберігання продуктів свіжими та недоступними для тварин.

d6405 Утилізація сміття

Утилізація відходів домашнього господарства, наприклад, за допомогою збирання сміття і непотрібних речей навколо будинку, підготовки сміття до його утилізації, використання пристосувань для позбавлення від сміття; спалювання сміття.

d 6406 Допомога в роботі по дому

Робота разом з іншими і особою, яка відповідає за роботу з планування, організації та ведення домашнього господарства.

d 6408 Виконання домашньої роботи, інше уточнене.

d 6409 Виконання домашньої роботи, не уточнене.

d 649 Ведення домашнього господарства, інше уточнене і не уточнене.

Догляд за побутовими предметами та надання допомоги іншим (d650-d669)

d 650 Догляд за побутовими предметами

Догляд і ремонт предметів домашнього господарства та інших особистих предметів, включаючи предмети для ігор, одяг, транспортні засоби та допоміжні пристрої та турбота про рослини і тварини, наприклад, фарбування або обклеювання стін кімнат шпалерами, розстановка меблів, ремонт сантехніки, забезпечення справності транспортних засобів та допоміжних пристроїв, поливання рослин, догляд і годування тварин та домашніх улюбленців.

Включено: виготовлення і ремонт одягу; догляд за житлом, предметами домашнього вжитку та побутової техніки; утримання транспортних засобів; догляд за допоміжними пристосуваннями; турбота про рослини (кімнатні та вуличні) і тварин

Виключено: придбання житла (d610); придбання товарів та послуг (d620); виконання домашньої роботи (d640); турбота про інших (d660); високооплачувана робота (d850)

d 6500 Виготовлення та ремонт одягу

Виготовлення та ремонт одягу, наприклад, шиття, лагодження одягу; пришивання гудзиків і застібок; прасування одягу, лагодження та чищення взуття.

Виключено: використання побутової техніки (d6403)

d 6501 Догляд за житлом і предметами домашнього вжитку

Ремонт і догляд за житлом, його екстер'єром, інтер'єром та вмістом, наприклад, фарбування, ремонт світильників та меблів, а також використання необхідних інструментів для ремонту.

d 6502 Підтримання в робочому стані побутової техніки

Ремонт та догляд за побутовою технікою для приготування їжі, чищення і ремонтування, наприклад, змазування та ремонт інструментів і догляд за пральною машиною.

d 6503 Підтримання в робочому стані транспортних засобів

Ремонт і догляд за моторизованими та немоторизованими транспортними засобами для особистого користування, включаючи велосипеди, ручні візки, автомобілі та човни.

d 6504 Догляд за допоміжними пристроями

Ремонт та догляд за допоміжними пристроями, наприклад протезами, ортезами, спеціалізованими інструментами і допоміжними засобами для ведення домашнього господарства та особистої гігієни; догляд і ремонт засобів допомоги для особистого пересування, наприклад милиці, ходунки, крісла-коляски і скутери; підтримання засобів спілкування і пристосувань для розваги.

d 6505 Догляд за рослинами, у приміщенні та на відкритому повітрі

Догляд за рослинами всередині будинку та за межами будинку, наприклад, висаджування, полив і удобрення рослин; садівництво та вирощування продуктів для особистого користування.

d 6506 Турбота про тварин

Турбота про домашніх тварин та улюблених вихованців, наприклад годування, миття, стрижка і дресирування тварин; слідкування за здоров'ям тварин або домашніх улюбленців; планування догляду за тваринами або вихованцями під час власної відсутності.

d 6507 Допомога по догляду за предметами домашнього вжитку

Робота з іншими з метою підтримання в робочому стані та ремонту предметів домашнього господарства та інших особистих предметів спільно з відповідальною особою.

d 6508 Догляд за побутовими предметами, інший уточнений.

d 6509 Догляд за побутовими предметами, не уточнений.

d 660 Допомога іншим

Допомога членам сім'ї та іншим особам у навчанні, спілкуванні, самообслуговуванні, пересуванні в межах будинку і за його межами; турбота про добробут своїх членів сім'ї або інших осіб, а також привернення сторонньої уваги до їхніх потреб.

Включено: допомога іншим особам в самообслуговуванні, пересуванні, спілкуванні, міжособистісних стосунках, харчуванні та догляду за здоров'ям

Виключено: високооплачувана робота (d850)

d 6600 Допомога іншим у самообслуговуванні

Допомога членам сім'ї та іншим особам у здійсненні самообслуговування, включаючи допомогу іншим у вживанні їжі, купанням і одяганням; турботу про дітей або членів сім'ї, які хворіють або мають труднощі з елементарним самообслуговуванням; допомога іншим під час здійснення гігієнічних заходів при фізіологічних потребах.

d 6601 Допомога іншим у пересуванні

Допомога членам сім'ї та іншим особам у русі та в пересуванні за межами будинку, наприклад по сусідству або в місті, у школу або зі школи, до місця роботи або місця іншого призначення.

d 6602 Допомога іншим при спілкуванні

Допомога членам сім'ї та іншим особам в їхньому спілкуванні, наприклад, допомога при розмові, написанні або читанні.

d 6603 Допомога іншим у міжособистісних відносинах

Допомога членам сім'ї та іншим особам у здійсненні їхніх міжособистісних взаємодій, наприклад допомога в ініціюванні, підтриманні або припиненні відносин.

d 6604 Допомога іншим у здійсненні харчування

Допомога членам сім'ї та іншим особам у їхньому харчуванні, наприклад, допомагаючи їм у приготуванні та прийомі їжі.

d 6605 Допомога іншим у підтриманні здоров'я

Допомога членам сім'ї та іншим особам в отриманні офіційного і неофіційного медичного обслуговування, наприклад, забезпечення дитині регулярного медичного обстеження або забезпечення контролю за прийомом необхідних медикаментів родичем похилого віку.

d 6606 Допомога в наданні допомоги іншим

Допомога членам сім'ї та іншим особам із самообслуговуванням, спілкуванням, пересуванням, міжособистісними відносинами, харчуванням та підтриманням здоров'я разом із відповідальною особою.

d 6608 Допомога іншим, інша уточнена.

d 6609 Допомога іншим, не уточнена.

d 669 Догляд за домашнім майном і допомога іншим, інша уточнена та не уточнена.

d 698 Побутове життя, інше уточнене.

d 699 Побутове життя, не уточнене.

Розділ 7

Міжособистісні взаємодії та відносини

Цей розділ стосується виконання дій і завдань, необхідних для елементарних та складних взаємодій з людьми (незнайомцями, друзями, родичами, членами сім'ї та коханими людьми) в контекстуально та соціально прийнятній формі.

Загальні міжособистісні взаємодії (d710-d729)

d 710 Елементарні міжособистісні взаємодії

Взаємодія з людьми контекстуально і соціально прийнятним чином, наприклад, демонстрація уваги і поваги, коли це доречно, або реакція на прояви почуттів іншими особами.

Включено: прояв поваги, теплоти, вдячності та толерантності у відносинах; реакція на критику та соціальні натяки у відносинах; використання доречного фізичного контакту у відносинах

d 7100 Повага і теплота у відносинах

Прояв почуттів турботи, симпатії, уваги і поваги контекстуально і соціально прийнятним чином.

d 7101 Почуття вдячності у відносинах

Прояв задоволення та подяки контекстуально і соціально прийнятним чином.

d 7102 Толерантність у відносинах

Прояв та реагування на розуміння та сприйняття чужої поведінки контекстуально і соціально прийнятним чином.

d 7103 Критика у відносинах

Забезпечення та відповідь на явні або приховані відмінності в думці чи незгоді контекстуально і соціально прийнятним чином.

d 7104 Соціальні натяки у відносинах

Подавання і реагування належним чином на знаки та натяки, які виникають в соціальних взаємодіях.

d 71040 Ініціювання соціальних взаємодій

Ініціювання та відповідне реагування на взаємний соціальний обмін з іншими.

d 71041 Підтримання соціальних взаємодій

Регулювання поведінки з метою підтримання соціальних взаємодій

d 71048 Соціальні натяки у відносинах, інші уточнені.

d 71049 Соціальні натяки у відносинах, не уточнені.

d 7105 Фізичний контакт у відносинах

Дотик і відповідь на тілесний контакт у відносинах з іншими відповідно до ситуації і в соціально прийнятній формі.

d 7106 Диференціація близьких осіб

Прояв диференційованого ставлення до окремих осіб, наприклад, прояв прихильності до близької людини і виділення її з-поміж незнайомих людей.

d 7108 Елементарні міжособистісні взаємодії, інші уточнені.

d 7109 Елементарні міжособистісні взаємодії, не уточнені.

d 720 Складні міжособистісні взаємодії

Підтримання та управління взаємодіями з іншими людьми залежно від ситуації та в соціально прийнятній формі, наприклад, контроль емоцій та імпульсивних поривів, контроль словесної та фізичної агресії, діючи самостійно у соціальних взаємодіях та діючи відповідно до соціальних правил та конвенцій.

Включено: гра з іншими, налагодження та припинення відносин; контроль поведінки в межах взаємодії; взаємодія відповідно до соціальних правил; дотримання соціального простору

d 7200 Налагодження взаємовідносин

Початок і підтримання взаємодії з іншими протягом короткого або тривалого часу, контекстуально та соціально відповідним чином, наприклад, знайомство, пошук і встановлення дружніх або професійних відносин; початок відносин, які можуть стати постійними, романтичними або інтимними.

d 7201 Припинення відносин

Підведення взаємодій до завершення, контекстуально та соціально відповідним чином, наприклад, припинення тимчасових відносин в кінці візиту, припинення тривалих відносин з друзями при переїзді в нове місто або припинення відносин з колегами по роботі, колегами по професії та роботодавцями; припинення романтичних або інтимних відносин.

7202 Регулювання поведінки в процесі взаємодії

Регулювання емоцій та імпульсів, словесної агресії та фізичної агресії у взаємодії з іншими контекстуально та соціально відповідним чином.

d 7203 Взаємодія відповідно до соціальних правил

Самостійна поведінка у соціальних взаємодіях з людьми, що відповідає соціальним нормам і відповідно до своєї ролі, положення або іншим соціального статусу.

d 7204 Дотримання соціального простору

Усвідомлення і дотримання дистанції між собою та іншими, допустимої відповідно до обставин, контекстуально, соціально та культурно відповідним чином.

d 7208 Складні міжособистісні взаємодії, інші уточнені.

d 7209 Складні міжособистісні взаємодії, не уточнені.

d 729 Загальні міжособистісні взаємодії, інші уточнені та не уточнені.

Особливі міжособистісні відносини (d730-d779)

d 730 Відносини з незнайомими людьми

Тимчасові контакти і зв'язки з незнайомими людьми для досягнення певних цілей, наприклад, для отримання потрібної інформації, уточнення маршруту або здійснення покупки.

d 740 Офіційні відносини

Створення та підтримання певних відносин у формальних умовах, наприклад, з викладачами, роботодавцями, професіоналами, або обслуговуючим персоналом.

Включено: відносини з людьми, що наділені владою, з підлеглими та рівними собі

d 7400 Відносини з людьми, що наділені владою

Створення та підтримання офіційних відносин з людьми, що наділені владою, або займають більш високе чи престижне соціальне становище, наприклад, з роботодавцем.

d 7401 Відносини з підлеглими

Створення та підтримання офіційних відносин з людьми, які займають більш низьке або менш престижне соціальне становище, наприклад, наймані працівники чи обслуговуючий персонал.

d 7402 Відносини з рівними за положенням людьми

Створення та підтримання офіційних відносин з людьми, що знаходяться на одному рівні влади, статусу або престижу відносно власної соціальної позиції.

d 7408 Офіційні відносини, інші уточнені.

d 7409 Офіційні відносини, не уточнені.

d 750 Неофіційні соціальні відносини

Вступання у відносини з іншими людьми, наприклад випадкові відносини з людьми, які живуть в одній громаді або в резиденції, зі співробітниками, студентами, товаришами по іграх, з людьми одного статусу або професії.

Включено: неофіційні відносини з друзями, сусідами, знайомими, спільно проживаючими та рівними особами

d 7500 Неофіційні відносини з друзями

Створення та підтримання дружніх відносин, які характеризуються взаємною повагою і загальними інтересами.

d 7501 Неофіційні відносини із сусідами

Створення та підтримання неофіційних відносин з людьми, які живуть по сусідству або на одній території.

d 7502 Неофіційні відносини зі знайомими

Створення та підтримання неофіційних відносин зі знайомими, але які не є близькими друзями.

d 7503 Неофіційні відносини зі співмешканцями

Створення та підтримання неофіційних відносин з людьми, які спільно проживають в одному будинку або іншому житловому приміщенні, приватно чи публічно з будь-якою метою.

d 7504 Неофіційні відносини з рівними людьми

Створення та підтримання неофіційних відносин з людьми одного віку, чи іншими спільними інтересами та характеристиками.

d 7508 Неофіційні соціальні відносини, інші уточнені.

d 7509 Неофіційні соціальні відносини, не уточнені.

d 760 Сімейні відносини

Створення та підтримання родинних зв'язків, наприклад, з найближчими родичами, сімейним оточенням, прийомними, усиновленими, зведеними родичами, більш далекими, наприклад троюрідними братами і сестрами, законними опікунами.

Включено: відносини «батьки-діти» та «діти-батьки»; відносини між рідними братами та сестрами і більш далекими родичами

d 7600 Відносини «батьки-діти»

Стати та бути батьками, як рідними, так і прийомними, наприклад, мати дитину і ставитися до неї по-батьківськи, або створення та підтримання відносин батьків з дітьми, рідними та прийомними, забезпечення фізичної, інтелектуальної та емоційної підтримки рідній або прийомній дитині.

d 7601 Відносини «діти-батьки»

Створення та підтримання відносин з власними батьками, наприклад, маленька дитина підкоряється своїм батькам або доросла дитина піклується про своїх літніх батьків.

d 7602 Відносини дітей в сім'ї

Створення та підтримання братерських або сестринських відносин з особою, яка має спільних, одного або обох, батьків від народження чи у зв'язку з усиновленням, або шлюбом.

d 7603 Розширені сімейні відносини

Створення та підтримання сімейних відносин з членами своєї «розширеної» сім'ї, наприклад, з кузинами і кузенами, тітками і дядьками, а також бабусями і дідусями.

d 7608 Сімейні відносини, інші уточнені.

d 7609 Сімейні відносини, не уточнені.

d 770 Інтимні стосунки

Створення та підтримання близьких або романтичних стосунків між особами, наприклад, між чоловіком і дружиною, закоханими або сексуальними партнерами.

Включено: романтичні, подружні та сексуальні стосунки

d 7700 Романтичні стосунки

Створення та підтримання стосунків, що ґрунтуються на емоційному і фізичному потязі, які потенційно призводять до тривалих близьких стосунків.

d 7701 Подружні стосунки

Створення та підтримання близьких стосунків законного характеру з іншою особою, наприклад, законний шлюб і перебування в статусі законної дружини або чоловіка, цивільний шлюб.

d 7702 Сексуальні стосунки

Створення та підтримання стосунків сексуального характеру з дружиною (чоловіком) або іншим партнером.

d 7708 Близькі стосунки, інші уточнені.

d 7709 Близькі стосунки, не уточнені.

d 779 Особливі міжособистісні відносини, інші уточнені та не уточнені.

d 798 Міжособистісні взаємодії та відносини, інші уточнені.

d 799 Міжособистісні взаємодії та відносини, не уточнені.

Розділ 8

Головні сфери життя

Цей розділ стосується виконання завдань та дій, необхідних для отримання освіти, роботи і професійної зайнятості, а також проведення економічних операцій.

Освіта (d810-d839)

d 810 Неформальна освіта

Навчання вдома або в іншому місці (неінституційному середовищі), наприклад, придбання неакадемічних (навчання ремесел) або академічних (домашня школа) навичок від батьків, члена сім'ї або спільноти.

d 815 Дошкільна освіта

Навчання на початковому рівні в домашніх умовах або в освітніх дошкільних установах, спрямоване на залучення дитини до середовища шкільного типу і підготовку дитини до обов'язкового навчання, наприклад, набуття навичок щоденного виконання завдань або у підготовці до школи (наприклад, освітні послуги, що надаються в домашніх умовах або в громадських установах, призначені для покращення здоров'я та пізнавального, моторного, мовного і соціального розвитку та навичок готовності до офіційної освіти).

d 8150 Перехід до дошкільної освітньої програми, з урахуванням різних рівнів

Виконання тих видів діяльності, які забезпечують доступ до дошкільної освіти.

d 8151 Виконання дошкільної освітньої програми

Виконання видів діяльності, спрямованих на підтримання участі в програмах дошкільної освіти, наприклад, відвідування занять, взаємодія належним чином з однолітками та вчителями, виконання учнем обов'язків і вимог до навчання.

d 8152 Засвоєння програм дошкільного навчання

Виконання дій, пов'язаних із виконанням вимог програми або іншого процесу оцінювання, що стосується отримання дошкільної освіти.

d 8153 Завершення дошкільної освітньої програми

Завершення програми дошкільного навчання в обсязі, достатньому для того, щоб перейти на наступний рівень шкільної освіти.

d 8158 Дошкільна освіта, інша уточнена.

d 8159 Дошкільна освіта, не уточнена.

d 816 Дошкільна життя і пов'язана з ним діяльність

Залучення в дошкільне життя та пов'язані з ним види діяльності, наприклад, екскурсії та різноманітні святкування.

d 820 Шкільна освіта

Отримання доступу до школи, освіти; залучення до всіх, пов'язаних зі школою, можливостей та привілеїв; вивчення матеріалу курсу, предметів та інших вимог навчального плану в програмі початкової чи середньої освіти, включаючи регулярне відвідування школи; спільна робота з іншими учнями, виконання вимог вчителів, організація, навчання та виконання призначених завдань та проектів, а також перехід на інші етапи навчання.

d 8200 Перехід на освітню програму або на її рівні

Виконання видів діяльності, пов'язаних з отриманням доступу до школи, та перехід від одного шкільного етапу до іншого.

d 8201 Участь у навчальній діяльності

Виконання видів діяльності, що сприяють участі в навчанні, наприклад, відвідування занять, взаємодія з однолітками і вчителями, виконання обов'язків і вимог, що висуваються до учня.

d 8202 Засвоєння освітньої програми

Виконання дій, пов'язаних з виконанням вимоги до курсу, іспиту або іншого процесу оцінювання, необхідного для отримання освіти.

d 8203 Завершення навчальної програми або шкільних освітніх рівнів

Закінчення школи на освітньому рівні, достатньому для продовження освіти, влаштування на роботу, професійної діяльності або інших доменів дорослого життя.

d 8208 Шкільне навчання, інше уточнене.

d 8209 Шкільне навчання, не уточнене.

d 825 Професійне навчання

Зайнятість в усіх видах діяльності професійної програми та вивчення матеріалів навчального плану при підготовці до працевлаштування відповідно до ремесла, роботи чи професії.

d 8250 **Перехід у програму професійного навчання або успішне подолання його рівнів**

Виконання всіх видів діяльності, спрямованих на отримання професійної освіти і перехід від одного етапу професійного навчання до іншого.

d 8251 **Участь у програмі професійного навчання**

Виконання всіх видів діяльності, необхідних для професійного навчання, наприклад, відвідування занять, взаємодія у відповідній ситуації з іншими учнями та вчителями, виконання учнівських обов'язків і вимог, що висуваються до учня.

d 8252 **Засвоєння програми професійного навчання**

Виконання всіх видів діяльності, пов'язаних із виконанням вимог курсу, іспиту або іншого процесу оцінювання, необхідного для отримання професійної освіти.

d 8253 **Завершення програми професійного навчання**

Закінчення професійного навчання в обсязі, достатньому для переходу на наступний рівень професійної освіти, роботу або інші сфери дорослого життя.

d 8258 **Професійне навчання, інше уточнене.**

d 8259 **Професійне навчання, не уточнене.**

d 830 **Вища освіта**

Виконання всіх вимог програми вищої школи в університетах, коледжах та інших вищих навчальних закладах, а також усіх вимог навчального плану для отримання ступеня, диплому, сертифіката та інших посвідчень, наприклад, завершення курсу навчання в університеті на звання бакалавра або магістра, завершення навчання в медичній академії або в іншому вищому навчальному закладі.

d 8300 **Вища освіта і успішне подолання освітніх рівнів**

Виконання навчальних програм для отримання доступу до вищої освіти і перехід від одного ступеня вищої освіти до іншого.

d 8301 **Виконання програм, необхідних для здобуття вищої освіти**

Виконання усіх видів діяльності, спрямованих на підтримання участі в заходах вищої школи, наприклад, відвідування занять, взаємодія з іншими студентами та викладачами належним чином, виконання студентських обов'язків та вимог до навчання.

d 8302 **Засвоєння програми вищої освіти**

Виконання всіх видів діяльності, необхідних для завершення курсу, складання іспиту або іншого оціночного тесту, що має відношення до здобуття вищої освіти.

d 8303 Завершення програми вищої освіти

Завершення програми вищої освіти в обсязі, що дозволяє перейти на інший рівень освіти, роботи, професії або інші види діяльності.

d 8308 Вища освіта, інша уточнена.

d 8309 Вища освіта, не уточнена.

d 835 Шкільне життя та суміжні види діяльності

Залучення в аспекти шкільного життя та в асоціації, пов'язані зі школою, наприклад, учнівська рада та шкільний працівник.

d 839 Освіта, інша уточнена і не уточнена.

Робота та зайнятість (d840-d859)

d 840 Навчання (підготовка до професійної діяльності)

Залучення до програмами, пов'язаних з підготовкою до працевлаштування, наприклад, виконання завдань, необхідних для навчання ремеслу, інтернатури, стажування та професійної підготовки.

Виключено: професійне навчання (d825)

d 845 Отримання роботи, виконання та припинення трудових відносин

Пошук, знаходження і вибір місця працевлаштування, прийом на роботу і прийняття умов, виконання обов'язків та просування вище по роботі, ремеслу, виду зайнятості або професії та звільнення з роботи в установленому порядку.

Включено: пошук роботи; підготовка резюме або супровідного листа; контактування з роботодавцями та підготовка до співбесіди; збереження своєї роботи; оцінка своїх професійних якостей; моніторинг виконання своєї роботи, подача оголошення; припинення роботи

d 8450 Пошук роботи

Знаходження і вибір роботи у виробничій, професійній або в іншій формі зайнятості, виконання необхідних завдань, щоб бути прийнятим на роботу, наприклад, знаходження місця роботи та участь у співбесіді.

d 8451 Збереження роботи

Виконання пов'язаних з роботою завдань, відповідних обов'язків у виробничій, професійній або в іншій формі зайнятості, підвищення по роботі та інші досягнення сфері працевлаштування.

d 8452 Припинення трудових відносин

Припинення або залишення роботи відповідним чином.

d 8458 Отримання, збереження та припинення трудових відносин, інші уточнені.

d 8459 Отримання, збереження та припинення трудових відносин, не уточнені.

d 850 Високооплачувана робота

Залучення в усі аспекти роботи за фахом, спеціальністю, професійною діяльністю та іншими формами зайнятості за оплату, як найманий працівник з повною або частковою зайнятістю, наприклад, пошук і отримання роботи, виконання необхідних завдань по роботі, відвідування роботи вчасно, як це прийнято, контроль за роботою інших працівників чи контроль з боку інших та виконання поставлених завдань самостійно або в групах.

Включено: індивідуальна трудова діяльність, повна та часткова зайнятість

d 8500 Індивідуальна трудова діяльність

Зайнятість у високооплачуваній роботі, знайденій або створеній індивідом або отриманій за контрактом без офіційного оформлення, наприклад, сільськогосподарська робота, виконувана мігрантами, робота фрілансера або консультанта, робота за короткочасним контрактом, робота в якості художника або ремісника, робота з управління своїм магазином або іншим бізнесом.

Включено: часткова зайнятість і повна зайнятість(d8501, d8502)

d 8501 Часткова зайнятість

Виконання всіх аспектів роботи за оплату на основі часткової трудової зайнятості в якості найманого працівника, наприклад, пошук і отримання роботи, виконання завдань по роботі, відвідування роботи вчасно, як це прийнято, контроль за роботою інших працівників або контроль з боку інших, та виконання поставлених завдань самостійно або в групах.

d 8502 Повна зайнятість

Виконання всіх аспектів роботи за оплату на основі повної трудової зайнятості в якості найманого працівника, наприклад, пошук і отримання роботи, виконання поставлених робочих завдань, відвідування роботи вчасно, як це прийнято, контроль за роботою інших працівників або контроль з боку інших, виконання поставлених завдань самостійно або в групах.

d 8508 Високооплачувана робота, інша уточнена.

d 8509 Високооплачувана робота, не уточнена.

d 855 Неоплачувана робота

Виконання будь-якої роботи з повною або частковою зайнятістю, в якій оплата не передбачена, включаючи організовану робочу діяльність, виконання необхідних завдань, яких вимагає робота, відвідування роботи вчасно, як це прийнято, контроль

за роботою інших працівників або контроль з боку інших, виконання поставлених завдань самостійно або в групах, наприклад, волонтерська робота, благодійна діяльність, робота в співтоваристві або в релігійній громаді на добровільних засадах, добровільна робота у дворі будинку без винагороди.

Включено: Розділ 6 Побутове життя

d 859 Робота і зайнятість, інша уточнена і не уточнена.

Економічне життя (d860-d879)

d 860 Основні економічні операції

Залучення в будь-який вид простої економічної операції, наприклад, використання грошей на придбання продуктів харчування або бартеру, обмін товарами чи послугами; або заощадження коштів.

d 865 Складні економічні операції

Залучення в будь-яку форму складної економічної операції, яка передбачає обмін капіталу або майна, та створення прибутку або отримання економічної вигоди, наприклад, купівля бізнесу, фабрики чи обладнання, відкриття банківського рахунку або торгівля товарами.

d 870 Економічна незалежність

Розпорядження економічними ресурсами з приватних або громадських джерел, з метою забезпечення економічної безпеки для існуючих та майбутніх потреб.

Включено: особисті економічні ресурси та громадські економічні права

d 8700 Особисті економічні ресурси

Розпорядження особистими чи приватними економічними ресурсами, щоб гарантувати економічну незалежність для задоволення нинішніх і майбутніх потреб.

d 8701 Громадські економічні фонди

Розпорядження економічними ресурсами з громадських джерел, щоб гарантувати економічну незалежність для задоволення нинішніх і майбутніх потреб.

d 8708 Економічна незалежність, інша уточнена.

d 8709 Економічна незалежність, не уточнена.

d 879 Економічне життя, інше уточнене і не уточнене.

d 880 Участь у грі

Цілеспрямовані, тривалі заняття з предметами, іграшками, матеріалами або іграми, займаючись наодинці або з іншими.

d 8800 **Одиночна гра**

Зайнятість цілеспрямованим, постійним залученням в діяльності з предметами, іграшками, матеріалами або іграми.

d 8801 **Спостереження за грою**

Цілеспрямоване спостереження за діяльністю інших осіб з предметами, іграшками, матеріалами або іграми, але без приєднання до їхньої діяльності.

d 8802 **Паралельна гра**

Зайнятість цілеспрямованими постійними діями з предметами, іграшками, матеріалами або іграми в присутності інших осіб, які також займаються грою, не приєднуючись до їхньої діяльності.

d 8803 **Спільна гра з розподілом участі**

Приєднання до інших осіб у тривалому зацікавленні діями з предметами, іграшками, матеріалами або іграми, що мають спільну ціль або мету.

d 8808 **Заняття грою, інше уточнене.**

d 8809 **Заняття грою, не уточнене.**

d 898 **Головні сфери життя, інші уточнені.**

d 899 **Головні сфери життя, які не уточнені.**

Розділ 9

Життя в спільноті, соціальне та громадське життя

Цей розділ стосується дій та завдань, необхідних для участі в організованому суспільному житті поза сім'єю, у спільноті, соціальних та громадських сферах життя.

d 910 Життя в спільноті

Залучення в усі аспекти соціального життя спільноти, наприклад, в діяльність благодійних організацій, клубів або професійних громадських організацій.

Включено: неформальні та формальні об'єднання ; церемонії

Виключено: безплатна робота (d855); відпочинок і дозвілля (d920); релігія і духовна практика (d930); політичне і громадське життя (d950)

d 9100 Неофіційні об'єднання

Залучення в соціальні або громадські об'єднання, організовані особами зі спільними інтересами, наприклад, місцеві громадські клуби або етнічні групи.

d 9101 Офіційні об'єднання

Залучення в професійні або інші виняткові соціальні групи, наприклад, об'єднання юристів, лікарів або науковців.

d 9102 Церемонії

Залучення в проведення нерелігійних обрядів або соціальних церемоній, наприклад, одруження, похорон або церемонії посвячення.

d 9103 Неофіційне життя в спільноті

Залучення в громадські збори на ігрових майданчиках, в парках, у вуличних кафе, на міських площах та інших загальних громадських просторах.

d 9108 Життя в спільноті, інше уточнене.

d 9109 Життя в спільноті, не уточнене.

d 920 Розваги та дозвілля

Залучення в будь-яку форму гри, розвагу або дозвілля, наприклад, неофіційно або офіційно організовані ігри та спорт, оздоровчі програми, програми відпочинку та розваги, відвідування художніх галерей, музеїв, кінотеатрів або театрів; роботу чи захоплення, читання для задоволення, гра на музичних інструментах, огляд визначних пам'яток, заняття туризмом і подорожами для задоволення.

Включено: ігри, спорт, мистецтво і культура, ремесло, хобі та спілкування

Виключено: їзда верхи на тваринах в якості транспорту (d480); високооплачувана і неоплачувана робота (d850 і d855); залучення в гру (d880); релігія і духовна практика (d930); політичне і громадське життя (d950)

d 9200 Гра

Залучення в ігри з правилами або без чітких правил, в неорганізовані ігри та спонтанні розваги, наприклад, гра в шахи або карти, настільні ігри або ігри за встановленими правилами (наприклад, в хованки).

Виключено: участь у грі (d880)

d 9201 Спорт

Залучення в неофіційно або офіційно організовані ігри або спортивні змагання як поодиночі, так і в групі, наприклад, гра в боулінг, гімнастика або футбол.

d 9202 Мистецтво та культура

Залучення в/заняття мистецтвом або культурним життям, наприклад, відвідування театру, кінотеатру, музею або художньої галереї, або участь в спектаклі, танцях, декламації або читанні художньої літератури задля задоволення, співи у групі або грі на музичних інструментах.

d 9203 Ремесла

Залучення в ремесла, такі, як кераміка, в'язання або робота з деревом, щоб зробити іграшки чи інші предмети.

d 9204 Хобі

Залучення свого дозвілля у хобі, наприклад, колекціонування марок, монет, антикваріату, каменів, мушель або фотографій.

d 9205 Спілкування

Залучення в неформальні або випадкові зустрічі з іншими, наприклад, відвідування друзів або родичів, неформальні зустрічі в громадських місцях.

d 9208 Розваги і дозвілля, інші уточнені.

d 9209 Розваги і дозвілля, не уточнені.

d 930 Релігія та духовна практика

Залучення в релігійну чи духовну діяльність, організації та практики для самореалізації, пошук сенсу життя, релігійних чи духовних цінностей та встановлення зв'язку з божественною силою, відвідування церкви, храму, мечеті або синагоги, молінні чи співання пісень з релігійною метою і духовне споглядання.

Виключено: традиційна релігія і духовна практика

d 9300 Організована/ державна релігія

Залучення в організовані релігійні церемонії, діяльність та події.

d 9301 Духовна практика

Залучення в духовну діяльність або події за межами організованої/державної релігії.

d 9308 Релігія і духовна практика, інша уточнена.

d 9309 Релігія і духовна практика, не уточнена.

d 940 Права людини

Володіння всіма національними та міжнародними визнаними правами, які надаються людям, наприклад, права людини, встановлені «Декларацією прав людини» Організації Об'єднаних Націй (1948) і Стандартними правилами Організації Об'єднаних Націй для забезпечення рівних можливостей для осіб з обмеженням життєдіяльності (1993); Конвенція Організації Об'єднаних Націй про права дитини (1989 рік); а також право на самовизначення або автономію; право розпоряджатися своєю долею.

Виключено: політичне життя і громадянство (d950)

Виключено: права людини (d940)

d 950 Політичне життя та громадянство

Залучення в соціальне, політичне та державне життя громадянина, який має правовий статус громадянина та користується правами, захистом, привілеями та обов'язками, пов'язаними з цією роллю, такими, як право голосу та вибору кандидатів на посаду, формування політичних об'єднань; користування правами та свободами, пов'язаними з громадянством (наприклад, права на свободу слова, об'єднання, релігію, захист від необгрунтованого обшуку та арешту, право на адвоката, судові та інші юридичні права і захист від дискримінації; володіння юридичною силою як громадянин.

Виключено: права людини (d940)

d 998 Життя в спільноті, соціальне та громадське життя, інше уточнене.

d 999 Життя в спільноті, соціальне та громадське життя, інше не уточнене.

ФАКТОРИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Дефініція. Фактори навколишнього середовища створюють фізичне, соціальне середовище та середовище взаємовідносин у суспільстві, де люди живуть і проводять свій час.

Кодування факторів навколишнього середовища

Фактори навколишнього середовища – це складова Частини 2 (Контекстуальні фактори) класифікації. Вони повинні розглядатися окремо для кожної складової функціонування і відповідно кодуватися (див. Додаток 2).

Фактори навколишнього середовища повинні кодуватися з позицій конкретної людини, ситуація якої описується. Наприклад, тротуар без бордюру може кодуватися як полегшуючий фактор для індивіда, що використовує коляску, і в той же час як бар'єр для сліпого.

Перший кваліфікатор вказує на ступінь вираженості, яку представляє досліджуваний фактор у вигляді бар'єру чи полегшуючого фактору. Існує кілька причин того, що фактор навколишнього середовища може бути певною мірою фактором полегшення або бар'єром. При кодуванні полегшуючих факторів слід брати до уваги такі аспекти, як доступність ресурсу, і чи доступ надійний або змінний, хорошої або низької якості тощо.

У разі кодування бар'єрів може бути доречним облік того, як часто фактор виступає в якості перешкоди, чи є перешкода істотною або незначною, і чи можна уникнути цієї перешкоди. Слід брати до уваги і те, що фактор навколишнього середовища може бути бар'єром лише тому, що є в наявності (наприклад, негативне ставлення до осіб з обмеженнями життєдіяльності), або тому, що відсутня (наприклад, відсутність необхідних послуг). Вплив факторів навколишнього середовища на життя людей з проблемами здоров'я складний і розмаїтий, тому існує надія, що подальші дослідження допоможуть краще зрозуміти цю взаємодію і, можливо, виявити для цих чинників користь другого кваліфікатора.

У деяких випадках різні групи факторів навколишнього середовища можуть бути підсумовані в таких збірних термінах як «бідність», «розвиток», «сільські умови» або «міські умови», або «суспільний капітал». Ці узагальнюючі терміни самі по собі не знайшли відображення в класифікації. Тому користувачеві слід виділяти ці фактори і кодувати їх. Необхідно ще раз відзначити доцільність подальшого дослідження, щоб з'ясувати, наскільки чіткими і стійкими є в своєму прояві набори факторів навколишнього середовища, які складають кожен із цих збірних термінів.

Перший кваліфікатор

Нижче представлена негативна і позитивна шкала, що позначає ступінь вираженості фактора навколишнього середовища, який діє у вигляді бар'єру або полегшуючого фактора. Крапка або відокремлення поодиноці вказує на бар'єр, а знак (+) вказує на полегшуючий фактор:

xxx.0 Відсутній бар'єр	(немає, незначний, ...)	0-4%
xxx.1 Легкий бар'єр	(невеликий, слабкий, ...)	5-24%
xxx.2 Помірний бар'єр	(середній, явний, ...)	25-49%
xxx.3 Важкий бар'єр	(високий, екстремальний, ...)	50-95%
xxx.4 Повний бар'єр	(абсолютний, ...)	96-100%

xxx + 0	Відсутній полегшуючий фактор (немає, відсутній, не суттєвий,...)	0-4%
xxx + 1	Легкий полегшуючий фактор (невеликий, слабкий, ...)	5-24%
xxx + 2	Помірний полегшуючий фактор (середній, явний,...)	25-49%
xxx + 3	Суттєвий полегшуючий фактор (високий, екстремальний, ...)	50-95%
xxx + 4	Повний полегшуючий фактор (абсолютний, ...)	96-100%
xxx.8	бар'єр, не уточнений	
xxx + 8	полегшуючий фактор, не уточнений	
xxx.9	не застосовується	

Широкі діапазони процентних значень подані для тих випадків, коли для кількісних вимірювань впливу бар'єру або полегшуючого фактора доступні градуйовані методики оцінки або інші стандарти у навколишньому середовищі. Наприклад, в тих випадках, коли кодується «відсутність бар'єру» або «повний бар'єр», похибка допустима тільки в межах 5%. «Помірний бар'єр» визначається як сягання середини шкали абсолютного бар'єру. Відсотки повинні бути відкалібровані в різних областях з урахуванням стандартів населення, як процентилі. Для того, щоб ці кількісні значення використовувалися в уніфікованому варіанті, необхідно розробляти методики оцінки в ході наукових досліджень.

Другий кваліфікатор: розробляється.

Розділ 1

Продукція та технології

Цей розділ про природні або виготовлені руками людини продукти, або системи продуктів, обладнання та технологія у безпосередньому оточенні людини, які збираються, створюються, виробляються або переробляються. Класифікація ISO 9999 (Міжнародна організація стандартів) технічних допоміжних засобів визначає їх як «будь-який продукт, інструмент, обладнання або технічна система, особливо та, яка спеціально проведена або загальнодоступна і використовується людиною із обмеженням життєдіяльності з метою запобігання, компенсації, моніторингу, полегшення або нейтралізації» обмеження життєдіяльності. Визнано, що будь-який виріб або технологія можуть бути допоміжними (Див. ISO 9999: Технічні засоби допомоги для осіб з обмеженнями життєдіяльності – Класифікація (друга редакція); ISO/ TC 173/SC; ISO/DIS 9999 (перегляд).) Однак, для цілей цієї класифікації факторів навколишнього середовища, допоміжна продукція і технології визначаються вужче як будь-який виріб, інструмент, обладнання або технологія, адаптоване або спеціально розроблене для поліпшення функціонування осіб з обмеженнями життєдіяльності.

е 110 Продукти або речовини для особистого споживання

Будь-які природні або створені людиною продукти або речовини, зібрані, оброблені або перероблені для споживання.

Включено: продукти харчування (включаючи грудне молоко), напої та лікарські засоби

е 1100 Продукти харчування

Будь-які природний або створені людиною продукти або речовини, зібрані, оброблені або перероблені для споживання у вигляді сирої їжі, обробленої або приготовленої їжі та рідини різної консистенції, рослин і мінералів (вітамінні та інші добавки).

е 1101 Лікарські засоби

Будь-які природні або виготовлені людиною продукти або речовини, зібрані, оброблені та виготовлені для медичних цілей, такі, як алопатичні та натуропатичні засоби лікування.

е 1108 Продукти або речовини для особистого споживання, інші уточнені.

е 1109 Продукти або речовини для особистого вживання, не уточнені.

е 115 Вироби та технологія для особистого використання у повсякденному житті

Устаткування, вироби і технології, використовувані людьми у щоденному житті, включаючи ті, які адаптовані або спеціально сконструйовані, розташовані всередині або поряд з людиною, яка користується ними.

Включено: основні та допоміжні вироби і технології для особистого використання

Виключено: вироби і технології для особистого внутрішньої і зовнішньої мобільності та транспортування (e120); вироби і технології для комунікації (e125)

e 1150 Основні вироби та технології для особистого використання у повсякденному житті

Устаткування, вироби і технології, використовувані людьми в їх щоденній діяльності, наприклад, одяг, текстиль, меблі, пристосування, засоби для чищення та інструменти, неадаптовані або спеціально розроблені, за винятком тих, які відповідають певному віку, наприклад, товари для дітей.

e 1151 Допоміжні вироби і технології для особистого використання у повсякденному житті

Адаптовані або спеціально створені устаткування, вироби і технології, які допомагають людям у щоденному житті, наприклад, протезні та ортопедичні пристрої, невральні протези (наприклад, пристрої функціональної стимуляції, які контролюють кишечник, сечовий міхур, дихання і серцевий ритм) і пристрої, контролюючі навколишнє середовище, призначені для полегшення управління людиною в індивідуальному просторі (сканери, системи дистанційного управління, системи голосового управління, перемикачі таймерів).

e 1152 Вироби та технології, необхідні для гри

Устаткування, вироби та технології, використовувані в структурній або безструктурній грі однією особою або групою осіб, неадаптовані або спеціально розроблені, за винятком тих, які відповідають віку.

Виключено: основні вироби та технології для особистого використання у повсякденному житті (e1150); допоміжні вироби і технології для особистого використання у повсякденному житті (e1151); вироби і технології для навчання (e130); вироби і технології для культури, відпочинку та спорту (e140)

e 11520 Основні вироби і технології для гри

Предмети, матеріали, іграшки та інші вироби, що використовуються у грі, наприклад, іграшкові кубики, м'ячі, мініатюрні предмети, ігри, пазли, гойдалки та гірки.

e 11521 Адаптовані вироби і технології для гри

Предмети, матеріали, іграшки та інші вироби, адаптовані або спеціально сконструйовані для допомоги в грі, наприклад, автомобілі з дистанційним управлінням і модифіковане обладнання для спортивних або ігрових майданчиків.

e 11528 Вироби і технології, необхідні для гри, інші уточнені.

e 11529 Вироби і технології, необхідні для гри, не уточнені.

e 1158 Вироби і технології для особистого використання у повсякденному житті, інші уточнені.

e 1159 Вироби і технології для особистого використання у повсякденному житті, не уточнені.

e 120 Вироби і технології для особистої мобільності та транспортування всередині та зовні

Устаткування, вироби та технології, використовувані людьми для пересування всередині та за межами, включаючи ті, які адаптовані або спеціально розроблені, розміщені всередині, на або близько індивіда, котрий користується ними.

Включено: вироби основного і допоміжного призначення та технології для особистої мобільності та транспортування всередині або за межами

e 1200 Основні вироби і технології для особистої внутрішньої та зовнішньої мобільності та транспортування

Устаткування, вироби і технології, використовувані людьми у діяльності по пересуванню всередині та зовні будівель, наприклад, моторизовані та немоторизовані засоби, що використовуються для наземного перевезення людей, по воді та повітрю (наприклад, автобуси, автомобілі, мікроавтобуси, інші моторизовані засоби та засоби, що працюють на тязі тварин), неадаптовані або спеціально розроблені, за винятком тих, які відповідають віку, наприклад, триколісні засоби та ручні візки.

e 1201 Допоміжні вироби та технології для особистої внутрішньої і зовнішньої мобільності та транспортування

Адаптовані або спеціально створені вироби і технології, які допомагають людям пересуватися всередині та зовні будівель, наприклад, пристосування для ходьби, спеціальні автомобілі та мікроавтобуси, спеціальні пристрої, що адаптують пристрій для засобів пересування, такі як крісла-коляски, скутери та пристрої переміщення.

e 1208 Вироби та технології для особистої внутрішньої і зовнішньої мобільності та транспортування, інші уточнені.

e 1209 Вироби та технології для особистої внутрішньої і зовнішньої мобільності та транспортування, не уточнені.

e 125 Вироби і технології для комунікації

Устаткування, вироби та технології, використовувані людьми в діяльності з відправлення та одержання інформації, включаючи адаптовані або спеціально розроблені, розташовані всередині або поблизу індивіда, що їх використовує.

Включено: основні та допоміжні вироби і технології для комунікації

е 1250 Основні вироби та технології для комунікації

Устаткування, вироби і технології, використовувані людьми для обміну та отримання інформації, наприклад, слухові та зорові пристрої, звукозаписні пристрої та приймачі, теле- і відео обладнання, пристрої телефонного зв'язку, системи безпосередньої передачі звуку і зображення, що не адаптовані або не розроблені спеціально.

е 1251 Допоміжні вироби і технології для комунікації

Адаптовані та спеціально розроблені види обладнання, вироби та технології, що допомагають людям обмінюватися і отримувати інформацію, наприклад, спеціалізовані пристрої бачення, електрооптичні пристрої, спеціалізована спеціалізовані друкуючі пристрої, пристосування для малювання або письма, сигнальні системи і спеціалізоване програмне та апаратне комп'ютерне забезпечення, кохлеарні імплантати, слухові апарати, звукові тренажери частотної модуляції (FM), протези голосу, комунікативні дошки, окуляри і контактні лінзи.

е 1258 Вироби та технології для комунікації, інші уточнені.

е 1259 Вироби та технології для комунікації, не уточнені.

е 130 Вироби та технології для навчання

Устаткування, вироби, способи, методи і технології, що використовуються для отримання знань, компетентності або майстерності у певній галузі, враховуючи адаптовані або спеціально розроблені.

Включено: основні та допоміжні вироби і технології для навчання

е 1300 Основні вироби та технології для навчання

Устаткування, вироби, методи, способи та технології, що використовуються для отримання знань, компетентності або майстерності на будь-якому рівні, наприклад, книги, інструкції, навчальні іграшки, комп'ютерне апаратне або програмне забезпечення, неадаптоване або спеціально розроблене.

е 1301 Допоміжні вироби і технології для навчання

Адаптовані та спеціально створені вироби, способи, методи і технології, що використовуються для отримання знань, компетентності або майстерності, наприклад, спеціалізована комп'ютерна технологія.

е 1308 Вироби і технології для навчання, інші уточнені.

е 1309 Вироби і технології для навчання, не уточнені.

е 135 Вироби і технології для робочого використання

Устаткування, вироби і технології, що використовуються для працевлаштування, щоб полегшити виконання роботи.

Включено: основні та допоміжні вироби і технології для робочого використання

е 1350 Основні вироби і технології для робочого використання

Устаткування, вироби і технології, що використовуються на роботі для полегшення її виконання, наприклад, інструменти, механізми та офісне обладнання, яке не адаптоване або спеціально розроблене.

е 1351 Допоміжні вироби і технології для робочого використання

Адаптовані або спеціально створені вироби і технології, що використовуються на роботі для полегшення її виконання, наприклад, регульовані столи, столи і шафи для зберігання документів; офісні вхідні та вихідні двері із дистанційним управлінням; комп'ютерне обладнання, програмне забезпечення, різні аксесуари і системи управління навколишнім середовищем для полегшення виконання індивідом завдань, пов'язаних з роботою, і управління робочим навколишнім середовищем, (наприклад, сканерами, системами дистанційного і голосового управління, таймерами).

е 1358 Вироби і технології для робочого використання, інші уточнені.

е 1359 Вироби і технології для робочого використання, не уточнені.

е 140 Вироби і технології для культури, розваг і спорту

Устаткування, вироби і технології, що використовуються для проведення і вдосконалення культурної, розважальної та спортивної діяльності, включаючи адаптоване або спеціально розроблене обладнання.

Включено: основні та допоміжні вироби і технології для культури, розваг і спорту

Виключено: вироби і технології для гри (e1152)

е 1400 Основні вироби і технології для культури, розваг і спорту

Устаткування, вироби і технології, що використовуються для участі в культурних, розважальних і спортивних заходах, таких, як іграшки, лижі, тенісні м'ячі та музичні інструменти, неадаптовані або спеціально розроблені.

е 1401 Допоміжні вироби і технології для культури, розваг і спорту

Адаптовані або спеціально створені, вироби і технології, що використовуються для участі в культурних, розважальних і спортивних заходах, таких, як модифіковані пристосування мобільності для спорту, адаптери для музичного та іншого художнього виконання.

е 1408 Вироби і технології для культури, розваг і спорту, інші уточнені.

е 1409 Вироби і технології для культури, розваг і спорту, не уточнені.

е 145 Вироби і технології для релігійного чи духовного життя

Вироби і технології, унікальні об'єкти або вироби масового виробництва, що мають символічне значення в контексті духовної культури або релігії, включаючи адаптовані або спеціально розроблені їх види.

Включено: основні та допоміжні вироби і технології для релігійної або духовної практики

е 1450 Основні вироби і технології для релігійної практики або духовного життя

Вироби і технології, унікальні об'єкти або вироби масового виробництва, що мають символічне значення в контексті релігійної або духовної практики, наприклад, релігійні приміщення, «травневі дерева», головні убори, маски, розп'яття, підсвічники (менори) та молитовні килимки, що не адаптовані або не розроблені спеціально, за винятком відповідних до віку.

е 1451 Допоміжні вироби і технології для релігійної практики або духовного життя

Адаптовані та спеціально розроблені вироби і технології, які використовуються із символічним значенням в контексті релігійної або духовної практики, наприклад, релігійні книги на мові Брайля, карти-таро на мові Брайля, спеціальні пристосування для коліс крісла-коляски при вході в храми.

е 1458 Вироби і технології для релігійної чи духовної практики, інші уточнені.

е 1459 Вироби і технології для релігійної чи духовної практики, не уточнені.

е 150 Дизайн, конструювання, будівельні вироби та технології будівель для громадського користування

Вироби та технології, які складають внутрішнє та зовнішнє оточення індивіда, яке планується, проектується і будується для громадського користування, включаючи те, що було адаптовано або спеціально розроблено.

Включено: дизайн, конструкція та будівельні вироби та технологія входів і виходів для зручності долання маршрутів

е 1500 Дизайн, конструювання, будівельні вироби та технології входів і виходів у будівлях для суспільного користування

Вироби та технології входів і виходів спланованих, спроектованих і споруджених приміщень для суспільного користування (наприклад, робочі місця, магазини та театри), громадські будівлі, що повинні бути обладнані портативними і стаціонарними пандусами, дверима з енергозабезпеченням, горизонтальними дверними ручками і горизонтальними дверними порогами.

е 1501 Дизайн, конструювання, будівельні вироби та технології для можливостей доступу до зручностей всередині будівель громадського користування

Вироби і технології внутрішнього облаштування приміщень, будівництва та конструювання для громадського користування всередині приміщень, як наприклад, зручності у ванній кімнаті, телефонні аудіопеленги, ліфти або елеватори, ескалатори, термостати (для регулювання температури) і розкидані в різних місцях доступні сидіння в аудиторіях або стадіонах.

е 1502 Дизайн, конструювання, будівельні вироби та технології для знаходження шляху, лінії маршруту і позначення розташувань в будівлях для громадського користування

Дизайн, конструювання, вироби і технології всередині приміщень і зовні в спорудах для громадського користування, щоб допомагати людям пересуватися всередині будівель і безпосередньо за межами будівель, а також позначати точне місце розташування місць, куди вони хотіли б піти, як наприклад, за допомогою написів, азбукою Брайля або від руки, розміри коридорів, поверхні підлоги, доступні кіоски та інші форми довідників.

е 1503 Дизайн, конструювання, будівельні вироби та технології для забезпечення фізичної безпеки людей в будівлях громадського користування

Вироби і технології всередині і зовні приміщень для громадського користування з метою забезпечення безпеки, як наприклад, поручні для ліжок і сигнали екстрених викликів.

е 1508 Дизайн, конструювання, будівельні вироби та технології будівель для громадського користування, інші уточнені.

е 1509 Дизайн, конструювання, будівельні вироби та технології будівель для громадського користування, не уточнені.

е 155 Дизайн, конструювання та будівельні вироби і технології будівель для приватного використання

Вироби і технології, які складають внутрішнє і зовнішнє, створене руками людини, навколишнє середовище індивіда, яке планується, конструюється і споруджується для приватного використання (наприклад, будинок, житло), включаючи адаптоване або спеціально сконструйоване.

Включено: дизайн, конструювання та будівельні вироби і технології входів і виходів, зручностей та маршрутів

e1550 Дизайн, проектування, будівельні вироби та технології для облаштування входів і виходів будівель приватного користування

Продукція та технології обладнання входу і виходу в спорудах, спланованих, спроектованих та виконаних для приватного користування, наприклад, проектування та будівництво входів і виходів у будівлях приватного користування, портативні і стаціонарні пандуси, підсилювачі відкривання дверей, рівень дверних ручок, висота дверного порога.

e 1551 Дизайн, проектування, будівельні вироби та технології для облаштування доступу до зручностей в будівлях приватного користування

Продукція та технології, пов'язані з проектуванням, будівництвом та конструюванням всередині приміщень для власного користування, наприклад, сантехніка, телефони, переговорні пристрої, кухонне обладнання, побутова техніка, електронні засоби управління в приватних будинках.

e 1552 Дизайн, проектування, будівельні вироби та технології для пошуку напрямку, шляху проходження і визначення місця розташування в будівлях приватного користування

Продукція та технології внутрішнього і зовнішнього обладнання для пошуку напрямку, спроектованого, побудованого і сконструйованого для власного користування з метою допомоги людям в орієнтації всередині будівель і поруч з будівлями, визначенні розташування місця, в яке вони хочуть потрапити, наприклад, вивіски на мові Брайля та написані від руки, покажчики довжини коридору, поверхні підлоги.

e 1553 Дизайн, проектування, будівельні вироби і технології для забезпечення фізичної безпеки людей в будівлях для приватного користування

Вироби і технології внутрішнього і зовнішнього середовища для приватного користування з метою забезпечення безпеки, наприклад, поручні, сигнали екстреного оповіщення і надійне зберігання небезпечних предметів (наприклад, зброї) або матеріалів (наприклад, розчинників, інсектицидів).

e 1558 Дизайн, конструювання, будівельні вироби та технології будівель для приватного користування, інші уточнені.

e 1559 Дизайн, конструювання, будівельні вироби та технології будівель для приватного користування, не уточнені.

e 160 Продукція та технології землекористування

Продукція та технології земельних ділянок, що змінюють навколишнє середовище індивіда, та визначаються політикою використання землі, проектуванням, плануванням і розвитком облаштування місцевості, включаючи адаптовані або спеціально розроблені їх види.

Включено: продукція та технології земельних ділянок, організованих відповідно до політики використання землі, наприклад, в сільських районах, приміських, міських районах, парках, заповідниках

е 1600 Продукція та технології для облаштування сільської місцевості

Продукція та технології в сільській місцевості, що змінюють навколишнє середовище індивіда відповідно до політики використання землі, проектуванням, плануванням і розвитком облаштування сільської місцевості, наприклад, сільськогосподарські угіддя, дороги і вказівні стовпи.

е 1601 Продукція та технології для облаштування приміської місцевості

Продукція та технології в приміській місцевості, що змінюють навколишнє середовище індивіда відповідно до політики використання землі, проектуванням, плануванням і розвитком облаштування приміської місцевості, наприклад тротуари, доріжки, покажчики і вуличне освітлення.

е 1602 Продукція та технології для облаштування міської місцевості

Продукція та технології в міській місцевості, що змінюють навколишнє середовище індивіда відповідно до політики використання землі, проектуванням, плануванням і розвитком облаштування міських поселень, наприклад тротуари, пандуси, дорожні знаки і вуличне освітлення.

е 1603 Продукція та технології для облаштування парків, заповідників і дикої природи

Продукція та технології на земельних ділянках, що утворюють парки, заповідники та дику природу, які змінюють навколишнє середовище індивіда відповідно до політики використання землі проектуванням, плануванням і розвитком облаштування місцевості, наприклад, позначення в парках і стежки дикої природи.

е 1608 Продукція та технології землекористування, інші уточнені.

е 1609 Продукція та технології землекористування, не уточнені.

е 165 Майно

Продукція або об'єкти економічного обміну, наприклад, гроші, товари, власність та інші цінності, якими володіє індивід, або на які він має права користування або права переваги, наприклад, право плати для підтримки дитини або складання заповіту на дітей чи залежних осіб.

Включено: матеріальні та нематеріальні продукти та товари, фінансові активи

е 1650 Фінансові цінності

Продукція така, як гроші та інші фінансові інструменти, які служать в якості засобу обміну на працю, кошти виробництва і послуги.

е 1651 Матеріальні цінності

Продукція або об'єкти, наприклад, будинки, земля, одяг, їжа і технічні товари, які служать в якості засобу обміну на працю, засоби виробництва і послуги.

е 1652 Нематеріальні цінності

Продукція, наприклад, інтелектуальна власність, знання і вміння, які служать засобом обміну на працю, кошти виробництва і послуги.

е 1658 Майно, інше уточнене.

е 1659 Майно, не уточнене.

е 198 Продукція і технології, інші уточнені.

е 199 Продукція і технології, не уточнені.

Розділ 2

Навколишнє середовище та природні зміни в ньому, що виникли в наслідок діяльності людини

У цьому розділі наведені дані про живі і неживі елементи природного або фізичного середовища і тих складових доквілля, які були змінені людиною, а також характеристики людського населення в навколишньому середовищі.

е 210 Фізична географія

Особливості рельєфу і водойм.

Включено: особливості географії, що включає орографію (рельєф, його якісні та кількісні характеристики, в тому числі висоту над рівнем моря) і гідрографію (водні об'єкти, наприклад, озера, річки, моря)

е 2100 Рельєф

Особливості рельєфу суші, наприклад гори, пагорби, долини і рівнини.

е 2101 Водойми

Особливості водних об'єктів, наприклад, озера, дамби, річки і струмки.

е 2108 Елементи фізичної географії, інші уточнені.

е 2109 Елементи фізичної географії, не уточнені.

е 215 Населення

Групи людей, що живуть у певному доквіллі, мають однаковий спосіб адаптації до навколишнього середовища.

Включено: демографічні зміни; щільність населення

е 2150 Демографічні зміни

Зміни, що зустрічаються в групах людей, наприклад, у складі та чисельності загальної кількості індивідів на території, викликані народженням, смертю, старінням населення та міграцією.

е 2151 Щільність населення

Кількість людей на одиницю площі землі, включаючи характеристики, такі як висока і низька щільність населення.

е 2158 Характеристики населення, інші уточнені.

е 2159 Характеристики населення, не уточнені.

е 220 Флора і фауна

Рослини і тварини.

Виключено: домашні тварини (e350); населення (e215)

е 2200 Рослини

Будь-який з еукаріотів – багатоклітинних організмів, що мають здатність до фотосинтезу і належать до царства Рослин, для яких характерна наявність хлоропласта, клітинної стінки з целюлози і відсутність можливості пересування, наприклад, дерева, квіти, чагарники і виноградна лоза.

е 2201 Тварини

Багатоклітинні організми царства Тварин, що відрізняються від рослин певними типовими характеристиками, наприклад, здатністю до пересування, відсутністю фотосинтезу, значно вираженою відповіддю на стимули, які мають обмежений ріст і фіксований зовнішній вигляд, наприклад, дикі або домашні тварини, рептилії, птахи, риби і ссавці.

Виключено: власність і капітал (e165); домашні тварини (e350)

е 2208 Флора і фауна, інші уточнені.

е 2209 Флора і фауна, не уточнені.

е 225 Клімат

Метеорологічні характеристики і події, наприклад, погода.

Включено: температура, вологість, атмосферний тиск, опади, вітер, сезонні зміни

е 2250 Температура

Ступінь тепла або холоду, наприклад, висока або низька температура, нормальна або надмірна температура.

е 2251 Вологість

Рівень вологості повітря, наприклад, висока або низька вологість.

е 2252 Атмосферний тиск

Тиск повітря в навколишній атмосфері, наприклад, тиск, пов'язаний із висотою над рівнем моря або метеоумовами.

е 2253 Опади

Випадання опадів, наприклад, дощ, роса, сніг, ожеледь і град.

е 2254 Вітер

Природний рух повітря з більшою або меншою швидкістю, наприклад, бриз, буря і пориви вітру.

e 2255 Сезонні зміни

Природні, регулярні і прогнозовані зміни пір року: літо, осінь, зима і весна.

e 2258 Клімат, інше уточнене.

e 2259 Клімат, не уточнене.

e 230 Природні явища

Події, пов'язані із географічними і атмосферними змінами, що призводять до руйнування фізичного середовища індивіда та зустрічаються регулярно або нерегулярно, наприклад, землетрус або руйнівні стихійні явища, такі, як торнадо, урагани, тайфуни, повені, лісові пожежі та крижаний шторм.

e 235 Зміни в природі, викликані людиною

Порушення або несприятливі зміни природного середовища, спричинені людиною, які можуть призводити до несприятливої зміни у повсякденному житті людей, наприклад, події або стани, пов'язані з конфліктами і війнами, наприклад, переміщенням людей, руйнування соціальної інфраструктури, будинків, земель; екологічні катастрофи, такі, як забруднення землі, води або повітря, (наприклад, «токсичні розливи»).

e 240 Світло

Електромагнітне випромінювання, за допомогою якого речі стають видимими, або сонячне чи штучне освітлення (наприклад, свічки, масляні або газові лампи, вогонь і електрика), яке може забезпечувати корисною інформацією чи відволікаючою про навколишній світ.

Включено: інтенсивність світла; якість світла; кольорові контрасти

e 2400 Інтенсивність світла

Рівень або кількість енергії, що випускається природним (сонце) або штучним джерелом світла.

e 2401 Якість світла

Характер світла, що забезпечує кольорову контрастність навколишнього середовища, який дає можливість отримати корисну зорову інформацію про світ (наприклад, зорову інформацію про наявності сходів або дверей) або, навпаки, дратує (коли є занадто багато зорових об'єктів).

e 2408 Світло, інше уточнене.

e 2409 Світло, не уточнене.

e 245 Зміни, пов'язані із часом

Природні регулярні або передбачувані тимчасові зміни.

Включено: цикли день / ніч і місячні цикли

е 2450 Цикли день / ніч

Природні регулярні та передбачувані чергування дня і ночі, тобто день, ніч, світанок і сутінки.

е 2451 Місячні цикли

Природні регулярні та прогнозовані зміни положення місяця по відношенню до землі.

е 2458 Зміни, пов'язані із часом, інші уточнені.

е 2459 Зміни, пов'язані із часом, не уточнені.

е 250 Звук

Явище, яке можна почути, таке, як стукіт, брязкіт, грім, спів, свист, крики і гудіння будь-якого рівня, тембру або тональності, і яке може дратувати чи забезпечувати корисною інформацією про навколишній світ.

Включено: інтенсивність звуку; якість звуку

е 2500 Інтенсивність звуку

Рівень або сила звукових явищ, які визначаються кількістю виробленої енергії; енергія високого рівня сприймається як гучний звук, а енергія низького рівня – як тихий.

е 2501 Якість звуку

Характер звуку, який визначається довжиною і характеристикою звукової хвилі і сприймається як тембр і тон, наприклад, ріжучий слух або мелодійний, який може забезпечувати корисною інформацією про світ (наприклад, звук гавкаючого собаки на протипагу котячого нявкання) або дратувати (наприклад, фоновий шум).

е 2508 Звук, інший уточнений.

е 2509 Звук, не уточнений.

е 255 Вібрація

Регулярні або нерегулярні коливальні рухи об'єкта або індивіда, викликані фізичною дією, наприклад, коливаннями, тремтінням, швидкими переривчастими рухами речей, будівель або людей, викликані малим або великим технічним обладнанням, літаком і вибухами.

Виключено: природні явища (e230) типу вібрації або коливання землі, викликані землетрусами

e 260 Якість повітря

Характеристики атмосфери (зовні будівель) або повітря в закритих приміщеннях (всередині будівель), які можуть дратувати або забезпечувати корисною інформацією про світ.

Включено: якість повітря у приміщеннях і зовні

e 2600 Якість повітря у приміщеннях

Характеристика повітря всередині будівель або закритих просторів, обумовлена запахом, задимленістю, вологістю, кондиціонуванням (керованими якісними параметрами повітря) або відсутністю кондиціонування, яка може забезпечити корисною інформацією про світ (наприклад, запах витоку газу) або дратувати (наприклад, запаморочливий запах парфумів).

e 2601 Якість повітря поза приміщеннями

Характеристика повітря поза будівлями або закритими просторами, обумовлена запахом, задимленістю, вологістю, рівнем озону та іншими особливостями атмосфери, яка може забезпечити корисною інформацією про світ (наприклад, запах дощу) або дратувати (наприклад, токсичний запах).

e 2608 Якість повітря, інша уточнена.

e 2609 Якість повітря, не уточнена.

e 298 Навколишнє середовище та природні зміни в ньому, що виникли внаслідок діяльності людини, інші уточнені.

e 299 Навколишнє середовище та природні зміни в ньому, що виникли внаслідок діяльності людини, не уточнені.

Розділ 3

Підтримка і взаємовідносини

Цей розділ про людей або тварин, які забезпечують практичну фізичну або емоційну підтримку, турботу, захист і допомогу у взаєминах з іншими людьми в будинку, на робочому місці, в школі, в іграх або в інших видах щоденної діяльності. Цей розділ не стосується взаємовідносин людини у суспільстві або людей, що забезпечують підтримку. Описаний фактор навколишнього середовища це не індивід або тварина як такі, а їх фізична і емоційна підтримка.

e 310 Найближчі родичі

Індивіди, пов'язані народженням, шлюбом або іншими відносинами, визнаними в культурному середовищі як близькоспоріднені, наприклад, подружжя, партнери, батьки, кровні брати і сестри, діти, опікуни, прийомні батьки, бабусі та дідусі.

Виключено: далекі родичі (e315); персонал, що здійснює догляд і допомогу (e 340)

e 315 Далекі родичі

Індивіди, пов'язані через відносини сім'ї або шлюбу, або інші відносини, визнані в культурному середовищі як не близькоспоріднені, наприклад, тітки, дядьки, племінники.

Виключено: найближчі родичі (e310)

e 320 Друзі

Індивіди, з якими близькі та тривалі відносини характеризуються повною довірою і взаємодопомогою.

e 325 Знайомі, однолітки, колеги, сусіди та члени спільноти

Індивіди, знайомі, однолітки, колеги, сусіди і члени спільноти в умовах роботи, навчання, відпочинку або в інших життєвих ситуаціях і ті, хто мають такі ж демографічні особливості, як вік, стать, релігія, етнічна приналежність або загальні інтереси.

Виключено: асоціації та організаційні служби (e5550)

e 330 Люди, що наділені владою і авторитетом

Індивіди, що відповідають за прийняття рішень щодо інших, і ті, хто має певний соціальний вплив або владу, яка ґрунтується на їх соціальному, економічному, культурному чи релігійному положенні в суспільстві, наприклад, викладачі, роботодавці, особи, що здійснюють контроль, релігійні лідери, їх заступники, опікуни та довірені особи.

e 335 Підлеглі

Індивіди, чиє щоденне життя залежить від людей, що наділені авторитетом і владою на роботі, в школі або в інших сформованих ситуаціях, наприклад, студенти, робітники і члени релігійної групи.

Виключено: найближчі родичі (e310)

e 340 Персонал, який здійснює догляд і допомогу

Особи, які забезпечують необхідними послугами інших з метою підтримки їх в щоденній діяльності та при виконанні роботи, в навчанні або інших ситуаціях; чия діяльність здійснюється через громадські, приватні фонди або на добровільній основі, наприклад, особи, які забезпечують спеціальні умови для роботи на дому, персональні помічники, помічники в транспорті та інші види підтримки, які здійснюють допомогу за плату, няні та інші, а також ті, що займаються безпосередньою допомогою та доглядом.

Виключено: найближчі родичі (e310); далекі родичі (e315); друзі (e320); служби загальної соціальної підтримки (e5750); професійні медичні працівники (e355)

e 345 Сторонні особи

Незнайомі індивіду, а також ті, з ким будь-які відносини і зв'язки відсутні або не встановлені, включаючи невідомих індивіду осіб, але які поділяють з ним ситуацію; наприклад, особи, що тимчасово заміщають викладачів, співробітників або соціальних працівників.

e 350 Домашні тварини

Тварини, які забезпечують фізичну, емоційну або психологічну підтримку, наприклад, домашні тварини (собаки, кішки, птахи, риби і т.д.), тварини для персональної мобільності та транспортування.

Виключено: тварини (e2201); власність і капітал (e165)

e 355 Професійні медичні працівники

Всі особи, що забезпечують медичне обслуговування в системі охорони здоров'я, наприклад: лікарі, медичні сестри, фізіотерапевти, професійні терапевти, логопеди, сурдологи, ортопеди-травматологи або медико-соціальні працівники.

Виключено: працівники інших професійних сфер (e360)

e 360 Працівники інших професійних сфер

Всі постачальники послуг, які працюють поза системою охорони здоров'я, наприклад: соціальні працівники, адвокати, викладачі, архітектори, дизайнери.

Виключено: професійні медичні працівники (e355)

е 398 Підтримка і взаємовідносини, інші уточнені.

е 399 Підтримка і взаємовідносини, не уточнені.

Розділ 4

Взаємовідносини індивіда в суспільстві

Цей розділ стосується взаємовідносин індивіда в суспільстві, які є видимим результатом звичаїв, правил, ідеології, цінностей, норм, релігійних та інших переконань. Взаємовідносини індивіда в суспільстві впливають на індивідуальну поведінку і соціальне життя на всіх рівнях, від міжособистісних відносин та громадських об'єднань до політичних, економічних і правових відносин; наприклад, індивідуальне або суспільне ставлення до людської гідності іншого індивіда, цінності людини як особистості, прояв цих відносин позитивним і заохочувальним або негативним і дискримінаційним чином (наприклад, стигматизація, стереотипування, маргіналізація або нехтування особою).

Взаємовідносини індивіда в суспільстві класифіковані по відношенню до будь-кого в певному положенні або ситуації. Це не відносини безпосередньо особистості. Індивідуальні взаємовідносини індивіда в суспільстві розподілені відповідно до видів відносин, перелічених в Розділі 3 із Факторів навколишнього середовища. Цінності та переконання окремо від взаємовідносин індивіда в суспільстві не кодують, оскільки вважається, що вони є рушійною силою взаємовідносин індивіда в суспільстві.

е 410 Індивідуальні взаємовідносини найближчих родичів у суспільстві

Загальні або специфічні думки і точки зору близьких родичів в сім'ї щодо особистості або інших питань (наприклад, соціальних, політичних і економічних), які впливають на поведінку і дії індивіда.

е 415 Індивідуальні взаємовідносини далеких родичів у суспільстві

Загальні або специфічні думки і точки зору далеких родичів щодо особистості або інших питань (наприклад, соціальних, політичних і економічних), які впливають на поведінку і дії індивіда.

е 420 Індивідуальні взаємовідносини друзів у суспільстві

Загальні або специфічні думки і точки зору друзів щодо особистості або інших питань (наприклад, соціальних, політичних і економічних), які впливають на поведінку і дії індивіда.

е 425 Індивідуальні взаємовідносини знайомих, однолітків, колег, сусідів і членів спільноти у суспільстві

Загальні або специфічні думки і точки зору знайомих, однолітків, колег, сусідів і членів спільноти щодо особистості або інших питань (наприклад, соціальних, політичних і економічних), які впливають на поведінку і дії індивіда.

е 430 Індивідуальні взаємовідносини осіб, що наділені владою, у суспільстві

Загальні або специфічні думки і точки зору осіб, що наділені владою щодо особистості або інших питань (наприклад, соціальних, політичних і економічних), які впливають на поведінку і дії індивіда.

e 435 Індивідуальні взаємовідносини підлеглих у суспільстві

Загальні або специфічні думки і точки зору підлеглих щодо особистості або інших питань (наприклад, соціальних, політичних і економічних), які впливають на поведінку і дії індивіда.

e 440 Індивідуальні взаємовідносини персоналу, який здійснює догляд і допомогу, у суспільстві

Загальні або особливі думки і переконання людей з персоналу, що здійснює персональний догляд і допомогу, про певну особистість або інші питання (наприклад, соціальні, політичні і економічні), які впливають на індивідуальну поведінку і вчинки.

e 445 Індивідуальні взаємовідносини сторонніх осіб у суспільстві

Загальні або специфічні думки і точки зору сторонніх осіб щодо особистості або інших питань (наприклад, соціальних, політичних і економічних), які впливають на поведінку і дії індивіда.

e 450 Індивідуальні взаємовідносини професійних медичних працівників у суспільстві

Загальні або специфічні думки і точки зору професійних медичних працівників щодо особистості або інших питань (наприклад, соціальних, політичних і економічних), які впливають на поведінку і дії індивіда.

e 455 Індивідуальні взаємовідносини професійних працівників сфер, пов'язаних зі здоров'ям, у суспільстві

Загальні або специфічні думки і точки зору професійних працівників сфер, пов'язаних зі здоров'ям, щодо особистості або інших питань (наприклад, соціальних, політичних і економічних), які впливають на поведінку і дії індивіда.

e 460 Соціальні взаємовідносини індивіда в суспільстві

Загальні або специфічні думки і точки зору, що розділяються людьми однієї культури, суспільства, субкультури чи іншої соціальної групи щодо інших індивідів або питань, які стосуються соціальних, політичних і економічних проблем, що впливають на індивідуальну або групову поведінку і дії.

e 465 Соціальні норми, методи та ідеології

Звичаї, методи, правила і абстрактні системи цінностей та нормативних вірувань (наприклад, ідеологія, нормативні загальнолюдські уявлення і філософія моралі), які виникають із соціального контексту, зачіпають або формують громадські та індивідуальні методи і поведінку, наприклад, соціальні норми моралі та релігійної поведінки або етикету; релігійні доктрини і обумовлені ними норми і методи; норми поведінки на ритуалах або громадських зборах.

e 498 Взаємовідносини індивіда в суспільстві, інші уточнені.

e 499 Взаємовідносини індивіда в суспільстві, не уточнені.

Розділ 5

Служби, системи і політика

Цей розділ про:

1. *Служби*, що пропонують послуги з реалізації сформованих програм та операцій в різних сферах суспільства для задоволення потреб індивідів, (включаючи осіб, які здійснюють послуги). Служби можуть мати громадський, приватний або добровільний характер і бути організовані на місцевому рівні, рівні певної спільноти, регіональному, державному, провінційному, національному або міжнародному рівнях людьми, асоціаціями, організаціями, агентствами або урядом. Продукти, пропоновані цими службами, можуть бути загальними, адаптованими або розробленими спеціально.
2. *Адміністративні системи*, які здійснюють адміністративний контроль і його організацію в установленому порядку місцевою, регіональною, національною, міжнародною чи іншою законною владою. Ці адміністративні системи призначені для організації, контролю і моніторингу діяльності служб, що пропонують переваги сформованих програм і дій в різних сферах суспільства.
3. *Установи*, що здійснюють формування загальної політики, створення правил, інструкцій, стандартів, встановлені місцевою, регіональною, національною, міжнародною чи іншою законною владою. Відповідно до політики здійснюється і регулюється діяльність системи організації, контролю та моніторингу служб, що пропонують переваги сформованих програм і дій в різних сферах суспільства.

e 510 Служби, системи і політика виробництва споживчих товарів

Служби, системи і політика, які організують і забезпечують виробництво товарів і виробів, споживаних або використовуваних людьми.

e 5100 Служби виробництва споживчих товарів

Служби і програми для вибору, створення, розробки і виробництва споживчих товарів і виробів, наприклад, виробів і технологій, використовуваних для здійснення мобільності, комунікації, освіти, транспортування, праці працевлаштування та домашнього господарства, включаючи тих, хто забезпечує ці послуги.

Виключено: служби освіти і виховання (e5850); служби комунікації (e5350); Розділ 1

e 5101 Системи виробництва споживчих товарів

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, наприклад, регіональні, національні або міжнародні організації, що визначають стандарти (Міжнародна Організація Стандартів), і організації споживачів, які стежать за вибором, створенням, розробкою і виробництвом споживчих товарів і виробів.

e 5102 Політика виробництва споживчих товарів

Законодавство, інструкції та стандарти підбору, створення, розробки і виробництва споживчих товарів і виробів, наприклад, встановлення стандартів.

e 5108 Служби, системи і політика виробництва споживчих товарів, інші уточнені.

e 5109 Служби, системи і політика виробництва споживчих товарів, не уточнені.

e 515 Служби, системи і політика архітектури та будівництва

Служби, системи і політика проектування та будівництва громадських та приватних будівель.

Виключено: служби, системи і політика планування відкритого простору (e520)

e 5150 Служби архітектури та будівництва

Служби і програми проектування, будівництва та утримання житлових, комерційних, промислових і громадських будівель, наприклад, зведення будівель, реалізації принципів проектування, будівельних норм, правил і стандартів, включаючи тих, хто забезпечує ці послуги.

e 5151 Системи архітектури та будівництва

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, що стежать за плануванням, проектуванням, будівництвом і утриманням житлових, комерційних, промислових і громадських будівель, наприклад, застосуванням і моніторингом будівельних норм і стандартів, протипожежних та інших стандартів безпеки.

e 5152 Політика архітектури та будівництва

Законодавство, інструкції та стандарти планування, проектування, будівництва і обслуговування житлових, комерційних, промислових і громадських будівель, наприклад, розробка будівельних норм і стандартів, протипожежних та інших стандартів безпеки.

e 5158 Служби, системи і політика архітектури і будівництва, інші уточнені.

e 5159 Служби, системи і політика архітектури і будівництва, не уточнені.

e 520 Служби, системи і політика планування відкритого простору

Служби, системи і політика планування, утримання і розвитку громадських територій (наприклад, парків, лісів, узбережжя, боліт) і приватних територій в сільській, приміській і міській місцевості.

Виключено: служби, системи і політика архітектури та будівництва (e515)

e 5200 Служби планування відкритого простору

Служби і програми, які здійснюють планування, створення і підтримання порядку в міській, приміській, сільській місцевості, місцях відпочинку і в заповідниках, місцях скупчень людей та відкритих комерційних приміщень (майданчики, ринки під відкритим небом), на пішохідних і велосипедних транспортних маршрутах для передбачуваного використання, включаючи тих, хто забезпечує ці послуги.

Виключено: вироби для проектування, будівництва і облаштування для громадського (e150) і приватного (e155) використання; продукція і технології землекористування (e160)

е 5201 Системи планування відкритого простору

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, які стежать за плануванням, проектуванням, розвитком і обслуговуванням територій, включаючи сільську місцевість, передмістя, місто, парки і заповідники, наприклад, реалізація і контроль місцевого, регіонального і національного планування, кодексів, політики збереження природи і культурних цінностей.

е 5202 Політика планування відкритого простору

Законодавство, інструкції та стандарти, які регулюють планування, проектування, розвиток і обслуговування відкритих територій, включаючи сільську місцевість, передмістя, місто, парки і заповідники, наприклад, створення місцевих, регіональних або національних актів планування, кодексів проектування, політики збереження природи і культурних цінностей.

е 5208 Служби, системи і політика планування відкритого простору, інші уточнені.

е 5209 Служби, системи і політика планування відкритого простору, не уточнені.

е 525 Житлові служби, системи і політика

Служби, системи і політика, що забезпечують людей притулком, житлом або місцем проживання.

е 5250 Житлові служби

Служби і програми, що стежать за розміщенням, забезпеченням і підтриманням порядку в будівлях або місцях проживання людей, наприклад, агентства нерухомості, житлові служби, притулки для бездомних людей, включно з тими, хто забезпечує ці послуги.

е 5251 Житлові системи

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, які стежать за розміщенням і проживанням людей, наприклад, системи, що реалізують і контролюють житлову політику.

е 5252 Житлова політика

Законодавство, інструкції та стандарти, які регулюють розміщення та проживання людей, наприклад, законодавство і політика, що визначають право на житло чи притулок; політика, що стосується участі уряду в житловому розвитку і утримання житла; політика, яка визначає, як і де повинно розвиватися будівництво житла.

е 5258 Житлові служби, системи і політика, інші уточнені.

е 5259 Житлові служби, системи і політика, не уточнені.

е 530 Служби, системи і політика комунального господарства

Служби, системи і політика підприємств комунального господарства, що забезпечують обслуговування населення водою, паливом, електроенергією, санітарними послугами, громадським транспортом та ін.

Виключено: служби, системи і політика захисту громадян (e545)

e 5300 Комунально-господарські служби

Служби і програми, що забезпечують населення в цілому необхідними видами енергій (наприклад, паливом і електроенергією), санітарно-технічними послугами, водою та іншими основними послугами (наприклад, служби екстреного ремонту) в житлових і комерційних будівлях, включаючи тих, хто забезпечує ці послуги.

e 5301 Системи комунального господарства

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, які стежать за умовами надання комунальних послуг, такими, як дотримання санітарних норм, безпеки та інтересів споживача.

e 5302 Політика комунального господарства

Законодавство, інструкції та стандарти, які регулюють умови надання комунальних послуг, такі, як дотримання санітарних норм і правил безпеки, забезпечення водою та паливом, постачання в разі дефіциту або природних лих.

e 5308 Служби, системи і політика комунального господарства, інші уточнені.

e 5309 Служби, системи і політика комунального господарства, не уточнені.

e 535 Служби, системи і політика комунікації

Служби, системи і політика для передачі та обміну інформацією.

e 5350 Служби комунікації

Служби і програми, що забезпечують передачу інформації різними методами, такими, як телефонний і факсимільний зв'язок, наземна та авіапошта, електронна пошта; іншими комп'ютерними технологіями зв'язку (наприклад, телефон, телетайп, телетекст, інтернет), включаючи тих, хто забезпечує ці послуги.

Виключено: послуги засобів інформації (e5600)

e 5351 Системи комунікації

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, такі, як органи телекомунікаційного зв'язку та інші подібні органи, які регулюють передачу інформації різними методами, включаючи телефон, факс, наземну та авіапошту, електронну пошту та комп'ютерні технології зв'язку.

e 5352 Політика комунікації

Законодавство, інструкції та стандарти, які регулюють передачу інформації різними методами, включаючи телефон, факс, пошту, електронну пошту та комп'ютерні

технології зв'язку, наприклад, дозвіл доступу до послуг зв'язку; вимоги до поштової адреси та стандарти забезпечення дистанційного зв'язку.

e 5358 Служби, системи і політика комунікації, інші уточнені.

e 5359 Служби, системи і політика комунікації, не уточнені.

e 540 Транспортні служби, системи і політика

Служби, системи і політика, що забезпечують пересування або переміщення людей і товарів з одного місця в інше.

e 5400 Транспортні служби

Служби і програми, що забезпечують пересування людей або товарів за допомогою автодорожнього, залізничного, іншого сухопутного, повітряного або водного транспорту, громадського або приватного, включаючи тих, хто забезпечує ці послуги.

Виключено: вироби для особистої мобільності та транспортування (e115)

e 5401 Системи транспорту

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, що регулюють пересування людей або товарів за допомогою автодорожнього, залізничного, іншого сухопутного, повітряного або водного транспорту, наприклад, адміністративні системи, що визначають придатність діючих транспортних засобів, що реалізують і контролюють санітарні норми і вимоги безпеки, пов'язані з використанням різних типів транспорту.

Виключено: служби, системи та політика соціального забезпечення(e570)

e 5402 Транспортна політика

Законодавство, інструкції та стандарти, що регулюють пересування людей або товарів за допомогою автодорожнього, залізничного, іншого сухопутного, повітряного або водного транспорту, наприклад, транспортні акти і політика, норми забезпечення і доступу до громадського транспорту.

e 5408 Транспортні служби, системи і політика, інші уточнені.

e 5409 Транспортні служби, системи і політика, не уточнені.

e 545 Служби, системи і політика захисту громадян

Служби, системи і політика, призначені для захисту людей і власності.

Виключено: служби, системи і політика комунального господарства (e530)

e 5450 Служби захисту громадян

Служби і програми, організовані товариством і призначені для охорони людей та власності, наприклад пожежна служба, служби поліції, невідкладна і швидка медична допомога, включаючи тих, хто забезпечує ці послуги.

e 5451 Системи захисту громадян

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, які регулюють захист людей і власності, наприклад, адміністративні системи, що організовують забезпечення послугами поліції, пожежної, невідкладної та швидкої допомоги.

e 5452 Політика захисту громадян

Законодавство, інструкції та стандарти, які регулюють захист людей і власності, наприклад політика забезпечення послугами поліції, пожежної, невідкладної та швидкої допомоги.

e 5458 Служби, системи і політика захисту громадян, інші уточнені.

e 5459 Служби, системи і політика захисту громадян, не уточнені.

e 550 Служби, системи і політика правосуддя

Служби, системи і політика, що відносяться до правової системи країни.

e 5500 Служби правосуддя

Служби і програми, призначені для забезпечення законодавчої влади держави відповідно до закону, наприклад суди, трибунали й інші органи для розбору і врегулювання цивільних і кримінальних справ, надання послуг адвокатів, нотаріусів, посередницьких послуг, арбітражу, виконання виправних або кримінальних покарань, включаючи тих, хто забезпечує ці послуги.

e 5501 Системи правосуддя

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, які регулюють роботу органів юстиції, такі, як системи, що реалізують і контролюють застосування формальних правил (наприклад, законів, правил, звичаїв, релігійних правил, міжнародного законодавства та конвенцій)

e 5502 Політика правосуддя

Законодавство, інструкції та стандарти, які регулюють роботу органів юстиції, наприклад, закони, звичаї, релігійні правила, міжнародне законодавство і конвенції.

e 5508 Служби, системи і політика правосуддя, інші уточнені.

e 5509 Служби, системи і політика правосуддя, не уточнені.

e 555 Служби, системи і політика асоціацій і організацій

Служби, системи і політика, що стосуються груп людей, об'єднаних спільними некомерційними інтересами, часто пов'язаних членством.

e 5550 Служби асоціацій і організацій

Служби і програми, що забезпечуються людьми, об'єднаними загальними некомерційними інтересами, де умовою надання послуг може бути членство в суспільстві, наприклад, асоціації та організації, що забезпечують розваги та дозвілля, спортивний, культурний відпочинок, релігійний і взаємодопомогу

e 5551 Системи асоціацій і організацій

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, які регулюють відносини і дії людей, об'єднаних спільними некомерційними інтересами, створення та ведення асоціацій і організацій, наприклад, організацій взаємодопомоги, організації відпочинку та дозвілля, культурні і релігійні асоціації і некомерційні організації.

e 5552 Політика асоціацій і організацій

Законодавство, інструкції та стандарти, які регулюють відносини і дії людей, об'єднаних спільними некомерційними інтересами, тобто політика створення та існування асоціацій і організацій, включаючи політику організацій взаємодопомоги, організації відпочинку та дозвілля, культурні та релігійні асоціації, некомерційні організації.

e 5558 Служби, системи і політика асоціацій і організацій, інші уточнені.

e 5559 Служби, системи і політика асоціацій і організацій, не уточнені.

e 560 Служби, системи і політика засобів масової інформації

Служби, системи і політика масового забезпечення послугами радіо, телебачення, газет та інтернету.

e 5600 Служби засобів масової інформації

Служби і програми, призначені для забезпечення масової інформації, наприклад, радіо, телебачення, служби субтитрів, агентства друку, газети, служби, що забезпечують інформацією на мові Брайля та комп'ютерна масова інформація (всесвітня мережа, інтернет), включаючи тих, хто забезпечує ці послуги.

Виключено: служби комунікації (e5350)

e 5601 Системи засобів масової інформації

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, які регулюють забезпечення новинами та інформацією широке коло осіб, наприклад стандарти, що регулюють зміст, розподіл, поширення, доступ і методи масової інформації через радіо, телебачення, агентства друку, газети та комп'ютерну мережу (всесвітня мережа, інтернет).

Включено: вимоги забезпечення субтитрів на телебаченні, вихід газет та інших публікацій на мові Брайля, радіопрограм у вигляді телетексту

Виключено: системи комунікації (e5351)

e 5602 Політика засобів масової інформації

Законодавство, інструкції та стандарти, які регулюють забезпечення новинами та інформацією широке коло осіб, наприклад правила, які регулюють зміст, розподіл, поширення, доступ і методи масової інформації через радіо, телебачення, агентства друку, газети та комп'ютерну мережу (всесвітня мережа, інтернет).

Виключено: політика комунікації (e5352)

e 5608 Служби, системи і політика масової інформації, інші уточнені.

e 5609 Служби, адміністративні системи і політика масової інформації, не уточнені.

e 565 Економічні служби, системи і політика

Служби, системи і політика, пов'язані з усією системою виробництва, розподілу, споживання і використання товарів і послуг.

Виключено: служби, системи і політика соціального захисту (e570)

e 5650 Економічні служби

Служби і програми, призначені для загального виробництва, розподілу, споживання і використання товарів і послуг, тобто приватний комерційний сектор (наприклад, фірми, корпорації, приватні комерційні підприємства); громадський сектор (наприклад, громадські, комерційні організації і підприємства, (наприклад, кооперативи і корпорації); фінансові організації (наприклад, банки і страхові компанії), включаючи тих, хто забезпечує ці послуги.

Виключено: комунально-господарські служби (e5300); служби праці і зайнятості (e5900)

e 5651 Економічні системи

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, які регулюють виробництво, розподіл, споживання і використання товарів і послуг, наприклад, системи для реалізації та контролю економічної політики.

Виключено: системи комунального господарства (e5301); системи праці та зайнятості (e5901)

e 5652 Економічна політика

Законодавство, інструкції та стандарти, які регулюють виробництво, розподіл, споживання та використання товарів і послуг, наприклад, економічна доктрина, прийнята і реалізована урядом.

Виключено: політика комунального господарства (e5302); політика праці і зайнятості (e5902)

e 5658 Економічні служби, системи і політика, інші уточнені.

e 5659 Економічні служби, системи і політика, не уточнені.

e 570 Служби, системи і політика соціального забезпечення

Служби, системи і політика, призначені для забезпечення матеріальної підтримки людям, які потребують соціальної допомоги через вік, бідність, відсутність роботи, стан здоров'я або обмеження життєдіяльності; ця підтримка фінансується із загального податку або фондів.

Виключено: економічні служби, системи і політика (e565)

e 5700 Служби соціального забезпечення

Служби і програми, призначені для забезпечення грошовою допомогою людей, хто внаслідок віку, бідності, безробіття, стану здоров'я або обмежень життєдіяльності потребує допомоги суспільства, які фінансуються із загального податку або фондів, наприклад, служби, що визначають потребу, забезпечення або розподіл платежів в наступних програмах: програми соціальної допомоги, (наприклад, пов'язаних зі страхуванням і системою компенсацій малозабезпечених), програми соціального страхування (наприклад, страхування від нещасних випадків і безробіття), пенсійного забезпечення, в тому числі в зв'язку з наявністю обмежень життєдіяльності (наприклад, доплата до доходу), включаючи тих, хто забезпечує ці послуги.

Виключено: служби охорони здоров'я (e5800)

e 5701 Системи соціального забезпечення

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, які регулюють програми і порядок, що забезпечує грошову підтримку людям, яким через вік, бідність, безробіття, стан здоров'я або обмеження життєдіяльності потрібна допомога суспільства, наприклад системи, що реалізують застосування правилі регулювання соціальної допомоги, підтримки, платежів соціального страхування по безробіттю, обмеженням життєдіяльності та пов'язаних з цим пенсій і пільг.

e 5702 Політика соціального забезпечення

Законодавство, інструкції та стандарти, які регулюють програми і порядок, що забезпечують грошову підтримку людям, яким через вік, бідність, безробіття, стан здоров'я або обмеження життєдіяльності потрібна допомога суспільства, наприклад, законодавство і регулювання соціальної допомоги, підтримки, платежів соціального страхування по безробіттю, обмеженням життєдіяльності та пов'язаних з цим пенсій і пільг.

e 5708 Служби, системи і політика соціального забезпечення, інші уточнені.

e 5709 Служби, системи і політика соціального забезпечення, не уточнені.

e 575 Служби, системи і політика загальної соціальної підтримки

Служби, системи і політика, спрямовані на забезпечення підтримки тим, хто потребує допомоги в таких сферах, як здійснення покупок, ведення домашнього господарства, користування транспортними засобами, догляд за дітьми, тимчасовий догляд, турбота про себе та інших для того, щоб повноцінно функціонувати в суспільстві.

Виключено: служби, системи і політика соціального захисту (e570); персонал, який здійснює догляд і допомогу (e340); служби, системи і політика охорони здоров'я (e580)

e 5750 Служби загальної соціальної підтримки

Служби і програми, спрямовані на забезпечення підтримки людям, які через вік, бідність, безробіття, стан здоров'я або обмеження життєдіяльності потребують допомоги в таких сферах, як здійснення покупок, ведення домашнього господарства, користування транспортними засобами, турбота про себе та інших для повноцінного функціонування в суспільстві.

e 57500 Неофіційний догляд за дитиною чи дорослою сім'єю та друзями.

e 57501 Сімейний денний догляд, що надається у домі постачальника послуг.

e 57502 Служба підтримки дітей та дорослих – прибуткова та некомерційна допомога.

e 57508 Загальні служби соціальної підтримки, інші уточнені.

e 57509 Загальні служби соціальної підтримки, не уточнені.

e 5751 Системи загальної соціальної підтримки

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, які регулюють програми і порядок, що забезпечують соціальну підтримку людям, які через вік, бідність, безробіття, стан здоров'я або обмеження життєдіяльності потребують допомоги, включаючи системи для здійснення правил і положень, що регулюють право на послуги соціальної підтримки та надання цих послуг.

e 5752 Політика загальної соціальної підтримки

Законодавство, інструкції та стандарти, що регулюють програму і порядок забезпечення соціальної допомоги людям, які через вік, бідність, безробіття, стан здоров'я або обмеження життєдіяльності потребують такої допомоги, включаючи законодавство і регулювання правил надання соціальної підтримки.

e 5758 Служби, системи і політика загальної соціальної підтримки, інші уточнені.

e 5759 Служби, системи і політика загальної соціальної підтримки, не уточнені.

e 580 Служби, системи і політика охорони здоров'я

Служби, системи і політика, спрямовані на запобігання хвороб, їх лікування, забезпечення медичною реабілітацією і пропаганду здорового способу життя.

Виключено: служби, системи і політика загальної соціальної підтримки (e575)

e 5800 Служби охорони здоров'я

Служби і програми на місцевому, громадському, регіональному, державному або національному рівнях, призначені для забезпечення фізичного, психологічного і соціального благополуччя індивіда, наприклад, служби охорони здоров'я та профілактики хвороб, первинної медичної та невідкладної допомоги, служби реабілітації та надання допомоги протягом тривалого часу; служби, які фінансуються із громадських чи приватних джерел, що працюють на короткостроковій, довгостроковій, періодичній або одноразовій основі в різноманітних умовах, наприклад, громадські, домашні, шкільні та виробничі медичні установи, загальні та спеціалізовані лікарні, клініки за місцем проживання і державні, включаючи тих, хто забезпечує ці послуги.

e 5801 Системи охорони здоров'я

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, які регулюють забезпечення фізичного, психологічного і соціального благополуччя індивіда в різноманітних умовах, включаючи громадські, приватні, шкільні, виробничі установи, загальних і спеціалізованих лікарні, клініки, поліклініки, що реалізують інструкції та стандарти, які визначають право на послуги, забезпечення допоміжними пристроями, допоміжною технологією або іншим адаптованим обладнанням; законодавчі акти охорони здоров'я, що визначають доступність, універсальність, портативність, фінансування суспільством і широту охоплення послуг.

e 5802 Політика охорони здоров'я

Законодавство, інструкції та стандарти, які регулюють забезпечення фізичного, психологічного і соціального благополуччя індивіда в різноманітних умовах, в громадських, домашніх, шкільних і виробничих установах, загальних і спеціалізованих лікарнях, клініках, поліклініках, наприклад, політика і стандарти, які визначають право на послуги, забезпечення допоміжними пристроями, допоміжною технологією або іншим адаптованим обладнанням, і законодавчих актів охорони здоров'я, які визначають такі його риси, як доступність, універсальність, портативність, фінансування суспільством і широту охоплення.

e 5808 Служби, системи і політика охорони здоров'я, інші уточнені.

e 5809 Служби, системи і політика охорони здоров'я, не уточнені.

e 585 Служби, системи і політика освіти і навчання

Служби, системи і політика для набуття і вдосконалення знань, досвіду і професійно-технічних або художніх навичок. Дивись Міжнародну стандартну класифікацію освіти ЮНЕСКО (ISCED).

e 5850 Служби освіти і навчання

Служби і програми, що забезпечують загальну освіту та отримання, розвиток і вдосконалення знань, досвіду і професійно технічних або художніх навичок, наприклад, служби, що забезпечують різні рівні освіти (наприклад, дошкільна, початкова, середня шкільна, університетська освіта, професійні програми, програми тренінгу та отримання навичок, стажування та продовження освіти), включаючи тих, хто забезпечує ці послуги.

e 5851 Системи освіти і навчання

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, які регулюють доступність освітніх програм, наприклад, системи реалізації політики і стандартів, що визначають прийнятність державної або приватної освіти і спеціальних програм; місцеві, регіональні або національні управління освітою, або інші керівні органи, що керують питаннями освіти, такими, як шкільна програма, кількість учнів у класі, кількість шкіл в регіоні, оплата і субсидія, спеціальні програми харчування і додаткові заняття.

e 5852 Політика освіти і навчання

Законодавство, інструкції та стандарти, які регулюють доступність освітньої програми, наприклад, політика і стандарти, які визначають прийнятність державної або приватної освіти і спеціальних програм, встановлюють структуру місцевих, регіональних або національних управлінь освітою, або інших керівних органів, що регулюють питання освіти, такі, як шкільна програма, кількість учнів у класі, кількість шкіл в регіоні, оплата і субсидія, спеціальні програми харчування і додаткові заняття.

e 5853 Служби спеціальної освіти та навчання

Служби і програми, пов'язані зі спеціальною освітою та набуттям, підтримкою та вдосконаленням знань, досвіду та професійно-технічних або художніх навичок, наприклад, передбачені для різних рівнів освіти (наприклад, дошкільна освіта, початкова школа, середня школа, вищі навчальні заклади, професійні програми, навчання та навички, стажування та безперервна освіта), в тому числі ті, хто надає ці послуги.

e 5854 Системи спеціальної освіти та навчання

Механізми адміністративного контролю та моніторингу, що регулюють надання спеціальних освітніх програм, таких як системи для впровадження політики та стандартів, які визначають право на державну чи приватну освіту та програми з особливими потребами; місцеві, регіональні або національні колеги освіти або інші авторитетні органи, які керують особливостями систем освіти, включаючи навчальні програми, розмір класів, кількість шкіл у регіоні, збори та субсидії, спеціальні програми харчування та додаткові заняття.

e 5855 Політика спеціальної освіти та навчання

Законодавство, інструкції та стандарти, що регулюють надання спеціальних освітніх програм, таких як політика та стандарти, що визначають право на державну чи приватну освіту та програми на основі спеціальних потреб, та диктують структуру місцевих, регіональних або національних управлінь освіти або інших авторитетних

органів, які керують особливостями системи освіти, включаючи навчальні програми, розмір класів, кількість шкіл у регіоні, збори та субсидії, спеціальні програми харчування та додаткові заняття.

e 5858 Служби, системи і політика освіти і навчання, інші уточнені.

e 5859 Служби, системи і політика освіти і навчання, не уточнені.

e 590 Служби, системи і політика праці та зайнятості

Служби, системи і політика, призначені для пошуку підходящої роботи для безробітних і осіб, які бажають змінити роботу, або тих, хто шукає просування по службі.

Виключено: економічні служби, системи і політика (e565), служби, системи та політика загальної та спеціальної освіти (e585)

e 5900 Служби праці та зайнятості

Служби і програми, законодавчо забезпечені на місцевому, регіональному та національному рівнях або приватні організації, призначені для пошуку підходящої роботи безробітним особам, що шукають іншу роботу, здійснюють підтримку працюючим, наприклад, служби зайнятості та перепідготовки, напрямки, переведення на іншу роботу, працевлаштування, перепідготовка, професійна підготовка і звільнення; професійно-технічного нагляду, забезпечення здоров'я і безпеки працюючих та служби, а також робочого середовища персоналу, що стежать за умовами роботи (ергономічними умовами, забезпеченням кадрами і управлінським персоналом, послугами у сфері трудових відносин, послугами професійних асоціацій), включаючи тих, хто забезпечує ці послуги.

e 5901 Системи праці та зайнятості

Адміністративний контроль і механізми моніторингу, які регулюють розподіл робочих місць і видів роботи за винагороду, наприклад, системи, що реалізують стандарти і норми для створення робочих місць, безпеки на робочому місці, прийняття на роботу і привабливість робочих місць, трудові стандарти і закони, в тому числі пов'язані із профспілками.

e 5902 Політика праці та зайнятості

Законодавство, інструкції та стандарти, які регулюють розподіл робочих місць та інші форми роботи за винагороду в економіці, наприклад, стандарти і норми для створення робочих місць, безпеки на робочому місці, прийняття на роботу і привабливість робочих місць, трудові стандарти і закони, в тому числі пов'язані із профспілками.

e 5908 Служби, системи і політика праці та зайнятості, інші уточнені.

e 5909 Служби, системи і політика праці та зайнятості, не уточнені.

e 595 Політичні структури, системи і політика

Структури, системи і політика, пов'язані з голосуванням, участю у виборах і управлінням в країні, регіоні, співтоваристві, в міжнародних організаціях.

е 5950 Політичні структури

Служби та структури, що включають діяльність місцевих, регіональних та національних урядів, міжнародних організацій і особи, обрані або призначені в ці структури, наприклад, Організація Об'єднаних Націй, Європейський Союз, уряд, регіональні влади, органи місцевого самоврядування, традиційні лідери.

е 5951 Політичні системи

Структури і пов'язані з цим механізми, які здійснюють політичну і економічну владу в суспільстві, такі, як виконавча і законодавча гілки влади, конституційні або правоохоронні органи, які наділяються повноваженнями, наприклад, політичні організації, установи, структури виконавчої та законодавчої гілок влади, армія.

е 5952 Політична організація

Закони та політика, сформульовані і здійснювані через політичні системи, що регулюють політичне життя, наприклад, політика управління виборчими кампаніями, реєстрацією політичних партій і голосуванням, членством в міжнародних політичних організаціях за допомогою угод, політичного законодавства та інструкцій.

е 5958 Політичні структури, системи і політика, інші уточнені.

е 5959 Політичні структури, системи і політика, не уточнені.

е 598 Служби, системи і політика, інші уточнені.

е 599 Служби, системи і політика, не уточнені.

МКФ

Додатки

Додаток 1

Таксономічні та термінологічні питання

Класифікація МКФ організована в ієрархічній схемі з урахуванням наступних стандартних таксономічних принципів:

- Компоненти Функцій та Структур організму, Активності та Учасі, Факторів навколишнього середовища класифікуються незалежно. Отже, термін, що входить до складу одного компоненту не повторюється під іншим.

- У межах кожного компонента категорії розташовані в схемі стовбурових гілок, тобто категорія нижчого рівня ділиться атрибутами категорії високого рівня, в якій вона є частиною.
- Категорії є взаємовиключними, тобто жодна з двох категорій на одному рівні не використовується, як одні і ті ж атрибути. Проте це не слід плутати із використанням більш ніж однієї категорії, яка класифікує функціонування певної особи. Така практика допускається, дійсно заохочується, де це необхідно.

1. Терміни для категорій в МКФ

Терміни позначають певні поняття в мовних виразах, наприклад, слова або фрази. Більшість термінів, з якими виникає плутанина, використовуються у загальних значеннях в повсякденній мові та письмовій формі. Наприклад, порушення, обмеження життєдіяльності та інвалідність часто використовуються взаємозамінно в повсякденних контекстах, хоча в 1980 році версія МКУПЖІ цим термінам передбачила дефініції, які давали їм точно визначений сенс. Протягом оглядового процесу, термін «інвалідність» був відхилений, а «обмеження життєдіяльності» був використаний як «парасольковий» термін для всіх трьох точок зору – організм, індивід і суспільство. Однак, необхідно внести ясність і точність, щоб визначити різні поняття, що за відповідних умов можуть бути обраними для однозначного вираження кожного з основних понять. Це особливо важливо, оскільки МКФ, як письмова класифікація, буде перекладена багатьма мовами. Окрім загального розуміння понять, також важливо, щоб була досягнута домовленість щодо терміну, який найкращим чином відображає зміст у кожній мові. Так, може бути багато альтернатив, і рішення повинні прийматися на основі точності, прийнятності та загальної корисності. Є сподівання, що корисність МКФ буде співвідноситися з її чіткістю.

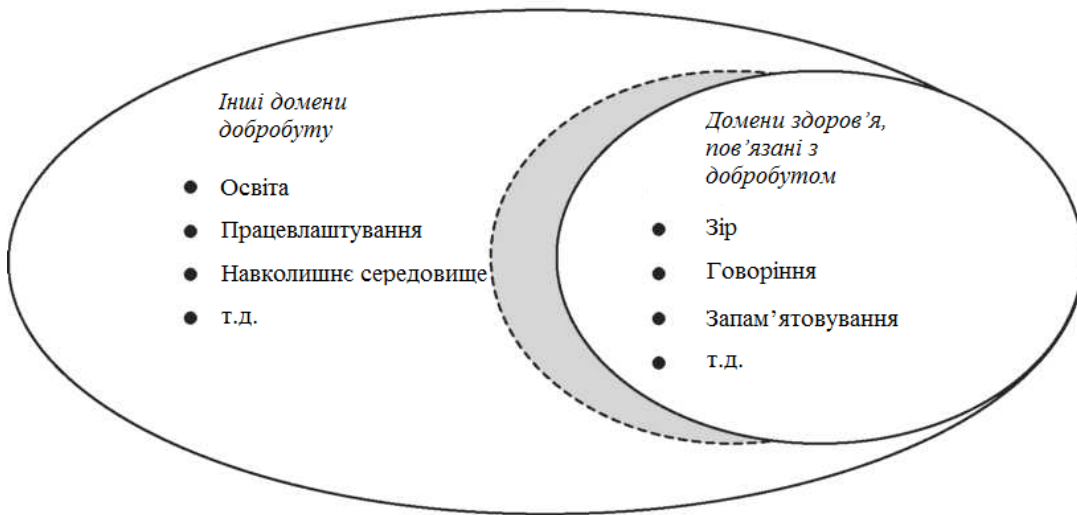
Згідно з цією метою, слід пам'ятати про деякі терміни, що використовуються в МКФ:

Добробут – це загальний термін, що охоплює сукупність універсуму доменів життя людини, включаючи фізичні, розумові та соціальні аспекти, які формують те, що можна назвати «хорошим життям». Домени охорони здоров'я – це підмножина доменів, які складають сукупну сутність людського життя.

Ці взаємозв'язки представлені на [Рис.1](#).

Стан здоров'я та домени здоров'я: Стан здоров'я – це рівень функціонування в межах даних доменів здоров'я МКФ. Домени здоров'я позначають сфери життя, які інтерпретуються як поняття «здоров'я», а також ті, які відповідно до цілей системи охорони здоров'я можуть бути визначені як основна відповідальність системи охорони здоров'я. МКФ не диктує фіксовану межу між здоров'ям та доменами, що пов'язані з охороною здоров'я. Залежно від різниці, може існувати сіра зона концептуалізації здоров'я та пов'язаних зі здоров'ям елементів, які потім можуть бути відображені на МКФ-доменах.

Рис. 1 Універсум добробуту

Стан здоров'я, та домени, пов'язані зі здоров'ям: Домени, пов'язані з охороною здоров'я, – це ті області функціонування, які, хоча і мають вагоме відношення до стану здоров'я, є швидше за все, не головною відповідальністю системи охорони здоров'я, а скоріше інших систем, які сприяють загальному добробуту. В МКФ розглядаються тільки ті сфери добробуту, що стосуються здоров'я.

Стан здоров'я є «парасольковим» терміном для захворювання (гострого або хронічного), розладів, пошкоджень або травми. Стан здоров'я може також включати інші обставини, такі як вагітність, старіння, стрес, вроджена аномалія або генетична схильність. Стани здоров'я кодуються за допомогою МКХ-10.

Функціонування є «парасольковим» терміном для функцій організму, структур організму, активності та участі. Воно співвідноситься із позитивними аспектами взаємодії особистості (зі станом здоров'я) та контекстуальними факторами (фактори навколишнього середовища та особистісні фактори).

Обмеження життєдіяльності є «парасольковим» терміном для порушень, обмежень життєдіяльності та участі. Воно позначає негативні сторони взаємодії особистості (із станом здоров'я) та контекстуальними факторами (фактори навколишнього середовища та особистісні фактори).

Функції організму є фізіологічними функціями систем організму, включаючи психологічні функції. «Організм» стосується людського організму в цілому, і таким чином включає в себе мозок. Отже, розумові (або психологічні) функції підпорядковані функціям організму. Стандартом для цих функцій вважається статистична норма для людей.

Структури організму є структурними або анатомічними частинами тіла, такими як органи, кінцівки та їх компоненти, що класифікуються відповідно до систем тіла. Стандартом для цих структур є статистична норма для людей.

Порушення – це втрата або аномалія в структурі організму або фізіологічній функції (у тому числі Розумові функції). Аномалія тут використовується суворо для позначення значного відхилення від встановлених статистичних норм (тобто як відхилення від середнього загального в межах вимірюваного стандартними нормами), термін слід використовувати лише в цьому сенсі.

Активність – це виконання завдання або дії особою. Вона презентує перспективу індивідуального функціонування.

Обмеження життєдіяльності²⁴ – це труднощі, які може мати особа при здійсненні діяльності. Обмеження діяльності може варіюватися від незначного до серйозного відхилення в термінах якості чи кількості при здійсненні діяльності певним способом або в тій мірі, яка очікується від людей, які не мають відповідного стану здоров'я.

Участь – залучення людини в життєву ситуацію. Вона представляє суспільну перспективу функціонування.

Обмеження участі²⁵ є проблемами, з якими людина може зіткнутися у життєвій ситуації. Наявність обмеження участі визначається шляхом порівняння участі особи в тому, що очікується від особи без обмежень у цій культурі або суспільстві.

Контекстуальними факторами є фактори, які разом складають повний контекст життя особистості, і, зокрема, фон, на підставі якого стан здоров'я класифікується у МКФ. Існує дві складові контекстуальних факторів: Фактори навколишнього середовища та Особистісні фактори.

Фактори навколишнього середовища становлять компонент МКФ та стосуються всіх аспектів зовнішнього світу, які формують контекст життя особи і як такі впливають на функціонування цієї особи. Фактори навколишнього середовища включають в себе фізичний світ та його особливості, людський фізичний світ, інших людей в різних відносинах і ролях, ставлення та цінності, соціальні системи та послуги, а також політику, правила та закони.

Особистісні фактори – це контекстуальні фактори, пов'язані з індивідом, такі як вік, стать, соціальний статус, життєвий досвід і т. д., які наразі не класифікуються в МКФ, але користувачі можуть включати їх у свої додатки класифікації.

Полегшуючі фактори є факторами в оточенні людини, які через їх відсутність або присутність поліпшують функціонування та знижують обмеження життєдіяльності. До них відносяться такі аспекти, як доступне фізичне середовище, наявність відповідних допоміжних технологій та позитивне ставлення людей до обмеження життєдіяльності, а також служби, системи та політика, спрямовані на збільшення залучення всіх людей, які мають певний стан здоров'я в усі сфери життя. Відсутність фактора також може сприяти, наприклад, відсутності стигми чи негативного ставлення. Полегшуючі фактори можуть

²⁴ «Обмеження життєдіяльності» замінює термін «інвалідність», який використовується у версії МКУПЖІ 1980 року.

²⁵ «Обмеження участі» замінює термін «інвалідність», який використовується у версії МКУПЖІ 1980 року.

запобігти порушенню чи обмеженню активності, стаючи обмеженням участі, оскільки фактична ефективність дії посилюється, незважаючи на проблему людини з потенціалом.

Бар'єри – фактори в оточенні людини, які через їх відсутність або присутність обмежують функціонування та створюють обмеження життєдіяльності. До них відносяться такі аспекти, як фізичне середовище, яке недоступне, відсутність відповідної допоміжної технології та негативне ставлення людей до обмеження життєдіяльності, а також служби, системи та політика, які або не існують, або які перешкоджають залученню всіх людей із певним станом здоров'я у всі сфери життя.

Здатність – це конструкція, яка вказує, як кваліфікатор, найвищий можливий рівень функціонування, який людина може досягти в домені в списку «Активність та участь» у певний момент часу. Здатність вимірюється в рівномірному або стандартному середовищі, і, таким чином, відображає налаштовану здатність особистості в навколишньому середовищі. Компонент «Фактори навколишнього середовища» може бути використаний для опису особливостей цього уніфікованого або стандартного середовища.

Виконання – це конструкція, яка описує, як кваліфікатор, чим особи займаються у їхньому нинішньому середовищі, і таким чином вносить аспект участі людини в життєвих ситуаціях. Поточне середовище також описується за допомогою компонента «Фактори навколишнього середовища».

2. МКФ як класифікація

Щоб зрозуміти загальну класифікацію МКФ, важливо зрозуміти її структуру. Це відображено в визначеннях наступних термінів і показано на [Рис. 2](#).

Класифікація – це загальна структура та універсум МКФ. В ієрархії це найвищий термін.

Частини класифікації є кожною з двох основних підрозділів класифікації.

- Частина 1 охоплює Функціонування та обмеження життєдіяльності
- Частина 2 охоплює Контекстуальні фактори.

Компоненти є кожним з двох основних підрозділів частин.

Компоненти частини 1:

- Функції та структури організму
- Активність та участь.

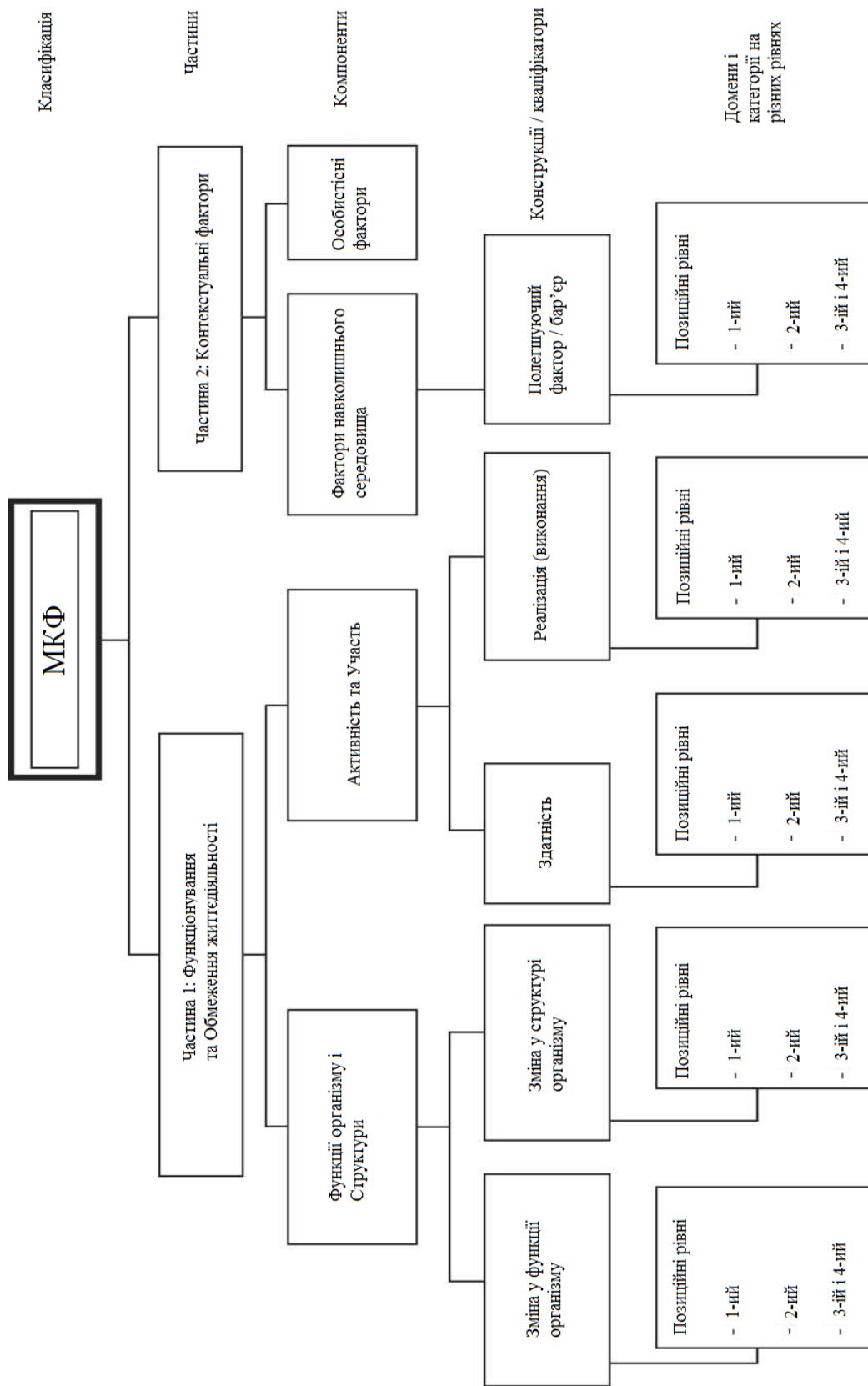
Компоненти Частини 2:

- Фактори навколишнього середовища
- Особистісні фактори (не класифіковані в МКФ).

Конструкції визначаються за допомогою кваліфікаторів із відповідними кодами.

Існує чотири конструкції для Частини 1, і одна – для Частини 2.

Рис.2 Структура МКФ (наведена нижче)

Для Частини 1, конструкціями є:

- зміни у функції організму
- зміни у структурі організму
- здатність
- виконання.

Для Частини 2 конструкцією є:

- полегшуючі фактори чи бар'єри у факторах навколишнього середовища.

Домени – це практичний, значущий набір відповідних фізіологічних функцій, анатомічних структур, дій, завдань або сфер життя. Домени складають різні розділи та блоки в межах кожного компонента.

Категорії – це класи та підкласи в межах домену компонента, тобто одиниці класифікації.

Рівні складають ієрархічний порядок надання показів щодо деталей категорій (наприклад, деталізація доменів і категорій). Перший рівень містить усі елементи другого рівня та інше.

3. Дефініції для категорій МКФ

Дефініція (визначення) – це твердження, що визначають основні атрибути (тобто якості, властивості або відносини) поняття, позначеного категорією. Дефініція визначає, яка річ або явище позначає цей термін, і в оперативному плані зазначає, як вона відрізняється від інших супутніх речей або явищ.

Під час побудови визначень категорій МКФ саме такий ідеал характеристики оперативних визначень мали на увазі, враховуючи включення та виключення.

- Визначення мають бути значущими та логічно узгодженими.
- Вони повинні однозначно ідентифікувати концепцію, передбачену категорією.
- Вони повинні пред'являти основні атрибути поняття – як навмисні (те, що поняття означає внутрішньо), так і екстенціональні (яких об'єктів або явищ воно стосується).
- Вони повинні бути точні, однозначні та охоплювати повний зміст терміну.
- Вони повинні бути виражені в операційних умовах (наприклад, з точки зору тяжкості, тривалості, відносного значення і можливих асоціацій).
- Їм слід уникати циркулярності, тобто сам термін, або будь-який синонім для нього, не повинен з'являтися у визначенні, а також не слід включати термін, визначений іншим, використовуючи перший термін у своєму визначенні.
- У відповідних випадках вони повинні посилатися на можливі етіологічні чи інтерактивні фактори.
- Вони повинні відповідати атрибутам вищих рейтингових термінів (наприклад, третій термін повинен включити загальні характеристики категорії другого рівня, до якої він належить).
- Вони повинні відповідати атрибутам підрядних термінів (наприклад, атрибути терміну другого рівня не можуть суперечити тим, що належать до нього).
- Вони не повинні бути образними або метафоричними, але оперативними.

- Вони повинні формулювати емпіричні висловлювання, які можна спостерігати, перевіряти або припустити непрямыми засобами.
- Вони повинні бути виражені в нейтральному відношенні, наскільки це можливо, без надмірної негативної конотації.
- Вони повинні бути короткими та, якщо це можливо, слід уникати технічних умов (за винятком деяких умов Функцій та Структур організму).
- У них повинні бути включення, які містять синоніми та приклади, в яких враховуються культурні варіації та відмінності протягом життя.
- Вони повинні мати виключення, щоб сповістити користувачів про можливу плутанину з пов'язаними термінами.

4. Додаткова примітка щодо термінології

В основі термінології будь-якої класифікації лежить фундаментальна відмінність між класифікованими явищами та структурою самої класифікації. Загалом, важливо відрізнити світ від умов, які ми використовуємо для опису світу. Наприклад, терміни «вимірювання» або «домен» можуть бути точно визначені для позначення світу, а також «компонент» та «категорія», які визначаються лише для класифікації.

У той же час між цими термінами є відповідність (тобто відповідна функція), а також можливо, що широке коло користувачів можуть використовувати ці терміни взаємозамінно. Для більш вузькоспеціалізованих вимог, наприклад, для побудови бази даних та моделювання досліджень, важливо, щоб користувачі окремо та чітко окресленою термінологією визначали елементи концептуальної моделі та структури класифікації. Проте вважається, що точність та ясність, яку забезпечує такий підхід, не є вартістю ціни, сплаченої за рівнем абстракції, що може підірвати корисність МКФ, а головне – обмежити коло потенційних користувачів цієї класифікації.

Додаток 2

Правила кодування МКФ

МКФ призначена для кодування різних станів здоров'я та станів, пов'язаних зі здоров'ям²⁶. Перш ніж вивчати правила та правила кодування, радимо чітко ознайомитись із вступом в МКФ. Крім того, наполегливо рекомендується, щоб користувачі отримували навчання щодо використання класифікації через ВООЗ та її мережу центрів співпраці.

Нижче наведені ознаки класифікації, які мають відношення до її використання.

1. Організація та структура

Частини Класифікації

МКФ складається з двох частин.

Частина 1 складається з наступних компонентів:

- Функції та Структури організму
- Активність та Участь.

Частина 2 складається з наступних компонентів:

- Фактори навколишнього середовища
- Особистісні фактори (наразі не класифіковані в МКФ).

Ці компоненти позначаються префіксами в кожному коді:

- ***b*** для Функцій організму
- ***s*** для Структур організму
- ***d*** для Активності та Учасі
- ***e*** для Факторів навколишнього середовища.

Префікс ***d*** позначає домени в межах компоненту «Активність та Участь». На власний розсуд, префікс ***d*** може бути замінений на ***a*** або ***y***, щоб означати активність та участь відповідно.

²⁶ Сама хвороба не повинна кодуватися. Це можна зробити, використовуючи Міжнародну статистичну класифікацію хвороб та проблем, пов'язаних зі здоров'ям, Десятий перегляд (МКХ-10), який є класифікацією, призначеною для забезпечення систематичного обліку, аналізу, інтерпретації та порівняння даних про смертність та захворюваність на діагностиці захворювань та інші проблем зі здоров'ям. Користувачам МКФ рекомендується використовувати цю класифікацію разом з МКХ-10 (див. стор. 4 вступу щодо перехреснення між класифікаціями)

За літерами *b*, *s*, *d* та *e* слідує цифровий код, який починається з номера розділу (одна цифра), а потім другий рівень (дві цифри), а третій та четвертий рівні²⁷ (по одній цифрі кожен). Наприклад, у класифікації функцій організму є такі коди:

b2	Сенсорні функції та біль	(елемент першого рівня)
b210	Функції зору	(елемент другого рівня)
b 2102	Якість зору	(елемент третього рівня)
b 21022	Контрастна чутливість	(елемент четвертого рівня)

Залежно від потреб користувача, на кожному рівні можна використовувати будь-яку кількість застосовуваних кодів. Для опису ситуації індивідуума може застосовуватися більше одного коду на кожному рівні. Вони можуть бути незалежними або взаємопов'язаними.

У МКФ стан здоров'я людини може бути позначений масивом кодів по всіх доменах компонентів класифікації. Максимальна кількість кодів, доступних для кожної програми, становить 34 на рівні розділу (8 функцій організму, 8 структур організму, 9 кодів виконання та 9 кодів здатності), а 362 – на другому рівні. На третьому та четвертому рівнях існує до 1424 кодів, які разом складають повну версію класифікації. У реальних додатках МКФ набір кодів від 3 до 18 може бути відповідним для опису випадку з дворівневою (тризначною) точністю. Загалом, більш детальна версія на чотирьох рівнях призначена для спеціалізованих послуг (наприклад, результатів реабілітації, геріатрії або розумового здоров'я), тоді як дворівнева класифікація може використовуватися для опитування та оцінки результатів здоров'я.

Домени слід кодувати як застосовні до певного моменту (наприклад, як опис моментального знімка зустрічі), що є положенням за замовчуванням. Використання з часом, однак, також можливо для опису траєкторії з часом або процесу. Тоді користувачі повинні визначити стиль кодування та часові рамки, які вони використовують.

Розділи

Кожен компонент класифікації організований у заголовки розділів і доменів, під якими знаходяться загальні категорії або окремі елементи. Наприклад, у класифікації Функцій Організму, Розділ 1 стосується всіх розумових функцій.

Блоки

Розділи часто підрозділяються на «блоки» категорій. Наприклад, у Розділі 3 класифікації Активності та Учасності (Комунікація) існує три блоки: Передача повідомлень – отримання повідомлень (d310-d329), Спілкування – продукування повідомлень (d330-d349), і Розмова та спілкування з використанням засобів зв'язку і технік спілкування (d350-d369). Блоки надаються як зручність для користувача і, суворо кажучи, не є частиною структури класифікації та зазвичай не будуть використовуватися для кодування.

Категорії

У межах кожного розділу існують окремі категорії дво-, три- та чотирирівневі, кожна з яких містить коротке визначення та включення і виключення, щоб підібрати відповідний код.

²⁷ Тільки класифікації Функцій організму та Структур організму містять елементи четвертого рівня.

Дефініції (визначення)

МКФ дає оперативні визначення категорій здоров'я та категорій, що є взаємопов'язаними зі здоров'ям, на відміну від визначення на рівні «просторіччя» або дефініцій непрофесіоналів. Ці дефініції визначають основні атрибути кожного домену (наприклад, якості, властивості та відносини) та містять інформацію про те, що включено та виключено в кожній категорії. Дефініції також містять найчастіше використовувані точки прив'язки для оцінки, для застосування в оглядах та опитуванні, або, альтернативно, для результатів інструментів оцінки, що кодуються у термінах МКФ. Наприклад, функції гостроти зору визначаються з точки зору монокулярної та біокулярної гостроти на близькій та дальній відстанях, так що важкість гостроти зору може бути закодована як «відсутність», «легка», «середня», «важка» або «повна» складності.

Умови включення

Умови включення перелічені після визначення багатьох категорій. Вони надаються в якості керівництва до змісту категорії, і вони не мають на увазі вичерпності. У випадку елементів другого рівня включення охоплює всі вбудовані елементи третього рівня.

Умови виключення

Умови виключення передбачаються там, де, через схожість з іншим терміном, застосування може виявитися складним. Наприклад, можна вважати, що категорія «Особиста гігієна» включає категорію «Догляд за частинами тіла». Щоб їх відрізнити, «Особиста гігієна» виключена з категорії d520 «Догляд за частинами тіла» і закодована на d530.

Інші уточнені

Наприкінці кожного вбудованого набору елементів третього чи четвертого рівня і в кінці кожного розділу – «інші уточнені» категорії (унікально ідентифіковані за кінцевим кодом №8). Вони дозволяють кодувати аспекти функціонування, які не входять до жодної з інших конкретних категорій. Коли використовується «інше уточнене», користувач повинен вказати новий елемент у додатковому списку.

Не уточнені

Останні категорії в межах кожного вбудованого набору елементів третього або четвертого рівня та наприкінці кожного розділу є категоріями «невизначеними», що дозволяють кодувати функції, які входять до групи, але для яких недоступна інформація присвоєння більш конкретної категорії. Цей код має те ж значення, що й термін другого або третього рівня безпосередньо вище, без будь-якої додаткової інформації (для блоків, «інші уточнені» та «не уточнені» категорії об'єднуються в єдиний елемент, але завжди ідентифікуються за кінцевим кодом № 9).

Кваліфікатори

Коди МКФ вимагають використання одного або декількох кваліфікаторів, які позначають, наприклад, величину рівня здоров'я чи ступеня важкості проблеми. Кваліфікатори кодуються як один, два або більше чисел після крапки. Використання будь-якого коду повинно супроводжуватися принаймні одним кваліфікатором. Без кваліфікаційних кодів немає внутрішнього значення (за замовчуванням, ВООЗ інтерпретує неповні коди, що означає відсутність проблеми – xxx.00).

Перший кваліфікатор для Функцій та Структур організму, кваліфікатори виконання та здатності для Активності та Участі, а перший кваліфікатор для Факторів навколишнього середовища описує масштаби проблем у відповідному компоненті.

Всі компоненти визначаються кількісно з використанням однієї загальної шкали. Проблема може означати порушення, обмеження або бар'єри залежно від конструкції. Відповідні кваліфікаційні слова, як показано у дужках нижче, повинні бути вибрані відповідно до конкретного домену класифікації (де xxx позначає номер домену другого рівня):

xxx.0	Відсутня проблема	(немає, відсутня, незначна)	0-4%
xxx.1	Легка проблема	(легка, незначна,...)	5-24%
xxx.2	Помірна проблема	(середня, значна,...)	25-49%
xxx.3	Важка проблема	(значна, інтенсивна,...)	50-95%
xxx.4	Повна проблема	(тяжка, абсолютна, тотальна)	96-100%
xxx.8	не визначено		
xxx.8	не застосовується		

Широкі діапазони відсотків надаються для тих випадків, коли доступні калібровані інструменти оцінки або інші стандарти для кількісного визначення порушення, обмеження здатності, проблеми виконання або бар'єру навколишнього середовища / полегшуючого фактору. Наприклад, коли кодується «немає проблеми» або «абсолютна проблема», це може мати похибку до 5%. «Помірна проблема» визначається до половини шкали загальної складності. Відсотки повинні бути відкалібровані в різних доменах з урахуванням стандартів населення, як процентилі. Для того, щоб цей кількісний показник використовувався універсально, процедури оцінки повинні бути розроблені шляхом дослідження.

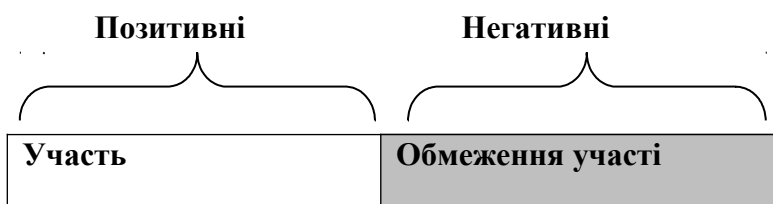
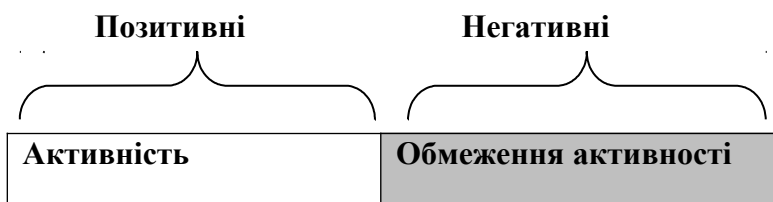
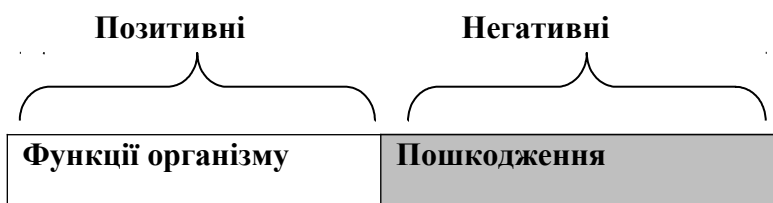
У випадку з компонентом Фактори навколишнього середовища цей перший кваліфікатор також може використовуватися для позначення ступеня позитивних аспектів навколишнього середовища або полегшуючих факторів. Для позначення полегшуючих факторів можна використовувати таку саму шкалу 0–4, але крапку замінити знаком «плюс»: наприклад, e110 + 2. Коефіцієнти навколишнього середовища можуть бути закодовані як (i) по відношенню до кожного компонента; або (ii) без зв'язку з кожним компонентом (див. Підрозділ 3 нижче). Перший стиль є кращим, оскільки він більш чітко визначає вплив і атрибуцію.

Додаткові кваліфікатори

Для різних користувачів може бути доречним і корисним додати інші види інформації до кодування кожного елемента. Існує безліч додаткових кваліфікаторів, які можуть бути корисними, як це вже було зазначено.

Кодування позитивних аспектів

На власний розсуд користувач може розробляти масштаб кодування, щоб відобразити позитивні аспекти функціонування:

2. Загальні правила кодування

Наступні правила важливі для точного пошуку інформації для різних видів використання класифікації.

Виберіть масив кодів для формування профілю особи

МКФ класифікує стан здоров'я і стани, пов'язані зі здоров'ям, і тому вимагає присвоєння серії кодів, які найкраще описують профіль функціонування людини. МКФ не є «класифікацією подій», як МКХ-10, в якій певний стан здоров'я класифікується за допомогою єдиного коду. Оскільки функціонування людини може впливати на організм, на індивідуальному та соціальному рівнях, користувач завжди повинен враховувати всі компоненти класифікації, а саме Функції та Структури Організму, Активність та Участь, а також Фактори навколишнього середовища. Незважаючи на те, що неможливо очікувати, що всі можливі коди будуть використовуватися для кожної зустрічі, залежно від налаштування зустрічі, користувачі вибирають найважливіші коди для своєї мети, щоб описати певний стан здоров'я.

Код відповідної інформації

Кодована інформація завжди в контексті стану здоров'я. Хоча використання кодів не вимагає відстежування зв'язків між станом здоров'я та аспектами функціонування та обмеження життєдіяльності, які кодуються, МКФ є класифікацією здоров'я, і тому

передбачає наявність певного стану здоров'я. Тому інформація про те, що людина робить або не робить, не пов'язана з функціонуючою проблемою, пов'язаною зі станом здоров'я, і не повинна кодуватися. Наприклад, якщо людина вирішує не починати нові відносини зі своїми сусідами з інших причин, ніж здоров'я, то не варто використовувати категорію d7200, яка включає в себе дії формування відносин. І навпаки, якщо рішення людини пов'язано зі станом здоров'я (наприклад, депресією), то код повинен застосовуватися.

Інформація, яка відображає відчуття причетності або задоволеності людини рівнем функціонування, наразі не кодується в МКФ. Подальші дослідження можуть забезпечити додаткові кваліфікатори, які дозволять кодувати цю інформацію.

Лише ті аспекти функціонування людини, що мають відношення до заздалегідь визначеного терміну, мають бути закодовані. Функції, які стосуються попередньої зустрічі і не мають відношення до поточної зустрічі, не повинні бути записані.

Код явної інформації

При присвоєнні кодів користувач не повинен робити висновок про взаємозв'язок між порушеннями функцій організму або структури, обмеження активності або обмеження участі. Наприклад, якщо людина має обмеження в функціонуванні під час руху, то не виправдано припустити, що людина порушує функції руху. Аналогічним чином, з огляду на те, що людина має обмежену здатність рухатися довкола, необгрунтовано зробити висновок, що у неї є проблема здатності в русі. Користувач повинен одержувати явну інформацію про Функції організму та Структури організму, а також про Активність та Участь окремо (у деяких випадках, розумові функції, наприклад, є висновком з інших спостережень, оскільки Функція організму не розглядається безпосередньо).

Код конкретної інформації

Здоров'я і стани, пов'язані зі здоров'ям, повинні бути записані якомога більш конкретно, шляхом призначення найбільш підходящої категорії МКФ. Наприклад, найбільш специфічний код для людини із нічною сліпотою – b21020 «Світлочутливість». Однак, якщо з якоїсь причини цей рівень деталізації не може бути застосований, замість нього може бути використаний відповідний «споріднений» код у ієрархії (у цьому випадку – b2102 «Якість зору», b210 «Функцій зору» або b2 – «Сенсорні функції та біль»).

Для швидкої і зручної ідентифікації відповідного коду наполегливо рекомендується використовувати Браузер МКФ²⁸, який надає функцію пошукової системи з електронним індексом повної версії класифікації. Альтернативно може бути використаний алфавітний індекс.

3. Кодування конвенцій для компоненту Факторів навколишнього середовища

Для кодування факторів навколишнього середовища відкриті для використання три конвенції кодування:

Конвенція 1

²⁸ Браузер МКФ на різних мовах можна завантажити з веб-сайту МКФ: <http://www.who.int/classifications/icf>

Фактори навколишнього середовища кодуються поодиноці, не підключаючи ці коди до Функцій організму, Структур організму або Активності та Учасі.

Функції організму	_____
Структури організму	_____
Активність та Учасі	_____
Навколишнє середовище	_____

Конвенція 2

Фактори навколишнього середовища кодуються для кожного компонента.

Функції організму	_____	Е код	_____
Структури організму	_____	Е код	_____
Активність та Учасі	_____	Е код	_____

Конвенція 3

Фактори навколишнього середовища кодуються кваліфікаторами здатності та виконання у компоненті «Активність та Учасі» для кожного елемента.

Кваліфікатор виконання	_____	Е код	_____
Кваліфікатор здатності	_____	Е код	_____

4. Спеціальні правила кодування компоненту

4.1. Кодування функцій організму

Дефініції (визначення)

Функції організму – це фізіологічні функції систем організму (включаючи психологічні функції). *Порушення* – проблеми в функції або структурі організму як значні відхилення або втрати.

Використання кваліфікатора для функцій організму

Функції організму кодуються одним кваліфікатором, який вказує на ступінь або величину порушення. Наявність порушення можна визначити як втрату або відсутність, скорочення, додаток, або надлишок, або відхилення.

Порушення людини з геміпарезом можна описати за допомогою коду b7302 Сила м'язів однієї сторони тіла:

Обсяг порушення (перший кваліфікатор)

↓

b7302. __

Після того як пошкодження є виявленим, його можна масштабувати за ступенем важкості, використовуючи загальний кваліфікатор. Наприклад:

b7302.1	ЛЕГКІ порушення сили м'язів однієї сторони тіла	(5-24%)
b7302.2	ПОМІРНІ порушення функції м'язів однієї сторони тіла	(25-49%)
b7302.3	ТЯЖКІ порушення функції м'язів однієї сторони тіла	(50-95%)
b7302.4	ПОВНІ порушення функції м'язів однієї сторони тіла	(96-100%)

Відсутність порушення (за попередньо визначеним пороговим рівнем) позначається значенням «0» для загальної кваліфікаційної категорії. Наприклад:

b 7302.0 ВІДСУТНІ порушення сили м'язів однієї сторони тіла

Якщо не вистачає інформації для визначення тяжкості порушення, слід використати значення «8». Наприклад, якщо в медичних записах особи вказується, що людина страждає на слабкість правої сторони тіла, не даючи додаткових відомостей, то може застосовуватися наступний код:

b 7302.8 Порушення сили м'язів однієї сторони тіла, не уточнене

Там можуть бути ситуації, коли неприйнятно застосувати певний код. Наприклад, код b650 Функції менструації не застосовується для жінок до або після певного віку (перед виникненням менструації або після менопаузи). Для цих випадків призначено значення «9»:

b 650.9 Функції менструації, не застосовуються

Структурні кореляти функцій організму

Класифікація Функцій Організму та Структур організму розробляються паралельно. Коли використовується код Функцій організму, користувач повинен перевірити, чи застосовний відповідний код Структур організму. Наприклад, Функції організму включають в себе основні людські чуття, такі як b210-b229 «Зір та функції, що до нього відносяться», та їх структурні кореляти відображаються між s210 і s230 як «Око та структури, що до нього примикають».

Взаємозв'язок між порушеннями

Порушення може спричинити інші порушення; наприклад, м'язова сила може погіршити функції руху, функції серця можуть бути пов'язані з дихальними функціями, сприйняття можуть бути пов'язані з функціями мислення.

Виявлення порушень функцій організму

Для тих порушень, які не завжди можна спостерігати безпосередньо (наприклад, розумові функції), користувач може вивести порушення зі спостереження за поведінкою. Наприклад, в клінічній картині пам'ять може бути оцінена за допомогою стандартизованих тестів і, хоча неможливо фактично «спостерігати» функцію мозку, залежно від результатів цих тестів може бути доцільним припустити, що розумові функції пам'яті порушені.

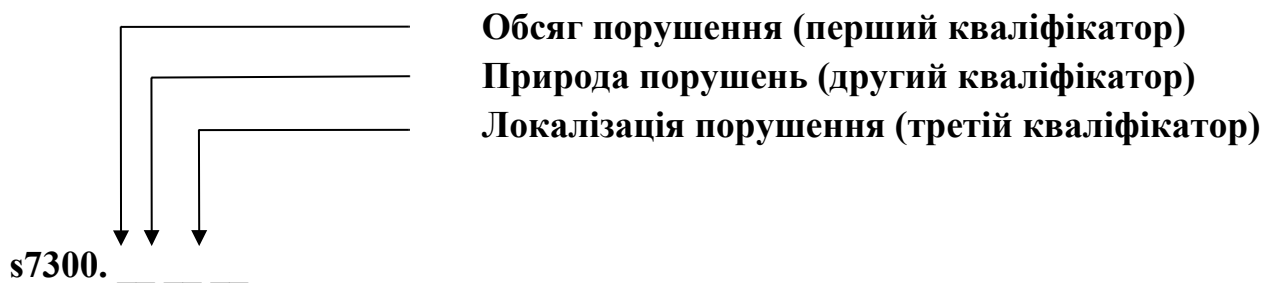
4.2 Кодування структур організму

Дефініції (Визначення)

Структури організму являють собою анатомічні частини тіла, такі як органи, кінцівки та їх компоненти. Порушення – проблеми у функції або структурі організму такі, як значні відхилення або втрати.

Використання кваліфікаторів для кодування структур організму

Структури організму кодуються трьома кваліфікаторами. Перший кваліфікатор описує ступінь або величину порушення, другий кваліфікатор використовується для позначення характеру зміни, а третій кваліфікатор позначає локалізація порушення.

Описові схеми, що використовуються для трьох кваліфікаторів, наведені в Таблиці 1.

Таблиця 1. Масштабування кваліфікаторів для структур організму

Перший кваліфікатор Обсяг порушення	Другий кваліфікатор Природа порушення	Третій кваліфікатор (запропонований) Локалізація порушення
0 НЕМАЄ порушення	0 немає змін у структурі	0 більш, ніж одне місце
1 ЛЕГКЕ порушення	1 повна відсутність	1 справа
2 ПОМІРНЕ порушення	2 часткова відсутність	2 зліва
3 ТЯЖКЕ порушення	3 додаткова частина	3 з обох сторін
4 ПОВНЕ порушення	4 аберрантні відхилення	4 спереду
8 не визначене	5 розрив	5 ззаду
9 не застосовується	6 зміна положення структури	6 проксимально
	7 якісні зміни у структурі, включаючи накопичення рідини	7 дистально
	8 не вказано	8 не визначене
	9 не застосовується	9 не застосовується

4.3 Кодування компонентів Активності та Учасі

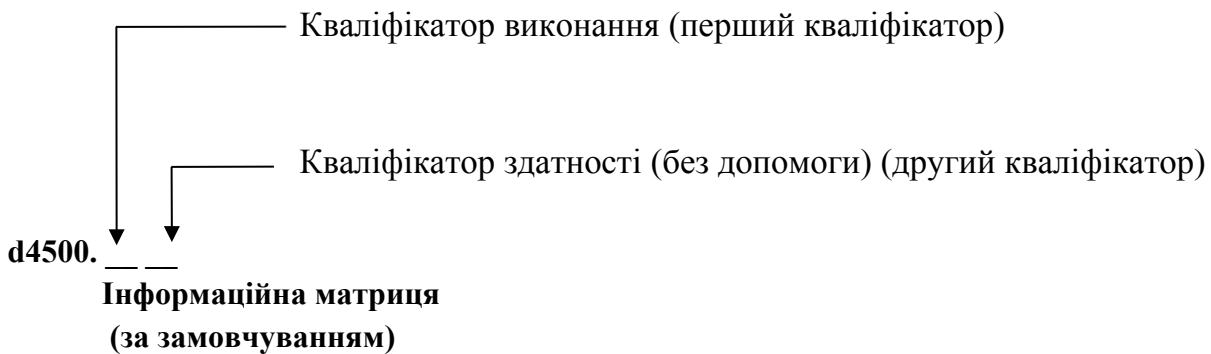
Дефініції (визначення)

Активність – це виконання завдання або дії особи. *Учасі* полягає у залученні в життєву ситуацію. *Обмеження активності* – це труднощі, які може мати особа при здійсненні діяльності. *Обмеження учасі* – це проблеми, з якими людина може зіткнутися у життєвих ситуаціях.

Класифікація Активності та Учасі є єдиним списком доменів.

Використання кваліфікаторів здатності та виконання

Активність та Участь кодується двома кваліфікаторами: кваліфікатором виконання, який займає позицію першої цифри після крапки, та кваліфікатором здатності, який займає позицію другої цифри після крапки. Код, який ідентифікує категорію у списку Активність та Участь, і два кваліфікатори формують загальну інформаційну матрицю.

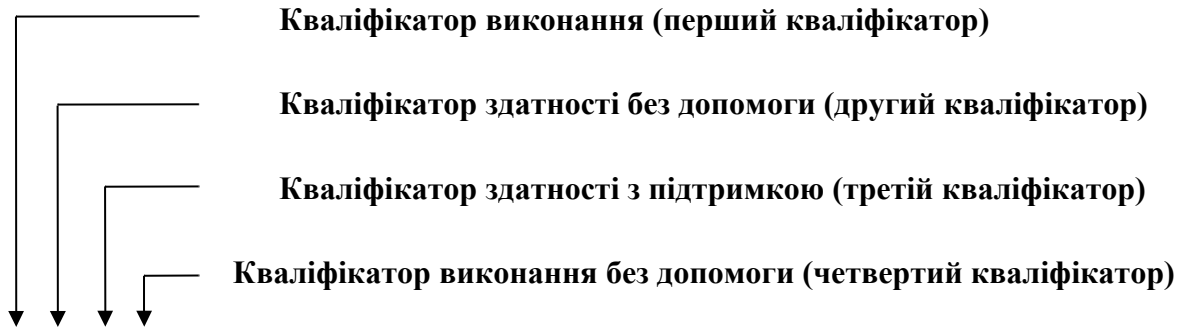
Кваліфікатор виконання описує те, що робить людина в його нинішньому середовищі. Оскільки поточне середовище створює соціальний контекст, виконання, записане цим кваліфікатором, також може розумітись як «залучення в життєву ситуацію» або «живий досвід» людей у реальному контексті, в якому вони живуть. Цей контекст включає фактори навколишнього середовища, тобто всі фізичні, соціальні аспекти та взаємовідносини із людьми. Ці особливості поточного середовища можуть бути закодовані, використовуючи класифікацію Факторів навколишнього середовища.

Кваліфікатор здатності описує здатність особи виконувати завдання чи дію. Ця конструкція має на меті вказати найвищий можливий рівень функціонування, який людина може досягти в певному домені у певний момент. Щоб оцінити повну здатність особистості, потрібно мати «стандартизоване» середовище, щоб нейтралізувати різний вплив різних середовищ на здатність людини. Це стандартне середовище може бути: (а) фактичне середовище, яке зазвичай використовується для оцінки здатності в умовах тестування; (б) у випадках, коли це неможливо, передбачуване середовище, яке, як видається, може мати однаковий вплив. Це середовище можна назвати «уніфікованим» або «стандартизованим» середовищем. Таким чином, конструкція здатності відображає виправдану здатність особистості в умовах навколишнього середовища. Це коригування повинне бути однаковим для всіх людей у всіх країнах, щоб дозволити міжнародні порівняння. Точніше, характеристики уніфікованого або стандартизованого середовища можуть бути закодовані за допомогою компонента Фактори навколишнього середовища. Розрив між здатністю та виконанням відображає різницю між впливом існуючих та рівномірних середовищ і, таким чином, є корисним посібником щодо того, що можна зробити для навколишнього середовища для удосконалення виконання.

Як правило, кваліфікатор здатності без допомоги використовується для опису справжньої здатності особи, яка не посилюється за допомогою допоміжного пристрою або особистої допомоги. Оскільки кваліфікатор виконання відповідає поточному середовищу індивіда, можна безпосередньо спостерігати наявність допоміжних пристроїв або особистої допомоги, або бар'єрів. Характер полегшуючого фактора чи бар'єру можна описати, використовуючи класифікацію Факторів навколишнього середовища.

Необов'язкові кваліфікатори

Третій та четвертий (необов'язкові) кваліфікатори надають користувачам можливість кодування здатності з допомогою та виконання без допомоги.

d4500. _____

Інформаційна

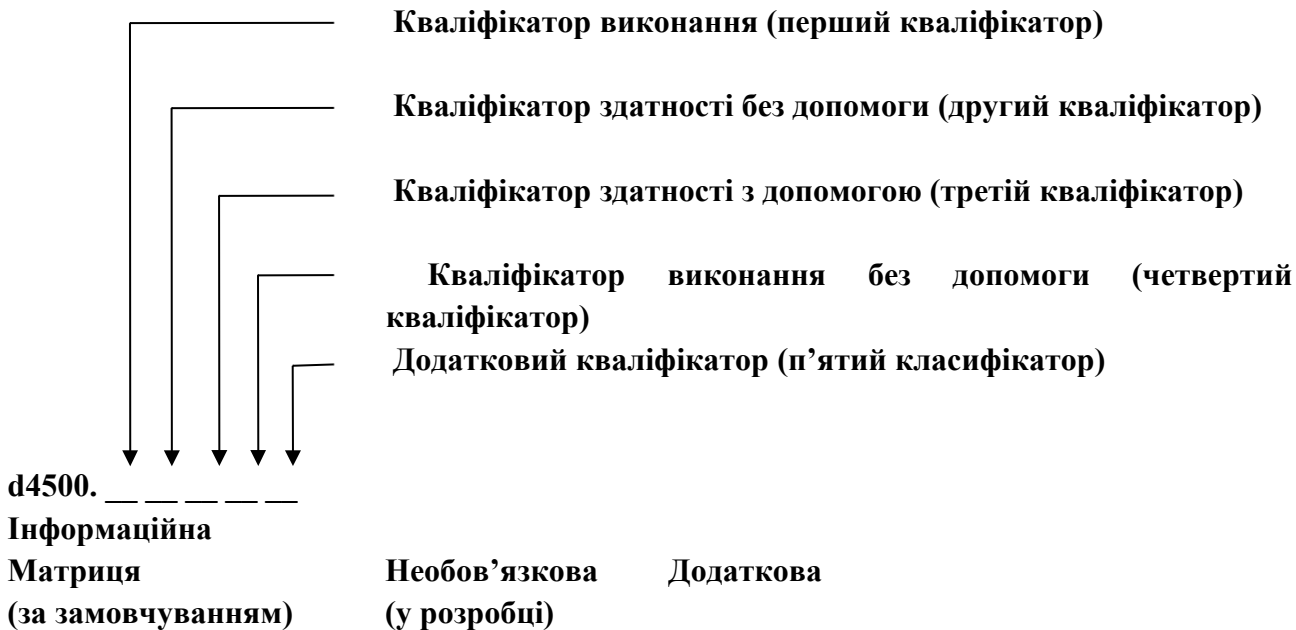
Матриця

Необов'язкова

(за замовчуванням)

Додаткові кваліфікатори

Позиція п'ятої цифри зарезервована для кваліфікаторів, які можуть бути розроблені в майбутньому, такі як кваліфікація для залучення або суб'єктивне задоволення.

Обидва кваліфікатори здатності та виконання також можуть використовуватися як з допоміжними пристроями, так і без особистої допомоги, і відповідно до наступної шкали (де xxx – позиції домену другого рівня):

- xxx.0 НЕМАЄ труднощів
- xxx.1 ЛЕГКІ труднощі
- xxx.2 ПОМІРНІ труднощі
- xxx.3 ВАЖКІ труднощі
- xxx.4 ПОВНІ труднощі
- xxx.8 не визначено
- xxx.9 не застосовується

Коли використовувати кваліфікатор виконання та кваліфікатор здатності

Будь-який кваліфікатор може бути використаний для кожної з перерахованих категорій. Але інформація, передана в кожному конкретному випадку, відрізняється. Коли використовуються обидва кваліфікатори, результат – це сукупність двох конструкцій, тобто:

d4500. 2 _
d4500. 2 1 →
d4500. _ 1

Якщо використовується лише один кваліфікатор, то невикористаний простір не повинен заповнюватися .8 або .9, але залишатися незаповненим, оскільки обидва з них є дійсними значеннями оцінки, і це означає, що використовується кваліфікатор.

Приклади застосування двох кваліфікаторів

d4500 Прогулянки на короткі відстані

Для *кваліфікатора виконання* цей домен відноситься до ходьби пішки у поточному середовищі людини, наприклад, на різних поверхнях і в умовах з використанням тростини, ходунків або інших допоміжних технологій на відстані менше 1 км. Наприклад, виконання людини, яка втратила ногу в результаті нещасних випадків на виробництві і з тих пір використовувала тростину, але стикається з помірними труднощами, оскільки прогулянки в сусідніх районах дуже круті та дуже слизька поверхня може бути закодована :

d4500.3 _помірне обмеження у виконанні для прогулянки на короткі відстані

Для *кваліфікатора здатності* цей домен відноситься до здатності особи обходитися без допомоги. Щоб нейтралізувати різний вплив різних середовищ, спроможність можна оцінити в «стандартизованому» середовищі. Це стандартизоване середовище може бути: (а) фактичне середовище, яке зазвичай використовується для оцінки здатності в умовах тестування; або (б) у випадках, коли це неможливо, передбачуване середовище, яке, як видається, матиме однорідний вплив. Наприклад, справжня здатність вищезгаданої людини пройти без тростини в стандартному середовищі (наприклад, з плоскими і не ковзкими поверхнями) буде дуже обмеженою. Отже, здатність людини може бути закодована наступним чином:

d4500._ 3 важке обмеження здатності у прогулянці на короткі відстані

Користувачі, які бажають вказати поточне або стандартизоване середовище під час використання кваліфікаторів здатності та виконання, повинні використовувати класифікацію Факторів навколишнього середовища (див. Конвенцію кодів 3 для Факторів навколишнього середовища в Підрозділі 3 вище).

4.4 Кодування Факторів навколишнього середовища

Дефініції (Визначення)

Фактори навколишнього середовища становлять фізичне, соціальне середовище та взаємовідносини між людьми, в якому люди живуть і проводять своє життя.

Використання Факторів навколишнього середовища

Фактори навколишнього середовища є компонентом Частини 2 (Контекстуальні фактори) класифікації. Фактори навколишнього середовища повинні розглядатися для кожного компонента функціонування та кодуватися відповідно до однієї з трьох умов, описаних у Підрозділі 3 вище.

Фактори навколишнього середовища повинні кодуватися з точки зору того, хто описує ситуацію. Наприклад, обрізки бордюрів без текстурованого мощення можуть кодуватися як полегшуючий фактор для користувача інвалідного візка, але як бар'єр для сліпої людини.

Кваліфікатор вказує, наскільки фактор є полегшуючим фактором чи бар'єром. Є кілька причин, чому фактор навколишнього середовища може бути полегшуючим фактором

або бар'єром і в якій мірі. Для полегшуючих факторів кодер повинен мати на увазі такі питання, як доступність ресурсу, а також надійний або змінний доступ, хороша або низька якість тощо. У випадку бар'єрів може бути важливим, як часто фактор перешкоджає людині, незалежно від того, чи перешкода є великою або малою, чи її можна уникнути чи ні. Слід також мати на увазі, що фактор навколишнього середовища може бути бар'єром через його присутність (наприклад, негативне ставлення до людей з обмеженням життєдіяльності) або її відсутність (наприклад, недоступність необхідної послуги). Вплив факторів навколишнього середовища на життя людей із певним станом здоров'я різноманітний і складний, і є сподівання, що майбутні дослідження приведуть до кращого розуміння цієї взаємодії та, можливо, покажуть корисність другого класифікатора для цих факторів.

У деяких випадках різноманітний набір факторів навколишнього середовища підсумовується збірним терміном, таким як бідність, розвиток, сільське або міське середовище, або соціальний капітал. Ці збірні терміни самі не знаходяться в класифікації. Скоріше, кодер повинен відокремити складові фактори та кодувати їх. Знову ж таки, необхідні подальші дослідження, щоб визначити, чи існують чіткі та послідовні набори факторів навколишнього середовища, які складають кожен з цих підсумкових умов.

Перший кваліфікатор

Нижче наведено негативний та позитивний масштаб, який вказує на ступінь впливу факторів навколишнього середовища як бар'єру чи полегшуючого фактора. Використання однієї крапки означає бар'єр, тоді як використання знака «+» означає полегшуючий фактор, як зазначено нижче:

xxx.0 НЕМАЄ бар'єру	xxx+0 НЕМАЄ полегшуючого фактору
xxx.1 ЛЕГКИЙ бар'єр	xxx+1 ЛЕГКИЙ полегшуючий фактор
xxx.2 ПОМІРНИЙ бар'єр	xxx+2 ПОМІРНИЙ полегшуючий фактор
xxx.3 ВАЖКИЙ бар'єр	xxx+3 ІСТОТНИЙ полегшуючий фактор
xxx.4 АБСОЛЮТНИЙ бар'єр	xxx+4 АБСОЛЮТНИЙ полегшуючий фактор
xxx.8 бар'єр не визначено	xxx+8 полегшуючий фактор, не визначено
xxx.9 не застосовується	xxx.9 полегшуючий фактор, не застосовується

Додаток 3

Можливе використання переліку Активності та Учасі

Компонент Активність та Участь – це нейтральний перелік доменів, що вказують на різні дії та сфери життя. Кожен домен містить категорії на різних рівнях, упорядковані від загального до детального (наприклад, домен Розділу 4 Мобільність, містить такі категорії, як d450 Прогулянки, а під ним – більш конкретний пункт, d4500 Прогулянки на короткі відстані.) Перелік доменів активності та участі охоплює весь спектр функціонування, який можна кодувати як на індивідуальному, так і на соціальному рівнях.

Як зазначено у Вступі, цей перелік може використовуватися різними способами, щоб вказати конкретні поняття «Активність» та «Участь», які визначені в МКФ наступним чином:

У контексті здоров'я:

Активність – це виконання завдання або дії особою.

Участь – залучення у життєві ситуації.

Існує чотири альтернативних варіанти структуризації взаємозв'язку між активністю (а) та участю (у) з точки зору переліку доменів:

(1) Особливі набори доменів активності та домени участі (без збігу)

Певний набір категорій кодується лише як активність (тобто завдання або дії, які виконує індивід), а інший встановлюється лише як участь (тобто залучення у життєві ситуації). Отже, ці два набори є взаємовиключними.

У цьому варіанті набори категорій активності та категорій участі визначаються користувачем. Кожна категорія – це активність або елемент участі, але не обидва. Наприклад, домени можуть бути розділені таким чином:

a1 Навчання та застосування знань

a2 Загальні завдання і вимоги

a3 Комунікація

a4 Мобільність

y5 Самообслуговування

y6 Побутове життя

y7 Міжособистісні взаємодії та відносини

y8 Головні сфери життя

y9 Життя в спільноті, соціальне та громадське життя

Кодування для цієї структури

a код категорії. $k_v k_z$ (категорія вважається елементом активності)

y код категорії. $k_v k_z$ (категорія вважається елементом участі),

де k_v = кваліфікатор виконання та k_z = кваліфікатор здатності. Якщо використовується кваліфікатор виконання, категорія, незалежно від того, позначена вона як елемент активності або участі, інтерпретується в термінах конструкції виконання; якщо використовується кваліфікатор здатності, конструкція здатності використовується для інтерпретації категорії, знову ж таки, позначається як елемент активності або участі.

Таким чином, варіант (1) забезпечує повну інформаційну матрицю без будь-якої надмірності або збігу.

(2) Частковий збіг між наборами активності та доменами участі

У цій альтернативі сукупність категорій може бути інтерпретована як активність, так і елементи участі; тобто, одна й та сама категорія вважається відкритою для індивіда (тобто як завдання чи дії, що виконує одна особа), так і для суспільного тлумачення (тобто участь у життєвій ситуації).

Наприклад:

a1	Навчання та застосування знань	
a2	Загальні завдання та вимоги	
a3	Комунікація	y3 Комунікація
a4	Мобільність	y4 Мобільність
a5	Самообслуговування	y5 Самообслуговування
a6	Побутове життя	y6 Побутове життя
		y7 Міжособистісні взаємодії та відносини
		y8 Головні сфери життя
		y9 Життя в спільноті, соціальне та громадське життя

Кодування для цієї структури

Існує обмеження на те, як можна кодувати категорії для цієї структури. Неможливо, щоб категорія в межах «збігу» мала різні значення для одного й того самого класифікатора (або першого кваліфікатора для виконання, або другого кваліфікатора для здатності), наприклад:

а категорія. 1_ або а категорія. – 1
у категорія. 2 у категорія. _2

Користувач, який вибирає цю опцію, вважає, що коди в суперечливих категоріях можуть означати різні речі, коли вони закодовані в активності, а не в участі, і навпаки. Однак, один єдиний код повинен бути введений в інформаційну матрицю для вказаної колонки кваліфікатора.

(3) Детальні категорії, як види активності та широкі категорії, як участь, зі збігом або без нього

Інший підхід до застосування активності та визначень участі до доменів обмежує участь у більш загальних або більш широких категоріях у межах домену (наприклад, категорій першого рівня, таких як заголовки розділів), і вважається, що більш детальні категорії повинні бути активністю (наприклад, категорії третього або четвертого рівня). Цей підхід розділяє категорії в деяких або всіх доменах з точки зору широкого та детального розрізнення. Користувач може вважати, що деякі домени мають бути повністю (тобто на всіх рівнях деталізації) активністю або повністю участю.

Наприклад, Повзання d4550 може розглядатися як активність, а d455 – Пересування довкола може розглядатися як участь.

Існує два способи вирішення цього підходу: (а) немає «збігу», тобто, якщо елемент є активністю, він не є участю; або (б) може бути збіг, оскільки деякі користувачі можуть використовувати весь перелік для активності та лише широкі назви для участі.

Кодування для цієї структури

Подібно до варіанту (1) або варіанту (2).

(4) Використання тих самих доменів для обох видів активності та участі з повним збігом доменів

У цьому варіанті всі домени у переліку Активність та Участь можна розглядати активність та участь разом. Кожна категорія може бути інтерпретована як індивідуальне функціонування (активність), а також функціонування суспільства (участь).

Наприклад, d330 Говоріння можна розглядати як активність, так і участь. Людина з відсутністю голосових зв'язок може говорити з використанням допоміжного пристрою. Відповідно до оцінок, що використовують кваліфікатори здатності та виконання, ця особа має:

Перший кваліфікатор

Помірні труднощі у виконанні (можливо, через контекстуальні фактори, такі як особистий стрес або інше людське ставлення) → 2

Другий кваліфікатор

Важкі труднощі у здатності без допоміжного пристрою → 3

Третій кваліфікатор

Легкі труднощі у виконанні з допоміжним пристроєм → 1

Відповідно до інформаційної матриці МКФ, ця ситуація людини повинна бути закодованою як:

d330.231

За варіантом (4) це також може бути закодовано як:

a330.231

y330.2

У варіанті (4), коли використовуються як кваліфікатор здатності, так і кваліфікатор виконання, в інформаційній матриці МКФ є дві величини для однієї секції: одна для активності та одна для участі. Якщо ці значення однакові, то конфлікт відсутній, лише надмірність. Проте у випадку різних значень користувачі повинні розробити правило про прийняття коду для інформаційної матриці, оскільки офіційний стиль кодування ВООЗ є таким:

d категорія k_6 k_3

Один із можливих способів подолання цієї надмірності може полягати у розгляді кваліфікатора здатності як активності та кваліфікатора виконання як участі.

Ще однією можливістю є розробка додаткових кваліфікаторів для участі, які фіксують «залучення у життєві ситуації».

Очікується, що при подальшому використанні МКФ та генерації емпіричних даних, з'являться докази того, який з перерахованих вище варіантів переважає у різних користувачів класифікації. Емпіричні дослідження також призведуть до більш чіткої практичної реалізації концепцій активності та участі. Дані про те, як ці поняття використовуються в різних умовах, в різних країнах і для різних цілей, можуть бути сформовані, а потім будуть інформувати про подальші зміни до схеми.

Додаток 4

Приклади випадків

Наведені нижче приклади описують застосування концепцій МКФ у різних випадках. Є сподівання, що вони допоможуть користувачам зрозуміти наміри та застосування базових класифікаційних концепцій та конструкцій. Для отримання додаткової інформації зверніться до навчальних посібників та курсів ВООЗ.

Пошкодження, що призводить до обмеження здатності та відсутності проблем у виконанні

Дитина народжується з відсутністю нігтя. Ця вада розвитку є порушенням структури, але не перешкоджає функціонуванню рук дитини або те, що дитина може робити з цією рукою, тому обмеження здатності дитини не існує. Точно так само не повинно бути проблем із виконанням, наприклад, грати з іншими дітьми без кепкування та виключення з гри – через цю ваду. Отже, дитина не має обмежень щодо здатності або проблем у виконанні.

Порушення, що призводить до обмеження, а не до проблем у виконанні

Діабетична дитина має порушення функції: підшлункова залоза не працює належним чином для вироблення інсуліну. Діабет може контролюватися ліками, а саме інсуліном. Коли функціонує організм (рівень інсуліну) знаходиться під контролем, немає обмежень щодо здатності, пов'язаної з порушенням. Проте, дитина з діабетом, швидше за все, відчуває проблему виконання в спілкуванні з друзями чи однолітками при вживанні їжі, оскільки дитина повинна обмежувати вживання цукру. Відсутність відповідної їжі може створити бар'єр. Отже, дитина не буде брати участь у соціалізації в існуючих умовах, якщо тільки не будуть вжиті кроки для забезпечення відповідної їжі, незважаючи на відсутність обмежень у здатності.

Інший приклад – це особа з вітиліго на обличчі, але ніяких інших фізичних скарг. Ця косметична проблема не створює жодних обмежень у здатності. Однак, людина може жити в тому місці, де вітиліго помилково сприймається за проказу, і тому вважається заразним. Отже, в поточному середовищі людини це негативне ставлення є бар'єром навколишнього середовища, що призводить до значних проблем у взаємодії між людьми.

Порушення, що призводить до обмеження здатності та, залежно від обставин, до проблем або відсутності проблем у виконанні

Значні зміни інтелектуального розвитку – це розумове порушення. Це може призвести до деяких обмежень у різних здатностях людини. Фактори навколишнього середовища, однак, можуть вплинути на ступінь виконання особи в різних сферах життя. Наприклад, дитина з цим розумовим порушенням може мати незначний недолік у середовищі, де очікування не є високими для загального населення, і де дитині надано безліч простих, повторюваних, але необхідних завдань для виконання. У цьому середовищі дитина буде добре працювати в різних життєвих ситуаціях.

Подібна дитина, яка зростає в умовах конкуренції та високих схоластичних очікувань, може зіткнутися з більшою кількістю проблем у роботі в різних життєвих ситуаціях порівняно з першою дитиною.

Цей приклад висвітлює дві проблеми. Перша полягає в тому, що норми чи стандарти населення, щодо яких порівнюється функціонування особи, повинні відповідати дійсному поточному середовищу. Друга полягає в тому, що наявність чи відсутність факторів навколишнього середовища може сприяти чи перешкоджати цьому функціонуванню.

Попереднє порушення, що призводить до обмеження здатності, але все ще викликає проблеми у виконанні

Особа, яка відновилася після гострого психотичного епізоду, але яка має стигму бути «психічним пацієнтом», може мати проблеми у роботі у сфері зайнятості або міжособистісних взаємодіях через негативне ставлення людей у своєму оточенні. Тому участь людини у працевлаштуванні та соціальному житті обмежена.

Різні порушення та обмеження здатності, що призводять до подібних проблем у виконанні

Особа не може бути найнята на роботу, тому що ступінь його або її порушення (тетраплегія), як видається, перешкоджає виконанню деяких вимог до роботи (наприклад, використання комп'ютера з ручною клавіатурою). Робоче місце не має необхідних адаптацій, щоб полегшити виконання персоналом цих вимог щодо роботи (наприклад, програмне забезпечення для розпізнавання голосу, яке замінює ручну клавіатуру).

Інша особа з менш важкою тетраплегією може вміти виконувати необхідні завдання, але не може бути найнята, оскільки квота на найм людей з обмеженням життєдіяльності була заповнена.

Третя особа, здатна виконувати необхідну роботу, не може бути найнята, оскільки він або вона мають обмеження активності, яка пом'якшується за допомогою інвалідного візка, хоча робота сайту не доступна для інвалідних візків.

Нарешті, індивід, який користується інвалідним візком, може бути найнятий на роботу, і матиме здатність виконувати робочі завдання, і насправді виконує їх у робочому контексті. Однак, ця людина може все ще мати проблеми у виконанні в доменах міжособистісних взаємодій із колегами, оскільки доступ до зон відпочинку, пов'язаних з роботою, недоступний. Ця проблема виконання у спілкуванні за місцем зайнятості може перешкоджати доступу до можливостей просування по роботі.

Всі чотири особи стикаються з проблемами праці у домені зайнятості через різні фактори навколишнього середовища, які взаємодіють із їхнім станом здоров'я або порушенням. Для першої особи бар'єри навколишнього середовища включають відсутність пристосування на робочому місці та, можливо, негативне ставлення. Друга особа стикається з негативним ставленням до працевлаштування людей із обмеженням життєдіяльності. Третя особа стикається з відсутністю доступності облаштованого середовища, а остання особа стикається з негативним ставленням до людей із обмеженням життєдіяльності взагалі.

Підозри на порушення, що призводять до помітних проблем у виконанні без обмежень у здатності

Індивід працює з пацієнтами, які хворіють на СНІД. Цей індивід є, у всякому випадку, здоровим, але повинен пройти періодичне тестування на ВІЛ. Він не має обмежень здатності. Незважаючи на це, люди, які його знають, соціально підозрюють, що він, можливо, набув вірус і тому уникають його. Це призводить до значних проблем у виконанні людини в домені соціальних взаємодій та спільноти, соціального та громадянського життя. Його участь (залучення) обмежується через негативне ставлення людей, які його оточують.

Порушення, які наразі не класифікуються в МКФ, що призводять до проблем у виконанні

В особи є матір, яка померла від раку молочної залози. Їй 45 років, і напередодні її добровільно оглянули і виявили, що ця особа несе генетичний код, який ставить її під загрозу раку молочної залози. Вона не має проблем з функціонуванням чи структурою організму чи обмеженням здатності, але їй відмовлено у медичному страхуванні у своїй страховій компанії через підвищений ризик раку молочної залози. Її участь в домені догляду за здоров'ям обмежена через політику компанії зі страхування здоров'я.

Додаткові приклади

10-річний хлопчик звертається до логопеда з реферативним діагнозом «заїкання». Під час обстеження виникають проблеми з відсутністю пауз в мовленні, між- і внутрішньовербальними прискореннями, проблеми в роботі рухів мови та недостатньому ритмі мови (порушення). У школі виникають проблеми з читанням вголос і розмовами (обмеження здатності). Під час групових обговорень він не бере на себе ніякої ініціативи для участі в обговореннях, хоча він хотів би (проблема виконання в домені спілкування з багатьма людьми). Залучення цього хлопця в розмову обмежене, коли він у групі, через суспільні норми та практики, що стосується упорядкованого характеру розмов.

40-річна жінка з травмою шиї чотиримісячної давнини занадто сильно скаржиться на біль у шиї, сильний головний біль, запаморочення, зниження м'язової сили та тривогу (порушення). Її здатність ходити, готувати, чистити, працювати за комп'ютером та керувати автомобілем обмежені (обмеження в здатності). Під час консультації з лікарем було взаємно погоджено чекати, доки проблеми не будуть знижені, перш ніж вона зможе повернутися до своєї колишньої повної зайнятості з фіксованим часом роботи (проблеми у виконанні у сфері зайнятості). Якби політика на робочому місці в її нинішній ситуації дозволила б забезпечити гнучкі години роботи, то звільнившись, коли її симптоми були особливо поганими, вона могла б працювати вдома, а її участь у сфері зайнятості покращилася б.

Додаток 5

МКФ та люди з обмеженням життєдіяльності

Процес реорганізації МКФ з моменту його заснування отримав користь від внеску людей з обмеженням життєдіяльності та організацій людей із обмеженням життєдіяльності. Міжнародна організація людей із обмеженням життєдіяльності, зокрема, витратила свій час та енергію на процес перегляду, і МКФ відображає цей важливий внесок.

ВООЗ відзначає важливість повної участі людей з обмеженнями життєдіяльності та їх організацій у перегляді класифікації функціонування та обмеження життєдіяльності. Як класифікація, МКФ слугуватиме основою для оцінки та вимірювання обмеження життєдіяльності у багатьох наукових, клінічних, адміністративних та соціальних політиках. Таким чином, викликає занепокоєння те, що МКФ не правильно вживається, що завдає шкоди інтересам людей із обмеженням життєдіяльності (див. Етичні Вказівки в Додатку 6).

Зокрема, ВООЗ визнає, що самі терміни, які використовуються в класифікації, можуть, незважаючи на всі зусилля, бути стигматизацією та маркуванням. У відповідь на цю стурбованість на початку процесу було прийнято рішення повністю виключити термін «інвалідність», зважаючи на його неприйнятні конотації англійською мовою – і не використовувати термін «обмеження життєдіяльності» як назву компонента, а зберігати це як загальний, «парасольковий» термін.

Однак, залишається складне питання про те, як краще звертатися до людей, які мають деякий ступінь функціонального обмеження. МКФ використовує термін «обмеження життєдіяльності» для позначення багатовимірного явища, що виникає внаслідок взаємодії людей з їх фізичним та соціальним середовищем. З різних причин, коли мова йде про окремих осіб, деякі вважають за краще використовувати термін «люди з обмеженням життєдіяльності», тоді як інші віддають перевагу терміну «люди з обмеженими можливостями». У світлі цієї розбіжності не існує універсальної практики для ВООЗ, і МКФ жорстко не приймає другий підхід. Натомість ВООЗ підтверджує важливий принцип, згідно з яким люди мають право називатися так, як вони вважають за потрібне.

Крім того, важливо підкреслити, що МКФ не є класифікацією людей взагалі. Це класифікація характеристик здоров'я людей в контексті їх окремих життєвих ситуацій та впливу навколишнього середовища. Це взаємодія характеристик здоров'я та контекстуальних факторів, що продукують обмеження життєдіяльності. Це означає, що люди не повинні обмежуватися винятково обмеженнями активності або обмеженням участі в роботі, або характеризуватись виключно їхніми порушеннями. Наприклад, замість посилання на «людину-інваліда з розумовими вадами», в класифікації використовується фраза «людина з проблемою в навчанні». МКФ це забезпечує, уникаючи будь-яких посилань на людину через стан здоров'я або термін непрацездатності, а також використовує нейтральну, якщо не позитивну та конкретну мову.

Для подальшого вирішення законного занепокоєння систематичним маркуванням людей, категорії в МКФ виражаються нейтрально, щоб уникнути приниження, стигматизації та невідповідних конотацій. Однак, цей підхід викликає проблему того, що можна назвати «санацією термінів». Негативні ознаки стану здоров'я та реакції інших людей на це залежать від умови, яка використовується для визначення умови. Як би обмеження життєдіяльності не називалось, воно існує незалежно від міток. Проблема полягає не тільки в питанні про

мовне вираження, але також і в проблемі ставлення людей з обмеженням життєдіяльності та суспільства до людей із обмеженням життєдіяльності. Все, що потрібно, – це правильний зміст та використання термінів та класифікації.

ВООЗ зобов'язується продовжувати зусилля, спрямовані на те, щоб забезпечити право людей із обмеженням життєдіяльності класифікуватися та оцінюватися, а не позбуватися їх через дискримінацію.

Є сподівання, що самі люди із обмеженням життєдіяльності сприятимуть використанню та розвитку МКФ у всіх сферах. Як науковці, менеджери та політики, люди з обмеженням життєдіяльності допоможуть розробити протоколи та інструменти, що ґрунтуються на класифікаціях МКФ. МКФ також служить потенційно потужним інструментом для адвокації на основі доказів. Вона забезпечує надійні та порівняльні дані, щоб показати випадок у зміні. Політичне уявлення про те, що обмеження життєдіяльності – це бар'єри навколишнього середовища такою ж мірою, як це пов'язано зі станом здоров'я або порушеннями, воно повинно трансформуватися спочатку в програму досліджень, а потім у діючі та надійні докази. Ці дані можуть принести справжні соціальні зміни для людей з обмеженням життєдіяльності у всьому світі.

Захист обмеження життєдіяльності також може бути посилений за допомогою МКФ. Оскільки основною метою захисту є визначення втручань, які можуть покращити рівень участі людей з обмеженням життєдіяльності, МКФ може допомогти у визначенні основної «проблеми» обмеження життєдіяльності, незалежно від того, чи визначається вона в навколишньому середовищі через перешкоду або відсутність полегшуючого фактора, обмеженою здатністю особи самою особою чи певною комбінацією факторів. За допомогою цього роз'яснення, втручання можуть бути належним чином націлені, а їх вплив на рівень участі контрольованим та вимірюваним. Таким чином, можна досягти конкретних та доказових цілей та покращити загальні цілі захисту людей із обмеженням життєдіяльності.

Додаток 6

Етичні вказівки щодо використання МКФ

Кожен науковий інструмент може бути використаний неправильно та із зловживанням. Наївно було б вважати, що така класифікаційна система, як МКФ, ніколи не буде використовуватися на шкоду для людей. Як пояснюється в Додатку 5, процес перегляду МКУПЖІ включав людей з обмеженням життєдіяльності та їх організації по захисту із самого початку. Їх внесок призвів до суттєвих змін у термінології, змісті та структурі МКФ. Цей додаток визначає деякі основні принципи етичного використання МКФ. Очевидно, що жоден набір рекомендацій не може передбачати будь-які форми зловживання класифікацією чи іншим науковим інструментом, або ж лише ті рекомендації, що можуть запобігти неправильному використанню. Цей документ не є винятком. Ми сподіваємось, що увага до положень, що впливають з цього питання, зменшить ризик того, що МКФ буде використовуватися з позицій неухважності та шкоди для людей з обмеженням життєдіяльності.

Повага і конфіденційність

- (1) МКФ завжди слід використовувати так, щоб поважати притаманні цінності та автономію окремих осіб.
- (2) МКФ ніколи не слід використовувати для позначення людей або іншим чином ідентифікувати їх виключно з точки зору однієї чи кількох категорій обмеження життєдіяльності.
- (3) У клінічних умовах МКФ завжди слід використовувати із загальними знаннями, співпрацею та згодою осіб, чий рівень функціонування класифікуються. Якщо обмеження індивідуальної когнітивної здатності перешкоджають такій участі, адвокат індивіда повинен бути активним учасником.
- (4) Інформація, кодована за допомогою МКФ, повинна розглядатися як персональна інформація та підпадати під дію визнаних правил конфіденційності, придатних для того, яким чином дані будуть використовуватися.

Клінічне використання МКФ

- (5) Якщо це можливо, клініцист повинен роз'яснити індивіду або захиснику особи мету використання МКФ та запропонувати питання про доцільність її використання для класифікації рівнів функціонування людини.
- (6) По можливості, особа, чий рівень функціонування класифікується (або захисник особи), повинна мати можливість брати участь, зокрема, оскаржити чи підтвердити відповідність використаної категорії та призначену оцінку.
- (7) Оскільки, класифікований дефіцит є результатом як стану здоров'я людини, так і фізичного та соціального контексту, в якому людина живе, МКФ слід застосовувати цілісно.

Соціальне використання інформації МКФ

- (8) Інформація МКФ повинна використовуватися в максимально можливому ступені з допомогою співробітництва окремих осіб для покращення їх вибору та контролю над їхнім життям.
- (9) Інформація МКФ має використовуватися для розробки соціальної політики та політичних змін, спрямованих на посилення та підтримку участі окремих осіб.
- (10) МКФ, а також вся інформація, отримана внаслідок її використання, не повинна використовуватися для відмови від встановлених прав або іншим чином обмежувати законні права на пільги для окремих осіб або груп.
- (11) Особи, які класифікуються під МКФ, можуть у будь-який спосіб відрізнитися. Закони та положення, що стосуються класифікації МКФ, не повинні мати більше однорідності, ніж передбачалося, і повинні забезпечити, щоб ті, чий рівні функціонування класифікувалися, розглядалися як особи.

Додаток 7

Підсумок процесу перегляду

Розвиток Міжнародної класифікації ушкоджень, порушень життєдіяльності та інвалідності (МКУПЖІ)

У 1972 р. ВООЗ розробила попередню схему щодо наслідків захворювання. Протягом кількох місяців було запропоновано більш комплексний підхід. Ці пропозиції були зроблені за двома важливими принципами: необхідно провести розрізнення між порушеннями та їх важливістю, тобто їх функціональними та соціальними наслідками, і ці різні аспекти або осі даних повинні класифікуватися окремо в різних полях цифр. По суті, цей підхід складався з ряду чітких, хоч і паралельних, класифікацій. Це суперечить традиціям МКФ, в якій декілька осей (етіологія, анатомія, патологія тощо) інтегровані в ієрархічну систему, що займає лише одне поле цифр. Була розглянута можливість асиміляції цих пропозицій у схему, сумісну з принципами, що лежать в основі структури МКФ. У той же час були зроблені попередні спроби систематизувати термінологію, яка застосовується до наслідків захворювань. Ці пропозиції поширилися неофіційно в 1973 р., а допомогу попросили, зокрема, у груп, які особливо турбуються про реабілітацію.

Розподілені класифікації порушень та обмеження життєдіяльності були поширені в 1974 році та продовжували викликати обговорення. Так, зібралися коментарі та розробилися остаточні пропозиції. Вони були подані на розгляд Міжнародної конференції для Дев'ятого перегляду Міжнародної класифікації хвороб у жовтні 1975 року. Розглянувши класифікації, Конференція рекомендувала публікувати її для ознайомлювальних цілей. У травні 1976 року Двадцять дев'ята сесія Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я взяла до уваги цю рекомендацію та прийняла резолюцію WHA29.35, в якій вона затвердила публікацію для цілей випробувань додаткової класифікації порушень та недоліків як доповнення до Міжнародної класифікації хвороб, але не як невід'ємну частину. Отже, перше видання МКУПЖІ було опубліковано в 1980 році. А в 1993 році перевидали додаткову передмову.

Початкові кроки у перегляді МКУПЖІ

У 1993 році було прийнято рішення про початок процесу перегляду МКУПЖІ. Тенденція до переглянутої версії, яка тимчасово була відомою як МКУПЖІ -2, полягала в наступному:

- вона повинна слугувати різноманітним цілям, необхідним різним країнам, галузям та медичним дисциплінам;
- вона повинна бути достатньо простою, щоб бути в курсі практик як значущий опис наслідків стану здоров'я;
- вона повинна бути корисною для практики, тобто визначити потреби в охороні здоров'я та розробляти програми посередництва (наприклад, профілактика, реабілітація, соціальні дії);
- вона повинна дати узгоджене уявлення про процеси, що впливають на наслідки стану здоров'я, таким чином, щоб процес обмеження життєдіяльності, а не лише міра

хвороб/розладів, міг бути об'єктивно оцінений, записаний з можливістю відповіді на нього;

- вона повинна бути чутливою до культурних варіацій (бути перекладеною і застосовуватись у різних культурах та системах охорони здоров'я);
- вона повинна бути використана у взаємодоповнюванні зі спорідненою класифікацією ВООЗ.

Спочатку Французькому Центру Співпраці було поставлено завдання скласти пропозицію щодо розділу «Порушення», а також про мову, мовлення та сенсорні аспекти. Центр Співпраці у Голландії мав запропонувати перегляд обмеження життєдіяльності та опорно-рухових аспектів Класифікації й підготувати огляд літератури, тоді як Північноамериканський Центр Співпраці мав висувати пропозиції щодо розділу «Інвалідність». Крім того, дві цільові групи мали відповідно представити пропозиції щодо аспектів розумового здоров'я та питань дітей. Прогрес був досягнутий на черговій сесії МКУПЖІ -2, що відбулася в Женеві в 1996 році, де схвалили черговий альфа-проект, в якому були включені різні пропозиції і проведено початкове пілотне випробування. На засіданні 1996 року було вирішено, що кожен центр співпраці та цільова група тепер будуть зацікавлені в проекті в цілому і більше не матимуть своєї колишньої окремої сфери для перегляду. З травня 1996 р. по лютий 1997 р. Альфа-проект був розповсюджений серед співпрацюючих центрів та цільових груп, а коментарі та пропозиції були зібрані в штаб-квартирі ВООЗ. Також було розповсюджено перелік основних питань, що містять знакові положення, пов'язані з переглядом, з метою полегшення збирання коментарів.

Під час процесу перегляду були розглянуті наступні теми:

- Трирівнева класифікація, тобто Порушення, Люди з обмеженням життєдіяльності та Інваліди, була корисною і повинна такою залишатися. Необхідно враховувати включення факторів контекстуальних/ факторів навколишнього середовища, хоча більшість пропозицій залишаються на етапі теоретичного розвитку та емпіричного тестування.
- Взаємовідносини між П/Л/І та відповідними відносинами між ними були проблемною темою для обговорення. Багато критичних зауважень вказують на причинну модель, що лежить в основі версії МКУПЖІ 1980 року, відсутність змін у часі та односпрямований потік від порушення, від обмеження життєдіяльності до інвалідності. Процес перегляду запропонував альтернативні графічні уявлення.
- МКУПЖІ -1980 було складно використати. Спрощення для використання було визнано необхідним: перегляд повинен тяжіти до спрощення, а не до додавання деталей.
- Контекстуальні фактори (зовнішні – фактори навколишнього середовища /внутрішні – особистісні фактори): ті фактори, які були основними складовими процесу інвалідності (як це було відображено у версії МКУПЖІ 1980 року), повинні бути розроблені як додаткові схеми в межах МКУПЖІ. Проте, оскільки соціальні та фізичні фактори в навколишньому середовищі та їх зв'язок з Порушеннями, Обмеженням життєдіяльності та Інвалідністю були сильно пов'язані з культурою, вони не повинні бути окремим аспектом в рамках МКУПЖІ. Однак, вважалось, що класифікація факторів навколишнього середовища може виявитись корисною при аналізі національних ситуацій та розробці рішень на національному рівні.

- Порушення має відображати досягнення у знанні основних біологічних механізмів.
- Культурна придатність та універсальність повинні бути головною метою.
- Розробка навчальних та презентаційних матеріалів також була головною метою процесу перегляду.

Проекти Бета-1 та Бета-2 МКУПЖІ -2

У березні 1997 року був підготовлений проект Бета-1, який включав пропозиції, зібрані за попередні роки. Цей проект представили на ревізійну нараду МКУПЖІ у квітні 1997 року. Після включення рішень наради проект чергової версії МКУПЖІ -2 Бета-1 був виданий для польових судових процесів у червні 1997 року. На основі всіх даних та інших відгуків, отриманих як частина польових випробувань Бета-1, Бета-2 проект описали протягом січня-квітня 1999 року. Отриманий проект був представлений та обговорений на річній нараді МКУПЖІ -2 в Лондоні в квітні 1999 року. Після включення рішень наради проект Бета-2 був надрукований та виданий для польових судових процесів у липні 1999 року.

Польові випробування

Польові випробування проекту Бета-1 були проведені з червня 1997 року по грудень 1998 року та польові випробування Бета-2 з липня 1999 року по вересень 2000 року.

Проведення польових випробувань спричинило якомога більш широку участь держав-членів Всесвітньої організації охорони здоров'я та різноманітних дисциплін, включаючи такі галузі, як медичне страхування, соціальне забезпечення, праця, освіта та інші групи, що займаються класифікацією медичних умов (використовуючи Міжнародну класифікацію захворювань, Класифікацію та Міжнародну класифікацію стандартів освіти – МКСО). Мета – досягти консенсусу за допомогою чітких визначень, які були оперативними. Експерименти на місцях являли собою безперервний процес розробки, консультації, зворотного зв'язку, оновлення та тестування.

Наступні дослідження були проведені в рамках польових досліджень Бета-1 та Бета-2:

- переклад та лінгвістична оцінка;
- оцінка предмету;
- відповіді на основне питання консенсусними конференціями та окремими особами;
- відгуки від організацій та окремих осіб;
- тестування параметрів;
- техніко-економічне обґрунтування та надійність у випадку оцінки (живі або узагальнені листи);
- інші (наприклад, фокус-групи).

Тестування зосередило увагу на міжкультурних та міжгалузевих проблемах. Більше 50 країн та 1800 експертів були залучені до проведення польових випробувань, про які повідомлялося окремо.

МКУПЖІ -2 Передфінальна версія

На основі даних про польові випробування Бета-2 та консультацій з центрами співпраці, Комітетом експертів ВООЗ з вимірювання та класифікації, попередня версія МКУПЖІ -2 була підготовлена в жовтні 2000 року. Цей проект був представлений на засіданні з перегляду в листопаді 2000 року. Після включення рекомендацій наради МКУПЖІ -2 Передфінальна версія (грудень 2000 р.) була представлена Виконавчій раді ВООЗ у січні 2001 р. Остаточний проект МКУПЖІ -2 був представлений на П'ятдесят четвертій сесії Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я в травні 2001 року.

Підтвердження остаточної версії

Після обговорення остаточного проекту з назвою «Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я», Асамблея охорони здоров'я схвалила нову класифікацію в резолюції WHA54.21 від 22 травня 2001 року. У резолюції сказано:

П'ятдесят четверта сесія Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я:

1. ПІДТРИМУЄ друге видання Міжнародної класифікації ушкоджень, порушень життєдіяльності та інвалідності (МКУПЖІ) з назвою «Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та охорони здоров'я», яка надалі називається МКФ;
2. СТИМУЛЮЄ держав-членів використовувати МКФ у своїх дослідженнях, спостереженнях і звітах, якщо необхідно, з урахуванням конкретних ситуацій у державах-членах та, зокрема, з огляду на можливі зміни в майбутньому;
3. ПРОСИТЬ Генерального директора надавати державам-членам, на їхнє прохання, підтримку у використанні МКФ.

Додаток 8

Майбутні напрями для МКФ

Використання МКФ багато в чому залежить від її практичної корисності: якою мірою вона може слугувати показником ефективності надання послуг в галузі охорони здоров'я за допомогою показників, що базуються на споживчих результатах, і ступеня, до якої вона застосовується у різних культурах, з тим щоб можна було провести міжнародне порівняння; визначити потреби та ресурси для планування та досліджень. МКФ не є безпосередньо політичним інструментом. Втім, використання цього вкладу може сприяти визначенню політики шляхом надання інформації, яка допоможе встановити політику в галузі охорони здоров'я, сприятиме рівним можливостям для всіх людей та підтримуватиме боротьбу з дискримінацією на основі обмеження життєдіяльності.

Версії МКФ

З огляду на різні потреби різних типів користувачів, МКФ буде представлена у кількох форматах та версіях.

Основна класифікація

Ці дві частини та їх компоненти в МКФ представлені у двох варіантах, щоб задовольнити потреби різних користувачів за різними рівнями деталізації:

Перша версія являє собою повну (детальну) версію, яка забезпечує всі рівні класифікації і дозволяє 9999 категорій для кожного компонента. Проте, їх було використано набагато менше. Категорії повної версії можуть бути об'єднані в короткій версії, якщо необхідна сумарна інформація.

Друга версія – коротка версія, яка дає два рівні категорій для кожного компонента та домену. Також наведено визначення цих термінів, включень та виключень.

Конкретні доопрацювання

- a) Варіанти клінічного застосування: ці варіанти будуть залежати від використання МКФ у різних областях клінічного застосування (наприклад, професійна терапія). Вони будуть базуватися на основному обсязі кодування та термінології; проте вони нададуть додаткову детальну інформацію, таку як керівні принципи оцінки та клінічні описи. Їх також можна переорганізувати на певні дисципліни (наприклад, реабілітацію, розумове здоров'я).
- b) Дослідницькі версії: подібно до клінічних версій, ці версії будуть відповідати конкретним потребам досліджень і забезпечать точні та оперативні визначення для оцінки умов.

Робота на майбутнє

Враховуючи безліч використань і потреб МКФ, важливо зазначити, що ВООЗ та її центри співпраці проводять додаткову роботу для задоволення цих потреб.

МКФ належить усім її користувачам. Це єдиний такий інструмент, що прийнятий на міжнародній основі. Вона спрямована на отримання кращої інформації про явища та

функціонування людей із обмеженням життєдіяльності та створення широкого міжнародного консенсусу. Щоб досягти визнання МКФ різними національними та міжнародними спільнотами, ВООЗ доклала всіх зусиль для забезпечення зручності та сумісності з процесами стандартизації, такими, як це встановлено Міжнародною організацією стандартизації (МОС).

Можливі майбутні напрями розвитку та застосування МКФ можна підсумувати наступним чином:

- сприяння використанню МКФ на рівні країни для розробки національних баз даних;
- створення міжнародного набору даних та структури для міжнародних порівнянь;
- визначення алгоритмів отримання соціальних пільг та пенсій;
- вивчення обмеження життєдіяльності та функціонування членів сім'ї (наприклад, вивчення сторонніх людей із обмеженням життєдіяльності через стан здоров'я інших людей);
- розробка компонентів «Особистісні фактори»;
- розробка чітких оперативних визначень категорій для дослідницьких цілей;
- розробка інструментів оцінки для ідентифікації та вимірювання²⁹;
- надання практичних додатків засобами комп'ютеризації та реєстрації форм;
- встановлення зв'язків з концепціями якісного життя та вимірювання суб'єктивного добробуту³⁰;
- дослідження відповідності лікування або втручання;
- сприяння використанню в наукових дослідженнях для порівняння різних станів здоров'я;
- розробка навчальних матеріалів з використання МКФ;
- створення навчальних та довідкових центрів МКФ по всьому світу;
- подальші дослідження факторів навколишнього середовища для надання необхідних деталей для опису як стандартизованого, так і поточного середовища.

²⁹ Інструменти оцінки, пов'язані з МКФ, розробляються ВООЗ з метою застосування в різних культурах. Вони перевіряються на надійність та обґрунтованість. Інструменти оцінки оцінюватимуться у трьох формах: коротка версія для скринінгу / цілей пошуку справ; версія для щоденного користування доглядачами; і довга (повна) версія для детальних дослідницьких цілей. Вони будуть доступні від ВООЗ.

³⁰ Зв'язки з якістю життя: важливо, щоб існувала концептуальна сумісність між «якістю життя» та конструкціями обмеження життєдіяльності. Якість життя, однак, стосується того, що люди «відчувають» про стан свого здоров'я або його наслідки; отже, це побудова «суб'єктивного добробуту». З іншого боку, конструкції хвороби / обмеження життєдіяльності відносяться до об'єктивних та екстериоризованих ознак особистості.

Додаток 9

Запропоновані вимоги щодо даних МКФ для ідеальних та мінімальних інформаційних систем охорони здоров'я або опитувань

Функції організму та структури	Розділ	Код	Класифікаційний блок чи категорія
Зір	2	b210–b220	Зір та пов'язані функції
Слух	2	b230–b240	Слух та вестибулярні функції
Мова	3	b310–b340	Голос та мовні функції
Травлення	5	b510–b535	Функції травної системи
Тілесна екскреція	6	b610–b630	Сечовивідні функції
Фертильність	6	b640–b670	Генітальні та репродуктивні функції
Сексуальна активність	6	b640	Генітальне та репродуктивне здоров'я
Шкіра та вади	8	b810–b830	Шкіра та пов'язані функції
Дихання	4	b440–b460	Функції респіраторної системи
Біль*	2	b280	Біль
Афект*	1	b 152–b 180	Специфічні розумові функції
Сон	1	b 134	Глобальні розумові функції
Енергія/життєздатність	1	b 130	Глобальні розумові функції
Сприйняття*	1	b 140, b 144, b 164	Увага, пам'ять та функції сприйняття вищого рівня
Активність та участь	3	d310–d345	Передача повідомлень – отримання повідомлень
Комунікація			
Мобільність*	4	d450–d465	Ходьба та рух
Спритність	4	d430–d445	Носіння, переміщення та поведження з предметами
Самообслуговування*	5	d510–d570	Самообслуговування
Звичайна активність *	6 і 8		Побутове життя; Головні сфери життя
Міжособистісні відносини	7	d730–d770	Особливі міжособистісні відносини
Соціальне функціонування	9	d910–d930	Соціальне та громадське життя спільноти

* Кандидатські елементи до мінімального переліку.

Додаток 10

Подяка

Розвиток МКФ не був би можливим без широкої підтримки багатьох людей з різних куточків світу, які присвятили велику кількість часу та енергії, щоб організувати ресурси міжнародної співпраці. І хоча неможливо подякувати їм усім тут, але провідні центри, організації та окремі особи перераховані нижче.

Центри Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), що співпрацювали із МКФ:

Австралія	Australian Institute of Health and Welfare, GPO Box 570, Canberra ACT 2601, Australia. Contact: Ros Madden.
Канада	Canadian Institute for Health Information, 377 Dalhousie Street, Suite 200, Ottawa, Ontario K1N9N8, Canada. Contact: Helen Whittome.
Франція	Centre Technique National d'Etudes et de Recherches sur les Handicaps et les Inadaptations (CTNERHI), 236 bis, rue de Tolbiac, 75013 Paris, France. Contact: Marc Maudinet.
Японія	Japan College of Social Work, 3-1-30 Takeoka, Kiyose-city, Tokyo 204-8555, Japan. Contact: Hisao Sato.
Нідерланди	National Institute of Public Health and the Environment, Department of Public Health Forecasting, Antonie van Leeuwenhoeklaan 9, P.O. Box 1, 3720 BA Bilthoven, The Netherlands. Contacts: Willem M. Hirs, Marijke W. de Kleijnde Vrankrijker.
Північні країни	Department of Public Health and Caring Sciences, Uppsala Science Park, SE 75185 Uppsala, Sweden. Contact: Björn Smedby.
Об'єднане Королівство Великобританії і Північна Ірландія	National Health System Information Authority, Coding and Classification, Woodgate, Loughborough, Leics LE11 2TG, United Kingdom. Contacts: Ann Harding, Jane Millar.
США	National Center for Health Statistics, Room 1100, 6525 Belcrest Road, Hyattsville MD 20782, USA. Contact: Paul J. Placek.

Цільові групи

International Task Force on Mental Health and Addictive, Behavioural, Cognitive, and Developmental Aspects of ICIDH, Chair: Cille Kennedy, Office of Disability, Aging and Long-Term Care Policy, Office of the Assistant Secretary for Planning and Evaluation, Department of Health and Human Services, 200 Independence Avenue, SW, Room 424E, Washington, DC 20201, USA. Co-Chair: Karen Ritchie.

Children and Youth Task Force, Chair: Rune J. Simeonsson, Professor of Education, Frank Porter Graham Child Development Center, CB # 8185, University of North Carolina, Chapel Hill, NC 27599-8185, USA. Co-Chair: Matilde Leonardi.

Environmental Factors Task Force, Chair: Rachel Hurst, 11 Belgrave Road, London SW1V 1RB, England. Co-Chair: Janice Miller.

Мережі

La Red de Habla Hispana en Discapacidades (The Spanish Network). Coordinator: Josй Luis Vбzquez-Barquero, Unidad de Investigacion en Psiquiatria Clinical y Social Hospital Universitario “Marques de Valdecilla”, Avda. Valdecilla s/n, Santander 39008, Spain

Council of Europe Committee of Experts for the Application of ICIDH, Council of Europe, F-67075, Strasbourg, France. Contact: Lauri Sivonen.

Неурядові організації

American Psychological Association, 750 First Street, N.E., Washington, DC 20002-4242, USA. Contacts: Geoffrey M. Reed, Jayne B. Lux.

Disabled Peoples International, 11 Belgrave Road, London SW1V 1RB, England. Contact: Rachel Hurst.

European Disability Forum, Square Ambiorix, 32 Bte 2/A, B-1000, Bruxelles, Belgium. Contact: Frank Mulcahy.

European Regional Council for the World Federation of Mental Health (ERCWFM), Blvd Clovis N.7, 1000 Brussels, Belgium. Contact: John Henderson.

Inclusion International, 13D Chemin de Levant, F-01210 Ferney-Voltaire, France. Contact: Nancy Breitenbach

Rehabilitation International, 25 E. 21st Street, New York, NY 10010, USA. Contact: Judith Hollenweger, Chairman, RI Education Commission, Institute of Special Education, University of Zurich, Hirschengraben 48, 8001 Zurich, Switzerland.

Консультанти

Ряд консультантів ВООЗ надав неоціненну допомогу в процесі перегляду. Вони перераховані нижче:

Elizabeth Badley

Jerome E. Bickenbach

Nick Glozier

Judith Hollenweger

Cille Kennedy

Jane Millar

Janice Miller

Jьrgen Rehm

Robin Room

Angela Roberts

Michael F. Schuntermann

Robert Trotter II
David Thompson (editorial consultant)

Переклад МКФ у ВООЗ на офіційні мови

МКФ була переглянута на кількох мовах, беручи лише англійську мову як робочу. Переклад та лінгвістичний аналіз були невід'ємною частиною процесу перегляду. Наступні співробітники ВООЗ провели переклад, лінгвістичний аналіз, редакційний огляд офіційної мови ВООЗ. Інші переклади можна знайти на веб-сайті ВООЗ: <http://www.who.int/classifications/icf>.

Арабська

Переклад та лінгвістичний аналіз:

Adel Chaker, Ridha Limem, Najeh Daly, Hayet Baachaoui, Amor Haji, Mohamed Daly, Jamil Taktak, Sanda Douki

Редакційна рецензія проведена WHO / EMRO:

Kassem Sara, M. Haytham Al Khayat, Abdel Aziz Saleh

Китайська

Переклад та лінгвістичний аналіз:

Qiu Zhuoying (co-ordinator), Hong Dong, Zhao Shuying, Li Jing, Zhang Aimin, Wu Xianguang, Zhou Xiaonan

Редакційна рецензія проведена WHO Collaborating Centre in China and WHO/WPRO: Dong Jingwu, Zhou Xiaonan and Y.C. Chong

Французька

Переклад та лінгвістичний аналіз проведений WHO Geneva: Pierre Lewalle

Редакційна рецензія проведена WHO Collaborating Centres in France and Canada: Catherine Barral and Janice Miller

Російська

Переклад та лінгвістичний аналіз:

Георгий. Д. Шостка (координатор), Владимир Ю. Ряснянский, Александр В. Квашин, Сергей А. Матвеев, Алексей А. Гальянов

Редакційна рецензія проведена Центром Сотрудничества ВОЗ в России:

Владимир К. Овчаров

Іспанська

Переклад, лінгвістичний аналіз, редакційний аналіз the Collaborating Centre in Spain in collaboration with La Red de Habla Hispana en Discapacidades (The Spanish Network) and WHO/ PAHO:

J. L. Vázquez-Barquero (Co-ordinator), Ana Dñez Ruiz, Luis Gaité Pindado, Ana Gymez Siliy, Sara Herrera Castanedo, Marta Uriarte Ituico, Elena Vázquez Bourgon Armando Vósquez, Магна del Consuelo Crespo, Ana Магна Fossatti Pons, Benjamín Vicente, Pedro Rioseco, Sergio Aguilar Gaxiola, Carmen Lara Mucoz, Магна Elena Medina Mora, Магна Esther Araujo Bazón, Carlos Castillo-Salgado, Roberto Becker, Margaret Hazlewood

Українська

Переклад та лінгвістичний аналіз: Світлана Сивець, Тетяна Сивець

Індивідуальні учасники процесу перегляду

Аргентина

Liliana Lissi
Martha Adela Mazas
Miguela Pico
Ignacio Saenz

Вірменія

Armen Sargsyan

Австралія

Gavin Andrews
Robyne Burrige
Ching Choi
Prem K. Chopra
Jeremy Couper
Elisabeth Davis
Maree Dyson
Rhonda Galbally
Louise Golley
Tim Griffin
Simon Haskell
Angela Hewson
Tracie Hogan
Richard Madden
Ros Madden
Helen McAuley
Trevor Parmenter
Mark Pattison
Tony M. Pinzone
Kate Senior
Catherine Sykes
John Taplin
John Walsh

Австрія

Gerhard S. Barolin
Klemens Fheodoroff
Christiane Meyer-
Bornsen

Бельгія

Françoise Jan
Catherine Mollman
J. Stevens
A. Tricot

Бразилія

Cassia Maria Buchalla
E. d'Arrigo Busnello
Ricardo Halpern
Fabio Gomes
Ruy Laurenti

Канада

Hugh Anton
J. Arboleda-Florez
Denise Avaré
Elizabeth Badley
Caroline Bergeron
Нілліне Bergeron
Jerome E. Bickenbach
Andra Blanchet
Maurice Blouin
Mario Bolduc
(deceased)
Lucie Brosseau
T.S. Callanan
Lindsay Campbell
Anne Carswell
Jacques Cats
L.S. Cherry
Рені Cloutier
Albert Cook
Jacques Сфтї
Marcel Сфтї
Cheryl Cott
Aileen Davis
Henry Enns
Gail Finkel
Christine Fitzgerald

Patrick Fougeyrollas

Adele Furrie
Linda Garcia
Yhetta Gold
Betty Havens
Anne Нйберт
Peter Henderson
Lynn Jongbloed
Faith Kaplan
Ronald Kaplan
Lee Kirby
Catherine Lachance
Jocelyne Lacroix
Рені Langlois
Mary Law
Lucie Lemieux-
Brassard
Annette Majnemer
Rose Martini
Raoul Martin-Blouin
Mary Ann McColl
Joan McComas
Barbara McElgunn
Janice Miller
Louise Ogilvie
Luc Noreau
Diane Richler
Laurie Ringaert
Kathia Roy
Patricia Sisco
Denise Smith
Ginette St Michel
Debra Stewart
Luz Elvira Vallejo
Echeverri
Michael Wolfson
Sharon Wood-
Dauphinee
Nancy Young
Peter Wass

Colleen Watters

Чилі

Ricardo Araya
Alejandra Faulbaum
Luis Flores
Roxane Moncayo de
Bremont
Pedro Rioseco
Benjamin Vicente

Китай

Zhang Aimin
Mary Chu Manlai
Hong Dong
Leung Kwokfai
Karen Ngai Ling
Wu Xuanguong
Qiu Zhuoying
Zhao Shuying
Li Jing
Tang Xiaoquan
Li Jianjun
Ding Buotan
Zhuo Dahong
Nan Dengkun
Zhou Xiaonan

Колумбія

Martha Aristabal
Gomez

Кот-д'Івуар

B. Claver

Хорватія

Ana Bobinas-
Georgievski

Куба

Pedro Valdѝs Sosa
Jesѝs Saiz Sѝnchez
Frank Morales
Aguilera

Данія

Terkel Andersen
Aksel Bertelsen
Tora Haraldsen Dahl
Marianne Engberg
Annette Flensborg
Ane Fink
Per Fink

Lise From
Jette Haugbѝlle
Stig Langvad
Lars von der Lieth
Kurt Mѝller
Claus Vinther Nielsen
Freddy Nielsen
Kamilla Rothe Nissen
Gunnar Schiшler
Anne Sloth
Susan Tetler
Selena Forchhammer
Thшnnings
Eva Wѝhrens
Brita Шhlenschlѝger

Еквадор

Магна del Consuelo
Crespo
Walter Torres
Izquierdo

Єгипет

Mohammed El-Banna

Сальвадор

Jorge Alberto Alcaryn
Patricia Tovar de
Canizalez

Ефіопія

Rene Rakotobe

Фінляндія

Erkki Yrjankeikki
Markku Leskinen
Leena Matikka
Matti Ojala
Heidi Paatero
Seija Talo
Martti Virtanen

Франція

Charles Aussilloux
Bernard Azema
Jacques Baert
Serge Bakchine
Catherine Barral
Maratine Barres
Jean-Yves Barreyre
Jean-Paul Boissin
Franzois Chapireau
Pascal Charpentier

Alain Colvez
Christian Corbѝ
Dr. Cyran
Michel Delcey
Annick Deveau
Serge Ebersold
Camille Felder
Claude Finkelstein
Anne-Marie Gallot
Pascale Gilbert
Jacques Houver
Marcel Jaeger
Jacques Jonquignes
Jean-Claude Lafon
Maryvonne Lyazid
Jolllie Lose-Berdot
Maryse Marriиre
Lucie Matteodo
Marc Maudinet
Jean-Michel Mazeaux
Pierre Minaire (*deceased*)
Lucien Moatti
Bertrand Morineaux
Pierre Mormiche
Jean-Michel Orgogozo
Claudine Parayre
Gѝrard Pavillon
Andrѝ Philip
Nicole Quemada
Jean-Franzois Ravaud
Karen Ritchie
Jean-Marie Robine
Isabelle Romieu
Christian Rossignol
Pascale Roussel
Jacques Roustit
Jѝsus Sanchez
Marie-Josѝ Schmitt
Jean-Luc Simon
Lauri Sivonen
Henri-Jacques Stiker
Annie Triomphe
Catherine Vaslin
Paul Veit
Dominique Velche
Jean-Pierre Vignat
Vivian Waltz

Німеччина

Helmi Вѝсе-Younes
Horst Dilling
Thomas Ewert
Kurt Maurer

Jьrgen Rehm
H.M. Schian
Michael F.
Schuntermann

Індія

Javed Abidi
Samir Guha-Roy
K.S. Jacob
Sunanda Koli
S. Murthy
D.M. Naidu
Hemraj Pal
K. Sekar
K.S. Shaji
Shobha Srinath
T.N. Srinivasan
R. Thara

Індонезія

Augustina Hendriarti

Іран (Ісламська республіка)

Mohamed M.R.
Mourad

Ізраїль

Joseph Yahav

Італія

Emilio Alari
Alberto Albanese
Renzo Andrich
A. Andrigo
Andrea Arrigo
Marco Barbolini
Maurizio Bejor
Giulio Borgnolo
Gabriella Borri
Carlo Caltagirone
Felicia Carletto
Carla Colombo
Francesca Cretti
Maria Cufersin
Marta Dao
Mario D'Amico
Simona Della Bianca
Paolo Di Benedetto
Angela Di Lorenzo
Nadia Di Monte
Vittoria Dieni
Antonio Federico

Ute Siebel
Gerold Stucki
Греція
Venos Mavreas

Francesco Fera
Carlo Francescutti
Francesca Fratello
Franco Galletti
Federica Galli
Rosalia Gasparotto
Maria Teresa Gattesco
Alessandro
Giacomazzi
Tullio Giorgini
Elena Girauda
Lucia Granzini
Elena Grosso
V. Groppo
Vincenzo Guidetti
Paolo Guzzon
Leo Giulio Iona
Vladimir Kosic
Matilde Leonardi
Fulvia Loik
Mariangela Macan
Alessandra Manassero
Domenico Manco
Santina Mancuso
Roberto Marcovich
Andrea Martinuzzi
Anna Rosa Melodia
Rosetta Mussari
Cristiana Muzzi
Ugo Nocentini
Emanuela Nogherotto
Roberta Oretti
Lorenzo Panella
Maria Procopio
Leandro Provinciali
Alda Pellegri
Barbara Reggiori
Marina Sala
Giorgio Sandrini
Antonio Schindler
Elena Sinforiani
Stefano Schierano
Roberto Sicurelli
Francesco Talarico
Gariella Tavoschi
Cristiana Tiddia
Walter Tomazzoli
Corrado Tosetto

Угорщина

Lajos Kullmann

Sergio Ujcich
Maria Rosa Valsecchi
Irene Vernerо

Ямайка

Monica Bartley

Японія

Tsunehiko Akamatsu
Masataka Arima
Hidenobu Fujisono
Katsunori Fujita
Shinichiro Furuno
Toshiko Futaki
Hajime Hagiwara
Yuichiro Haruna
Hideaki Hyoudou
Takashi Iseda
Atsuko Ito
Shinya Iwasaki
Shizuko Kawabata
Yasu Kiryu
Akira Kodama
Ryousuke Matsui
Ryo Matsutomo
Yasushi Mochizuki
Kazuyo Nakai
Kenji Nakamura
Yoshukuni Nakane
Yukiko Nakanishi
Toshiko Niki
Hidetoshi Nishijima
Shiniti Niwa
Kensaku Ohashi
Mari Oho
Yayoi Okawa
Shuhei Ota
Fumiko Rinko
Junko Sakano
Yoshihiko Sasagawa
Hisao Sato
Yoshiyuki Suzuki
Junko Taguchi
Eiichi Takada
Yuji Takagi
Masako Tateishi
Hikaru Tauchi
Miyako Tazaki

Mutsuo Torai
Satoshi Ueda
Kousuke Yamazaki
Yoshio Yazaki

Йорданія

Abdulla S.T. El-
Naggar
Ziad Subeih

Кувейт

Adnan Al Eidan
Abdul Aziz Khalaf
Karam

Латвія

Valda Biedrina
Aldis Dudins
Lolita Cibule
Janis Misins
Jautrite Karashkevica
Mara Ozola
Aivars Vetra

Ліван

Elie Karam

Литва

Albinas Bagdonas

Люксембург

Charles Pull
M. De Smedt
Pascale Straus

Малайзія

Sandiyao Sebastian

Мадагаскар

Caromine
Ratomahenina
Raymond

Мальта

Joe M. Pace

Мексика

Juan Alberto
Alcantara
Jorge Caraveo
Anduaga
Магна Eugenia
Antunez

Fernando R. Jimínez
Albarran
Gloria Martinez
Carrera
Магна-Elena Medina

Mora
Carmen E. Lara
Mucoz

Марокко

Aziza Bennani

Нідерланди

T. van Achterberg
Jaap van den Berg
A. Bloemhof
Y.M. van der Brug
R.D. de Boer
J.T.P. Bonte
J.W. Brandsma
W.H.E. Buntinx
J.P.M. Diederiks
M J Driesse
Silvia van Duuren-
Kristen
C.M.A. Frederiks
J.C. Gerritse
Josй Geurts
G. Gladines
K.A. Gorter
R.J. de Haan
J. Halbertsma
E.J. van der Haring
F.G. Hellema
C.H. Hens-Versteeg
Y. F. Heerkens
Y. Heijnen
W.M. Hirs
H. W. Hoek
D. van Hoeken
N. Hoesmans
C. van Hof
G.R.M. van Hoof
M. Hopman-Rock
A. Kap
E.J. Karel
Zoltan E. Kenessey
M.C.O. Kersten
M.W. de Kleijn-de
Vrankrijker
M.M.Y. de Klerk
M. Koenen
J.W. Koten
D.W. Kraijer

T. Kraakman
Guuss Lankhorst
W.A.L. van Leeuwen
P. Looijestein
H. Meinardi
W. van Minnen
A.E. Monteny
I. Oen
Wil Ooijendijk
W.J. den Ouden
R.J.M. Perenboom
A. Persoon
J.J. v.d. Plaats
M. Poolmans
F.J. Prinsze
C.D. van Ravensberg
K. Reynders
K. Riet-van Hoof
G. Roodbol
G.L. Schut
B. Stoelinga
M.M.L. Swart
L. Taal
H. Ten Napel
B. Treffers
J. Verhoef
A. Vermeer
J.J.G.M. Verwer
W. Vink
M. Welle Donker
Dirk Wiersma
J.P. Wilken
P.A. van Woudenberg
P.H.M. Wouters
P. Zanstra

Нікарагуа

Elizabeth Aguilar
Angel Bonilla Serrano
Ivette Castillo
Нйктор Collado
Hernández
Josefa Conrado
Brenda Espinoza
Магна Fйlix Gontol
Mirian Gutiйrrez
Rosa Gutiйrrez
Carlos Guzmán
Luis Jara
Raуl Jarquin
Norman Lanzas
Josй R. Leiva
Rafaela Marengo

Marна Alejandra
Martнnez
Marlon Mйndez
Mercedes Mendoza
Marна Josй Moreno
Alejandra Narvbez
Amilkar Obando
Dulce Marна Olivас
Rosa E. Orellana
Yelba Rosa Orozco
Mirian Ortiz Alvarado
Amanda Pastrana
Marbely Picado
Susana Rappaciolli
Esterlina Reyes
Franklin Rivera
Leda Marна Rodнгуез
Humberto Romбн
Yemira Sequeira
Ivonne Tijerino
Ena Liz Torrez
Rene Urbina
Luis Velбsquez

Нигерія

Sola Akinbiyi
John Morakinyo
A. O. Odejide
Olayinka Omigbodun

Норвегія

Kjetil Bjorlo
Torbjorg Hostad
Kjersti Vik
Nina Vollestad
Margret Grotle
Soukup
Sigrid Ostensjo

Пакистан

S. Khan
Malik H. Mubbashar
Khalid Saeed

Філіппіни

L. Ladrigo-Ignacio
Patria Medina

Перу

Marна Esther Araujo
Bazon
Carlos Bejar Vargas
Carmen Cifuentes
Granados

Roxana Cock Huaman
Lily Pinguz Vergara
Adriana Rebaza Flores
Nelly Roncal Velazco
Fernando Urcia
Fernбndez
Rosa Zavallos Piedra

Республіка Корея

Ack-Seop Lee

Румінія

Radu Vraști

Росія

Vladimir N. Blondin
Aleksy A. Galianov
I.Y. Gurovich
Mikhail V. Korobov
Alexander V.
Kvashin
Pavel A.
Makkaveysky
Sergey A. Matveev
N. Mazaeva
Vladimir K.
Ovtcharov
S.V. Polubinskaya
Anna G. Ryabokon
Vladimir Y.
Ryasnyansky
Alexander V. Shabrov
Georgy D. Shostka
Sergei Tsirkin
Yuri M. Xomarov
Alexander Y.
Zemtchenkov

Словенія

Andreeja Fatur-
Videtec

Південна Африка

David Boonzaier
Gugulethu Gule
Sebenzile Matsebula
Pam McLaren
Siphokazi Gcaza
Phillip Thompson

Іспанія

Alvaro Bilbao Bilbao
Encarnaciyn Blanco
Egido

Rosa Bravo Rodriguez
Marна Josй Cabo
Gonzбlez
Marta Cano Fernбndez
Laura Cardenal
Villalba
Ana Diez Ruiz
Luis Gaitе Pindado
Marна Garcна Josй
Ana Gymeз Siliy
Andres Herran Gymeз
Sara Herrera
Castanedo
Ismael Lastra
Martinez
Marta Uriarte Ituico
Elena Vбzquez
Bourgon
Antonio Leyn Aguado
Dhaz
Carmen Albeza
Contreras
Marна Angeles Aldana
Berberana
Federico Alonso
Trujillo
Carmen Alvarez
Arbesъ
Jesus Artal Simon
Enrique Baca
Baldomero
Julio Bobes Garcна
Antonio Bueno
Alcбntara
Tomбs Castillo Arenal
Valentнn Corces
Pando
Marна Teresa Crespo
Abelleira
Roberto Cruz
Hernбndez
Josй Armando De
Vierna Amigo
Manuel Desviat
Mucoz
Ana Marна Dhaz
Garcна
Marна Josй Eizmendi
Apellaniz
Antonio Fernбndez
Moral
Manuel A. Franco
Martнn

Luis Gaité Pinadado
Марна Мар Гарсна
Amigo
Josй Giner-Ubago
Gregorio Gumez-
Jarabo
Josй Manuel Gorospe
Arocena
Juana Марна
Hernбndez Rodrнguez
Carmen Leal Cercos
Marcelino Lyppez
Alvarez
Juan Josй Lopez-Ibor
Ana Марна Lyppez
Trenco
Francisco Margallo
Polo
Monica Мартнн Gil
Miguel Мартнн
Zurimendi
Manuel J. Мартнnez
Cardaca
Juan Carlos
Miangolarra Page
Rosa M.Montoliu
Valls
Teresa Orihuela
Villameriel
Sandra Ortega Mera
Gracia Parquica
Fernбndez
Rafael Pecalver
Castellano
Jesusa Pertejo
Марна Francisca
Peidro de Moya
Juan Rafael Prieto
Lucena
Miguel Querejeta
Gonzбlez
Miquel Roca Bennasar
Francisco Rodrнguez
Pulido
Luis Salvador Carulla
Марна Vicenta
Sбnchez de la Cruz
Francisco Torres
Gonzбlez
Марна Triquell Manuel
Josй Luis Vбzquez-
Barquero
Miguel A.Verdugo

Alonso
Carlos Villaro Dnaz-
Jimйnez

Швеція

Lars Berg
Eva Bjorck-Akesson
Mats Granlund
Gunnar Grimby
Arvid Linden
Anna Christina Nilson
(*deceased*)
Anita Nilsson
Louise Nilunger
Lennart Nordenfelt
Adolf Ratzka
Gunnar Sanner
Olle Sjцgren
Bјdrn Smedby
Sonja Calais van
Stokkom
Gabor Tiroler

Швейцарія

Andrй
Assimacopoulos
Christoph Heinz
Judith Hollenweger
Hans Peter Rentsch
Thomas Spuhler
Werner Steiner
John Strome
John-Paul Vader
Peter Wehrli
Rudolf Widmer

Таїланд

Poonpit Amatuakul
Pattariya Jarutat
C. Panpreecha
K. Roongruangmaairat
Pichai Tangsin

Туніс

Adel Chaker
Hayet Baachaoui
A. Ben Salem
Najeh Daly
Sanda Douki
Ridha Limam
Mhalla Nejja
Jamil Taktak

Туреччина

Ahmet Guцъs
Elif Iyriboz
Kultegin Ogel
Berna Ulug

Об'єднані Арабські

Емірати

Sheika Jamila Bint Al-
Qassimi

Об'єднане Королівство

Великої Британії та

Північної Ірландії

Simone Aspis
Allan Colver
Edna Conlan
John E. Cooper
A. John Fox
Nick Glozier
Ann Harding
Rachel Hurst
Rachel Jenkins
Howard Meltzer
Jane Millar
Peter Mittler
Martin Prince
Angela Roberts
G. Stewart
Wendy Thorne
Andrew Walker
Brian Williams

Сполучені Штати

Америци

Harvey Abrams
Myron J. Adams
Michelle Adler
Sergio A. Aguilor-
Gaxiola
Barbara Altman
Alicia Amate
William Anthony
Susan Spear Basset
Frederica Barrows
Mark Battista
Robert Battjes
Barbara Beck
Karin Behe
Cynthia D. Belar
J.G. Benedict
Stanley Berent
Linas Bieliauskas

Karen Blair
F. Bloch
Felicia Hill Briggs
Edward P. Burke
Larry Burt
Shane S. Bush
Glorisa Canino
Jean Campbell
Scott Campbell Brown
John A. Carpenter
Christine H.
Carrington
Judi Chamberlin
LeeAnne Carrothers
Mary Chamie
Cecelia B. Collier
William Connors
John Corrigan
Dale Cox
M. Doreen Croser
Eugene D'Angelo
Gerben DeJong
Jeffrey E. Evans
Timothy G. Evans
Debbie J. Farmer
Michael Feil
Manning Feinleib
Risa Fox
Carol Frattali
Bill Frey
E. Fuller
Cheryl Gagne
J. Luis Garcia Segura
David W. Gately
Carol George
Olinda Gonzales
Barbara Gottfried
Bridget Grant
Craig Gray
David Gray
Marjorie Greenberg
Arlene Greenspan
Frederick
Guggenheim
Neil Hadder
Harlan Hahn
Robert Haines
Laura Lee Hall
Heather Hancock
Nandini Hawley
Gregory W. Heath
Gerry Hendershot
Sarah Hershfeld

Sarah Hertfelder
Alexis Henry
Howard Hoffman
Audrey Holland
Joseph G. Hollowell Jr
Andrew Imparato
John Jacobson
Judith Jaeger
Alan Jette
J. Rock Johnson
Gisele Kamanou-
Goune
Charles Kaelber
Cille Kennedy
Donald G. Kewman
Michael Kita (*deceased*)
Edward Knight
Pataricia Kricos
Susan Langmore
Mitchell LaPlante
Itzak Levav
Renee Levinson
Robert Liberman
Don Lollar
Peter Love
David Lozovsky
Perianne Lurie
Jayne B. Lux
Reid Lyon
Anis Maitra
Bob MacBride
Kim MacDonald-
Wilson
Peggy Maher
Ronald Manderscheid
Kofi Marfo
Ana Maria
Margueytio
William C. Marrin
John Mather
Maria Christina
Mathiason
John McGinley
Theresa McKenna
Christine McKibbin
Christopher J.
McLaughlin
Laurie McQueen
Douglas Moul
Peter E. Nathan
Russ Newman
Els R. Nieuwenhuisen
Joan F. van Nostrand

Jean Novak
Patricia Owens
Alcida Perez de
Velasquez
D. Jesse Peters
David B. Peterson
Harold Pincus
Paul Placek
Thomas E. Preston
Maxwell Prince
Jeffrey Pyne
Louis Quatrano
Juan Ramos
Geoffrey M. Reed
Anne Riley
Gilberto Romero
Patricia Roberts-Rose
Mark A. Sandberg
Judy Sangl
Marian Scheinholtz
Karin Schumacher
Katherine D. Seelman
Raymond Seltser
Rune J. Simeonsson
Debra Smith
Gretchen Swanson
Susan Stark
Denise G. Tate
Travis Threats
Cynthia Trask
Robert Trotter II
R. Alexander Vachon
Maureen Valente
Paolo del Vecchio
Lois Verbrugge
Katherine Verdolini
Candace Vickers
Gloriajean Wallace
Robert Walsh
Seth A. Warshausky
Paul Weaver
Patricia Welch
Gale Whiteneck
Tyler Whitney
Brian Williams
Jan Williams
Linda Wornall
J. Scott Yaruss
Ilene Zeitzer
Louise Zingesser

Уругвай
Paulo Alterway

Marta Barera
Margot Barrios
Daniela Bilbao
Gladys Curbelo
Ana M. Frappola
Ana M. Fosatti Pons
Angīlica Etchecique
Rosa Gervasio
Mariela Irigoin
Fernando Lavie
Silvia Нъез
Rossana Pipplol
Silvana Toledo

В'етнам

Nguyen Duc Truyen

Зімбабве

Jennifer Jelsma
Dorcas Madzivire
Gillian Marks
Jennifer Muderredzi
Useh Ushotanefe

Організації системи Організації Об'єднаних Націй

International Labour Organization (ILO)
Susan Parker

United Nations Children's Fund (UNICEF)
Habibi Gulbadan

United Nations Statistical Division
Margarat Mbogoni
Joann Vanek

United Nations Statistical Institute for Asia and the Pacific
Lau Kak En

United Nations Economic and Social Commission for Asia and Pacific
Bijoy Chaudhari

Всесвітня організація охорони здоров'я

Regional Offices
Africa: C. Mandlhate

Americas (Pan American Health Organisation): Carlos Castillo-Salgado,
Roberto Becker, Margaret Hazlewood, Armando V6zquez

Eastern Mediterranean: A. Mohit, Abdel Aziz Saleh, Kassem Sara, M. Haytham
Al Khayat

Europe: B. Serdar Savas, Anatoli Nossikov

South-East Asia: Than Sein, Myint Htwe

Western Pacific: R. Nesbit, Y.C. Chong

Штаб-квартира

У процесі перегляду були залучені різні відділи в штаб-квартирі ВООЗ.

Окремі працівники, які внесли свій внесок у процес перегляду, наведені нижче з їхніми департаментами:

M. Argandoca, formerly of Department of Substance Abuse

Z. Bankowski, Council for International Organizations of Medical Sciences

J.A. Costa e Silva, formerly Division of Mental Health and Prevention of Substance Abuse

S. Clark, Department of Health Information, Management and Dissemination

C. Djeddah, Department of Injuries and Violence Prevention

A. Goerdt, formerly of Department of Health Promotion

M. Goracci, formerly of Department of Injury Prevention and Rehabilitation

M. A. Jansen, formerly of Department of Mental Health and Substance Dependence

A. L'Hours, Global Programme on Evidence for Health Policy

A. Lopez, Global Programme on Evidence for Health Policy

J. Matsumoto, Department of External Cooperation and Partnerships

C. Mathers, Global Programme on Evidence for Health Policy

C. Murray, Global Programme on Evidence for Health Policy

H. Nabulsi, formerly of IMPACT

E. Pupulin, Department of Management of Noncommunicable Diseases

C. Romer, Department of Injuries and Violence Prevention

R. Sadana, Global Programme on Evidence for Health Policy

B. Saraceno, Department of Mental Health and Substance Dependence

A. Smith, Department of Management of Noncommunicable Diseases

J. Salomon, Global Programme on Evidence for Health Policy

M. Subramanian, formerly of World Health Reporting

M. Thuriaux, formerly of Division of Emerging and other Communicable Diseases

B. Thylefors, formerly of Department of Disability/Injury Prevention and Rehabilitation

M. Weber, Department of Child and Adolescent Health and Development

Sibel Volkan and Grazia Motturi provided administrative and secretarial support

Can Zelik, Pierre Lewalle, Matilde Leonardi, Senda Bennaissa and Luis Prieto carried out specific aspects of the revision work.

Somnath Chatterji, Shekhar Saxena, Nenad Kostanjsek and Margie Schneider carried out the revision based on all the inputs received.

T. Bedirhan Istyn managed and coordinated the revision process and the overall ICF project.

Індекс до Вступу та Додатків

Примітка. Цей індекс представлений як загальний інструмент для доступу до категорій у класифікаціях та обговореннях питань, ключових термінів у Вступі та Додатках.

A

Активність, активності – **Activity, activities**, 8,11,20,22-3,24-5,33,39, 40-1,43,45-6,48-9,54-5,58,90,173,305,311,315-320,329,331

Активність та Участь – **Activities and Participation**, 28,173,304

масштабування – **scaling**, 321

необов'язковий для активності та участі – **optional for activities and participation**, 323

Активність та Участь, компонент – **Activities and Participation, component**, 33, 54, 55, 173, 300,328

Активність та Участь, структуровані варіанти – **Activities and Participation, structuring options**, 328-332

Анатомічні частини – **Anatomical parts**, 41, 43,150, 320

Атрофія м'язів – **Muscle atrophy**, 52

B

Бар'єр, довколишній – **Barrier, environmental**, 20,23,27, 56,42-3,307,326,333, 335, 339

Бідність (нестача) – **Poverty**, 291,255

Біомедичні стандарти – **Biomedical standards**, 24

статус – **status**, 44, 236,238

Будова (структура) – **Architecture**, 387

B

Взаємовідносини індивіда в суспільстві – **Attitudes**, 77, 278-280

Виконання, як кваліфікатор – **Performance, as qualifier**, 46,47,48,55,173,174

Виконання, як конструкція – **Performance, as construct**, 21,40-41,46,48,52,55,173,174304

Випадки, приклади – **Vignettes**, 26

Всесвітня асамблея здоров'я – **World Health Assembly**, 59,347

Втручання, використання МКФ – **Intervention matching, ICF use**, 341

G

Гарантія якості – **Quality assurance**, 37

Генетична аномалія – **Genetic abnormality**, 302

Геріатрія – **Geriatrics**, 311

Голландський Центр Співпраці для МКУПЖІ – **Dutch Collaborating Centre for ICIDH** , 344

Д

Детермінанти здоров'я – **Determinants of health** , 34

Дефініції – **Definitions**

в МКФ – **in ICF** , 312

у класифікаціях – **in classifications** , 321

Дискримінація, соціальна – **Discrimination, social**, 16,339,349

Дитина – **Child**, 7,14-19

виконання - **performance** ~27

у контексті сім'ї – **in the context of the family**, 16

функціонування – **functioning** ~16

дитяча педагогіка – **-centered pedagogy** , 15

Дитинство, період від моменту народження – **Infancy** , 9,11

Дитинство – **Childhood**, 7,8,9,13,14,16

раннє – **early** ~,7,11,18

середнє – **middle** ~, 7

Діагноз – **Diagnosis**, 22, 34,336

Діти – **Children**, 7,8,9,11,12,13,15,17,18,19,21

Добробут – **Well-being** , 7, 20, 38, 232, 301

Домен обмеження життєдіяльності – **Domain, of disability**, 11, 17, 20, 22, 47, 48, 54

Допоміжні пристрої або особиста допомога – **Assistive devices or personal assistance** , 48,230, 258-262

Дослідження та опитування населення – **Population studies and surveys**, 22, 37

Доступ, вибірка інформації – **Access** , 14-16,386

Е

Етичні вказівки щодо використання МКФ – **Ethical guidelines for the use of ICF**, 341

Є

Єдине (стандартне) середовище – **Uniform environment** , 47, 323

Ж

Життя – **Life**

досвід – **experiences** , 229
події – **events** , 90, 94
сфери, ділянки – **areas** , 242, 244, 250, 301, 304, 328

З

Завдання – **Task**, 12,13, 36, 3444

Загальна декларація прав людини Організації Об'єднаних Націй (1948) – **United Nations Universal Declaration of Human Rights (1948)** , 377

Запобігання – **Prevention** , 14, 223,257, 294

Запропоновані дані щодо даних МКФ для ідеальних та мінімальних інформаційних систем охорони здоров'я або опитувань – **Suggested ICF data requirements for ideal and minimal health information systems or surveys** , 352

Здатність (потенційна здатність), конструкція – **Capacity, construct of**, 304,322-323, 329

Здатність, як кваліфікатор – **Capacity, as qualifier**, 3,46,47-48, 322, 325

Здібності, пристосовані до навколишнього середовища – **Environmentally adjusted ability**, 16, 53

Здоров'я – **Health**

компоненти – **components of** ~, 33

медичні працівники – **care workers**, 276

системи догляду – **care systems**,232, 292, 336

умова, стан – **condition** , 7,8, 13-4, 33-4,40, 45,47, 53

Здоров'я населення – **Population health** , 34

Зрілість – **Maturity**

психологічна – **psychological**, 19

соціальна – **social** , 19

фізична – **physical**, 19

І

Інвалідність – **Handicap**, 13, 15, 30, 343-345

Інструменти оцінки та МКФ – **Assessment instruments and ICF**, 24, 314, 351

Інформація – **Information**

матриця – **matrix**, 46, 322,332

системи – **systems**, 5, 265, 352

Інформація про захворюваність – **Morbidity information** , 34

Інформація про смертність – **Mortality information** , 34

«Інше уточнене», що використовується в МКФ – «**Other specified**», **use in ICF**, 313

К

Категорії в МКФ – **Categories in ICF** , 40, 342, 349

Кваліфікатор – **Qualifier**, 11, 17, 20, 23-25, 42, 45-46, 48, 55-56, 58, 80, 150-151, 173

структура організму – **body structure** , 7, 103, 150

фактори навколишнього середовища – **environmental factors**, 255, 310

функції та структура організму – **body functions and structure**, 80, 316-317

Класифікація – **Classification of**

категорії – **categories** , 317, 319, 328

деталізація – **granularity**, 349

компоненти МКФ – **components of ICF** ~, 41, 386

обсяг МКФ – **scope of ICF** ~ 8, 9, 386

обсягів обмеження життєдіяльності – **of dimensions of disability**, 8, 23

підрозділ МКФ – **unit of ICF** ~, 40, 41, 44, 304

рівні – **levels**, 307

універсум – **universe of ~ in ICF** – в МКФ, 301, 304

частини МКФ – **parts of ICF** ~, 38, 304

Класифікація подій – **Event classification**, 316

Клінічне використання МКФ, етичні рекомендації – **Clinical use of ICF, ethical guidelines**, 342

Клінічні застосування МКФ – **Clinical applications of ICF**, 5, 349

Кодування – **Coding**

конвенція, код «8» – **convention, code «8»** , 11, 310, 318, 320

структур організму – **body structures** , 320,

функцій організму – **body functions** , 310

Конвенція Організації Об'єднаних Націй про права людей з інвалідністю – **United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities**, 13, 15

Конвенція Організації Об'єднаних Націй про права дитини – **United Nations Convention on the Rights of the Child**, 11, 14

Конструкції в МКФ – **Constructs in ICF** , 3, 8, 17-8, 230-32

Контекстуальні фактори – **Contextual factors**, 38, 40-41, 43, 49, 52, 255

Конфіденційність, Див. Клінічне використання МКФ, Етичні вказівки – **Confidentiality, See Clinical use of ICF,ethical guideline** – 341

модифікація – **modification** , 8, 53

Короткі показники здоров'я населення – **Summary measures of population health**, 42

Культурна відмінність та класифікація – **Cultural variation and classification**, 269

Культурні організації – **Cultural organizations**, 289

Культурна придатність та МКУПЖІ – **Cultural applicability and ICIDH** ,343, 345-346

Л

Люди з обмеженням життєдіяльності – **People with disabilities, ICF and МКФ i ~**, 338

М

Малюки – **Toddlers** , 11

Міжнародна організація людей із обмеженням життєдіяльності – **Disabled Peoples' International** ,7,338, 347

Міжнародна організація стандартизації (ISO) – **International Organization for Standardization (ISO)** , 282,

Міжнародні класифікації, споріднена з ВООЗ – **International classifications, WHO family of** 11, 34

Міжнародна стандартна класифікація освіти ЮНЕСКО – **UNESCO's International Standard Classification of Education** , 295

МКФ – ICF

в якості основи – **as a framework** , 7-8,13,16

порівнянність даних – **and data comparability**, 339

цілі – **aims of ~**, 36

МКХ-10 – **ICD-10** , 7, 11, 34,45, 316

Модель обмеження життєдіяльності, біопсихосоціальна – **Model of disability, biopsychosocial** , 18

інтерактивна – **interactive** , 51, 53

МКФ – **ICF** , 17

медична – **medical** , 53

соціальна – **social**, 53

Можливе використання переліку Активності та Учасності – **Possible uses of the Activities and Participation list**, 328

Мозок, функції – **Brain, functions of** , 44

Молодь, підлітки – **Youth** , 7, 8, 9, 11-12, 15, 17, 19-21

Н

Навколишнє середовище – **Environmental**

бази даних – **databases** , 309

браузер (посередник) – **browser**, 317

детермінанти – **determinants of** ~, 34

домени – **domains**, 17, 20, 33, 331

дослідження – **research** , 21, 36

інформаційні системи – **information systems**, 36, 352

клінічне використання версій – **clinical use versions**, 342

комп'ютеризація – **computerization** , 351

конструкції – **constructs** , 3, 8, 18, 17-8

наслідки – **outcomes** , 29

оцінка результатів – **outcome evaluation** , 53

пов'язані домени – **-related domains** , 7, 18, 22, 33

політика – **policies**, 37

просування – **promotion**, 246

система – **system** , 257

стан, етіологія – **condition, etiology of** ~, 343

стани – **states** , 7, 326, 317

статистика – **statistics**, 36

страхування – **insurance**, 37

фактор, бар'єр – **factor, barrier**, 16, 20, 23, 27, 335

фактори – **factors** , 255

фактор, полегшуючий фактор – **factor, facilitator**, 20, 23, 27, 50, 56, 42-43, 255

Навколишнє середовище – **Environment**

поточне, нинішнє – **current** 20, 173

соціальне – **social** ~, 18, 37

стандартизоване або універсальне – **standard or uniform** ~, 47, 322, 325

фактичне – **actual** ~, 47

Наслідок захворювання – **Consequence of disease** , 17

Національний центр з питань вроджених вад та обмеження життєдіяльності , Центри розвитку з питань контролю та профілактики захворювань – **National Center on Birth Defects and Developmental Disabilities of the Centers for Disease Control and Prevention** ,30

Немовлята – **Infants** , 11, 19

«Не уточнене» – «**Unspecified**», **use in ICF** , використане в МКФ, 313

О

Об'єднані Нації – **United Nations** , 11, 254

Обмеження Активності – **Activity limitations**, 7, 12, 173, 175

Обмеження життєдіяльності – **Disability**, 7, 11, 13, 14-18, 21, 300, 303-304, 326, 338-340
пережитий досвід – **lived experience of** ~, 47
як медичне питання – **as a medical issue** , 53
як політичне питання – **as a political issue** ,53
Огляди здоров'я населення, моніторинг – **Population health surveys** , 34, 36

Операційні дефініції в МКФ – **Operational definitions in the ICF** , 54, 32, 321

Опитування, застосування МКФ – **Survey, application of ICF**, 352

Органи тіла – **Body organs** , 41, 43

Освіта для всіх: Всесвітній форум з питань освіти – **Education for All-World Education Forum** , 14

Освітні цілі МКФ – **Educational uses of ICF** , 36

Особистісні фактори – **Personal factors** , 39, 40-43,49-53, 302,303, 305, 310
Оцінка клінічна – **Assessment clinical** ~, 37
інструменти, загальні – **instruments, general** ~, 24, 25, 37, 300-301, 385

П

Патологія – **Pathology**, 44

Пережитий досвід обмеження життєдіяльності – **Lived experience of disability**, 24, 48, 295, 322

Північноамериканський центр співпраці для МКУПЖІ – **North American Collaborating Centre for ICIDH** , 344

Підлітки, див. підлітковий вік – **Adolescents, see adolescence**

Підлітковий вік – **Adolescence** , 7, 8, 9, 13, 16, 18, 20, 80, 173
незалежність в – **independence in** ~, 15

Підсумок процесу перегляду – **Summary of the revision process** , 259

Планування – **Planning** , 5,

Повага, див. Етичні вказівки щодо використання МКФ – **Respect, See Ethical guidelines for use of ICF**, 341

Полегшуючий фактор, довколишній – **Facilitator, environmental** , 20, 23, 27, 56, 303, 326

Польові випробування під час перегляду МКУПЖІ – **Field trials, during ICIDH-2 revision**, 33, 346, 347

Порівняність даних та МКФ – **Data comparability and ICF** , 36, 37, 47

Пошкодження – **Injury** , 17, 20, 40, 44, 48, 107, 224, 315

Права людини – **Human rights** , 13

Практичне керівництво – **Practice Manual** , 25

Прийняття рішень – **Decision-making** , 34

Приклади випадків – **Case examples** , 333

Причини зв'язку з медичними послугами – **Reasons for contact with health services**, 7

Причинність, етіологія – **Causation, etiology**, 7, 34

Програми (аспекти) розумового здоров'я МКФ – **Mental health applications of ICF** , 344

Проказа – **Leprosy**, 333

Психологічні активи – **Psychological assets** , 50

Психологічні функції – **Psychological functions** , 41, 43, 44, 80, 302

Р

Реабілітаційні послуги (служби) – **Rehabilitation services** , 13, 14,

Реалізація (виконання), як кваліфікатор – **Capacity, as qualifier**, 40, 46-48, 50, 52, 55-56, 71, 173, 174, 187, 189

Розвиток –Developmental

вміння – **skills**, 94, 268

затримка – **delay**, 16

рівні – **stages** , 17, 28

Розлад – **Disorder**, 34, 302, 344

Розумова відсталість – **Mental retardation** , 83

Розумове здоров'я – **Mental health** , 150, 248, 251-252, 269, 331, 344

Розумові розлади – **Mental illness**, 50

Розумові (чи психологічні) функції – **Mental (or psychological) functions** , 41-43, 80, 301

С

Саламанська декларація про право на освіту – **Salamanca Statement on the Right to Education** , 15

Санація термінів – **Sanitation of terms** , 339

Середовища – **Environments** ,18, 345

Середовище взаємовідносин індивіда в суспільстві – **Attitudinal environment**, 41, 49, 255, 326

Сільське або міське середовище – **Rural or urban setting** , 327

Сімейство класифікацій ВООЗ – **WHO family of classifications**, 344

Симптоми та ознаки – **Symptoms and signs**, 45

Системи організму – **Body systems**, 34, 39, 42, 80, 301, 318

Соціально-економічні характеристики – **Socioeconomic characteristics** , 39

Соціальна перспектива у сфері обмеження життєдіяльності – **Societal perspective on disability**, 39, 46, 32

Соціальна дія – **Social action** , 37

безпека – **security**, 37, 38

використання інформації МКФ, етичні вказівки – **use of ICF information, ethical guidelines** , 341, 342

зміна – **change** , 50-51

капітал – **capital** , 255, 326

навколишнє середовище – **environment**, 17, 51

політика – **policy**, 37

програми вигоди – **benefit programmes**, 351

статус – **status** , 237, 302

фон, підґрунтя – **background**, 49

Специфічний вік – **Age specific**, 17, 145

Список, перелік Активності та Учасності, використовується на – **Activities and Participation List, uses of** – 328-331

Спосіб життя – **Lifestyle** , 49, 50

Спотворення, вада – **Disfigurement**, 50

Стандартні правила рівності можливостей для людей із обмеженнями життєдіяльності (1993) – **Standard Rules for the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities (1993)** , 37, 254

Стандартні правила рівності можливостей – **Standard Rules for the Equalization of Opportunities**, 14

Старіння (дозрівання) – **Aging**, 269

Стать – **Gender**, 39, 49, 301

Стигма – **Stigma**, 46, 50, 302

Стилі наслідування – **Coping styles** , 49

Стиль характеру – **Character style**, 49

Структура МКФ – **Structure of ICF**, 306-307

Структура організму – **Body structure** , 34, 39, 41-43, 51, 53-54, 107, 109,150, 301-302, 307-308, 310-311, 314-317

Структури організму, стандарт – **Body structures, standard**, 150-151, 307

Суб'єктивний добробут та МКФ – **Subjective well-being and ICF**, 351

T

Таксономічні принципи – **Taxonomic principles**, 300

Таксономічні та термінологічні питання – **Taxonomic and terminological issues**, 300

Терміни, у МКФ – **Terms, in the ICF** , 33, 38, 39, 41, 45, 54, 255, 300-303, 312, 328-330

Точки опори, обмеження життєдіяльності – **Anchor points, disability**, 54, 312

Травма – **Trauma**, 40, 50, 301

Тривалість життя, варіації – **Life span, variations**, 83, 309

У

Умови виключення в МКФ – **Exclusion terms in ICF** , 312

Універсалізм та МКФ – **Universalism and the ICF** , 39

Управління охороною здоров'я – **Managed health care** , 38

Усвідомлення – **Awareness** , 37

Утилізація сервісу – **Service utilization**, 45

Участь – **Participation**, 15-17, 20, 43, 46, 48, 49, 52, 321, 343, 351

обмеження – **restriction**, 302

стандарт – **standard**, 321

Участь, залучення у життєву ситуацію – **Involvement in a life situation**, 41, 45, 46, 173, 302, 320, 321, 328, 329

Ф

Фактичне оточення, середовище – **Actual environment**, 329, 333-334

Фактори навколишнього середовища – **Environmental Factors** , 255

варіанти для Активності та Учасності – **options for Activities and Participation**, 329, 332

відповідність стану здоров'я – **relevance to health condition**, 313, 314

доказ для – **evidence for** ~, 23

загальна шкала – **generic scale** ,54

у МКФ – **in ICF** , 33, 34, 37, 38, 45, 49, 310-323

у МКФ-ДП – **in ICF-CY** , 14

Фактори ризику – **Risk factors** , 35

Фізіологічні функції – **Physiological functions**, 33, 41-42, 301

Французький Центр Співпраці для МКУПЖІ – **French Collaborating Centre for ICIDH**, 344

Функції організму – **Body functions**, 20, 22, 49, 51, 54, 57, 80, 139-142, 300-301, 306-307, 309-311, 352

Функції організму, стандарт – **Body functions, standard** , 80, 318

Функціонування – **Functioning** , 33, 34, 39, 40, 41-43, 50, 52, 300, 313-314, 332

Функціонування, процес – **Functioning, process of**, 49

X

Хвороба – **Disease** , 33, 34, 40, 44-46, 50, 301, 310, 343, 345

виведена, похідна версія – **derived version of** ~, 40

властивості – **properties of** , 39-40

дефініції в – **definitions in** ~, 350

дослідницькі версії , досвід обмеження життєдіяльності – **research versions of**, 33, 47, 321

майбутні напрямки для – **future directions for** ~, 350

мінімальна інформація про здоров'я – **minimal health information** , 352

операційні визначення в – **operational definitions in**, 52, 308, 312, 350

повна (детальна) версія – **full (detailed) version**, 41, 43, 52, 350

презентація – **presentation of** , 40

умови виключення в – **exclusion terms in** ~, 313

умови включення в – **inclusion terms in**, 313

Хвороба, наслідок – **Disease, consequence of** , 34

Хороше життя – **Good life**, 300

Ц

Цінності – **Values**, 268, 278, 329

Ч

Чисельне кодування в МКФ – **Numeric coding in ICF** , 42, 52, 311

Ю

ЮНЕСКО – **UNESCO** , 40

Юридична реформа та МКФ – **Law reform and ICF** , 37, 38

Я

Якість життя – **Quality of life**, 37, 80

МКФ-ДП

**Індекс до категорій за
класифікаціями**

Примітка. Цей індекс надається як загальний інструмент для доступу до категорій лише в класифікаціях. Тут індексуються лише слова, фактично знайдені в МКФ-ДП, з посиланням на код (и). Коли посилання на слово знаходиться на коді вищого рівня в класифікації, одне і те ж слово може також з'явитися в більш деталізованих класах під кодом вищого рівня. Важливо підкреслити, що записи індексів не повинні використовуватися в будь-яких програмах кодування. Для кодування цілісного опису коду слід переглянути компоненти класифікації. Використовуючи МКФ-ДП, може бути розроблений більш повний індекс, який включає додаткові, розширені, перехресні посилання на елементи, що знаходяться в класифікації. З цією метою ВООЗ вітає пропозиції користувачів з термінами та фразами, які можуть бути додані до індексу для підвищення його корисності. Для обговорення питань та ключових термінів у Вступі та Додатках в оригінальній МКФ зверніться до Індексу в основному обсязі МКФ.

Аборти **Abortions b660**

Абстрактний, важкий для розуміння **Abstract b 164, d1702, d1632, e465**

Автобіографічний **Autobiographical b 1441**

Автобус, автомобілі **Buses e1200**

Автоматичний **Automatic b750, b620**

Автоматично **Automatically b750**

Автомобілі **Automobiles d6503**

Автомобілі **Cars d131, e11521, e1201, e1200**

Автомобіль **Automobile d 4751**

Автомобіль **Car d4200, d1314, d475, d470**

Автомобільний, перевізний **Vehicular e5200**

Автономія **Autonomy d 940**

Авторитетний **Authoritative e5855, e5854, e5852, e5851**

Агевзія, втрата смаку **Ageusia b250**

Агресія, агресивність **Aggression d720**

Адаптація **Adapting d2504, d2306**

Аеробний **Aerobic b455**

Аерофагія **Aerophagia b510**

Ажитація, сум'яття **Agitation b 147**

Азооспермія **Azoospermia b660**

Академічний **Academic d810**

Акінетичний, знерухомлений, паралізований **Akinetic b730**

Акт, дія **Act b 1301, b640, b 125**

Активи **Assets e2201, e350, e165**

Активний, пильний **Wakeful b 110**

Акустичний, звуковий **Acoustic b 1560**

Алгебра **Algebra d1721**

Алергічний **Allergic b435**

Алергія **Allergies b4351**

Алкоголь, спирт, спиртні напої **Alcohol d57022**

Алодінія **Allodynia b2703**

Алопатичний **Allopathic e1101**

Алфавіт, азбука **Alphabet d1451, d1400, d130**

Альвеола **Alveoli s43011**

Альтернативний **Alternating b7651**
Аменорея **Amenorrhoea b650**
Амінокислоти **Amino b5402**
Амнезія, втрата пам'яті **Amnesia b 144**
Анаболізм **Anabolism b540**
Аналіз, дослідження, розбір **Analysing b 1646, d175**
Анальгезія, знеболювання **Analgesia b2703, b280**
Анальний **Anal b525**
Анартрія **Anarthria b320**
Анемія **Anaemia b430**
Анестезія, знеболювання **Anaesthesia b2703, b265**
Анопісія **Anopsia b2101**
Аносмія, втрата нюху **Anosmia b255**
Антигени **Antigens b4351**
Антикваріат , колекціонування **Antiques d9204**
Антисуспільний, антисоціальний, нетовариський **Antisocial b 1267**
Антитіло **Antibody b435**
Анурія **Anuria b610**
Апетит, бажання до їжі **Appetite b 1302**
Апоневроз **Aponeuroses s7703**
Апраксія **Apraxia b 176**
Аргумент **Argument d3551, d3550**
Аритмія, порушення ритму серцебиття, перебої в скороченнях серця **Arrhythmias b4101**
Арифметика, лічба **Arithmetic b 1721, d1502, d1500**
Артеріальний **Arterial b4150**
Артерії **Arteries b420, b415, s4101**
Артеріосклероз **Arteriosclerosis b415**
Артикуляція, членороздільна вимова **Articulation b340, b330, b320, b310**
Артрит **Arthritis b710**
Архітектура **Architecture e520, e515**
Асиметричний **Asymmetric b770**
Асиміляція, засвоєння **Assimilation b540, b530, b525, b520, b515**
Асистент, помічник **Assistant e340**
Аспірація **Aspiration b510**
Астигматизм **Astigmatism b210**
Атаксичний **Ataxic b320**
Атеросклероз **Atherosclerosis b415**
Атетоз **Athetosis b765**
Атетоз, хорея **Athetotic b7650**
Атмосферний **Atmospheric e230, e225**
Аудіо, слуховий, звуковий **Audio e1551, e1501, e1250**
Аудіологи **Audiologists e355**
Аутоимунна реакція **Autoimmunity b435**
Афазія, втрата мови **Aphasia b 167**
Афонія, відсутність голосу **Aphonia b310**
Багатоводдя **Hydramnios b660**
Багатоклітинний **Multicellular e2201, e2200**

Багаточисленний **Multiple b2802, d1751, d2**
Бажання **Desire b 1302**
Бажання, пристраснее бажання **Longing b 1302**
Бажаючи **Wanting b2403**
Базальний **Basal b540, s1103**
Базис **Basis d8502, d8501, e5800, e340**
Базовий, основний **Basic b5400, b 163, b 147, b 117**
Баланс, рівновага **Balance b755, b555, b545, b540, b235**
Балкон **Balcony d4600**
Барабанний **Tympanic s2500**
Батьки **Parents d7602, d7601, d810, e310, d240**
Батьківський, споріднений, материнський, що є джерелом **Parental d7600**
Батько, мати, прийомний батько, прийомна мати **Parent d760**
Бачення, зір, далекоглядність **Vision e1251**
Башня, вишка, опора **Tower d2104, d2100**
Бедро **Hip b28016, b715, b710, s75001, d430**
Бедро **Thigh s7500**
Без свідомості, без пам'яті, несвідоме прагнення **Unconscious b 1301**
Бездіяльність, пасивність **Inaction b 1252**
Беззв'язність, беззв'язне мовлення, непослідовність **Incoherence b 160**
Безпека, захист, охорона **Security d870, e5902, e5901, e5401, e575, e570, e565**
Безперервний, неперервний **Uninterrupted b3300**
Безпечність, забезпечення **Securing d2205**
Безпечність, збереженість, надійність **Safety e5401, e5302, e5301**
Безпечно, благополучно **Safe d570**
Безпліддя, безплідність **Sterility b660**
Безпосередній **Surrounding b3100, e2252**
Безпосередність, спонтанність **Spontaneity b 1470**
Безробітні **Unemployed e590**
Безробіття **Unemployment e5752, e5751, e5750, e570**
Безсоння **Insomnia b 134**
Безсоння **Wakefulness b 1341, b 1103, b 1101**
Бити **Beat b460, b410**
Биття **Beating b4101**
Біг **Jogging d455**
Біглисть, плавність **Fluency b761, b340, b330, d140**
Біговий, той, що біжить, той, що йде, обертання **Rolling d455, d410**
Бізнес, професія **Business d8500, d865**
Білки, протеїни **Proteins b540**
Білок, протеїн **Protein b540**
Біль в м'язах, м'язовий біль, міальгія **Myalgia b280**
Біль в спині **Backache b28013**
Біль, страждання, засмучення, горе **Pain b840, b780, b670, b650, b630, b535, b460, b 167**
Бінауральний **Binaural b2301**
Бінокулярний **Binocular b210**
Біологічна **Biological b810**
Біцепс, двоголовий м'яз **Biceps b750**
Благодійність **Charity d855**

Благополуччя, добробут, здоров'я **Well-being e5800**
Блок **Block b 160, d1314**
Блоки **Blocks d2102, d131, e11520**
Блукати, бродити **Sauntering d450**
Блювота, блювотний **Vomit b5350, b5108, b2403**
Блювота **Vomiting b510**
Блювотні рухи **Gagging b460**
Боковий, латеральний, продольний, горизонтальний **Lateral b 147**
Боком, в сторону, вбік **Sideways d450**
Болячка, язва, хворе місце **Ulcers b810**
Больовий, хворобливий, болісний, той, що завдає болю, тяжкий, неприємний **Painful b7501, b5352, b2703**
Больові скорочення м'язів **Contractions b7502, b7501, b7500, b5352, b765, b755**
Боулінг, гра в кеглі **Bowling d9201**
Боязкий, сором'язливий, лякливий **Timid b 1266**
Брадикардія **Bradycardia b410**
Брадилалія **Bradylalia b330**
Брадипное **Bradypnoea b4400**
Брайлер **Braille d1450**
Брак, дефіцит, нестача **Shortages e5302**
Братський, близький, споріднений по духу **Brotherly d7602**
Брехливий **Deceitful b 1267**
Бриття, стружка, обрізка **Shaving d5202**
Брова **Eyebrow s2302**
Брока область **Broca b 167**
Бронхіальна **Bronchial b440, s43010**
Бруксизм, скреготіння зубами **Bruxism b7652**
Брюки, штани **Pants d540**
Будинки **Houses e5250, e1651, e1450**
Будівлі **Buildings d460, e515, e260, e255, e155, e150, e120**
Будівля, будова **Building d4500, d1551, d460, d2104, d2102, d2100, e5200, e5152, e5151, e5150, e155, e150**
Будівництво, конструкція **Construction e520, e515, e155, e150**
Булькання **Gurgling b3401**
В приміщенні, всередині, в середині будинку **Indoor d650, e5400, e260, e155, e150, e120, e115**
В прострації, той, що лежить **Prostrate d4150, d4100**
Вага, маса, тяжкість **Weight b7603, b540, b530, b520, d4155, d4106**
Вагінальний **Vaginal b640, s63033**
Вагінізм **Veganism's b640**
Вагітність **Pregnancy b660**
Вагітність, бути вагітним **Pregnant b6601**
Важіль, рукоятка, вага, плече важеля, засіб впливу **Lever e1550, e1500**
Важка хвороба, невиліковні хвороби **Diseases d5702**
Вазомоторний **Vasomotor b415**
Вакуум, пилосмок **Vacuum d640**
Ванна **Bath d5101**
Ванна кімната, ванна **Bathrooms d6402**

Варикозне розширення **Varicose b415**
Вароліїв міст **Pons s11051**
Вводити, застосовувати **Introduce d815**
Вдихання, інгаляція, вдих **Inhaling b440**
Вдячність, повагу **Appreciation d710**
Ведення і тривалість підтримання розмови **Retrieving b 144, d3501**
Ведучий, керівний **Leading b 1343, d7700**
Великий палець руки **Thumb d440**
Величезний, удар **Thumping e250**
Велосипед **Bicycle d475, d435**
Вени **Veins b415, s4102**
Венозний **Venous b4152**
Вертлявий, метушливий, неспокійний, невгамовний **Fidgety b7610**
Верхній, вищий **Upper b28014, b4501, b4500, b440, s32040, s8102, s730, d5401, d5400**
Верхова їзда **Riding d4700, d480, d920**
Веселий **Cheerful b 1265**
Весна, джерело, струмок, скачок **Spring d560, e2255**
Вести, приводити **Lead b 122, d3500, d571**
Вестибулярний **Vestibular b260, b 156, b230-b249, s2601**
Взаємний обмін **Interchange d350**
Взаємний, обопільний, спільний **Mutual d7500, e5552, e5551, e5550, e320**
Взаємовідносини **Relationships b 122, d6603, d7, e5552, e5551, e4, e3**
Взаємовідносини **Attachment b 122**
Взаємовідносини, відносини **Relationship b 1144, b 126, b 125, d8500, d7702, d7701, d7700, d7603, d7602, d7200, e345, e310**
Взаємодіючий **Interacting d8301, d8251, d8201, d8151, d720, d710**
Взаємодія, спільні дії **Interactions b 122, d6603, d5602, d5601, d2502, d7**
Взаєпов'язаний **Interrelated d1751**
Взуттєвий, черевик **Shoe d2104, d2100**
Взуття, взування **Footwear d6500, d640, d540**
Вибір **Choice d177**
Вибір, закупка, куплена річ, купівля **Purchase d860, d730**
Вибори, обрання, перевибори **Election e5952**
Видалення, переїзд **Removing d5200, d540**
Вивідний **Excretory b620, b610**
Вивільнення, звільнення, полегшення **Releasing d440**
Вивчення **Studying d820**
Вивчення, навчання **Learning b 144**
Вигин **Bend d4453**
Вигнання, виключення **Expelling b5107**
Видалення, позбавлення **Disposal d6405, d475**
Видалення, ударяння **Kicking b7611, d435**
Видалення, скидання, ступінь, крок, ступінь віддалення, стадія, відстань **Dropping d4403, d1310**
Видимий, зримий **Visible e240**
Виділяючи, виділяти **Allocating b 1642**
Визнати, розпізнати **Recognize d1500, d1400**
Визначальний, що обумовлює, вирішальний **Defining d137**

Визначений (певний) **Determined** d4155, e2601, e2600, e2501, e2500
Визначення, встановлення **Determination** b2352, b 172, d940, e5252
Визнаючи **Recognizing** b 167, b 156, d1660, d140
Викидень, невдача, помилка, недоставка за адресою **Miscarriage** b660
Викладачі **Academics** d9101
Викликаний, обумовлений **Caused** e2150, e255, e235
Виключення, вигнання, посилення **Expulsion** b5254
Виконавчий, адміністративний **Executive** b 164, e5951
Виконання, здійснення **Fulfilling** d8301, d8251, d8201, d8151, d2302
Виконувати, виступати, представляти, грати, виконувати роль **Perform** d1720, d150
Використання **Disposing** d640
Використовуючи **Employing** d1700
Викривлення **Distortion** b21023
Вимикачі **Switches** e1351, e1151
Вимова **Enunciation** b320
Вимова, догана, проголошення, фонетична транскрипція **Pronunciation** d140
Вимога, потреба, необхідна умова **Requirement** d8302, d8252, d8202, d8152
Вимоги, потреби, необхідні умови **Requirements** d8301, d8251, d8151, d820, d2400, d230, e5352
Вимогливий, той що вимагає **Demanding** d240
Винагорода, оплата, компенсація **Remuneration** d855
Виникати **Arises** b2403
Виникаючий **Arising** b670, b630, b535
Випадковий, повсякденний **Casual** d9205, d750, d355, d350
Виправлення, штопання, речі для лагодження **Mending** d6500
Випромінювання, радіація, радіотерапія, опромінення **Radiation** b810, e240
Випромінюючий, той, що виходить **Radiating** b2804, b2803
Вираження, вислови **Expressions** d3502, d3150
Вираження, експресія **Expression** b 167, b 126, b 125, d310, d2504, d2503, d2502, d2501, d2500, d130
Виразний, експресивний, той, що виражає, багатозначний **Expressing** d3500, d330
Вирішальний, рішучий **Decisive** d2402
Вирішивши, вирішуючий **Deciding** b 164, d2402, d177
Вирішити, вирішувати **Solve** d172
Вирішуючий, вирішуючи, вирішувати **Solving** b 1646, b 1643, d220, d210
Виробництво, продукція, виготовлення **Production** b6603, b5104, b 1672, b555, b540, b515, b340, b330, b320, b310, b4, e565, e510
Виробництво, продукція, виготовлення, вироблення, вироби **Producing** b 1470, b 1262, b450, b3, d6500, d172, d170, d3, e2200
Вирощування **Growing** d6505, d3152
Виснаження, схуднення **Emaciation** b530
Висота, висота над рівнем моря, височина **Altitude** e210
Висота, ріст **Height** d3152, e2252
Витік, текти **Leaking** e2600
Витрата, витрачання **Consumption** b5400, e565, e110
Витрачати, витратити, витратити **Wasting** b530
Витривалість, стійкість **Endurance** b740, b735, b730, b455
Витривалість, стійкість, витримка **Stamina** b 1300, b455

Витягування, розтягування, подовження **Stretch b750**
Вихід **Exit e1550, e1500, e1351**
Вихід **Quitting d8452**
Вихідний, що минає, який відбуває, виїжджаючий, чуйний, товариський **Outgoing b 1260**
Вихователі Caregivers **d57021, e340**
Виховувати, навчати **Nurture d7600**
Виходи **Exits e155, e150**
Виходу **Exiting e1550, e1500**
Виявлений, виявлений, знайдений **Detected b 1564, b 1563**
Виявлення, визначення, орієнтація, орієнтування **Finding d7200, d845, d2304, d175, d172, d930, e1552, e1502, e590**
Виявлення, детектування, відкриття, розслідування **Detection b2300**
Вібрація, коливання, вібрування, тремтіння **Vibration b270, e255**
Відбуватися, мати місце, траплятися, приходити на розум, попадатися, бувати **Occurs b6201**
Відволікання **Distractibility b 140**
Відволікання, неуважність, той, що відволікає увагу **Distraction d240**
Відволікаючий **Distracting d160, e260, e250, e240**
Віддавати, повернення, повертатися **Returning d2302**
Відкидаючи (відторгнення) **Rejecting b5153**
Відкладений, відстрочений, уповільнений **Deferred d135**
Відкритість **Openness b 126**
Відкрито, відверто, публічно **Open d4501, e520, e515**
Відкриття, отвір, щілина, ущелина, протока, прохід **Opening d560, d550**
Відмінний, характерний **Distinguishing b2304, b 1565, b 1564, b 1563, b 1562**
Віднімання **Subtraction b 172, d150**
Відносини, зв'язок **Relations d7402, d7401, d7400, d660, e5900**
Відносний, порівняльний, пов'язаний один з іншим **Relative b 1565, b260, d7402, d7401, d7400, d6605**
Відомості, повідомлення **Messages b 1672, b 1671, b 1670**
Відповідальні співробітники, працівники **Workers d855, d850, d750, e360, e355, e345, e335**
Відповідальність **Responsibilities d820, d240, e330**
Відповідально (схильність) **Responsively b 125**
Відповідати, реагувати **Respond d5702**
Відповідаючи **Responding d710, d310, d2501, d2300**
Відповіді, відгуки **Responses b435, b 125, d7106**
Відповідний, взаємний, зворотний **Reciprocal b 122**
Відповідність, доречність **Appropriateness b 152**
Відповідь, реакція, відгук **Response b4202, b 1470, b435, d1550, d331, d2304, d250, e2201**
Відпочинок, відновлення сил, розвага **Recreation d480, d920, d910, e5550, e1152, e325, e140**
Відстані **Distances d4602, d450**
Відстеження **Tracking b215, d110**
Відстрочка, перепочинок **Respite e575**
Відступаючий **Retreating b 1255**
Відсутнє **Missing b460, d2306**
Відсутність **Absence d6506**
Відхаркування, мокротиння, виділена мокрота **Spitting b510**
Відходи **Waste b5250, d530**

Відходи **Wastes b525**

Відчуття болю, печіння **Burning b840, b280, b270, b220, d6405**

Відчуття, свідомість **Feeling b 1801, b630, b535, b280, b265, b 152, d5700, d120**

Відчуття, сенсація, почуття **Sensation b840, b780, b670, b650, b535, b460**

Відчуття, чуття **Senses b2, d120**

Візерунки, шаблони, зразки, моделі **Patterns b770, b3303, b3301, b 125, d3100**

Візерунок, шаблон, малюнок, зразок, модель, характер **Pattern b770, b765, b760, d2504, d2503, d2502, e2501, e215**

Візит **Visit d7201**

Візит, відвідуючи, **Visiting d9205**

Візки **Carts d6503**

Візуальний, глядацький, наочний **Visual b2152, b210, b 156, d110, e2401**

Візуально **Visually b7602, d110**

Візуально-просторової орієнтації **Visuospatial b 156**

Вік, повноліття **Age d7504, b4201, b4200, d475, e5752, e5751, e5750, e1450, e1200, e1152, e1150, e570, e325**

Віко **Eyelid b215, s2301**

Віра, кредо **Creed e325**

Віршування, просодія **Prosody b330**

Вітамін **Vitamin e1100**

Вітер, бриз, вітерець, легкий вітерець, **Breeze e2254**

Вітер, повітряна струя **Wind e225**

Віха, етап **Milestones b560**

Вказівка, позначення, визначення **Designation e1552, e1502**

Вказувати, показувати, служити ознакою, означатиме, наказувати, вимагати **Indicate d335**

Вказує, служить ознакою **Indicates d3152**

Вказуючи **Pointing d3350**

Вклонившись **Bowing d4105**

Включає в себе **Involves b 1470, d865**

Влада **Authorities e5**

Власник, господар, командир корабля **Owning d8500**

Власність, володіння, право власності **Ownership d6100**

Власність, майно **Property d865, e545, e165**

Вміння, навичка, майстерність **Skill d155, e130**

Вміння, навички, здібності **Skills b 122, d1721, d1720, d1702, d1700, d1660, d1502, d1501, d1500, d1452, d1451, d1450, d1402, d1401, d1400, d815, d810, d220, d210, d155, d132, e1652, e585**

Вносити зміни **Changing b 1643, d4**

Внутрішні органи, властивості, якості **Properties b 126, b 125, d137**

Внутрішній, домашній, побутовий, ручний **Domestic d855, d6**

Внутрішній, душевний **Internal b215, b 140, s2603**

Вогонь, пожежа **Fire d315, d571, e5452, e5451, e5450, e5152, e5151**

Води, водний баланс, вода **Water b555, b545, b540, d6201, d4554, d4553, d4305, d4304, d2204, d560, d510, e5402, e5401, e5400, e1200, e530, e235, e210**

Водіння, їзда, водіння автомобіля **Driving b 1301, d480, d475, d470, d465, d240, e4**

Водоспад **Falls d4403**

Водянистий, водяний, рідкий **Watery b525**

Вокалізації **Vocalizations b3400**
Вокалізації, вокалізуючи, голосовий **Vocalizing d3501, d331**
Вокалізація, застосування голосу **Vocalization b340**
Вокальний, голосовий **Vocal b3400, b765, s3400, d3503**
Вологість, волога **Humidity e2601, e2600, e225**
Вологість, волога **Moisture e2253, e2251**
Володіння, залежна територія, одержимість **Possession b 110**
Волонтер, доброволець **Volunteer d855**
Волосся **Hair b55500, s840, d520, d510**
Воркування **Cooing b3401**
Ворушити, ворухитися **Wiggling b7653**
Впадина, порожнина **Cavity b5105**
Впевненість **Confidence b 126**
Вплив, натиск, натиснення **Tapping b 1470**
Вплив, особа, що здійснює вплив **Influence e330, e4**
Впливати, діяти **Affect b 152, e465, e160**
Вправа, здійснення, тренування, завдання, фізична зарядка **Exercising d6506**
Встановити, встановити контакт **Establish b 122**
Встановлення дорожніх знаків **Signposting e1602, e1601, e1600**
Вступ, доступ **Accessing d2305**
Втома, стомлення, виснажувати **Fatigue b4552**
Втомитися, стомитися, втомлений **Tired b220, d315**
Втрачений, втрата **Lost b 1440, d2401**
Втягування, стягнення, скорочення **Retraction b7200**
Вуглевод **Carbohydrate b540**
Вуглеводи **Carbohydrates b540**
Вуглець **Carbon b5401**
Вузол, вузли **Nodes b435, s4201**
Вуха **Ears b240**
Вухо, слух **Ear b240, b235, s2**
Вхід, в'їзд, право на вхід, право на в'їзд **Entry e1550, e1500, e1351**
Входи **Entrances e155, e150**
Входити, увійти **Enter d8303, d8253, d8203, d8153, e1550, e1500**
В'язання, зв'язування **Knitting d9203**
В'ялий **Flaccid b320**
В'ялість, апатичність **Lethargy b 1252**
Гадання, ворожба, чародійство **Guessing d1631**
Газ **Gas b535, e2600**
Газы **Gases b5254, b440**
Газети **Newspapers d166, e560**
Галакторея **Galactorrhea b660**
Галюцинація, мана **Hallucination b 156**
Ганглії базальні **Ganglia s1103**
Ганок, веранда, під'їзд, тераса, портик **Porch d4600**
Гарантувати **Assure e1553, e1503**
Гарантувати, забезпечувати **Ensure d870, d5700**
Гарячий, спекотний, розпечений, пристрасний, палкий **Hot b6702, d5700**

Гематологічний **Haematological b545**
Геміанопсія **Hemianopia b210**
Геміплегічний **Hemiplegic b770**
Геміплегія **Hemiplegia b7401, b7352, b730**
Гемофілія **Haemophilia b430**
Геніталії, статеві органи **Genitalia s6303**
Геніталії **Genitals b6703, d520**
Генітальний **Genital b640-b679**
Геометрія **Geometry d1721**
Гігантизм, гігантський ріст **Gigantism b560**
Гігієна **Hygiene d5205, d5201**
Гідратація **Hydration d5200**
Гідрографія **Hydrography e210**
Гідронефроз **Hydronephrosis b610**
Гілки **Branches e5951**
Гімнастика **Gymnastics d9201**
Гінергонадизм **Hypergonadism b555**
Гіпалгезія **Hypalgesia b2703**
Гіпералгезія **Hyperalgesia b280**
Гіперестезія **Hyperaesthesia b2702, b265**
Гіперкалькемія **Hypercalcaemia b545**
Гіпермоперагія **Hypermenorrhoea b6502**
Гіпестезія **Hypaesthesia b2702**
Гіпокамелія **Hyperkalaemia b545**
Гіпотеза, припущення **Hypothesizing d1632**
Гіпотермія **Hypothermia b550**
Гіпотиреоз **Hypothyroidism b5400, b555**
Гіпотонічний **Hypotonic b610**
Гіпотонія **Hypotension b420**
Гіпотонія **Hypotonia b735**
Гіпофіз **Pituitary s5800**
Гладкий, плавний, рівний **Smooth b5352, b 1564, b3300**
Глотка, зів, канал, що поєднує порожнину рота із стравоходом **Pharynx b5105, s330**
Глотковий **Pharyngeal b5105**
Глухота **Deafness b230**
Глюкоза **Glucose b5401**
Гнів, роздратування **Anger b 152**
Гнучкість **Flexibility b 164**
Говорячи **Talking d331**
Годувати груддю, вигодовувати **Suckle d5602, d5601**
Гойдалки, хитання **Swings e11520**
Голова **Head b28010, b7653, s8100, s710, d4155, d5401, d5400, d5202, d430, d335**
Головка чоловічого статевого члена **Glans s63050**
Головний убір **Headgear d5401, d5400**
Голод, спрага, голодування, сильне бажання **Hunger b460**
Голос, глас, **Voice b 167, d3100**
Голос, право голосу, рішення **Vote d950**

Голосування **Voting e595**
Голосотворення **Phonation b310**
Гормональний **Hormonal b555**
Гортань, глотка **Larynx b310, s340**
Гостра необхідність **Urgency b620**
Гострота зору **Acuity b210**
Гострий **Acute d2402**
Гострий, раптовий **Stabbing b280**

Гостинний, пристосовний **Accommodating b 1261**
Готовність, підготовленість **Readiness d815**
Гравий **Gravel d4502**
Гравіс **Gravis b740**
Граматики **Grammar d145**
Грамотичний **Grammatical b 1672, d1701**
Громадянин **Citizen d950**
Громадянство **Citizenship d950, d940, d920, d910**
Грати, подавати, грати в азартні ігри, підходити для гри **Play e1152, e140**
Графік **Graphs d3152**
Графічний **Graphic d3152, d1330**
Граючи **Playing d3504, d720, d2105, d2103, d2101, d163, d155, d131, d110, d920**
Грім, гуркіт, шум, погрози, різкий осуд **Threats b810**
Громадський, публічний **Public d4602, d4601, d3151, d9205, d9103, d870, d470, d2304, e340, e150, e5**
Гроші, багатство, грошові суми **Money d6201, d6200, d860, e165**
Грубість **Harshness b3101, e2501**
Грудний **Thoracic s76001, s12001**
Група, ансамбль популярної музики, угруповання, фракція, група крові **Group b7801, b765, d3504, d9202, d9201, d855, d332, d240, d220, d210, e1152, e460, e335**
Групи **Groups b780, b740, b735, b730, d9101, d9100, d855, d850, e555, e215**
Губа **Lip s32041, s32040 Lips b5100, s3204, d3602, d1200**
Губний жолобок, губна впадина **Philtrum s3205**
Гуляти пішки **Walking b770, d4, e1201**
Гучний, звучний, шумний **Loud e2500**
Гучність **Loudness b230, b310**
Давати, дати згоду, дати зрозуміти **Give d3352, d3101**
Двері **Doors e1550, e1500, e1351**
Двері, вхід **Door d4401, d445, e2401, e1550, e1500**
Двигун, мотор, руховий нерв **Motor b765, b760, b755, b750, b 147, d4751, d815, e1200**
Дебати, дискусія **Debate d355**
Дегідратація **Dehydration b545**
Дегустація, проба **Tasting b2, d120**
Дезорієнтація **Disorientation b 114**
Декламація, перерахування, уривок для заучування **Recitation d135**
Декларація **Declaration d940**
Декодування **Decoding b 1670**
Демографічний **Demographic e325, e215**

Демонстративний **Demonstrative b 1260**
День, доба **Day d815, d2200, d230, e57501, e335, e245, e235**
Деперсоналізація **Depersonalization b 1800**
Дереалізація **Derealization b 1800**
Дерево, дрова, деревина **Wood d9203**
Державна влада **Authority d740, e5951, e5500, e430, e335, e330**
Державний **Civil e5500, e545, e530**
Дерматом **Dermatome b280**
Дефекація **Defecation b535, b525, b520, b515, d530**
Дефіцит **Deficiency b545**
Джерело **Source e2400**
Джерела **Sources d870**
Джерельце **Fontanelle s71001**
Дзвін у вухах **Tinnitus b240**
Дзвін, стук, тріск **Banging e250**
Дзвін, дзвоніння **Ringin b240**
Дивитися, вдивлятися **Gaze b2101**
Дизайн, конструкція, проект, проектування **Design e520, e515, e160, e155, e150**
Дизартрія **Dysarthria b320**
Диктувати, продиктувати, визначати, приписувати, наказувати **Dictate e5855, e5852**
Дим, димок **Smoke e2601, e2600**
Динаміка **Dynamics b410**
Диплопія зору **Diplopia b210**
Дискінезія **Dyskinesia b765**
Дискомфорт **Discomfort b6702, b6701, b6700**
Дискримінаційний, той, що вміє розрізняти **Discriminating b 1645, b 1561, b 1560, b230**
Дискримінація, вміння розбиратися **Discrimination b230, d950**
Дислокація **Dislocation b715**
Дисменорея **Dysmenorrhoea b670**
Диспареунія **Dyspareunia b670**
Дисперсія, розсіювання, розкидання, розсіяння **Distributing e5700**
Дисплей, відображення, показ, демонстрація, виставка, прояв **Displaying d172**
Дистонії **Dystonias b7356, b7350**
Дистонічні **Dystonic b765**
Дисфагія **Dysphagia b510**
Дисфункція **Dysfunctions b430**
Дисфункція, порушення функції **Dysfunction b7650**
Дитина **Child b6603, b 1403, d6605, d940, d3503, d815, d760, d430, d315, e1500, e575, e165**
Дитина, дитя **Baby d470**
Дитячий майданчик, спортивний майданчик **Playground e11521**
Диференціація **Differentiation b2301, d7106**
Дихання **Breath b4551, b460**
Дихання **Breathing b4402, b4401, b450, b445, d3100, e1151**
Дихання, вдих і видих **Respiration b4, s430**
Дихальний **Respiratory b3100**
Діалог, розмова **Dialogue d3504, d3503, d3502, d3501, d3500**
Діапазон, інтервал **Span b 144, b 117**

Діарея **Diarrhoea b525**
Діастолічний **Diastolic b4201, b4200**
Діафрагма **Diaphragm b445, s43031**
Дідусь і бабуся **Grandparents d7603, e310**
Дієта, дієтхарчування, раціон харчування **Diet b5403, b5402, b5401, d570**
Дії **Acting b 1641, d9202, d720, d2503**
Ділення **Division b 1720**
Дім **Home d6601, d2305, d2302, d2204, d855, d815, d810, d460, e57501, e5802, e5801, e5800, e155**
Діоксид **Dioxide b5401**
Діти **Children e1150, e310, e165**
Добробут, благоденство, благодійність **Welfare e5702, e5701, e5700**
Добровільний, довільний, свідомий **Voluntary b5253, b765, b760, b710**
Доведення, ствердження, опробування **Proving d163**
Довільні рухи **Dysdiadochokinesia b760**
Довжина хвилі **Wavelength e2501**
Довіра **Trust e320**
Довгастий мозок (структура стовбура мозку) **Oblongata s11050**
Додатки, доповнення **Supplements e1100**
Дозвіл, путівка, пропуск **Permit b 1403, b 1402, b 1401**
Дозвіл, рішення, рішучість **Resolution b6700, b640 Resolving d175**
Дозвілля, вільний час **Leisure d480, d920, d910, e5552, e5551, e5550**
Долороза **Dolorosa b2703**
Домашнє господарство **Housekeeping d6504, d640**
Домашнє господарство, домашні **Domesticated e350, e220**
Домашні тварини **Pet d4403, d4302 Pets d650, d2204, e350**
Допитливий, цікавий **Inquisitive b 1264**
Допоміжний, додатковий **Assistive e5802, e5801**
Допомога **Assist e 11521, e1552, e1502, e1251, e1201, e1151**
Допомога **Assisting d6**
Допомога **Help d2402, e340**
Допомога, взаємодопомога **Aid e5552, e5551, e5550**
Допомога, допоміжний механізм **Assisted e1550, e1500**
Допомога, підмога, помічник **Helping d6606, d6604, d6603, d6602, d6600, d6507, d6406, d6302**
Допомога, сприяння, підтримка **Facilitating e1351, e1151**
Допомога, сприяння, підтримка, помічник **Entitlements d870**
Дорослий, повнолітній, зрілий **Adult d8303, d8253, d8203, d7601**
Доручення **Errands d2201**
Досвід, досвід роботи, життєвий досвід **Experience b 1522, b 1521, b 180, b 140, b 126**
Дослідження, вивчення **Study d830**
Дослідження, наукове дослідження **Exploring d1203, d1202, d1201, d1200**
Доставка, поставка, рознесення **Delivering e5800, e5700**
Достатність, достаток **Sufficiency d870**
Досягнення **Attaining b560**
Досягання **Reaching b6402, d7106, d4105, d445**
Досягнення вікових параметрів **Auxological b560**

Достоїнство, хороша якість **Virtue d940**
Доступ **Access d8300, d8250, d8200, d8150**
Доступність **Approachability b 125**
Доступний **Accessible e1502, e1501**
Дотації, субсидії **Subsidies e5852, e5851**
Дотиковий, відчутний **Tactile b 156**
Дохід, прибуток, надходження, зарібок **Income e570**
Дошкільний **Preschool d816, d815, e5853, e5850**
Дощ, град, потік, потоки **Rain e2601, e2253**
Дратівливий **Irritable b 1263**
Дріблінг, підсікання, ведення м'яча **Dribbling b620**
Дріблення, роздавлювання, пом'яття **Crushing b5102**
Дроселювання (серцебиття) **Choking b460**
Друг, близький друг **Friend d3503, d360, d345, d2201**
Другорядний, другий **Secondary b650, d820, e5853, e5850**
Дружба **Friendship d7500**
Дружні відносини **Friendship d7200**
Дружний, дружній, дружлюбний, мирний **Amicable b 1261**
Дружина, жінка **Wife d770**
Друзі **Friends d9205, e57500, e420, e340, e320**
Друкарська машинка **Typewriters d3601**
Думати, мислити, розмірковувати **Thought b 144, b 117**
Думати, вірити, вірити, довіряти, думати **Believe d1630, d2105, d2101**
Думаючи **Thinking b 1603, b 1602**
Думка, погляд, погляд, переконання, висновок фахівця **Opinion b 1645, d7103** Думки
Opinions e460, e455, e450, e445, e440, e435, e430, e425, e420, e415, e410
Думка, мислення, міркування **Thoughts d350**
Духовне начало **Spirit e1450**
Духовність **Spirituality d930, d920, d910**
Духовний, церковний, релігійний **Spiritual d930**
Душ **Shower d5101**
Дууючий, вітряний **Blowing b450**
Економіка, економія, економічність **Economy e5902, e5901**
Економічний, економічно вигідний **Economic e5951, e590, e570, e565, e330, e165**
Економний, економічний **Economical d870**
Екскреція, виділення **Excretion b5452, b5451**
Експедиції **Excursions d816**
Експресивний **Expressive b 167**
Екстероцептивні **Exteroceptive b750**
Екстраверсія **Extraversion b 126**
Екстрений, непередбачений **Emergency e5452, e5451, e5450, e5300, e1553, e1503**
Електрика **Electricity e530, e240**
Електроліт **Electrolyte b555, b545, b540**
Електроліти **Electrolytes b545**
Електромагнітний **Electromagnetic e240**
Електронний **Electronic e5352, e5351, e5350, e1551**

Елементарний, простий **Elementary** **d1550, d1501, d1500, d1452, d1451, d1450, d1402, d1401, d1400**

Емоційний **Affective** **b 152**

Емоційний **Emotional** **b 152, b 130, b 126, b 125, d7700, d7600**

Емоційно **Emotionally** **b 1264**

Емоція, емоції **Emotions** **d720, d2504, d2503, d2502, d2501, d2500**

Емоція, почуття **Emotion** **b 152**

Емпфізема **Emphysema** **b440**

Енергія, сила, енергійність **Energy** **b540, d2504, d2303, e5300, e2500, e2400**

Ергономіка **Ergonomics** **e5900**

Ерекція **Erection** **b640**

Ескалатори **Escalators** **e1501**

Ескіз, начерк **Sketching** **d3352**

Етап, стадія **Stage** **d8300, d8250, d8200**

Етапи, стадії **Stages** **b640, d820**

Етика **Ethics** **d9100**

Етикет **Etiquette** **e465**

Етнічна приналежність, етнічність **Ethnicity** **e325**

Еукаріот, еукаріотичний **Eukaryotic** **e2200**

Ефект **Effect** **b 1102**

Ефекти, результати **Effects** **d177, d175**

Ехолалія **Echolalia** **b 147**

Ехопраксія **Echopraxia** **b 147**

Еякуляція **Ejaculation** **b640**

Євстахієвий **Eustachian** **s2501**

Єдиний, рівномірний, поєднаний **United** **d940, e5950**

Жест **Gesture** **d130**

Жести **Gestures** **b 16713, b 16703, d335, d315, d135**

Жестикулювання **Gesturing** **b 1470**

Жестикулярний **Gestural** **b 16713, b 16703**

Жива природа **Wildlife** **e5202, e5201, e160**

Живопис, картина, фарбування, розмальовування **Painting** **d3352, d650**

Жилий, той, що живе **Living** **b520, d6102, d4600, d750, d640, d620, e215, e115**

Жилий, пов'язаний з місцем проживання, що складається з житлових будинків **Residential** **e5802, e5801, e5800, e5300, e5152, e5151, e5150**

Жири **Fats** **b540**

Жителі **Inhabitants** **d750**

Життя, тривалість життя, існування **Life** **b7610, b 122, b 117, e5152, e5151, e345, e340, e335, e325, e4**

Житло **House** **d7503, d660, d650, d640, d610, d460, e5150**

Житло, помешкання, проживання, дім **Dwelling** **d7503, d650, d610, e155**

Житло, місцеперебування **Dwellings** **d610, e525**

Житло, тимчасове житло **Lodging** **e525**

Житло, помешкання **Housing** **e525**

Житло, узгодження, притулок **Accommodation** **b215**

Життя в спільнотах, громадський **Communal** **d9103**

Жіночі груди **Chest** **b28011, b460**

Жінка, самка, жіноча особина **Female b660**
Жовч **Bile b515**
Жовч **Gall s570**
Жорстоке ставлення **Abused b 130**
Жування **Chewing b510, d1203**
За контрактом **Contracted d8500**
За роботою, в дії **Working b 1262, d9203, d8500**
Забарвлення **Coloration b850**
Забарвлення **Colours b21021**
Забезпечення **Ensuring d6605, d650, d570**
Забезпечення, створення **Providing d7600, d7103, e5600, e5550, e5500, e5250, e580, e575, e570**
Забезпечувати, постачати, діставати **Provide b 1603, e260, e250, e240**
Заборона **Inhibited b 1260**
Забруднення, осквернення, полюція **Pollution e235**
Забувати, залишати, залишати позаду, залишати після себе **Leave d2201**
Завдання **Assignment d2105, d2101**
Завдання **Tasks b 163, e1351**
Завершення, закінчення **Terminating d8303, d8253, d8203**
Завзятість, наполегливість, постійність, стійкість, витривалість, загартованість **Persistence b750, b 125**
Загартовування **Hardening b810**
Загрозливий, що загрожує **Threatening b755**
Задишка **Apnoea b440**
Задишка, утруднене дихання **Dyspnoea b460**
Задоволення **Satisfaction b6403, d7101**
Задоволення **Enjoyment d920**
Задоволення, насолода, розвага **Pleasure d920**
Задовольняти, вгамовувати **Satisfy b 130**
Заживання **Healing b820**
Зажим, зв'язування **Tying d4402**
Зайнятість **Occupation d850, d845**
Заїкання **Stammering b330**
Заїкання **Stuttering b330**
Закінчення **Leaving d8303, d8253, d8203, d8153, d2302 d845**
Закінчення, завершення **Ending d7201, d355, d350**
Закликати **Urge b 1303**
Закони, суди **Laws e5952, e5502, e5501**
Законодавство **Legislation e5952, e5902, e5855, e5852, e5802, e5801, e5752, e5702, e5652, e5602, e5552, e5452, e5402, e5352, e5302, e5252, e5202, e5152, e5102, e550**
Законодавчий **Legislative e5951**
Закритий субтитр **Captioning e5600**
Залежний, той, що залежить, підлеглий, підвладний **Dependent b 164, e165**
Залишання **Remaining d415**
Залізо **Iron b545**
Залоза **Gland b555, b550, b545, b530, s5803, s5802, s5801, s5800, s2300**
Залозистий, у формі залози, грандулярний **Glandular b830**
Залучення, привабливість **Raising d430**

Залучення, притягнення **Engaging** b6401, d1630, d8802, d865, d860, d855, d850, d840, d835, d830, d825, d820, d816, d730, d2300, d950, d930, d920, d910
Заміна, замісник **Substitute** e345, e330
Заміна, заміщення, замінник **Replacement** e5700
Заміна, розмін грошей, міна **Exchange** b440, d6201, d6200, d6101, d3503, d865, e535, e165
Замовлення, порядок, наказ, розпорядження, пропуск **Order** b 16703, b 16702, d4455, d4300, d870, d650, d5101, d5100, d145, d230, e575
Заняття, рід занять, професія, тимчасове користування **Employment** d910, d660, d650, e5652, e5651, e5650, e5100, e590, e135
Заощадження **Saving** d860
Зап'ястя **Wrist** b710, s73011
Западина, поглиблення (структура очної западини) **Socket** s210
Запаморочення **Vertigo** b240
Запаморочення, нудота **Dizziness** b240
Запах, аромат, слава, пахощі, присмак **Odour** b830, e2601, e2600
Запах, нюх **Smell** b255, e2601, e2600 **Smells** b 1562, b255, e2601
Запахи **Odours** b255
Запис **Record** d170
Запитання, проблема, обговорюване питання **Question** d1750
Запитання, проблеми **Questions** d3500, d3102, d175
Запитати, запитувати
Запобігання, попередження **Prevent** d5702
Запобігаючи **Preventing** e580
Заповільнення, затримка **Retardation** b 1470, b 117
Запор **Constipation** b525
Запрошуючи **Inviting** d2205
Запустити **Run** d7503, d950
Зарозумілий, самовпевнений **Assuming** d1631
Заручини, заручення, обіцянка вірності, довіру **Engagement** d920, d880
Засіб пересування, транспортний засіб **Vehicle** d475, d470, d240
Засоби масової інформації **Media** e5350, e560
Засоби пересування, транспортні засоби **Vehicles** d4700, d4503, d650, d475, e5401, e1201, e1200,
Засоби, матеріальні засоби **Means** d5102, d455, d360, d355, d350, d315
Застійний **Stagnant** b 1264
Застосування, здійснення на практиці, досвід **Experiences** b 1802, b 1250, b 163, d250, d110-d129
Затриманий **Delayed** b660, b640
Затягування, виштовхування, протягування рук, натяг **Pulling** d5401, d445
Захисна огорожа **Guardrails** e1553, e1503
Захисний **Defensive** b755
Захисний **Protective** b2151, b830, b820, b810
Захист людей і майна **Safeguarding** e545
Захист, покровительство **Protection** b860, b850, b830, b435, e1451, e545, e530, e3
Захламлення **Cluttering** b330
Захоплення, накладення арешту **Seizure** d950
Збереження, охорона навколишнього середовища **Conservation** d6404, e5202, e5201, e5200, e160

Зберігання, збереження, догляд **Keeping** b54500, d6404, d845, d2401, d570, d540
Зберігання, функції пам'яті (збереження) **Storing** b 144, d640, d620
Збирання врожаю **Harvesting** d6201
Збір, збирання, відбір, сортування, розбирання **Picking** d440
Збір, збирання, комплектування **Gathering** d620
Збори, зустріч, збирання, збори людей, збіговисько **Gatherings** d9205, d9103, e465
Зброя, бойовий засіб, засоби самозахисту **Weapons** e1553
Зв'язки, лігамент **Ligaments** s75023, s75013, s75003, s73023, s73013, s73003, s7703, s7602, s7403, s7203, s7105
Звертання **Contacting** d845
Звичний, звичайний, заснований на досвіді **Customary** d3502, d3500, e5502, e5501
Звільнення, вивільнення, свобода, невимушеність **Disengagement** b 134
Звітність, бухгалтерська справа, розрахунок **Reporting** e5602, e5601, e5600
Зволікання, дія розгинальних м'язів **Protraction** b7200
Зволожуючий **Moisturizing** d5200
Звуження (спазм, судоми) **Constriction** b780, b415
Звук пострілу **Barking** e2501
Звук, шум, тон **Sound** b3100, b230, e1250, e250
Звуки **Sounds** b 1560, b230, b3, d331, d145, e2500
Згинаючий **Withdrawal** b750
Згортання **Clotting** b430
Здоровий, здоровий **Healthy** e580
Здригнувшись **Wincing** d3350
Земля **Ground** b21022, b2301, d4556, d4554, d4553, d4552, d4305, d450, e1200
Земна куля, глобус, куля, ком **Globus** b535
З'єднання, зв'язок **Conjunction** d2
З'єднання, синтез **Synthesis** b2301
З'єднання, суглоб, стик, роз'єм **Joints** b28016, s75021, s73021, s7701, s7401, s7201, s7103
Зіничний **Pupillary** b215
Зіставлення, порівняння, узгодження **Matching** b21021
Зламати **Breakdown** b540, b515
Зловживання **Abuse** d57022
Зловживання, неправильне вживання, погане поводження **Misusing** d571
Змазування **Lubrication** b640
Зменшення **Decreased** b 1344, b515, b420
Зміна **Change** e245, e215
Зміна, варіант **Variation** b3400, e2255, e2150
Зміни **Changes** b5501, b4202, b 1102, b555, b 134, d4403, d3100, d1601, d2304
Змішування **Blending** b2301
Змішування **Kneading** d6301
Змішування, перемішування **Mixing** d6301, d560
Знайомий, знаючий **Familiar** d7106, e325
Знак, ознака **Sign** b 167, d3501, d355
Знання **Knowing** b 163, b 114
Знання, пізнання, ерудиція **Knowledge** b 163, e1652, e585, e130
Знаряддя **Implements** d1450, d550
Знати **Aware** b 1800, b 1102, d7204, d5702, d5701, d5700, d331
Знати, мати певні знання **Knows** d7502, d355, d350
Знахідка **Occurrences** b6500
Знаходити, знайти рішення **Find** e5900, e1552, e1502

Значення, важливість **Meaning** b 1672, b 1670, b 122, d3352, d3351, d3152, d3151, d3150, d1702, d1700, d1661, d1402, d340, d330, d145, d930, e145

Зневіра, розпач, відчай **Despairing** b 1265

Зниження **Decrease** b 1470, b540

Зниження **Fall** b4201

Зниження **Lowering** d4305

Зносини, зв'язок **Intercourse** b6401, b670

Зняття, вилучення **Withdrawing** b 1255

Зобов'язання, починання, справа **Undertaking** d177, d161, d230, d220, d210

Зовні, поза, назовні, ззовні, на свободі, зовні **Outside** d6505, d4500, d660, d460, d9, e1552, e1502, e360, e260, e120

Зовнішній вигляд, зовнішність **Appearance** b7610

Зосередження, зосередженість **Introversion** b 126

Зригувати, вивергати **Regurgitating** b5107

Зростання, розвиток **Growth** b860, b850, b 117, b5, e2201

Зручності, обладнання, засоби обслуговування, засоби зв'язку, транспортні засоби, засоби виробництва, матеріальні засоби, **Facilities** e5802, e5801, e5800, e5500, e155, e150

Зуби **Teeth** s3200

Зубний, зуболікарський, дентальний **Dental** d5201

Зупиняти **Stop** d4455

Зусилля, наполегливість, спроба, напруження **Effort** b 1254, d2503

Зустріч, зібрання **Meeting** d9205, e5200

Зустріч, переговори **Conversing** d350

Зустрічатися **Going** d920

Зчитування, читання **Reading** d2104, d2100, d166, d920

Зчитування, читання, сприйняття **Sensing** b270, b265, b260, b255, b250, b230, b210, d120

Іграшка, забава, дрібничка **Toy** b 1403, d1313, d1310

Іграшки Toys **d1313, d1312, d1311, d9203, d2105, d2101, d155, d880, e11521, e11520, e1300**

Ігри **Games** d3504, d2103, d155, d920, d880, e11520

Ідеї **Ideas** b 1672, b 164, b 160, d1452, d350, d170, d163

Ідентифікуючий **Identifying** b 1646, d175

Ідеомоторний **Ideomotor** b 176

Ідет переклад **Translating** b 1721

Ідіоматичний **Idiomatic** d310

Ізольований, окремий **Isolated** b7600, b7300, b740, b735

Іконки **Icons** d3351, d3151, d1400, d166

Ілюзія **Illusion** b 156

Імітація, копіювання **Copying** d130

Імітація, наслідування, копіювання **Imitation** d135, d130

Імітуючий, то, що наслідує **Imitating** d331, d130

Імпланти **Implants** e1251

Імпотенція, безсилля **Impotence** b640

Імпульс, порив **Impulse** b 130

Імпульси **Impulses** d720

Імунізація **Immunization** b435

Імунний **Immune** b435, s420

Інвалідний візок **Wheelchair** d4200, d465

Інвалідні візки **Wheelchairs** d6504, e1201

Інгредієнти **Ingredients** d630

Індивідуальний, особистий **Individual** b761, b 130, b 126, b 125, e345, e255, e230

Індикуючи, визначаючи **Indicating** b280, d570, d560, d550, d530

Індукований **Induced** b755, b750, b 110

Ініціалізація **Initiation d9102**
Ініціалізувати, ініціювати **Initiate d6603, d155**
Ініціювання **Initiating b 1255, d71040, d3551, d3550, d3504, d3503, d3500, d2502, d2203, d2202, d2200, d210**
Інконгруентний **Incongruent b 1646**
Інституційний **Institutional d810**
Інструкції, вказівки **Instructions d3102, d166**
Інструкція, інструктаж **Instruction d815**
Інструкція, інструктувати **Instructing d6201, d6200**
Інструмент, знаряддя, верстат, робочий ручний інструмент **Tool d4401**
Інструмент, прибор **Instrument d9202**
Інструменти **Instruments d2103, d920, e1650**
Інструменти **Tools d155**
Інтегративний **Integrative b 167**
Інтеграція, інтегрування **Integrating b 1646**
Інтегрований **Integrated d155, d220**
Інтегрувати, інтеграція **Integrate b 122, b 117**
Інтелектуальний **Intellectual b 160, b 147, b 144, b 126, b 125, b 117, d7600, e1652**
Інтенсивність, напруженість **Intensity b21020, d1601, e250, e240**
Інтер'єр, внутрішня сторона **Interior d6501**
Інтерв'ю, ділова зустріч **Interview d8450**
Інтервал, проміжок, пауза **Interval b650**
Інтервенція **Interventions e5800**
Інтерес, зацікавленість **Interest b640, d7504**
Інтереси **Interests d7500, d9100, e555, e325**
Інтернатура **Internship d840**
Інтернет **Internet e5350, e560**
Інтимний, внутрішній, особистий **Intimate d7201, d7200, d770**
Інтонація, проголошення співуче **Intonation b330**
Інфекція **Infections b435**
Інформація **Information e5602, e5601, e535, e260, e250, e240, e125**
Інфраструктура **Infrastructure e235**
Іспит, експертиза Exam **d8302, d8252, d8202** Іспити **Exams d240**
Історія, розповідь, повість **Story d330, d115**
Ішемія **Ischaemia b4103**
Їжа, прийом їжі **Eating b535, d6600, d6401, d1550, d630, d2302**
Їжа, прийом їжі **Meal d6301, d6300, e5855, e5854, e5852, e5851**
Їжа, харчування **Food b4351, b 1302, b525, b515, b510, d4403, d1203, d860, d2204, d550, e1651, e110**
Їсти, поїдати, закусити **Eat d6604**
Їстівний, придатний в їжу **Edible d630**
Йти, відправлятись **Depart d2305**
Калій **Potassium b545**
Калькуляція **Calculation b 1, d1721, d1720**
Кальцій **Calcium b545**
Канал **Canal s63033, s2501**
Канали **Canals s2602**
Капіляри **Capillaries b415, s4103**
Кардіоміопатія **Cardiomyopathy b410**
Карликовість **Dwarfism b560**
Картка, карти, карта, листівка, гра в карти **Cards d9200, d2103, e1451**
Кататонія **Catatonia b 147**

Категорії, категоризований **Categorized e4**
Кахексія **Cachexia b530**
Кацдальний відділ (хвостовий) **Cauda s12003**
Кашель **Coughing b450**
Квадриплегія, тетраплегія **Quadriplegia b730**
Квартира, апартамент, кімната **Apartment d610**
Келоїд **Keloid b820**
Керівник, начальник, наглядач **Supervisors e330**
Керівництво, вказівка **Guidance d2300**
Кивання **Nodding b7653**
Кидання, поштовх, метання, струс **Tossing d4454**
Кидати, кидання **Throwing d445**
Кипіння **Boiling d6300**
Кисень **Oxygen b5400, b430**
Кислота **Acids b5402**
Кистьовий, зап'ясний **Carpal b720**
Кишечний **Intestinal b515**
Кишечник, кишки **Intestines b5254, b515**
Кишка, травний канал **Intestine s540**
Кілометр **Kilometre d4501, d4500**
Кількість **Quantity b6502, d1601, d1370**
Кінестезія **Kinaesthesia b260**
Кінський хвіст **Equina s12003**
Кінцівка, лімб, член тіла **Limb b28015, b28014, b 1801, b 1474, b730, d4554**
Кінцівки **Extremities d435**
Кінцівки **Extremity s8104, s8102, s750, s730**
Кінцівки **Limbs b28015, b28014, b735, b730, d1201**
Кістка, кістяк **Bone b720, b430, s4204**
Кістки **Bones b7, s75020, s75010, s75000, s73020, s73010, s73000, s7700, s7400, s7200, s7102, s7101, s7100**
Кістковий мозок, мозок **Medulla s11050**
Кісточка, кісточки **Ossicles s2502**
Клавіатура **Keyboard d1450**
Клапан **Valves b415, b410**
Класифікація **Categorization b 164**
Клейковина, глютен **Gluten b5153**
Климатичний **Climatic d540**
Клімат **Climate e225**
Клініка, амбулаторії **Clinics e5802, e5801, e5800**
Клітка **Cell b435, e2200**
Клітор **Clitoris s63030**
Кліторальний **Clitoral b640**
Клітчатка **Cellulose e2200**
Книги **Books d4402, d166, e1451, e1300**
Коагуляція **Coagulation b4303**
Ковзаючий, ковзання, переміщення **Sliding d420**
Колеги **Colleagues d7201, e425, e325**
Коледжи, університет **Colleges d830**

Колекціонування **Collecting** d9204, d640
Коліна **Knees** b7603, d4550, d4152, d4102, d4101
Колінний **Patellar** b750
Коліно **Knee** b710, s75011
Колір **Colour** b 1561, b210, e240
Колір, розфарбування, забарвлення **Colouring** d4402
Коло, окружність, гурток, сфера, цикл **Cycles** b6501, e245
Колонка, стовп, (Структура хребта) **Column** s7600
Кома **Coma** b 110
Команда, розпорядження **Command** d870
Комерційний **Commercial** e5650, e5300, e5200, e5152, e5151, e5150, e555
Комп'ютер **Computer** e5602, e5601, e5600, e5352, e5351, e5350, e1351, e1301, e1300, e1251
Комп'ютери **Computers** d3601, d3600
Компенсація **Compensation** e5700
Компетентність **Competence** d150, d145, d140, d137, d134, d133
Комплектуючі **Completing** d8252, d8152, d830, d820, d230, d220, d210
Комунальні послуги, підприємства, споруди **Utilities** d620, e5652, e5651, e5650
Комунікбельний **Communicable** d5702
Комунікбельний, соціалізований **Sociable** b 1260
Комунікаці **Communication** e5100, e560, e535, e125, e115
Комунікація, комунікуючи **Communicating** d660, d3, e5602, e5601
Комфорт **Comfort** d570
Комфортний **Comfortable** d5700
Кон'юнктива **Conjunctiva** s2200
Конвенції **Conventions** d1701, d720, d5404
Кондиціонування **Conditioning** e2600
Конкурентоспроможний **Competitive** d9201, e5902, e5901
Консистенція **Consistency** b525
Консолідований **Consolidated** b 1440
Констатація **Ascertaining** b 114
Конституційний **Constitutional** b 126, e5952, e5951
Конструктор, дизайнери, проєктувальники **Designers** e360
Конструкція, проєкт, малюнки **Designs** d3152
Контакт, зв'язок, знайомства **Acquaintances** d750, e425, e325
Контакт, зв'язок, контактувати **Contact** d3500, d710, d5602, d5601, e1251
Контракт **Contract** d8500
Контроль, контролюючи **Controlling** d4155, d720
Контур **Contour** b2100
Конфлікт **Conflict** e235
Концентрація **Concentration** b 140
Концептуалізувати **Conceptualized** b 1602
Концепції **Concepts** d1720, d1501, d163, d137, d132
Концепція, концепт **Concept** b 1344, b 164, d1501
Кооператив, співпраця **Cooperative** b 1261, d8803
Координація **Coordination** b 1471, b760, b3100
Координувати, узгоджувати **Coordinate** d1551
Координуючий **Coordinating** b 1641, d5302, d5301, d5300
Копролалія **Coprolalia** b7652

Кордон, облямівка, бордюри **Curbs d4551**
Коридори **Corridors e1552, e1502**
Користувач, споживачі **Consumers e5300**
Корінні зуби **Molars b5102**
Корковий **Cortical s1100**
Коробка **Box d1312, d430**
Коронарний **Coronary b410**
Короткий, короткостроковий **Short d8500, d4602, d450**
Косметика, косметичні засоби **Cosmetics d5200**
Коти **Cats e350**
Кошти для існування, підтримання, підтримка, харчування, їжа **Sustaining b3400, b740, b140, d355, d350, d210, d161**
Кривошия **Torticollis b7350**
Криза, перелом **Crises d240**
Криза, перелом **Crisis d240**
Кримінальний **Criminal e5500**
Кримінальний, каральний, грабіжницький **Penal e5500**
Критика **Criticism d710**
Кров **Blood b5152, b4**
Кровотеча **Bleeding b650**
Крок за кроком, перший крок, крок в бік, швидкий крок **Pitch b3400, b3303, b230, b310**
Крок, рух, переїзд, зміна місця, хід у грі, вчинок **Move b5150, b735, b130, d4350, d4300, d470, d446, d445, e1201, e540**
Крок, сходинка, коротка відстань **Step d760, d450**
Кроки, сходинки **Steps d4552, d4551, d2203, d2103**
Кросівки **Trainers e1251**
Крутити, викручувати **Twisting d445**
Кульгавий, накульгує **Limping b770**
Кульгавість **Claudication b4150**
Культурний, що обробляється, штучно вирощений **Cultural d9202, e5552, e5551, e5550, e330, e140**
Купання **Bathing d6600, d510**
Купівля **Purchasing d177**
Купівля, придбання **Buying d865, d610**
Куприк **Coccyx s76004**
Кухня **Kitchen e1551**
Лабільність **Lability b152**
Лабіринт **Labyrinth s2601**
Лавка, лава **Bench d420**
Лактація **Lactation b660**
Лактація, годування грудьми, виділення молока, утворення молока **Alactation b660**
Ламаючи **Wringing b1470**
Латералізація **Lateralization b230**
Легеневий **Pulmonary b440, b415, b410**
Легені **Lungs b440, s4301**
Лепет **Babbling d331, b340, b310**
Лист, документ, писемність, почерк, **Writing d6602, d2104, d2100, d170, d155, d145, d3, e1552, e1502**

Лист, символ, послання **Letter d345, d2104, d2100, d170**
Листи, букви, символи **Letters d1450, d1401, d1400, d166, d130**
Лицевий **Facial s8401, d3350, d3150, d130**
Ліве обертання **Laevorotation b7200**
Лікарі, терапевти **Physicians d9101**
Лікарня, госпіталь **Hospitals e5802, e5801, e5800**
Лікарські препарати **Medications d57020, d2305**
Лікоть, ліктева кістка **Elbow b710, s73001**
Лікті **Elbows b7603**
Лікувальний, медичний **Medicinal e1101**
Лікування, обробляння **Treating e580**
Лімфа **Lymph b4353, b4352**
Лімфаденіт **Lymphadenitis b435**
Лімфатичний **Lymphatic b435, s4201, s4200**
Лімфодемія **Lymphoedema b435**
Лінзи **Lenses e1251**
Лінзи, кришталік ока **Lens b2150, s2204**
Літак, літаки, авіація **Aircraft d4751, d470, e255**
Літній, немолодий **Elderly d7601, d6605**
Ліфт, елеватор, підйомник **Elevators e1501**
Ліфт, підйом, підйомник **Lift d4454, d440**
Ліфти **Lifts e1501**
Лобковий **Pubic b55500, s8403**
Лобовий, фронтальний **Frontal b 164, s11000**
Логіка, логічні схеми **Logic b 1601**
Логічний **Logical b 160**
Локалізація **Localization b230**
Локалізований **Localized b280**
Лопатка **Scapula b720**
Лосьйон, рідкий косметичний засіб **Lotions d5200**
Любов, почуття **Feelings b 1522, b460, b220, d710, d134, d133**
Любов, закоханість **Love b 152**
Люди **Humans d4703, e235**
Люди, народ, населення, жителі **People b 1403**
Люди, особи, особистості **Persons b 1255, d7106, d1630, d1600, d8802, d740, d350, d137, d134, d133, d132, d110, d940, d250, e5402, e5401, e5400, e5250, e590, e3**
Людина **Human d3100, d1600, d475, d470, d115, d950, d940, d530, e5900, e4, e2, e1**
Людина, особа, особистість, особа, суб'єкт **Person b4551, b 1603, b 114**
Людство, гуманність, людяність, рід людський, люди **Humanity d940**
Лялька **Doll d1314, d1313**
Магазин **Shop d6200**
Магазин, склад **Store b 1440**
Майно, маєток, майданчик житлової забудови, становище **Estate e5250**
Майстер, магістр **Master d830**
Малий **Minora s63032**
Малі статеві губи **Labia s63032, s63031**
Малюнок, малювання **Drawing b5100, d660, d335, d130, e1251**

Мама, матір **Mother d3503, d331**
Манери, хороші манері **Manners b340**
Манеризм **Mannerisms b765**
Маніпулювати **Manipulate d446, d445, d150**
Маніпулюючи **Manipulating b510, d1310, d5301, d5300, d163, d155**
Маніпуляції **Manipulations b 1721**
Маніпуляція, маніпулювання, процедура **Manipulation b5103, b 172**
Маршрутизація **Routing e155, e150**
Мат, килимок **Mats e1450**
Математичний **Mathematical b 172, d172, d150**
Матеріал, одягання **Dressing b 176, d6600, d1313, d2200**
Машина швидкої допомоги **Ambulance e5452, e5451, e5450**
Меблі, оснащення **Furniture d6102, d650, d2105, d2101, e1150**
Медикаментозне лікування **Medication d6605, e1101**
Медикаментозний **Drug-induced b 1102**
Медичний, лікарський **Medical d6605, d830, d5702, e580, e355**
Медсестра, медичні сестри **Nurses e355**
Межа, ліміт **Limit d240**
Мелодія, мелодичність **Melody b330, d3351, d332**
Менархе **Menarche b650**
Менопауза, клімактеричний період **Menopause b6702, b650**
Менорагія **Menorrhagia b650**
Менструальний, щомісячний **Menstrual b6702, b6701, b650, d530**
Менструація **Menstruation b670, b660, b650, b555, d530**
Мета, гол **Goal b 1472, b 164, b 160, d8803, d163**
Мета, ціль, намір **Purpose b 122, d7503, d8803, d166, d930**
Метаболізм **Metabolism b5, e2201**
Метаболіт **Metabolite b430**
Метаболіти **Metabolites b4302**
Метеоризм, скупчення газів **Flatulence b525**
Метод, спосіб, методика **Methods d6301, d6300, d1721, d510, e5602, e5601, e5352, e5351, e5350, e130**
Методичний **Methodical b 1262**
Метро, метрополітен, підземка **Subway d470**
Механізми **Mechanisms b 130, e5**
Механічний, автоматичний, технічний, машинальний **Mechanical d1701**
Мечеть **Mosque d930**
Милиці **Crutches e1201**
Мило **Soap d5101, d5100**
Мимовільний, автоматичний, рефлексивний, довільний **Involuntary b7801, b770, b765, b760, b755, b750**
Мислення **Ideation b 176, b 160**
Мистецтво **Arts d920**
Мити, прати, митися **Wash d640**
Міастенія **Myasthenia b740**
Міграційний **Migratory d8500**
Міграція, переміщення **Migration e2150**

Міжособистісний **Interpersonal d660**
Міжреберний **Intercostal s43030**
Мікроорганізми, організми **Organisms e2201, e2200**
Мінерал **Mineral b555, b545, b540**
Міокардит **Myocarditis b410**
Міопія, близорукість **Myopia b210**
Міотонія **Myotonia b735**
Міркування, роздум **Reasoning b 163**
Місто **City d6601, d4602**
Місто, містечко, адміністративний центр **Town b 1141, d7201, d4501, d9103, d460**
Місце призначення, призначення, пункт призначення **Destination d6601**
Місце, житло, положення, місто, селище, містечко **Place b 114, d8450, d6601, d650, d640, d620, d610, d5301, d5300, d2205, d2105, d2101, d4, e3**
Місця, житло, положення, місто, селище, містечко **Places d1630, d9205, d460, e1552, e1502**
Мітла **Brooms d640**
Мішень, ціль; об'єкт **Target b2152**
Множення, збільшення **Multiplication b 1720, d1502**
Мобільність **Mobility b7, d6504, d4, e5400, e5100, e1401, e350, e120, e115**
Мова, слова **Words b3300, d3102, d3101, d1702, d1700, d1660, d330, d172, d163, d145, d140, d134, d133**
Мова, слова, вимовлення **Sounding d140**
Мова, слова, виступ, мовна діяльність **Speech b230, b 176, b 167, b3, s3, d950, d331, e355**
Мова, стиль **Language b230, b340, b330, b320, b310, b 1, d815, d170, d166, d134, d133, d3**
Мова, язик **Tongue b5103, b5100, b 1563, s3203**
Мови **Languages b 16712, b 16702**
Мовлення, радіомовлення, трансляція **Broadcast b 1603**
Моделювання **Styling d5202**
Модифікований **Modified e11521, e1401**
Модулюючий **Modulating b3400**
Модуляція **Modulation b3303**
Можливості підключення, узгодженість, злагодженість, зв'язок **Coherence b 1601**
Можливості, здатність, обдарованість, вміння **Opportunities d940**
Мозкова атака **Brainstorming d163**
Мозкові оболонки **Meninges s130**
Мозок, головний мозок **Brain b 1, s110**
Мозок, кістковий мозок, сутність **Marrow b430, s4204**
Мозолисте тіло **Callosum s11070**
Мозолі **Calluses d5200**
Мозоль, затвердіння, мозолистість **Corns d5200**
Мозоль, оmozолення **Callus b810**
Мозочок **Cerebellum s1104**
Мокрий сніг, дощ із снігом, льодова кірка **Sleet e2253**
Молитва, молебень, благання, прохання, що молиться **Prayer e1450**
Молитви, прохання **Prayers d4152, d4102**
Молоко **Milk b6603, d5602, d5601, e110**
Молочна залоза, грудна залоза **Breast b55501, s6302, d560, e110**
Молячись, прохаючи **Praying d930**

Моніторинг **Monitoring** d845, e5901, e5854, e5851, e5801, e5751, e5701, e5651, e5601, e5551, e5501, e5451, e5401, e5351, e5301, e5251, e5201, e5151, e5101, e1

Монокуляр **Monocular** b210

Монотонний **Monotone** b3303

Моральний, духовний **Moral** e465

Морфема **Morpheme** d1451

Мотивація, спонування, мотивування **Motivation** b 130

Моторизований **Motorized** d6503, d475, d470, e1200

Мошонка **Scrotum** b55502, s6304

Музикальний, мелодичний **Musical** b3400, d3351, d3151, d920, e1401

Мускулистий, м'язовий **Muscular** b5352

М'яз **Muscle** b4103, b780, b770, b765, b760, b455, b445, b440, b730-b749

М'язи **Muscles** b5352 b5250, b445, b410, b3100, b260, b215, b7, s75022, s75012, s75002, s73022, s73012, s73002, s7702, s7601, s7402, s7202, s7104, s4303, s2303

М'язова спастичність **Spasticity** b735

М'яч **Ball** d4455, d4454, d435

На відкритому повітрі, на вулиці, ззовні **Outdoor** d650, e5400, e260, e160, e155, e150, e120, e115

Набірний диск телефону, набирати номер **Dial** d440

Набуття, забезпечення **Procuring** d620

Нав'язлива ідея **Obsession** b 1603

Нав'язливі ідеї **Obsessions** b 160

Навколишнє середовище, середовище проживання, робоче середовище **Environment** b2401, b 1565, b 1142, b 180, b 134

Навколишнє, навколишній **Environmental** b5501

Навпочіпки, навприсядки **Haunches** d4101

Навчальний план, курс навчання **Curriculum** d845, d830, d825, d820

Навчальний план, розклад, навчальна програма, курс навчання **Curricula** e5855, e5854, e5852, e5851

Навчання, освіта **Schooling** d810

Навчання, підготовка **Training** d840, d825, e5100, e585

Нагрівання **Heating** d6300

Надання, забезпечення **Provision** d6606, e5802, e5801, e5751, e5550, e5452, e5451, e5402, e5352, e5302, e5301, e560, e525

Надійний, той, що подає надії **Hopeful** b 1265

Надійний, що заслуговує на довіру **Dependable** b 1267

Надійність **Trustworthiness** b 126

Надмірна вага, перевага, надлишок ваги **Overweight** b530

Надирник, надиркова залоза **Adrenal** s5803

Назад **Backwards** d450

Назад, спина **Back** b28013, b5102, s8105, d4107, d4105, d480, d430, e2450

Найнятий **Hired** d845

Накачування, відкачування **Pumping** b410

Накопичувати, збирати **Gather** d6201, d620

Налагоджування, встановлення **Establishing** d7200, d930

Належний, правильний, властивий **Proper** b 1471, d1701, d650, d5301, d5300, d2402

Наливание, заливка, наливаючи **Pouring** d560

Намір, ціль **Intent** d325

Написаний, письмо **Writhing b7610**
Написання, письмо, письмовий, Writing **d6602, d2104, d2100, d170, d155, d145, d3, e1552, e1502**
Написання, правопис, орфографія **Spelling d1701, d145**
Написати **Write d170, d155, d145**
Напівкруглий **Semicircular s2602**
Напій, напої **Drink b5153, b5152, b5105, b 1302, d630, d620, d560, e110**
Наповнення **Filling d4402**
Наполегливість, завзятість **Perseveration b7653, b 1601, b 147**
Напруга, зусилля **Exertion b455**
Напруга, навантаження **Strain b220**
Напруженість, напружений стан **Tension b 1470, b 152**
Напружувати, напружуватися, розтягувати, розтягуватися **Exert d4402, d4350**
Напрямки **Directions b2152, d3352, d820, d730**
Напрямок, керівництво, управління **Directing d161**
Напрямок, управління **Direction b5107, b5106, b2352, d475**
Нарізання, розрізання на скибочки або тонкі шари **Slicing d6301**
Нарізати, рубати, нарубати, кришити, шинкувати **Chop d4402**
Нарколепсія **Narcolepsy b 134**
Наркотик, медикамент, ліки **Drug b 110, d5702**
Наркотики, медикаменти **Drugs d57022, e110**
Народження **Birth d7602, e2150, e310**
Населення, жителі, заселення **Population e5300, e220, e215**
Насильницький, сильний, несамовитий, лютий **Violent e230**
Насичення **Satiation d5602, d5601**
Насінники **Testes b55502, s6304**
Насолоджуючись **Enjoying d950, d940**
Наставник, ментор, керівник, вихователь, людина, яка здійснює догляд **Caregiver b 1403, d5702, d5602, d5601**
Настороженість **Alertness b 110**
Натиснення **Tap d560**
Натиснення, натискати **Press e5602, e5601, e5600**
Натрій **Sodium b545**
Нахил, нахиляючись **Sloping d4502**
Нахил, похиле положення **Tilting d4105, b2401**
Нахил, схил **Slope d4154**
Нахмурювання **Frowning d3350**
Не підтримується **Unsupported d4153, d4103**
Небезпека, небезпечний **Danger d2402, d2306**
Небезпечний **Hazardous d571, e1553**
Небезпечний, ненадійний, неміцний **Insecure b 1266**
Невгамовність, нетерплячість **Restlessness b 1470**
Невдаха, недостатність **Failure b410**
Невербальний **Non-verbal b 1471, d335, d315**
Невиразний, невимовний **Inexpressive b 1264**
Невідповідальний, що не несе відповідальності, несвідомий **Irresponsible b 1262**
Негативізм **Negativism b 147**

Недоведений **Unproven d1632**
Недостатній **Insufficient b4152, b510**
Недостатність **Insufficiency b610, b410**
Недостатність репродуктивна функція **Subfertility b660**
Недостатня вага **Underweight b530**
Недоумство, божевілля, придбане недоумство **Dementia b 117**
Недружній, нетовариський, непривітний **Unfriendly b 1261**
Незадоволеність **Dissatisfaction b6403**
Незаміжня, неодружений **Unmarried d7701**
Незасвоєний, неперетравлений **Undigested b525**
Незв'язаний, непов'язаний **Unrelated e345**
Незграбність, ніяковілість **Clumsiness b760, b 147**
Незнайомий **Unfamiliar e345**
Незнайомці **Strangers d355, d350**
Незручний, неспокійний **Uncomfortable b2703**
Некомпетентність, недостатність, нездатність **Incompetence b525**
Неконтрольований, нестримний **Uncontrolled e2600**
Нематеріальний **Intangible e165**
Немовля, дитина **Infant b761**
Ненавидіти **Hate b 152**
Ненавмисний, мимовільний **Unintentional b765**
Ненадійний **Unreliable b 1262**
Необґрунтований **Unreasonable d950**
Неорганізований **Unorganized d9200**
Непередбачуваний **Unpredictable b 1253**
Непідходящий **Unsuitable b5153**
Неповний **Incomplete b630, d1631**
Неприємний, відштовхуючий **Unpleasant b280**
Непрохідність, перегородження проходу (обструкція сечоводу) **Obstruction b610, b515, b440**
Нерв, нерви, нервова система **Nerve b2804, b2803**
Нерви **Nerves s1201, s1106**
Нервовий, що відноситься до нервової системи **Neural e1151**
Нерівномірний, нерівний, шорсткий, горбистий **Uneven d4502**
Нерухомий, незмінний, непохитний, стійкий **Immobile d4503**
Нерухомість, заціпенілість **Stiffness b780**
Нестача **Shortness b460**
Нести, проводити, носити, пронести, підтримувати **Carry b4302, b4301, d240**
Нестійкий **Erratic b 1263, b 1253**
Нестійкий, нестабільний **Unstable b715**
Неструктурований **Unstructured d9200, e1152**
Нетерпимість, непереносимість **Intolerance b515**
Нетримання **Incontinence b620, b525**
Неуважний, нечемний **Inattentive b 1264**
Неуважність, абстракція **Abstraction b 164**
Нешвидкий рух очей **Non-rapid eye movement b 1344**
Нижня білизна, натільна білизна **Undergarments d540**
Нижня губа, верхня губа, заяча губа **Majora s63031**

Нижче, нижній **Lower** **b28015, b4501, b4500, b735, b730, b440, s32041, s8104, s750, d7401, d4300, b4501, b4500, d5401, d5400, d435**

Низький, нижчий **Low** **b28013, b2400, b3101, e2500, e2251, e2250, e2151**

Нирка **Kidney** **s6100**

Нирки **Kidneys** **b6100**

Ниркова **Renal** **b610**

Ніготь, нігті на пальцях рук **Fingernails** **d5203**

Нігті **Nails** **b8, s830, d5100, d520**

Нігті на пальцях ніг **Toenails** **d5204**

Ніж, скальпель **Knife** **d4402**

Ніжка, нога **Leg** **b7611, b7351, b7301, b760, s7501**

Німота, затримка мови **Mutism** **b730**

Ніс, чуття, нюх, запах, аромат **Nose** **s310, d1202, d520**

Ністагм **Nystagmus** **b215**

Нова робота, працевлаштування **Reemployment** **e5900**

Новинка, нововведення **Novelty** **b 126, d2500**

Нога, ступня, стопа **Foot** **b760, s7502, d4553, d4350, d4106, d450, d446**

Ноги **Legs** **b7603, d4556, d4553, d4153, d4152, d4103, d4102, d435**

Ноги, стопи **Feet** **b28015, b7603, d4556, d4552, d4153, d4103, d435, b730, b710, d510**

Номер, кімната, квартира **Room** **d4600, d610**

Носовий, назальний **Nasal** **s3300, s3102, s3101, d5205**

Нудота, морська хвороба **Nausea** **b535, b240**

Нутрощі **Bowels** **e1151**

Нюх **Smelling** **b255**

Нюховий **Olfactory** **b255, b 156**

Няня, медична сестра **Nannies** **e340**

Обговорення, дискусія **Discussion** **d3504, d3502, d355**

Обговорення, дискусія, дебати **Discussing** **d3503**

Об'єднання **Corporations** **e5650**

Об'єднання, асоціація **Association** **d950 e5900, e345**

Об'єкти, предмети **Objects** **b21003, b21002, b21001, b21000, b 1640, b 1565, b 1250, b 1143, b 163, d1202, d1201, d1200, d9203, d2500, d2102, d134, d133, d131, d880, e1553, e11521, e11520, e510, e165**

Об'єм, маса **Volume** **b4402, b4103, e250**

Обертання, поворот, періодичне повторення **Rotate** **d4453**

Обід **Dinner** **d2204**

Обідня, що обідає **Dining** **d550**

Область, регіон, край, ділянка **Region** **b28012, b2804, s8103, s8101, s8100, s740, s720, s710, e5855, e5854, e5852, e5851**

Обливання, прийняття душу **Showering** **d510**

Облисіння, алопеція **Alopecia** **b850**

Обличчя, вираз обличчя **Face** **s7101, d4150, d1600, d520, d510, e1250, d3150**

Обмежений **Limited** **b 1254**

Обмежений, вузький **Restricted** **b 1260, d4600, e2201**

Обмеження життєдіяльності, нездатність, непрацездатність **Disability** **e5752, e5751, e5750, e570**

Обмеження життєдіяльності, нездатність, непрацездатність **Disabilities** **d940**

Обов'язки **Duties** **d8301, d8251, d8201, d8151, d2400, d950, d230**

Образ **Image** **b 180**

Образи **Images** **d163, e2401**

Образний, обдарований уявою, обдарований багатий на уяву **Imaginative b 1264**
Обраний **Elected e5950**
Обрання шляхом голосування депутатів **Elections e595**
Обряди, ритуали **Rituals e465**
Обряди **Rites d9102**
Обслуговування послуги **Attending d8301, d8251, d8151, d1601, d1600, d855, d850, d820, d930**
Обслуговування, служби **Service d910**
Обстановка, меблювання, предмети побуту, прикраси, обладнання **Furnishing d610**
Обчислення **Computations d172**
Обчислення, калькуляція **Calculating d172**
Обчислення **Calculus d1721**
Обчислити **Computing b 1720, d172**
Овочевий, рослинний **Vegetable d6201, b 110**
Одиниці, розділи **Units e1351, e1151**
Од. вим. **Unit e2151**
Одружений **Married d7701**
Одяг **Clothes d650, d640, d540, d240, e1150**
Одяг **Clothing d4403, d5301, d5300, d540, e1651**
Одяг, вбрання **Dress d5404**
Одяг, предмет одягу **Garments d640**
Однаково, в рівній мірі, порівну **Equals d740**
Одинокий, відокремлений, окремих, безлюдний, одиничний **Solitary d8800, d2102**
Односторонній парез **Hemiparesis b7401, b7352, b7302**
Ожиріння, огрядність, повнота **Obesity b530**
Оздоблення, зняття задирок, заправка **Trimming d5204, d5203**
Оздоблення, штрих, завершення **Finishing d3502, d240**
Озон викор. для очищення повітря, води **Ozone e2601**
Ознаки **Signs b 167, d7104, d1330, d150**
Око **Eye b21003, b21002, b21001, b21000, b 1474, b 1471, b 1344, b760, b730, b220, b215, d3500, d5602, d5601**
Окорухомий **Oculomotor b 176**
Окремий, ізольований, особливий, індивідуальний **Separate d230**
Окуляри **Glasses e1251**
Окупація, заняття, рід занять, професія, зайнятість **Occupations e5902, e5901**
Околиці, район, сусідство, сусіди **Neighbourhood d6601, d4602**
Околиці, сусіди **Neighbours d750, e425, e325**
Олівець, кисть, манера **Pencil d4400, d1450**
Олігозооспермія **Oligozoospermia b660**
Олігурія **Oliguria b610**
Оніміння, нечутливість, задубіння **Numbness b2702, b265**
Опади, осадження, повалення, стрімкість, прискорення **Precipitation e225**
Опановування, розуміння **Comprehension d166**
Опановуючи **Comprehending d1661, d325, d320, d315, d310**
Опікуни **Guardians d760, e330**
Опікуни **Trustees e330**
Операції **Operations b 172, d1720, d150**
Операції **Transactions d8**
Операційна, оперуючи **Operating e5401**
Операція, робота, експлуатація, управління **Operation d150, e5952**
Опорно-руховий апарат **Musculoskeletal s770**
Опозиційний, що відноситься до опозиції **Oppositional b 1261**
Оптимальний **Optimal b54501, b5501, b 1343**
Оптимізм, надія **Optimism b 126**

Оптичний, зоровий Optical e1250
Опції, варіанти **Options b 1645, d177, d175**
Орғазм **Orgasm b6700, b640**
Орғазменний, оргастичний **Orgasmic b640**
Орғанізаційний **Organizational e325**
Орғанізація, орғанізм, структура **Arranging d610, d2205, d2203, d2202, d2200, d2105, d2103, d2102, d2101, d2100**
Орғанізація, структура **Organization b 1472, b 1103, b 164, b 163, e5101**
Орғанізації **Organizations d930, d910**
Орғанізовувати **Arrange d2303**
Орғанізувати, влаштовувати, орғанізуватися **Organize e5951**
Оренда **Renting d610**
Орїентація, орїентування **Orientation b 156, b 147, b 144, b 114, b 110**
Орографія **Orography e210**
Ортези **Orthoses d6504**
Ортоз **Orthosis d5201**
Ортоичний **Orthotic e1151**
Освітлення **Lighting d5700, e1602, e1601, e240**
Освіта, культура **Culture d6301, d5404, d920, e1152, e460, e315, e310, e140**
Освіта, навчання, освіченість **Education d8, e5100, e1152, e590, e5850, e340, e130**
Освітній, навчальний, виховний, педагогічний **Educational d8203, d8202, d8201, d8200, d830, d815, e1300**
Осідання, осад, відстій **Settling e5500**
Осінь **Autumn e2255**
Ослаблений, уповільнений, погіршений **Impaired b210**
Оснащення, сукупність засобів, якими оснащено що-небудь **Equipping d6102**
Основний **Basic b5400, b 163, b 147, b 117**
Особи **Individuals b 1142, d7106, d770, e2150, e1602, e1151, e460, e345, e340, e335, e330, e325, e320, e315, e310**
Особистість, індивідуальність, відома особистість **Personality b 152, b 130, b 126, b 125**
Особистий, персональний, який рухається, який зачіпає особистість, що зачіпає особистість **Personal b 126, b 125, b 122, e5400, e575, e440, e350, e340, e310, e120, e115, e110**
Особливий, окремих, виразний **Distinct b 1640, b 126, b 125**
Оточення **Surroundings b 114, e2401**
Отримувати, відбуватися **Derive e5951**
Отримувати, купувати **Obtain b 1670**
Отримання **Receiving b 1520, d3, e125**
Отримати **Receive d3350, e1251**
Офіційно, формально **Formally d9201**
Охолоджуючий **Refrigerating d6404**
Охорона здоров'я, здоров'я **Health d6506, d815, d660**
Охриплість, хрипота, діафонія **Dysphonia b310**
Охриплість, хрипота, дисфонія **Hoarseness b310**
Оцінка **Evaluation d8302, d8252, d8202, d8152**
Оцінка, визначення кількості, визначення якості **Evaluating b 1645, d177, d175**
Очі **Eyes b21002, b21000, b2152, d315**
Очне яблуко **Eyeball s220**
Очний, окулярний, наочний **Ocular b 1561, s2303**
Очистка **Clearing b5105**
Очікування **Anticipating d5302**
Очікування, вичікування, засідка **Waiting d2401**
Очікування, передчуття **Expectations d2504, d2503, d2501**
Огляди **Examinations d570**
Однолітки **Peers d8301, d8251, d8201, d8151, d750, e425, e325**

Одягання, гігієнічні процедури **Toileting d6600, d530, d520, d510**
Опір, супротив **Resistance b735**
Органи чуття **Senses b2, d120**
Падіння **Falling b240, e2253**
Палець, носок, палець на нозі **Toe b 1470, s8301, d520 Toes s75021, d5204, d446**
Пальці **Fingers s73021, d4455, d4454, d4453, d4451, d4450, d1201, d5203, d440**
Пансіонат, пенсія, пансіон **Pension e5700**
Пансіонати, пенсії **Pensions e5702, e5701**
Панування, переважання, перевага, вплив **Dominance b 147**
Парадоксальний, незвичайний **Paradoxical b440**
Паразитний, бездомний **Stray b21023**
Параліч, паралізованість **Paralysis b7402, b7356, b730, b515**
Паралельно **Parallel d8802**
Параметри **Parameters b560**
Параміотонія **Paramyotonia b735**
Парапарез **Paraparesis b7401, b7353, b7303**
Параплегія **Paraplegia b7401, b7353, b730**
Парасимпатичний **Parasympathetic s150**
Парафін **Paraffin e240**
Паращитовидний **Parathyroid s5802**
Парез, полупараліч **Paresis b7402, b7356, b730**
Парестезія **Paraesthesia b265**
Парки **Parks d9103, e520, e160**
Паркінсон **Parkinson b7356**
Партнер, учасник, співучасник, товариш **Partner d7702**
Партнери **Partners d770, e310**
Пасажир **Passenger d470**
Пахвове волосся **Axillary s8402**
Педаль, ножний важіль **Pedals d435**
Пензлики **Brushes d640**
Пензлик, щітка **Brush d4453, d1450**
Пеніс **Penis b55502, s6305**
Первинний, основний, першопочатковий **Primary b5550, b650, b530, s32000, d820, e5853, e5850, e5800, e340**
Перебування **Staying d415**
Передпліччя **Forearm s7301**
Перевага, те, чому віддається перевага **Preference b 1474, b 1473**
Передбачуваність **Predictability b 125**
Передбачуваний **Predictable b 1253, e2255, e245**
Перевезення, проведення **Carrying b430, b 164, d5602, d5601, d550, d540, d530**
Перевезення, коляска, візок **Carriage b430, d4752, d470**
Перевезення, транспортування **Conveying d3352, d3351, d3350, d340**
Переговори **Negotiating d6200**
Перегородка **Septum s3101**
Перегородки **Septa s7703**
Передача, переміщення **Transferring d4**
Передменструальний **Premenstrual b650**
Передчасний, поспішний, непродуманий **Premature b660, b640**
Пересування **Locomotion e2201, e2200**
Перепочинок, припинення **Termination d3502**
Перекидаючись **Somersaulting d455**
Переклад **Interpretation d166**
Переключення **Shifting b 1643, b 140**
Перемішування **Stirring d6301, d6300**

Переповерхнений, людний, багатолюдний **Crowded d4503**
Перепонка, мембрана **Membrane s2500**
Переривчастий, що перемежовується **Intermittent b4150**
Переслідування, прагнення **Pursuit e555**
Переслідувати, продовжувати, бігти за, слідувати невідступно **Pursue e325**
Перетворення **Conversion b540**
Перетворення, трансформація **Transforming d6301, d6300**
Перетинати, переходити, переправлятися **Cross d4153, d4103**
Перефокусування **Refocusing b 1401**
Перехід **Moves b2152**
Перехід, перехідний період **Transition b 1341**
Переходячи **Transitioning d8250, d8200**
Переходи **Transitions d2304**
Перешкода **Blockage b415**
Перешкоди **Obstacles d455, d450**
Перешкоджати, пускати, дозволяти **Let d4403**
Період, час, тайм, проміжок часу, епоха **Period b740, b530, b 140, d7200, d4155**
Періодичний, циклічний, риторичний **Periodic b 134, e5800**
Періодичність, частота, повторюваність **Periodicity b4401**
Перистальтика **Peristalsis b515**
Периферійний, периферичний, окружний **Peripheral b210, d1450**
Перст, палець на руці **Finger b7611, s8300, d520**
Перцепційний, що відноситься до сприйняття **Perceptual b230, b210, b 167, b 160, b 156, b 144, b 140**
Печаль, горе, скорбота, смуток **Sorrow b 152**
Печаль, смуток **Sadness b 152**
Печінка **Liver s560**
Підвищена кислотність **Hyperacidity b515**
Підвісний, висячий **Hanging d6400**
Під впливом **Influenced e335**
Підготовчий, попередній **Preparatory b640**
Підготувати **Prepare d6604, d6302, d815**
Підготовка, препарат, приготування, ліки **Preparation b6700, d6301, d6300, d840, d825, d815, e5900**
Підготовка, препарат, приготування **Preparing d845, d640, d630, d2305, d2204, d2203, d2202, d2200, d2103, d2102, d2101, d2100**
Підйом **Rise b4200**
Підйом, ліфтинг, піднімання **Lifting d4556, d4400, d430**
Піднебіння **Palate s3202**
Поїзд, склад **Train d4502, d2306, d470**
Пози, положення, постава, стан, настрій, настрій **Postures d3350, d3150**
Позування **Posturing b 147**
Позиція, положення, місце, посада **Position b 1565, b755, b260, b235, b 180, d7402, d7401, d7400, d7203, d5700, d5301, d5300, e2451**
Позиції, положення **Positions d7401, d7400, d410, e5950, e435, e430, e335, e330**
Підключення, зв'язок **Connection b3300, d930**
Підкомпоненти **Subcomponents b 1471**
Підлеглий **Subordinate e435, e335**
Підмітання, прибирання сміття **Sweeping d640**
Підняття **Rising d4555**
Підписання **Signing d134**
Підписаний **Signed b 1671**
Підставляючи **Substituting d1314**
Підрахунок **Counting d1501, d135**

Підтримувати, надавати підтримку **Maintain d6603**
Підтримувати, підкріплювати **Sustain b 1342**
Підтримуючий **Supportive b760**
Підтримка, допомога **Support e590, e580, e575, e570, e165**
Підтримки, кошти **Supports d2305**
Підтримуючи **Supporting b755, d4155**
Підходить (пасує) **Suitable e590**
Підходити **Approaching d2502**
Підшлункова залоза **Pancreas s550**
Пігментація **Pigmentation b860, b850, b810**
Пізнавальний **Cognitive b 176, b 172, b 167, b 164, b 163, b 160, b 147, b 144, b 117, d815**
Піктограми **Pictograms d3152**
Пілінг, лущення, відшарування **Peeling d6301**
Пілоричний **Pyloric b5106**
Пільги, привілеї **Privileges d820, d950**
Пісенність, музичність **Melodiousness e2501**
Післяродовий **Postnatal b7611**
Пісня, романс, вірш, спів **Songs d332**
Пірнання, стрибки в воду **Diving d4553**
Пітч, висота **Pitches b 1560**
Піхва, жіночі статеві органи **Vagina s6303**
Пішохід **Pedestrian e5200**
Плавання **Swimming d455**
Плавати, плисти, пропливати **Swim d465**
Плазуючий, згорнений **Crouched d4101**
План, креслення, проект, схема, діаграма, задум **Plan d230**
Планування, проектування **Planning b 164, d6506, d6406, d630, d2205, d530, e5402, e520, e515, e160**
Плантація, насадження **Planting d6505**
Плани на майбутнє, будувати плани **Plans b 164, d230**
Платіж **Paying d6200**
Платити, заплатити **Pay d855**
Плач, голосіння, скарги, нарікання **Crying b340**
Племінниці **Nieces e315**
Плече, лопатка **Shoulder b28016, b715, b710, s8101, s720**
Плечі **Shoulders d5401, d5400, d430**
Плід, зародок, ембріон, утробний плід **Embryos e2200**
Плодючість, фертильність **Fertility b660**
Пляшки **Bottles d560, d550**
Побачений **Seen b2101**
Побутова техніка **Appliances d6301, d650, d640, d620, e1151, e1150**
Поведінкові норми **Behaviours b 164, d720, d5602, d5601, d2306, d2303, e465**
Поведінка **Behaviour b 1644, d7102, b 1471, b 1470, d135, d130, d250**
Поведінковий **Behavioural b 1470, b 125**
Поверхня, зовнішня поверхня **Surface d4305, d465, d450, d420**
Повинен, потреба **Need d5702, d5701, d177, d560, d550, d530**
Повільний, некмітливий, неквапливий **Slow b4400**
Протоки **Ducts b2153, s570**
Повітряна траса **Airway b4500**
Повітряні шляхи **Airways b4501, b4500, b440**
Повітряний потік **Airflow b440**
Повзання мурашок **Crawling b840, d460, d455**
Повнота, огрядність **Fat b 1801, b540**
Поворот, перетворення, обертання **Turning d4107, d445, d2402**

Повторення, перерахування, переказ **Repetition b3300**
Повторне прикріплення **Reattaching d6500**
Повторюваний, що повторює, періодичний **Repeating d135, d130**
Поглинання **Absorption b515**
Погляд, вид, зір, приціл, поле зору **Sight b 1565**
Погода, непогода **Weather d3503, e230, e225**
Податок, державний податок, збір, мито **Tax e570**
Подивитися, дивитися **Look b2152, d5702**
Подорожі **Travelling d920, d480**
Подрібнення, розтирання **Grinding b5102**
Подружки **Playmates d750**
Позаматкова вагітність **Ectopic pregnancy b660**
Позиціонування, визначення вартості **Determining b2352, b2351, b2350, b2304, b2303, b2302, e5700, e5401**
Позначення **Notation d3351**
Позначення, позначки, нотатки **Notations d3151**
Поживні речовини, нутрієнти **Nutrients b520, b515**
Поживний **Nutritious d5701**
Поінформованість **Awareness b 1644, b 1442, b 1144, b 1143, b 1142, b 1141, b 1140, b 180, b 110**
Поколювання, пощипування, дзвін у вухах **Tingling b2702, b265**
Покупка **Shopping d620**
Полегшувати, просувати **Facilitate b215, d465, e135**
Полегшення, рельєф, допомога **Relief e210**
Полив, поливання, зрошення **Watering d650**
Полірування, лак, лиск, шліфування, обробка, чистка **Polishing d6500, d5204, d5203**
Політика, політичність **Policy e5952, e5201**
Політичний, державний, партійний **Political d325, d950, d940, d920, d910, e595**
Поліурія **Polyuria b620**
Поліцейський, поліція **Police e5452, e5451, e5450**
Пологи **Childbirth b660**
Положення, переміщення **Lie d410**
Помічники **Assistants e575, e440, e340, e310**
Помилка, марення величі **Delusions b 160**
Помутніння, захмареність **Clouding b 1100**
Попередження, застереження **Warning d315**
Попереково-крижовий **Lumbosacral s12002**
Поперековий **Lumbar s76002**
По прасуванню одягу **Ironing d6500, d640**
Поріг, межа, передень **Thresholds e1550, e1500**
Породження, продукування потомства **Procreation b670, b660, b650, b640**
Портативність **Portability e5802, e5801**
Портативний, переносний, пересувний **Portable e1550, e1500**
Порушення **Breaking d550**
Порушення, занепокоєння **Disruption b 1470, e235, e230**
Порушення, обурення, хвилювання, неспокій, розлад **Disturbance e255**
Порушення, розлади **Disorders b7650**
Порушення **Disturbances e235**
Порція, подача **Serving d630**
Перевага, користь **Benefit e165**
Поспішний **Rushing b2400**
Поставка, постачання, подача **Supply e5302**
Поставляючи **Supplying e5300**

Постачальник, годувальник сім'ї **Provider e5750 Providers d7201, d740, e575, e440, e360, e355, e345, e340, e310**

Постіль **Bed d4150, d420, d410, d2104, d2100**

Постійний, незмінний, довготривалий **Persistent b 130**

Постуральний **Postural b755, b420**

Поза, позиція **Posture d4101**

Посуд, начиння, приладдя **Utensils d640, d620**

Послати, посилати, передавати, заслати, слати **Send e1251**

Послідовно **Sequentially d2203, d2202, d2201, d2200**

Послідовність, порядок проходження, низка **Sequence b 1642, b 1471**

Потовий, піт, потіння **Sweat b830, s8200**

Потенціал, можливість, напруга **Potential b280, d175**

Потиличний **Occipital s11003**

Потовиділення **Sweating b830**

Потреби **Needs b 130, d870, d570**

Потребувати, хотіти, бажати, відчувати необхідність, бути потрібним **Want e1552, e1502**

Потребуючи **Needing b5350**

Потужність, влада, сила, міць **Power b770, b760, b740, b735, b730, d7400, d930, e5951, e2200, e1550, e1500, e330**

Похмурий **Gloomy b 1265**

Початок, натиск, атака, напад **Onset b6503, b5550, b 134**

Початок, початковий етап **Running b770, d8500**

Початок, початковий етап **Starting d7200, d355, d350**

Почерк **Handwriting e1251**

Поширення **Dissemination e5602, e5601**

Пошкодження, збиток, шкода **Injury b4303, d5702, d571**

Подання **Distractions e2601, e2600, e2501, e2401**

Подання, представництво **Representation b 1801, b 163, e5500**

Подання, презентації **Representations d3152**

Подається **Served b2804, b2803, d550**

Подача **Filing e1351**

Поділ **Separation b2301**

Поділ, розподіл **Sharing b 140**

Поділитися **Share d7504, e325**

Похитування **Swaying b2401**

Пошук **Seeking e590**

Пошук, пошуки, обшук **Search d950, e5900**

Права **Rights d950, d940**

Правила **Regulations e5**

Правила **Rules d1551**

Правильно **Right b7352, d2402**

Правління, форма правління, управління **Government e5951, e5252**

Правовий, юридичний, законний **Legal d7701, d760, d950, e5951, e550**

Практика, застосування, здійснення на практиці **Practice e145**

Практика, застосування, здійснення на практиці **Practices d930, d570 e5302**

Практикування **Practising d135**

Предмет, суб'єкт **Subjects d820**

Представлення, представляючи **Introducing d7200, d3501, d3500**

Презерватив **Condom d570**

Прибутковий, вигідний, високоприбутковий **Remunerative d855, d850, d660, d650, d920, d910, e5902, e5901**

Привід, випадок **Occasion d6301**

Природній **Natural b 1343, b 1302, d7600, e5302**

Припинити **Terminate d6603**

Припинення **Cessation** b6702
Працюючий **Employed** d850, e590
Престиж **Prestige** d7402, d7401, d7400
Претендує, хто вдає **Pretending** d1314, d163
Приготування, варіння **Cooking** d6502, d640, d630, d620
Прибирання **Tidying** d640
Прилади **Devices** e5802, e5801, e1401, e1251, e1250, e1201, e1151
Привітання **Greetings** d3500
Приводний, ведений, керований, гнаний **Driven** d470
Придатний для пиття **Drinking** b535, d4301, d630
Прихильність **Affection** d3350
Приміський, заміський, дачний, обмежений, провінційний **Suburban** e160
Приймання їжі **Ingestion** e110
Прийнятність **Eligibility** e5855, e5854, e5852, e5851, e5802, e5801, e5752, e5751, e5702, e5701, e5700, e5401, e5352, e5252
Припливи **Flushes** b6702
Примітки **Notes** b340
Приймати, всиновлювати, удочеряти, запозичувати **Enact** d1314
Примус **Compulsions** b 160
Принципи **Principles** d172, e5150
Прийнята, отримана **Adopted** d760, e5652
Прийняття **Adoption** d7602
Придбати **Acquire** d1501
Придбання **Acquiring** d1502, d1501, d1500, d1452, d1451, d1450, d1402, d1401, d1400, d845, d815, d810, d155, d137, d134, d133, d132, d220, d210
Придбання, отримання **Obtaining** d8451, d8302, d8252, d8202, d8152, d6201, d6200, d166, d132
Природний **Naturopathic** e1101
Присівши навпочіпки **Squatting** d415, d410
Приєднання, з'єднання **Joining** d8803, d8802, d8801
Пристосування, адаптація, звикання **Adaptation** b21020, e215
Пристосування **Adaptations** e1401, e1201
Пристосовність **Adaptability** b210, b 125
Присутність, наявність **Presence** b230, b210, d8802
Прикидатися, симулювати, робити вигляд, прикидатися **Pretend** d131
Пріапізм **Priapism** b640
Пробіжки **Scampering** d455
Проблеми **Problems** e580
Пробудження **Arousal** b 1522, b670, b640
Пробудження **Awakening** d2302
Проведення часу **Pastimes** d9204
Провідність **Conduction** b 167
Програма, уявлення **Programme** d825, d820, e5852, e5752
Програми **Programmes** d840, d830, d920
Програма, уявлення, спектакль, план **Programme** d8303, d8302, d8301, d8253, d8252, d8251, d8250, d8203, d8202, d8201, d8200, d8153, d8152, d8151, d8150
Програмне забезпечення, програмні системи **Software** e1351, e1300, e1251
Програш, програш в грі **Losing** b2402
Прогресивний, передовий, поступальний, поступовий **Progressing** d8302, d8252, d8202, d8152
Продовжити, витягати **Extend** d4452
Продукти, продукти, готові до вживання **Products** e5400, e5200, e510, e1
Продуктивність, ефективність, виконання **Performance** b640, e1401, e340
Проковтнувши **Swallowing** b510

Пролежні **Bedsores** **b810**
Проміжний мозок **Diencephalon** **s1102**
Проміжний, середній, допоміжний **Intermediate** **d6201, d6200**
Промисловий, індустріальний, технічний **Industrial** **e5152, e5151, e5150**
Пронизливий, пронизливий, гострий, різкий, проникливий **Piercing** **b5101**
Пропріоцептивний **Proprioceptive** **b260**
Пропускаючи **Skipping** **d455**
Прорізування зубів, зростання зубів **Dentition** **s32001, s32000**
Просити **Seek** **d9200, d2103**
Прослуховування, слухання **Listening** **d115**
Простата, передміхурова залоза **Prostate** **s6306**
Просто **Simple** **b760, d220, d210**
Простір **Space** **b 114, d2203**
Просування, підвищення **Advancing** **d845, d820**
Просуваючись, сприяючи **Promoting** **e580**
Просування, сприяння, заохочення, стимулювання **Promotion** **d8451, e5800, e590**
Протези, протезування **Prostheses** **d6504, e1251, e1151**
Протезування, протез **Prosthesis** **d5201**
Протезисти **Prosthetists** **e355**
Протезний **Prosthetic** **e1151**
Протистояти **Resist** **b 1304**
Прохаючи, прохання , запитуючи **Asking** **d3500, d730, d132**
Професії **Professions** **d750**
Професіонали **Professionals** **d57021, d740, e455, e450, e360, e355, e340**
Професійний **Vocational** **d825**
Професійно-технічна освіта, стажування **Apprenticeships** **e5853, e5850**
Професійний **Occupational** **e5900, e355**
Професійний **Professional** **d7201, d7200, d830, d5702, d910, e5900, e5853, e5850**
Професія, заняття **Calling** **d360**
Професія **Profession** **d850, d845, d825**
Профілактика **Prevention** **e5800**
Профспілки **Unions** **e5902, e5901**
Прохолода, свіжість **Cooling** **b830**
Проходження, прохід, проїзд **Passage** **b5105, b 1802, b310**
Проходи, проїзди **Passages** **d330**
Процедура, операція, технологічний процес, методика проведення **Procedure** **d331**
Процедури, операції **Procedures** **d1721, d230**
Процес, спосіб **Process** **b5403, b5402, b5401, b 1602, b 1601, b 1600 d8302, d8252, d8202, d8152, d1721, d1720, d1700, d1660**
Процеси, способи **Processes** **b 172, b 152, e1301**
Прояви **Manifestations** **b5550**
Пряма кишка **Rectum** **b5250**
Прямо, відразу **Straight** **d4153**
Психічна стійкість, спокійність **Calm** **b 1263**
Психічний, духовний **Psychic** **b 126**
Психологічний **Psychological** **d240, e5802, e5801, e5800, e350**
Психомоторний **Psychomotor** **b 176, b 160, b 147, b 140, b 134, b 130, b 126, b 125**
Психосоціальний **Psychosocial** **b 122**
Птоз **Ptosis** **b215**
Пубертатний **Pubertal** **b5550**
Пунктуація **Punctuation** **d1701**
Палиці , тростини **Canes** **d6504, e1201**
Палиця, палиця, палиці, ручки **Sticks** **d4402**
Передавання **Transmitting** **e5350**

Переконливий, вольовий **Volitional b 1603**

Переміщати, переставляти; змінювати місцями **Transpose d1452, d1451**

Повага, почуття поваги **Respect d710**

Повага, шана **Esteem d7500, d710**

Поверх, підлога, настил (тазова діафрагма) **Floor s620, d4600, d4556, d4555, d4153, d4151, d4101, e1552, e1502**

Повідомлення, сповіщення, оголошення **Notice d845**

Повторення, повторюючи **Recurring b 1302**

Погоджений, скоординований **Coordinated d446, d445, d440, d435, d550, d540, d250, d240, d230, d220, d210**

Подружній, шлюбний **Spousal d770**

Подряпини **Scratching b860**

Порівнюючи **Comparing d6200**

Посилаючись **Recalling b 144**

Поступливість **Agreeableness b 126**

Похмурий, сумовитий, в поганому настрої **Moody b 1263**

Похмурий, що впав духом **Downhearted b 1265**

Почутий **Heard e250**

Прагнули **Sought d8500**

Прання, мийка, миття, промивання **Washing d6502, d640,**

Праця, робота **Labour e5652, e5651, e5650, e1652, e1651, e1650, e590**

Прибирання **Cleaning d5205, d5204, d5203, d530, d510, e1150**

Прибирання(миття житлової площі) **Dusting d6402**

Прибирання, миття підлоги **Mopping d640**

Приватний, особистий, неофіційний, рядовий, таємний, конфіденційний **Private d4602, d4601, d870, d470, e340, e155**

Приклади, випадки **Instances b 1640**

Пристрасне бажання, прагнення **Craving b 130**

Пристрій **Device d4703, d1450**

Притулки, укриття **Shelters e525**

Притулок, укриття **Shelter e5252**

Притулок, укриття, давати притулок **Sheltering e5252, e5251**

Радіаційний **Radiating b2804, b2803**

Рампи **Ramps e1602, e1550, e1500**

Реабілітація, відновлення **Rehabilitation e580**

Реагувати, відгукуватися, впливати **React b 126, b 125**

Реагуючи **Reacting d7104**

Реакції **Reactions b755, b435**

Реакція, реагування, вплив **Reaction b755**

Реалізація, здійснення, виконання **Implementing d177, e5901, e5801, e5651, e5501, e5251, e5151**

Реверсивний, зворотний **Reverse b5107, b5106**

Регідратація **Rehydration b5450**

Регулювання **Adjusting d4106, d540**

Регулювання, регуляція **Regulation b 1103, b555, b550, b545, b540, b 152, e5952, e5351, e1501**

Регулювання, регуляція **Regulating b5500, b 1103, d720, d530**

Регулювати, впорядковувати **Regulate b 1470, b 1304, e5**

Регулярний, черговий **Regular** d6605, e2255, e255, e245
Регуляції **Regulations** e5
Регургітація **Regurgitation** b510
Реєстрація, облік **Registration** e5952
Реєструючий **Registering** b 144
Резиденція, проживання, перебування, місцеперебування **Residence** d4601, d4600, d750
Рекурентний, повторюваний, періодичний **Recurrent** b5106
Релаксація, відпочинок, розслаблення **Relaxation** b7651, b6403, b 1343, d920
Релігійний, віруючий **Religious** d9102, d855, d325, d930, e5552, e5551, e5550, e5502, e5501, e1451, e335, e330, e325, e4
Релігія, релігійне вчення **Religion** d950, d930, d920, d910, e145
Ремесла **Crafts** d8500, d810, d920
Ремесла **Handicrafts** d9203
Ремонт, відновлення, лагодження **Repair** b830, b820, b810, d6501, e5300
Ремонт, ремонтуючи **Repairing** b820, d6
Репертуар **Repertoire** b7611, b7610
Репетиція, повторення **Rehearsing** d135
Репліка, натяк, сигнал **Cues** d1660, d710
Ресурси, засоби **Resources** d870, e5900
Ретроградна **Retrograde** b650
Рефлекс, рівновагу **Reflex** b755, b750, b620, b215
Рефлюкс, відлив **Reflux** b5106
Речення **Sentences** d134, d133
Речовини, субстанції **Substances** b435, b 130, d5101, d5100, e110
Ризики **Risks** d5702, d571
Римований вірш **Rhyme** d135
Рис **Rice** d6300
Ритм мови **Dysfluency** b3300
Ритм, ритмічність, періодичність **Rhythm** b 1340, b440, b410, b340, b330
Рівність, рівняння, зрівнювання **Equalization** d940
Рівновага, врівноваженість **Equilibrium** b5452, b5451
Рідина **Liquid** b5107, b5106, d1203, d5602
Рідина, рідке середовище, газоподібне середовище **Fluids** b650
Рідини **Liquids** b510, d560, e1100
Рідний брат, рідна сестра (рідні по крові) **Sibling** d760
Рідні брати, рідні сестри (рідні по крові) **Siblings** e310
Різний, різноманітний, різнобічний **Various** b 117, e2200
Різноманітність, ряд **Variety** e5802, e5801, e5352, e5351, e5350
Різьба, різьблення по дереву, різання **Cutting** b5101, d6300, d4402, d550
Рішення **Decisions** d220, d210, d1
Рішення **Judgement** b 164
Рішення, визначення **Decision** b 164, e330
Рішення, дозвіл **Solution** b 1646, d175
Робити, гарантувати **Undertake** d177
Робота **Work** d7201
Робота по дому **Housework** d650, d640, d630, e5100, e575
Робота, завдання, заняття **Job** d855, d850, d845, d825, e5900

Роботодавець **Employer d7400**
Роботодавці **Employers d845, d740, e330**
Робочий стіл, круглий стіл, письмові столи, парти **Desks e1351**
Робочі місця **Workplaces e1500**
Рогівка **Cornea s2201**
Родичі, рідня **Relatives d9205, d7**
Роз'єднуючий, роз'єднувальний, що дислокується **Dissociative b 144**
Розбіжність у думках, незгода **Disagreement d7103, d335**
Розвага, відволікання **Diversion d920**
Розвага, задоволення **Amusement d920**
Розвага, танці **Dancing d9202**
Розважальний **Recreational d6504, d920, e5552, e5551, e5200, e140**
Розведення, розрідження **Thinning b810**
Розвивати **Develop b 122**
Розвиваючий **Developmental b530, b 125**
Розвиток, розробка, зростання, вдосконалення, створення **Establishment e5552, e5551**
Розгляд **Examination d355**
Розгойдування, погойдування **Rocking b7653**
Роздвоєння почуттів; амбівалентність **Ambitendency b 147**
Розділивши, ділити **Dividing b 140, d172**
Роздратування, збудження **Irritation b240, b220**
Роздуми **Rumination b 1603**
Роздуми, хід думок, думка **Pondering d163**
Роздутий, здуття **Bloated b535**
Розлад всмоктування **Malabsorption b515**
Розмірковуючи **Ruminating b5108**
Розмірковуючи **Meditating d163**
Розмістити **Locate e1552, e1502**
Розміщення, приміщення, працевлаштування **Placement e5900**
Розміщення, установка, кладка, положення **Placing b7603**
Розмова **Conversation d350-d369**
Розмовний, усний, виражений словами **Spoken b2304, b 167**
Розповідаючи, розповідь **Telling d330**
Розподіл **Distribution e5902, e5901, e5602, e5601, e565**
Розпростертий, розстелений, що тягнеться **Extending d4553**
Розриваючи **Tearing b5101**
Розробка, вироблення, уточнення, формулювання **Formulating d163**
Розряд, розрядження, вигружати **Discharge b650, b620**
Розташування **Locating d8450, e5250**
Розташування, диспозиції **Dispositions b 126, b 125**
Розташування, диспозиція **Disposition b 126, b 125**
Розташування, локації **Locations d460, e1552, e1502**
Розташування, локація **Location b 1141, b850, b230, d3352, d4, e540**
Розтягування **Stretching b7500**
Розтягування, розширення **Distension b5351**
Розуміння, взаєморозуміння **Understanding b 1644, d7102, d3152, d325, d310, d140**
Розуміння, осмислення, тямущість, включення **Enabling e540**

Розуміння, проникливість **Insight b 164**
Розуміння, розуміти **Grasp d4455, d4452, d1402**
Розуміти **Understand b 122, b 117, d137**
Розуміючи, усвідомлюючи **Realizing d315**
Розумовий, вироблений в розумі **Mental b640, b230, b340, b330, b320, b310, d570, d210**
Розумовий, мислячий **Ideational b 160**
Розхитаність **Shakiness b7651**
Розчинники **Solvents e1553**
Розширений, розтягнутий, розріджений **Extended d760, e415, e340, e315, e310**
Розширення **Dilation b4152, b4150**
Розшифрування **Deciphering d1400**
Розшифрування, дешифрування **Decryption b 167**
Ролі **Roles e330**
Роль **Role d7203, d950**
Романтичний **Romantic d7201, d7200**
Рослинна життя, рослини **Plants d650, e220**
Рот, уста **Mouth b510, b450, s320, d1200, d560, d550**
Ротовий, усний, оральний, словесний, стоматичний **Oral b5105, s3301, d330**
Рубцювання, рубці **Scarring b820**
Руйнування **Destruction e235**
Рука, кисть **Hand b 1473, b 1471, b 1470, b760, s7302, d6400, d3350, d3150, d445, d440**
Рука, плече, верхня кінцівка **Arm b7611, b7351, b7301, b760, s7300, d3350, d445**
Рукавички **Gloves d540**
Руки, дії руками **Arms b7603, d4550, d5401, d5400, d445, d430**
Руки, кисті **Hands b28014, b 16713, b 16712, b 16703, b 16702, b7603, b730, b710, d4550, d4403, d4402, d4401, d4400, d1201, d445, d430, d510**
Рукоятка, захоплення, ручка, стиск **Grip b2402**
Рутинна, заведений порядок, встановлений порядок **Routine d230**
Рух, переміщення **Motion b2401, e2254, e255**
Рух, переміщення, пересування **Movement b 1472, b 1344, b260, b235, b215, b 176, b7, s7, d1314, d660**
Рухати, стимулювати, приводити до руху **Propel d4454, d4351**
Рухи, переміщення **Movements b5100, b770, b765, b761, b760, b215, b 176, b 167, b 147, d6601, d4554, d3350, d3150, d3100, d1551, e255**
Ручка, кнопка **Knob d440**
Ручки **Handles d445, e1550, e1500**
Рушник **Towel d510**
Рушники **Towels d5302**
Рюкзак **Backpack d4703**
Рядок, струна, низка, мотузка, обмеження, тасьма **String d4450**
Садівництво **Gardening d6505**
Сакральний, крижовий, обрядовий, ритуальний **Sacral s76003**
Сальний, жировий **Sebaceous s8201**
Самовпевнений, напористий, позитивний **Assertive b 1266**
Самостійно, незалежно **Independently d720, d220, d210**
Санітарія, оздоровлення, поліпшення санітарних умов **Sanitation e530**
Сверблячий, що викликає свербіння **Itching b2404, b840, b220**

Свист **Whistling** [b450](#), [e250](#)
Свідомий **Conscious** [b 1301](#)
Світ, всесвіт **World** [e5602](#), [e260](#), [e250](#), [e240](#)
Світлобоязнь, фотофобія **Photophobia** [b21020](#)
ф **Celebrations** [d816](#)
Свячення, посвята в духовний сан **Ordination** [b 176](#)
Священне писання, Біблія, священна книга **Scripture** [d325](#)
Себе, для себе, про себе, включати в себе, виводити з себе, взяти себе в руки, **Oneself** [b2401](#),
[b 1800](#), [b 1644](#), [b 1565](#), [d7204](#), [d7200](#), [d4451](#), [d4450](#), [d3500](#), [d630](#), [d465](#), [d455](#), [d450](#), [d420](#),
[d410](#), [d2200](#), [d880](#), [d5](#)
Себе, сам, сам **Self** [b 1266](#), [b 180](#), [b 122](#), [b 114](#), [d870](#), [d850](#), [d660](#), [d940](#), [d930](#), [d5](#), [e575](#)
Секвенування, впорядкування, встановлення послідовності **Sequencing** [b 176](#), [b 147](#)
Секреція, виділення **Secretion** [b830](#)
Секс, стаття **Sex** [d570](#)
Селезінка, сплін **Spleen** [b430](#), [s4203](#)
Селективний, що відбирає **Selective** [b 144](#), [b 134](#)
Семантичний **Semantic** [b 1672](#), [b 1441](#)
Сенс, почуття, відчуття, здоровий глузд **Sense** [b235](#), [d115](#), [d110](#)
Сенсибілізація , підвищення чутливості **Sensitization** [b4351](#), [b4350](#)
Сенсорний, сенсорні **Sensory** [b 167](#), [b 156](#), [d110-d129](#)
Сервіс, послуга **Service** [d7201](#), [d910](#), [d840](#), [d740](#)
Сервіси, послуги **Services** [d860](#), [d815](#), [d650](#), [d640](#), [d630](#), [d620](#), [d610](#), [e1652](#), [e1651](#), [e1650](#),
[e340](#), [e325](#), [e5](#)
Середній **Medial** [b7200](#)
Середній мозок **Midbrain** [s1101](#)
Середній, проміжний, помірний **Medium** [e1652](#), [e1651](#), [e1650](#)
Середня лінія **Midline** [b7611](#)
Серйозний, важкий, сильний **Severe** [e230](#)
Серійність **Seriation** [d1371](#)
Сертифікати **Certificates** [d830](#)
Серце **Heart** [b4](#), [s4100](#)
Серце **Atria** [s41000](#)
Серцебиття, трепет, сильне серцебиття, посилене серцебиття, пульсація **Palpitation** [b460](#)
Серцевий, кардіальний **Cardiac** [b4102](#)
Серцево-судинний **Cardiovascular** [b4](#), [s4](#)
Сеча, урина **Urine** [b630](#), [b620](#), [b610](#)
Сечовий Urinary [b610-b639](#), [s610](#)
Сечовий міхур, міхур жовчний, протоки, мозковий міхур **Bladder** [b630](#), [b620](#), [b610](#), [s570](#),
[s6102](#), [e1151](#)
Сечовипускальний канал **Urethra** [s6103](#)
Сечовипускання **Urination** [b6](#)
Сечовід **Ureters** [b6101](#), [s6101](#)
Сечовідний **Ureteric** [b610](#)
Сигнал, знаки, сигнальний пристрій **Signals** [e1553](#), [e1503](#)
Сигнальні **Signalling** [e1251](#)
Сидіння, місце, місце для сидіння **Seating** [e1501](#)
Сидіння, місце, місце для сидіння **Seat** [d4200](#), [d4153](#), [d4151](#)

Сидячий, сидіння **Sitting** d4555, d420, d415, d410

Сила, вплив, примус **Force** b5100, b 1301, b730, b410, d4454, d4350

Сила, потужність, енергійність **Vigour** b 1300

Символ, знак, емблема, позначення **Symbol** d1451, d1450

Символи, позначення **Symbols** b 172, b 167, d1500, d170, d166, d145, d140, d135, d134, d133, d3

Символічний **Symbolic** b 1672, d3351, d131, e145

Символічно **Symbolically** d1313

Симпатичний **Sympathetic** s140

Синагога **Synagogue** d930

Синець **Bruising** b820

Синтаксис **Syntax** d1332

Система, спосіб, метод, пристрій **System** b 1441, b3100, b540-b569, b510-b539, b4, s630, s610, s430, s420, s410, s1, e5952, e5855, e5852, e5802, e5801, e565, e360, e355, e1

Систематизатор **Systematizing** b 1641

Систематично **Systematically** d2401

Системи **Systems** d3351, e465

Систолічний **Systolic** b4201, b4200

Ситуації **Situations** b 126, e325

Ситуація, положення **Situation** b 1520

Сім'я, родина, рід **Family** d2204, d810, d9, d7, e57501, e57500, e415, e410, e340, e335, e315, e310

Сітківка, сітчаста оболонка, ретина **Retina** s2203

Склад, композиції **Compositions** d1702, d1701

Склад, композиція **Composition** e2150

Складаний, розкладний, відкидний **Folding** d640

Складання **Drafting** d170

Складання бюджету **Budgeting** d230

Складки (голосові зв'язки) **Folds** s3400

Складові **Constituents** b4300

Склера **Sclera** s2200

Склоподібний **Vitreous** s2205

Скорочення **Contractions** b7502, b7501, b7500, b5352, b765, b755

Скорочення **Reducing** b5151

Скорочення, зменшення, відновлення, редукація, зниження **Reduction** b440

Скорочення, стиснення, звуження **Contraction** b7801, b7651, b5250, b750, b740, b730, b410

Скотома **Scotoma** b210

Скромність, скромний **Effacing** b 1266

Скронева область, скроня **Temporal** s11001, e245

Скутери **Scooters** d6504

Слабкість, слабе місце, безсилля, млявість **Weakness** b730

Слизький **Slippery** d4154

Слина **Saliva** b5104

Слинних **Salivary** s510

Слиновиділення **Drooling** b510

Слиновиділення, слинотеча **Salivation** b510

Слізна залоза **Lachrymal** b215, s2300

Сліпота **Blindness b210**
Словесний, усний, вербальний, буквальний **Verbal d3503, d720**
Слово, мова, текст, звістка **Word b 1721**
Слугуючий для певної мети, рішучий, навмисний **Purposive b765**
Службовці, підлеглі **Subordinates d740**
Служити, обслуговувати **Serve e1652, e1651, e1650**
Слух, розбір справи **Hearing d115, e5500, e1251**
Слуховий, що відноситься до органу слуху **Auditory b230, b 156, s2603, d115, e2500, e1251, e1250**
Слуховий, вушної **Aural b240**
Сльоза **Tear b2153**
Смак, різкий, їдкий **Biting d1203, b510**
Смак, смакове відчуття **Taste b250, d1203**
Смаки **Tastes b 1563**
Смаковий **Gustatory b250, b 156**
Смерть **Death e2150**
Сміливий, хоробрий, самовпевнений **Bold b 1266**
Смоктання, всмоктування, засмоктання **Sucking b510, d1203**
Сніг, снігопад **Snow e2253**
Сніданок **Breakfast d2302**
Сну, засинання **Sleeping b 134**
Соління, засолення **Salting d6404**
Соматизація **Somatization b 1602**
Сон, сновидіння **Dreaming b 1344**
Сором'язливий, боязкий **Shy b 1260**
Сортування **Sorting d2102**
Сосок, грудний сосок **Nipple b55501, s6302**
Соціальна виплата, допомога **Assistance e575, e570**
Соціальний, громадський, товариський **Social b 122**
Союз, об'єднання, з'єднання, єднання **Union e5950**
Спадкування, спадок, спадщина, успадкування, спадковість **Heritage e5202, e5201**
Спазм, судома **Cramp b5352**
Спазм, спазму, судома **Spasm b780, b535, b440**
Спазматичний, судомний **Spasmodic b5352**
Спастичний, судомний, спазматичний **Spastic b770, b320**
Спати, спочивати, засинати **Sleep b7650, b 140, b 134, b 130, b 110**
Спектр **Spectrum b 1522**
Спинний, спинномозкової, спинальний, хребетний **Spinal s120**
Спів **Chanting b340, d930**
Співання, спів **Singing b340, d9202, d332**
Співпраця, кооперація **Cooperation b2152**
Співробітник **Employee d7401, d850**
Співчуття, симпатія, взаємне розуміння **Sympathy d7100**
Спідниці **Skirts d540**
Спіймати, ловити, вловити, наздогнати **Catch b2152**
Спілкування **Discussions d3504**
Спільний, об'єднаний, загальний **Joint b7651, b750, b715, b710, s75021,**

Спільний, об'єднаний, об'єднання **Joints** [b28016](#), [b7](#), [s75021](#), [s73021](#), [s7701](#), [s7401](#), [s7201](#), [s7103](#)

Спільнота, громада **Community** [d4601](#), [d855](#), [d815](#), [d810](#), [d750](#), [e325](#)

Спільноти, громади **Communities** [e5302](#), [e595](#)

Сплячий **Asleep** [b1342](#)

Спогади **Remembering** [b144](#)

Споживання **Consuming** [d5701](#), [d560](#), [d550](#)

Споживання, втягування, всмоктування, поглинання **Intake** [b5452](#), [b5451](#)

Споживати **Consume** [b1303](#)

Споживач **Consumer** [e5301](#), [e510](#)

Спокій, відпочиваючи, відпочинок **Resting** [b735](#)

Спокій, відпочинок **Rest** [b5400](#), [b1343](#)

Спонтанний, стихійний, мимовільний **Spontaneous** [b7653](#), [b761](#), [b660](#), [d9200](#)

Спонування **Incentive** [b1301](#)

Спонування, імпульс, сильне бажання **Urges** [b1304](#)

Спорідненість, схожість **Kinship** [d760](#)

Спорожнення, виділення, випорожнення (сечоспускання) **Voiding** [b6200](#), [b630](#)

Спорт **Sport** [e1152](#), [e140](#)

Спортивний **Sporting** [d2205](#), [d110](#), [e5550](#), [e140](#)

Спортивний, пов'язаний зі спортом, спортивна діяльність **Sports** [d2205](#), [d920](#), [e1401](#)

Спорядження, обладнання **Equipment** [d865](#), [d475](#), [d470](#), [d465](#), [d2205](#), [e5802](#), [e5801](#), [e255](#), [e1](#)

Спостереження **Observation** [d8801](#)

Спостерігач, що наглядає **Supervising** [d6201](#), [d6200](#)

Справа, причина **Cause** [b130](#), [e230](#)

Справлятися **Cope** [d2402](#), [d2401](#)

Сприйнятливий **Receptive** [b167](#)

Сприйнятливість **Susceptibility** [b4552](#)

Сприйняття, відчуття, розуміння, усвідомлення **Perception** [b156](#)

Сприяти, сприяння, просувати, підвищувати **Promote** [d815](#)

Сприяти, прийомний **Foster** [d760](#), [e310](#)

Спроба **Trying** [b735](#)

Спрощення, згладжування **Flattening** [b152](#)

Спрямований, направленої дії **Directed** [b7602](#), [b1472](#), [b164](#), [b160](#)

Стабільний, стійкий, непохитний **Stable** [b1253](#), [b1103](#)

Стабільність, стійкість, постійність **Stability** [b715](#), [b710](#), [b126](#)

Ставлення, взаємовідношення **Relation** [b1565](#), [b114](#), [e2451](#)

Стакан, скляний посуд, склянка, чарка **Glass** [d4301](#), [d4300](#)

Стан **State** [b1342](#), [b1340](#), [b110](#), [d1632](#), [e5](#)

Стан, суспільне становище **Condition** [e5752](#), [e5751](#), [e5750](#), [e570](#)

Стани **States** [b110](#)

Старіння **Ageing** [e2150](#)

Статева зрілість **Puberty** [b5550](#)

Статевий **Sexual** [d770](#), [d5702](#)

Статевий член **Shaft** [s63051](#)

Статеві клітини **Gametes** [b6600](#)

Стать, рід **Gender** [e325](#)

Стационарний, нерухомий, постійний **Stationary** [e1550](#), [e1500](#)

Стверджувати **Asserts d310**

Створення **Creation d865, e5902, e5901, e5102, e5101, e5100**

Створення, творіння **Creating b 1640, d7504, d7503, d7502, d7501, d7500, d770, d760, d740, d163, e5200**

Створити **Create d465, e465**

Стеноз, звуження **Stenosis b5106**

Стереотип, стереотипність **Stereotypes b 147**

Стереотипія, стереотипи **Stereotypies b765**

Стереотипний **Stereotypic b3301**

Стиль життя **Lifestyle e580**

Стимул, подразник, вплив **Stimulus b270, b 140**

Стимул, подразник, спонукальна причина **Stimuli b 1402, b755, b750, b270, b265, b210, b 156, d160, d120, d115, d110, e2201**

Стимуляція **Stimulation e1151**

Стимуляція, збудження, заохочення **Pacing d210**

Стихійні лиха,катастрофи **Disasters e5302, e235**

Стійкий, який чинить опір **Resistant b 1250**

Стіл, письмовий стіл, робочий стіл, парта **Desk d4452, d4153**

Стілець **Chair d4350, d420, d410**

Стілець, судно **Stool b525**

Стіни **Walls e2200**

Стовбур **Stem s1105**

Стовбур, тулуб **Trunk b28013, s8105, s760**

Стомлюваність **Fatiguability b455**

Сторона, бік, поверхня **Side b2303, b735, b730, d4150, d410**

Стосовно **Regard d1312, d1311**

Стоячи **Standing d415, d410, d950**

Стоячи на колінах **Kneeling d415, d410**

Страва, тарілка **Dishes d6401, d6301**

Стравохід **Esophageal b5106**

Стравохід Oesophagus **b5107, b5106, b5105, s520**

Стравохідний **Oesophageal b5105**

Стратегії **Strategies b 1643, d1721, d1720, d1702, d1700, d1660**

Страх, побоювання **Fear b 152**

Страховка, сума страхування **Insurance e5702, e5701, e5700, e5650 s75011, s75001, s73011, s73001**

Стрес, напруга, зусилля **Stress b620, b3301, d2**

Стрибає, стрибки **Jumps b2152**

Стрибаючи, стрибати від радості **Hopping d4553**

Стрибки **Jumping d455**

Структури **Structures b730, b220, b215, e5951, e5950**

Структурна, структурний **Structural b715, d1660**

Струп, кірка **Scab b820**

Струс, погойдування, лихоманка **Shaking b270, d335, e255**

Студент, учень **Student d8301, d8251, d8201, d8151, d835**

Студенти, учні **Students d820, d750, e335**

Стук, дзвін, грім, свист, гудіння **Buzzing e250**

Ступор, заціпеніння, стан заціпеніння **Stupor b 110**
Стурбованість **Anxiousness b 1522**
Стурбованість, страх **Anxiety b 152**
Стурбованість, тривога **Alert b 1102**
Суб'єктивний **Subjective b 1802**
Субстанції, речовини **Substances b435, b 130, d5101, d5100, e110**
Субстанція, сутність **Substance b43500, e110**
Суглоби, приєднання **Joints b28016, b7, s75021, s73021, s7701, s7401, s7201, s7103**
Суглобовий **Articular s7703**
Суглобові зв'язки **Bursae s7703**
Судини **Vessels b4, s4200**
Судинна оболонка **Choroid s2200**
Судинний, васкулярний, васкулезний **Vascular b4352**
Судно, посудина, кровносна судина **Vessel b420, b415, b410**
Судовий процес, судова справа, тяжба **Litigation e5500**
Судовий розгляд, поведінка, вчинок, розгляд справи в суді **Proceeding b 1641**
Судома, спазм **Cramp b5352**
Судоми, спазми **Cramps b535**
Сумлінність **Conscientiousness b 126**
Суперечка, диспут, дебати **Dispute d175**
Суперечливий **Conflicting b 1646**
Супроводжуючий **Accompanying b6403**
Суспільство, громадськість **Society e460**
Суспільство, соціалізація **Socializing d920**
Сухий залишок, тверде тіло **Solids b510**
Сушка, сушіння **Drying d640, d5**
Сфінктер **Sphincter b525**
Схвалення **Acceptance d7102**
Схильний, що лежить ниць, розпростертий, похилий, похилий **Prone d4550, d4150**
Схильність **Demand b 1251**
Схильність, переміщення тіла **Bending d4553, d410**
Сходи **Stairs d4551, e2401**
Схопити, захоплювати **Seize d4401**
Таз, тазу **Pelvis b720**
Тазовий **Pelvic b28012, s8103, s740, s620**
Таксі **Taxi d470**
Таксономічний **Taxonomic b 126, b 125, d8251, d8151, d820, d740, e360, e345, e330**
Тарзальний **Tarsal b720**
Тасьма, тканина стрічка **Webbing b21023**
Тахікардія **Tachycardia b410**
Тахілалія **Tachylalia b330**
Тахіпное (прискорене дихання) **Tachypnoea b4400**
Тварини **Animals d6404, d4503, d650, d480, d920, e220**
Текст **Text d166**
Тексти **Texts d1402**
Текстура, фактура **Texture b 1564, b265, d5200**
Текстури, структури предметів **Textures d120**

Телебачення **Television e1250, e560**

Телекомунікація **Telecommunication d360, e5351**

Телекс **Telex d3600**

Телетайп **Teletype e5350**

Телетекст **Teletext e5350**

Телефон **Telephone d360, e5352, e5351, e5350, e1250**

Тембр **Timbre e250**

Темперамент **Temperament b 152, b 126, b 125**

Температура, підвищена температура **Temperature b5400, b550, b270, b265, e1501, e225**

Тепло, спека **Heat b5501, b2700, d630, e2250**

Тепло, теплота, теплий **Warm d570**

Тепло, теплота, сердечність **Warmth d710**

Терапевти **Therapists e355**

Термінова доставка **Delivery e5855, e5854, e5852, e5851, e5302**

Терморегулюючий, терморегуляція **Thermoregulatory b555, b550, b540**

Терти, втирати, тертися, натирати **Rubs d315**

Тест, випробування, перевірка **Test d1632**

Тести, випробування **Testes b55502, s6304**

Тетрапарез **Tetraparesis b7402, b7354, b7304**

Тетраплегія **Tetraplegia b7402, b7354, b7304**

Техніка, технологія **Technology d2305, e5802, e5801, e5400, e5100**

Технології **Technologies e160, e125, e120, e115**

Тимус **Thymus s4202**

Тип, різновид, типаж **Type d815**

Типи, різновиди, навички **Types d163, e5700, e5401**

Тиск, стиснення **Pushing d445, d435**

Тиск, стиснення, вплив, натиск, натиснення **Pressure b420, b415, b410, b270, b240, b220, b 160, d2401, e225**

Тиша, мовчання, забуття, відсутність відомостей **Silence d1661, d1660**

Тікати, бігти **Scooting d455**

Тіки (судомні скорочення) **Tics b765**

Тіло, людина **Bodies e5855, e5854, e5852, e5851, e5351, e5101, e210**

Тільки, виключно, єдино, на самоті **Alone b21003, b21001, d9201, d855, d850, d163, d940**

Тім'яний, парієтальний, пристінковий, зовнішній **Parietal s11002**

Тіснота, напруженість **Tightness b780, b460**

Тлумачення **Interpreting b 156**

Товари, товар **Goods d860, d650, d640, d630, d620, d610, e165, e5**

Товарообмін **Bartering d860**

Той, хто дає, той, хто дарує, даючи **Giving d7104, d845, d2204**

Той, що бере участь **Participating d8450, d3504**

Той, що видає, випромінює **Exhaling b440**

Той, що відбувається, трапляється **Occurring e2150, e230**

Той, що відрізняє, відрізняючи **Differentiating b21021, d7106**

Той, що відрізняється **Differing e2201**

Той, що всмоктує, всмоктування **Suction b5100**

Той, що входить, вхід, входячи **Entering d750, e1550, e1500, e1451**

Той, що говорить, той, що наділений даром говоріння **Speaking b 1470, d6602, d3501, d330**

Той, що гуде, енергійний, діяльний **Humming b340**

Той, що дозволяє **Permitting b 1441**

Той, що жує **Masticating b5102**

Той, що займає, займаючи **Occupying d880**

Той, що захищає, захисний **Protecting b810**

Той, що ізолює, ізолюючий **Insulating b810**

Той, що імітує, наслідувальний **Mimicking d130**

Той, що кричить, крик **Screaming b340**

Той, що лежить горілиць, лежить на спині **Supine d4150**

Той, що лежить, лежачи **Lying d4555, d420, d415, d410**

Той, що належить **Belonging d6101**

Той, що обертається **Rotating b2401**

Той, що обирає **Selecting d630, d620, d177**

Той, що обіймає, охоплює **Embracing d3350**

Той, що підкоряється, підкоряючись **Obeying d7601**

Той, що повторюється **Repetitive b7652, b3301**

Той, що прогулюється **Strolling d450**

Той, що проходить, швидкоплинний, миттєвий, випадковий, тимчасовий, проходячи, **Passing b5152**

Той, що розвивається, розвиток **Developing b 1641, d175, d155, d150, d145, d140, d137, d134, d133, e5252**

Той, що розділяє, відокремлює, роз'єднує **Separating b21022**

Той, що розмірковує, спекулює **Speculating d163**

Той, що рухає, здатний рухати **Propelling d4556, d4555, d4554**

Той, що рухається, пересування, переміщуючись **Moving b5107, b5106, b5103, b2152, b 1470, b 1255, d8300, d8250, d8200, d8150, d7201, d6601, d1310, d4, e5402, e5401, e5400, e120**

Той, що страждає паралічем нижніх кінцівок **Paraplegic b770**

Той, що торкається, торкаючись **Touching b265, d120**

Той, що не слухається **Defiant b 1261**

Токсичні, токсичний **Toxic e2601, e235**

Толерантність, терпимість **Tolerance b5501, b740, b515, b4, d710**

Тон, тонус, звук **Tone b770, b740, b735, b730, e250**

Тони, тонути, звуки **Tones b 1560, d332**

Тонкий, худий, худорлявий **Thin b 1801**

Торговий, що торгує **Trading d865**

Торкнутися, стосуватися, торкатися, дотик **Touch b 1564, b270, b265, d4452, d1600**

Торс, тулуб, корпус **Torso d4105**

Точка, пункт, момент, сенс **Point d2402**

Точки, пункти, вказівки **Points d2402**

Трави, трав'яний **Herbs e1100**

Тракт, канал **Tract b5352, b515**

Транс, складні операції стан екстазу **Trance b 110**

Трансмісія **Transmission e1250, e535**

Транспорт, види транспорту, транспортування, транспортні засоби **Vehicles d4700, d4503, d650, d475, e5401, e1201, e1200**

Транспорт, транспортний засіб **Vehicle d4502, d475, d470, d240**

Транспорт, транспортувати **Transport b4352, b515, d2304, e5400, e575, e340**

Транспортування, переміщення, транспортуючи **Transporting** [b515](#), [b450](#), [b415](#), [d4304](#),[d4303](#),
[d4302](#), [d4301](#), [d620](#)

Транспортування, переміщення **Transportation** [b4501](#), [d2205](#), [d920](#), [d4](#),[e5200](#), [e5100](#), [e540](#),
[e530](#), [e350](#), [e120](#), [e115](#)

Транспортувати, перевозити **Convey** [d335](#), [d170](#), [d145](#)

Трансфер, перенесення, переміщення, трансферт **Transfer** [e1201](#)

Трафік **Traffic** [d4503](#), [d3151](#), [d571](#), [d240](#)

Трахея, дихальне горло **Trachea** [s4300](#)

Трек (подолання стресу)**Track** [d2401](#)

Тремор, тремтіння, струс **Tremor** [b7651](#)

Тремори, тремтіння **Tremors** [b765](#)

Тремтячи **Quivering** [e255](#)

Триколісний велосипед, мотоцикл з коляскою **Tricycle** [d4750](#)

Триколісні велосипеди, мотоцикли з коляскою **Tricycles** [e1200](#)

Тримати, зберігати **Keep** [d8451](#)

Тромбоемболія **Thromboembolism** [b415](#)

Трубопровід, труби **Tubes** [s63012](#)

Труднощі **Difficulty** [b 122](#), [d2402](#)

Туалет, ванна, одягання **Toilet** [d4200](#)

Туалет, вбиральня **Washroom** [e1551](#), [e1501](#)

Туалети, вбиральні **Toilets** [d6402](#), [d4101](#)

Тулуб, тіло, збори, кодекс **Corpus** [s11070](#)

Тунель, тунель **Tunnel** [b210](#)

Тупий, нудний, похмурий **Dull** [b280](#)

Турбуватися, хвилюватися, турбувати **Worried** [b 1263](#)

Тяжіння, привабливість **Attraction** [d7700](#)

Увага **Attention** [b 172](#), [b 167](#), [b 156](#), [b 147](#), [b 144](#), [b 140](#), [b 134](#), [b 114](#), [d3350](#), [d660](#), [d161](#), [d160](#)

Угода, професія, ремесло **Trade** [d850](#), [d845](#), [d825](#), [e5902](#), [e5901](#)

Угода, торгівля, обмін **Exchanging** [d860](#)

Угода, трансація, операція **Transaction** [d865](#), [d860](#)

Угоди, трансації, операції **Transactions** [d8](#)

Удавання, претензія, вимога **Pretence** [d1314](#)

Узгодженість, відповідність **Congruence** [b 1520](#)

Укорінення (скорочення) **Rooting** [b7502](#)

Умобелювання житла, декорування **Decorating** [d6102](#)

Уміння рахувати **Numeracy** [d1720](#), [d1501](#)

Уміння, компетенції **Competencies** [d155](#)

Уникати, цуратися, ухилятися, скасовувати, анулювати **Avoid** [d4503](#)

Уникнення, уникаючи, запобігаючи, догляд **Avoiding** [d571](#), [d570](#)

Універсальний, загальний, всесвітній **Universal** [d940](#)

Універсальність **Universality** [e5802](#), [e5801](#)

Університети **Universities** [d830](#)

Унікальний, незвичайний, чудовий **Unique** [d166](#), [e145](#)

Управління, керуючи **Managing** [d720](#), [d640](#), [d5301](#), [d5300](#), [d2203](#), [d2202](#), [d2200](#), [d2103](#),
[d2102](#), [d570](#), [d250](#), [d230](#)

Управління, контролювати **Control** [b6202](#), [b5253](#), [b 1521](#), [b770](#), [b765](#), [b760](#), [b710](#), [b 160](#), [b 147](#), [b 130](#), [d4402](#), [d940](#), [d475](#), [d240](#), [e11521](#), [e1351](#), [e1151](#), [e5](#)

Управління, правління **Management b 164, e5900**
Управляти **Manage d240, d230**
Урядовий **Governmental d950**
Усиновлений **Adoptive d7600, e310**
Установи **Institutions e5853, e5850**
Усунення, виняток, відібраний шляхом відсіву, елімінація **Elimination b5, d530**
Утилізація, вживання **Utilization b5452, b5451**
Утримання, стриманість **Continenace b620, b525**
Утримання, утримування, затримка, затримання **Retention b620, b545**
Утримувач **Retinacula s7703**
Утруднене дихання **Breaths b4400**
Учасники **Participants d2205, e320**
Участь, що беруть участь **Involvement e5252**
Учень, вихованець, учень, вихованка **Pupil b2150**
Учнівство **Apprenticeship d840**
Уявний **Imaginary d1630**
Фаза, етап, стадія, період, аспект, сторона **Phase b640**
Фази, етапи, стадії **Phases b6701**
Фактичний, документальний, дійсний, заснований на фактах **Factual e4**
Фактично, ефективно **Effectively d145**
Фаллопій **Fallopian s63012**
Фармакологічно **Pharmacologically b 110**
Фасції **Fasciae s75023, s75013, s75003, s73023, s73013, s73003, s7703, s7602, s7403, s7203, s7105**
Фауна **Fauna e220**
Фекалії, випорожнення **Faeces b525**
Фекальний, випорожнення **Faecal b525**
Ферма, господарство, хутір **Farm e2201, e1600**
Фермент, бродіння, ензим **Enzyme b515**
Фігура **Figure b21022**
Фігури **Figures d1400**
Фізичний, матеріальний, тілесний **Physical b 1144, b810, b640, b455, b 134**
Фізіотерапевти **Physiotherapists e355**
Фіксація **Fixation b2101, b215**
Фіксація **Fixing d650**
Філософія, філософський підхід до життя **Philosophies e465**
Фільтрація **Filtration b610**
Фінансовий **Financial e5650, e165**
Фінансування **Funding e5802, e5801**
Фітнес, придатність, пристосованість **Fitness d920, d570**
Флора **Flora e220**
Фокусування **Focusing b 140, d160**
Фони, передумови, підоснови, дані, витоки **Backgrounds d750**
Фон, тембр, тон, слух **Background e2501**
Фонеми **Phonemes b320**
Фонетичний **Phonetic d1660**
Форма, обрис **Shape b2150, b 1561, b210**

Формування, підтримання діалогу **Shaping d3551, d3550, d3504, d3503, d3501**

Формування, створення, формація **Formation b820, b810, b 164, b 122**

Фотосинтезуючі **Photosynthetic e2201, e2200**

Фраза, вирази **Phrases d330, d145, d140, d134, d133**

Фригідність **Frigidity b640**

Фуга **Fugue b 1101**

Фургони **Vans e1201, e1200**

Футбол **Soccer d9201**

Характер **Character b 1471, b 1102, d1451, d1450**

Характер **Nature b 125, d7702, d7701, d1661, e2601, e2600, e2501, e2401**

Характери, особливості **Characters d1451, d166, d140**

Характеризуючі **Characterizing b 125**

Харчування, годування **Feeding d1313, d650, d560**

Харчування, годування **Meals d6604, d640, d630, d550**

Харчування, їжа **Nutrition d660**

Хвилювання, збудження **Excitement b6400, b 147**

Хвиля, сигнал, коливання **Wave d1550, e2501**

Хворий **Sick d6600**

Хворий, нездоровий **Ill d5702**

Хворий, ниючий **Aching b280**

Хвороба **Disease b7356, e5800**

Хімічний **Chemical b810**

Хіт, удар, попадання, **Hitting d131**

Хлоропласти **Chloroplasts e2200**

Хобі **Hobbies d920**

Ховати, ховатися **Hide d9200, d2103**

Хода, рух **Gait b 1471, b770, b765, b760**

Ходунки **Walker d465**

Ходунки **Walkers d6504**

Холодний **Cold b5501, b2700, d630, d5700, d2200, e2250**

Хореатичні **Choreatic b7650**

Хорея **Chorea b765**

Храм **Temple d930**

Храми **Temples e1451**

Хребетний **Vertebral b710, s7600**

Хрип, задишка, важке дихання **Wheezing b460**

Художній **Artistic e1401, e585**

Центр **Centre d410, e57502**

Центр тяжкості **Gravity d410**

Центральний **Central b210**

Церемонії **Ceremonies d9300, d910**

Церква **Church d4152, d930**

Цикл, коло, повне коло, менструація, крок циклу **Cycle b6702, b6701, b650, b 134**

Циклічний **Cyclical b555**

Циркадний **Circadian b 1340**

Циркуляція **Circuit b410**

Циркуляція, кровообіг **Circulation b410**

Цікавий, дивний, допитливий, курйозний **Curious b 1264**

Цілеспрямоване **Goal-directed b 160**

Цілеспрямований, повний значення, важливий, умисний **Purposeful b 176, d1550, d880, d110-d129**

Цілісність **Integrity b715**

Цінності **Valuables e165**

Частування, вишукана страва, делікатес **Feasting d550**

Чашка, кубок, чаша, чарка **Cup d1312, d430**

Черепна коробка, череп **Cranium s7100**

Черепної, краніальний **Cranial s1106**

Число, кількість, номер **Number b6201, b4400, b4100, d6301, d6300, d172, e2151, e2150**

Числа, велика кількість **Numbers b 1721, b 1720, d172, d150, e5855, e5854, e5852, e5851**

Чистий **Clean d5101, d5100**

Чистка ниткою міжзубних проміжків **Flossing d5201**

Читання, декламація **Reciting d2401**

Читати, прочитати, вчитувати, тлумачити **Read d9202, d166, d140**

Чіпкий, хапаючий **Grasping d1661, d440**

Член, учасник **Member d810**

Члени **Members d660, d7, e5952, e425, e415, e410, e335, e325**

Членство **Membership e555**

Човгання **Shuffling d4556**

Чотириглавий м'яз **Quadriceps b750**

Чутливий, дуже ніжний, образливий, вразливий, сприйнятливий **Sensitive b270**

Чутливість **Sentience b 1102**

Чутливість, чуйність **Sensitivity b2703, b2702, b2701, b2700, b2102**

Чхання **Sneezing b450**

Часовий, тимчасовий **Temporal e245**

Час, період **Time b6501, b 1470, b 1344, b 1340**

Частка **Lobe s11003, s11002, s11001, s11000**

Черевна порожнина **Abdomen b28012, b5351**

Черевний, абдомінальний **Abdominal b5250, b535**

Черга **Queue d4154**

Чоловік **Husband d770**

Шахи **Chess d1551, d9200**

Швидкий **Fast b4400, b4100**

Швидкий рух очей **Rapid eye movement b 134**

Швидкість, коефіцієнт, розмір **Rate b5105, b540, b440, b410, b3302, e1151**

Швидкість, швидкість ходу **Speed b5105, b2352, b 1600, b 1470, b330**

Шийка матки **Cervix s63011**

Шийний **Cervical s76000, s12000**

Шипіння, свист **Hissing b2400**

Шиття, пошиття, пошивка **Sewing d6500**

Шия **Neck b28010, s8100, s710**

Шкідливий **Noxious b750, b270**

Шкіра **Skin b2804, b2803**

Шкіра черепа **Scalp d520**

Шкода **Harm d571**

Шкоди **Harms d570**

Школа, класна кімната, заняття в школі **School d8253, d6601, d4303, d3504, d2304, d2302, d2201, d2105, d2101, d835, d830, d820, d815, d415, e5855, e5854, e5853, e5852, e5851, e5850, e5802, e5801, e5800, e3**

Школи, заняття Schools **d830, e5855, e5854, e5852, e5851, e1500**

Шлунково-кишковий **Gastrointestinal b5352, b515**

Шлунок **Gastro b5106**

Шлунок **Stomach b5107, b5106, s530**

Шлуночки **Ventricles s41001**

Шлуночкова **Ventricular b410**

Шлюб, заміжжя **Marriage d7701, d7602, e315, e310**

Шлюби **Marriages d9102**

Шлях, дорога, манера **Way b 126, e1552, e1502**

Шляхи, способи **Ways d550**

Шляхи, стежки, доріжки **Paths e5402, e5401, e5400**

Шнур, корд, мотузка, шнурок, зв'язка **Cord s120**

Шов, накладення шва, нитка для зшивання рани **Sutures s71000**

Шоу, виставка, показ, демонстрація, видовище, спектакль **Showing d8450, d710**

Шрифт Брайля **Braille d3601, d325, d166, d145, d140, e5600, e1552, e1502, e1451**

Шукання **Looking d2401, d110, e590**

Шум, звук, гам, крик, галас, гамір **Noises d160, e2501**

Щастя, удача **Happiness b 152**

Щеплення **Immunizations d570**

Щиколотка **Ankle s7502**

Щитовидна залоза **Thyroid s5801**

Щитовидна залоза, підшлункова залоза, молочна залоза, передміхурова залоза **Glands b4353, b215, s820, s580, s510**

Щоденний, добовий **Diurnal b 1340**

Щоденно **Daily d640, d620, d325, d230, e115**

Щодо, порівняно **Relating b6501, b239, b210, d7600, d1313, d1312, d1311, d740, d730, e555**

Щоки **Cheeks b5100**

ЮНЕСКО **UNESCO e585**

Юридична особа, приватна особа, відповідальна особа, довірена особа, посадова особа, люди, особи **Persons b 1255, d7106, d1630, d1600, d8802, d740, d350, d137, d134, d133, d132, d110, d940, d250, e5402, e5401, e5400, e5250, e590, e3**

Юридично, в судовому порядку **Legally d7701**

Юриспруденція, Суд **Law e5952, e5902, e5901, e550**

Юстиції **Justice e5502, e5501**

Явище, феномен, незвичайне явище **Phenomenon e250**

Ядерний, атомний, нуклеарний, що містить ядро **Nuclear d760**

Яєчники **Ovaries s6300**

Ямка **Fossae s3102**

Яскравість **Luminance b21022**

Ясність, чіткість **Clarity b 110**

Являти собою, уявляти собі, становити загрозу **Presenting d6301**

Ясна **Gums s3201**

Якості, підвищення якості **Qualities b 1640, b250, b310**

Якість **Quality b7610, b860, b810, b265, b230, b210, b 147, b 134, b 110, b310, d6200, d1601, b7611**